

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

**FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRÎ MANZUM NO:
779'da BULUNAN "MECMÛ'A-İ MÜNHAHAB-I NA'T-I ŞERÎF"
ADLI MECMÛ'A, 1b-69a VARAKLAR ARASI
(TRANSKRİPSİYONLU METİN-İNCELEME)**

Yüksek Lisans Tezi

Yasemin GÖKKUŞ

Sivas
Mayıs 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

**FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZUM NO:
779'da BULUNAN "MECMÛ'A-İ MÜNTAHAB-I NA 'T-I ŞERİF"
ADLI MECMÛ'A, 1b-69a VARAKLAR ARASI
(TRANSKRİPSİYONLU METİN-İNCELEME)**

Yüksek Lisans Tezi

Yasemin GÖKKUŞ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Sivas
Mayıs 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum No: 779'da
Bulunan "Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf" Adlı Mecmû'a,
1b-69a Varaklar Arası (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)
Savunma Tarihi : 03.05.2019
Danışmanı : Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA

Üye : Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Üye : Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Yasemin GÖKKUŞ tarafından hazırlanan Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum No: 779'da Bulunan "Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf" Adlı Mecmû'a, 1b-69a Varaklar Arası (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme) başlıklı tez kabul edilmiştir.

.../.../2019

Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;

2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;

3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dâhil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;

4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

Beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

15.../05/2019

Yasemin GÖKKUŞ

ÖNSÖZ

Eski Türk Edebiyatında divanlar, mesneviler, tezkireler ve tarih kitapları kadar şiir mecmûaları da önemli kaynaklardandır. Anadolu sahasında ilk örneklerine 15. yüzyılın başlarında rastlanan şiir mecmûaları; edebiyat tarihimizde önemli bir yere sahiptir. Rağbet gören bir tür olması nedeniyle pek çok örneği verilen şiir mecmûaları, yazıldığı dönemin edebî zevkini yansıtır ve unutulmuş, bilinmeyen şairlerin şiirlerini gün yüzüne çıkarır. Bilinen şairlerin divanlarında görülmeyen şiirlerinin tespit edilmesinde son derece önemli kaynaklardır.

Çalışmamızın konusu, Na't mecmûasıdır. Na't mecmûaları farklı zamanlarda yaşamış şairlere ait, farklı nazım şekillerinden oluşan muhteva birliğine sahip şiirlerden müteşekkil birer antolojidir.

Üzerinde çalıştığımız mecmûa; Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 779 numarada kayıtlı, Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîfin 1b-69a varak arasındadır. Mürettibi ve müstensihî Enderunlu Vâsîf ve Mîr Vâsîf olarak tanınan Vâsîf Osman Bey'dir.

Çalışmamızın giriş kısmında mecmûa kavramı, mecmûanın önemi ve tasnifi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde, çalıştığımız mecmûanın genel özellikleri ve ardından mecmûanın mürettibi ve müstensihinin biyografisi yer alır. Ardından 1b-69a varak arası muhtevası hakkında bilgiler, tablolar ile birlikte verilmiştir. Birinci bölüm, 1b-69a varak arasında yer alan şairlerin kısa biyografileri verilerek tamamlanmıştır. İkinci bölümde, yazma eser transkribe edilerek günümüz yazısına çevrilmiştir. Çalışmamız sonuç, kaynakça, ekler (Tıpkıbasım) ve öz geçmiş bölümleriyle sonlandırılmıştır.

Çalışmamızın giriş kısmında mecmûa kavramı, mecmûa'nın önemi ve tasnifi hakkında genel bilgiler verilirken, kelimeleri faydalandığımız kaynakta geçen şekliyle tezimize aldık. Kelime uzunluklarına müdahil olmadık.

Çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmamızın hazırlanma sürecinin her aşamasında değerli zamanlarını ve bilgilerini esirgemeyerek bana yardımcı olan kıymetli Hocam Prof. Dr. Mehmet ARSLAN'a en içten duygularıyla teşekkürlerimi sunuyorum.

Yasemin GÖKKUŞ

Sivas – 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	v
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
Mecmûa	1
Mecmûaların Önemi	2
Mecmûaların Tasnifi.....	4
1. FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZUM 779 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (MECMÛ‘A-İ MÜNTAHAB-I NA‘T-I ŞERÎF) (1b-69a VARAK) TANITIMI	9
1.1. Mecmûanın Genel Özellikleri.....	9
1.2. Mecmûanın Mürettibi ve Müstensihi Enderunlu Vâsıf'ın Biyografisi	9
1.3. 1b-69a Varak Muhtevası.....	10
1.4. 1b-69a Varak Arasında Yer Alan Şairler ve Kısa Biyografileri.....	17
2. FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZUM 779 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (MECMÛ‘A-İ MÜNTAHAB-I NA‘T-I ŞERÎF) 1b-69a VARAKLAR ARASI (TRANSKRİPSİYONLU METİN)	39
SONUÇ	225
KAYNAKÇA	227
EKLER	231
Ek 1. Tıpkıbasım.....	231
ÖZ GEÇMİŞ	253

KISALTMALAR

a	: Varak ön yüzü
a.g.e.	: Adı geçen eser
b	: Varak arka yüzü
b.	: bin
C	: Cilt
d	: Doğum tarihi
H	: Hicrî
haz.	: Hazırlayan
Ktp.	: Kütüphane, -si
H.z.	: Hazret-i
M	: Miladî
No	: Numara
ö	: Ölüm tarihi
s.	: Sayfa
S	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb	: Ve benzeri
vd	: Ve diğerleri
vs.	: Ve saire
vr	: varak
Yay.	: Yayınevi / Yayınları
yy.	: Yüzyıl

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Mecnû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'de Yer Alan Şairlerin Alfabetik Sıralanması Ve Şiirler Hakkında Tablo 11

Tablo 2. Mecnû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'de Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması 13

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا (أ)	Â, â	ض	Ž, ž / Đ, đ
ا (إ)	A, a / E, e / I, ı / Ĭ, i / U, u / Ü, ü	ط	Ṭ, ṭ
ب	B, b	ظ	Z, z
پ	P, p	ع	‘
ت	T, t	غ	Ĝ, ĝ
ث	S, s	ف	F, f
ج	C, c	ق	Q, q
چ	Ç, ç	ك	K, k / G, g / Ñ, ñ
ح	H, h	ل	L, l
خ	H, h	م	M, m
د	D, d	ن	N, n
ذ	Z, z	و	V, v / Ū, ū / Ü, ü / O, o / Ö, ö
ر	R, r	ه	H, h / a, e
ز	Z, z	لا	la, lâ
ژ	J, j	ی	Y, y / I, ı, / Î, î
س	S, s	ء	‘
ش	Ş, ş		
ص	S, s		

ÖZET

Şiir mecmûaları, edebiyat tarihimiz bakımından büyük öneme sahiptir. Mecmûalar, farklı şairler tarafından aynı muhtevaya sahip şiirlerin bir araya getirildiği derleme kitaplardır. Yazıldıkları dönemin edebî zevki hakkında bilgi bulduğumuz kaynaklardır.

Çalışmada, Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum No: 779'da kayıtlı, mürettibi ve aynı zamanda müstensihî şair Enderunlu Vâsîf olan "Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf" in 1b-69a varakları arası üzerinde durulmuştur.

Çalışmada, mecmûalar hakkında genel bilgilerin yer aldığı giriş bölümü, mecmûanın geneli ve 1b-69a varaklar arasının tanıtıldığı bölüm, yazma eserin transkripsiyon harfleriyle günümüz yazısına çevrildiği bölüm ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu çalışma, klasik Türk edebiyatının edebî eser kaynaklarından mecmûaların önemine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf, Enderunlu Vâsîf, Metin ve İnceleme.

ABSTRACT

Poetry magazines are of great importance in terms of literary history. Mecmuas are collections of poems that have the same content by different poets.

The sources we find information about the literary pleasure of the period in which they were written.

The study focused on recorded in the Public Library Ali Emîrî Manzum no: 779 registered Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf 1b-69a pages of the poet Enderunlu Vâsîf, who was the organizer and also replicator.

The study consists of the introduction section, where general information about the mecmuas is presented, the second section, where the general and "1b-69a" pages are introduced, the third section and the conclusion section, in which the manuscripts are translated into transcription letters and today's writing.

This study aims to draw attention to the importance of magazines which are the sources of literary works of classical Turkish literature.

Key Words: Classical Turkish literature, Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf, Enderunlu Vâsîf, Text and Review.

GİRİŞ

Mecmûa

Arapça bir kelime olup cem‘ kökünden gelir. Mecmûa, "toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi; seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap; dergi"¹ demektir. Sözlükte "dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak" anlamındaki cem‘ masdarından türeyen mecmû‘dan (bir araya getirilmiş, toplanmış) gelmektedir. Mecmûanın yanı sıra "mecâmî", "mecma“, "câmi“ gibi aynı kökten türemiş kelimelerle -yalnız Osmanlı Türkçesinde- "cüzdan", "defter" ve "cerîde" isimleri de aynı manada kullanılmıştır.² Ayrıca, Farsçada "dilenci, dilenci çantası, dağarcık, torba" gibi anlamlarına gelen "keşkûl" kelimesi Arapçada "mecmûa, antoloji" manasını ifade etmektedir.³

Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır.⁴ Mecmua, içinde seçme yazıların bulunduğu el yazması eserdir. Eski harflerle yazılmışlardır. Şekil yönünden bir defterden ibarettir. Bir çeşit antoloji niteliğindedirler. Çoğunlukla yazarları ve yazıldıkları tarih belli değildir.⁵

Mecmûalar, klasik kültürümüzün mahsulleridir. Mecmûalarda Arap-Fars dil ve edebiyatlarının tesirinde medrese-mektep mensuplarının manzum-mensur; edebî, dinî, tarihî, tasavvufî vb.eserlerinden yapılmış seçmeleri buluruz.⁶ Mecmûalar daha ziyade eserleri yazıya geçmiş, kütüphanelere intikal etmiş şâir ve muharrirlerden yapılmış seçmelerdir. Divân edebiyatımızın bütün nevileri: Şiir, mesnevî, tarih, tezkire, mektup, seyâhatnâme, sefâretnâme; Kur’ân, tefsîr, hadîs, fıkıh, kelâm vb. gibi İslamî ilimler; bâtil ve gerçek bilgiler, meselâ: İlm-i simyâ, ilm-i reml (bazı şekillere göre murad ve niyeti haber verme), sihir, rü’yâ tâbiri, ilm-i nücûm, ilm-i

¹ Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay., Ankara 2001, s. 596.

² Mustafa Uzun, "Mecmua", İslâm Ansiklopedisi, C. 28, TDV Yay., Ankara 2003, s. 265.

³ Hüseyin Elmalı, "el-Keşkûl", İslâm Ansiklopedisi, C. 25, TDV Yay., Ankara 2002, s. 324.

⁴ Mustafa Uzun, a.g.e., s. 265.

⁵ İskender Pala, "Mecmua", Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul 2004, s. 300.

⁶ Şükrü Elçin, Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay., Ankara 2000, s. 5-6.

zâyiçe (yıldızların ve burçların hareketlerinden hüküm çıkarıp istikbali anlama), musikî... mecmuaların belli başlı mevzularıdır.⁷

Derleme yoluyla meydana getirilen mecmualar tamamen derlemecinin zevkine bağlıdır. Bu bakımdan çok düzgün ve tertipli mecmualar yanında düzensiz mecmualar da vardır. Eserleri yazıya geçmiş şair ve yazarlardan yapılan seçmelerin yer aldığı mecmualar bulunduğu gibi, adları bilindiği halde henüz ele geçmemiş bazı önemli eserlerin asılları veya kopyalarını içeren önemli mecmualar da vardır. Sözelimi şâirlerin divânlarına koymadıkları şiirleri ile edebiyat tarihi açısından önemi büyük olan risâle ve mektupları bu mecmularda bulunur.⁸

Osmanlı dönemindeki gelişimine bakarak XV. yüzyıldan itibaren dikkat çekmeye başladıklarını, XVI. yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını söylemek mümkündür. Daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet gördüğü anlaşılan özel mecmuaların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, cildi, yazısı, tezhibi, şekli gibi vasıfları ve maddî nitelikleri itibarıyla birbirlerinden çok farklı olduğu, bir kısmının düzensiz, âdeta karalama defteri; bir kısmının çok düzenli ve özenli bir sanat eseri niteliği taşıdığı görülmektedir.⁹

Mecmûalar, Köprülü'nün tarifıyla medfun ve meçhul birer hazinedir.¹⁰

Mecmûaların Önemi

Mecmualar yazıldıkları dönemin aynası durumundadır. Bu eserler üzerine yazılacak çalışmalar meseleye farklı açılardan bakmayı gerekli kılmaktadır. Mecmualar edebiyat araştırmacısına, dönemin beğenilen edebî metinlerini; konularını, okuyucunun talebini, mürettibin şiir zevkini, tertip amacını, estetik anlayışını, öne çıkan isimleri ve eserlerini, okunurluk oranlarını ve buna benzer birçok bilgi ile bunları yorumlama fırsatı verir.¹¹

⁷ Şükrü Elçin, a.g.e., s. 5-6.

⁸ İskender Pala, a.g.e., s. 300.

⁹ Mustafa Uzun, a.g.e., s. 265-268.

¹⁰ Fuad Köprülü, "Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl", Edebiyat Araştırmaları, TTK, Ankara 1999, s. 37.

¹¹ Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir, "Mecmualara Sorulması Gereken Sorular", Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1, Winter 2013, Ankara-Turkey, s. 62

Köksal, genelde mecmuaları, özelde şiir mecmualarını önemli ve değerli kılan temel unsurları şöyle sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen / divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın / şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temâyüllerin de izini sürmek mümkündür.
10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapıpraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konularda da ayrıca ele alınması gereken

önemli noktalarıdır. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilâç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe''ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikadlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşeat örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan -asıl mecmua konusuyla ilgili olmayan- kayıtlardır. Bütün mecmuaların bir de bu gözle ele alınması çok çok önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökacaktır.¹²

Mecmûaların Tasnifi

Mecmûaları çeşitli yönlerden değerlendiren tasnif denemeleri mevcuttur. Muhteva açısından ilk değerlendirme Agâh Sırrı Levend'e aittir. Yazar, Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinde mecmûaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

- a. Nazîreler mecmûaları,
- b. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmûaları,
- c. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,
- d. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,
- e. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar.¹³

Bu konudaki ikinci tasnif denemesi Günay Kut'a aittir. Kut, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ndeki¹⁴ ilgili maddede mecmûaları şu şekilde sınıflandırır:

¹² M. Fatih Köksal, Eski Türk Edebiyatında Tenkit Ve Teori, Kesit Yay., İstanbul 2017, s. 138-141.

¹³ Agâh Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi, C. 1, TTK Yay., Ankara 1998, s. 166-167.

¹⁴ Günay Kut, "Mecmûa" Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 6, Dergâh Yay., İstanbul 1986, s. 170-174.

- a. Nazîre mecmûaları,
- b. Seçme şiir mecmûaları (mecnûa-i eş'âr, mecnûa-i devâvîn)
- c. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmûalar (Mecnûa-i edviye, mecnûa-i ed'iye, mecnûa-i tevârih, mecnûa-i mu'ammeyât, mecnûa-i münşe'ât, mecnûatü'r-resâ'il gibi).
- d. Karışık mecmûalar (Bu tür mecmûalar nazım-nesir karışık olabilirler. Ayrıca Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde de yazılmış olabilir.)
- e. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmûalar.

Mecmûaların tasnifine dâir bu ilk ve önemli tasnifler, son dönemlerde yapılan araştırmalar vesilesiyle geliştirilmiştir. Mehmet Gürbüz şiir mecmûalarını şu şekilde sınıflandırmıştır:

I. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları (Gazel mecmûaları, kasîde mecmûaları, müstezâd mecmûaları, matla mecmûaları, beyit mecmûaları, mısra mecmûaları, farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmûalar).

II. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları (Tarih mecmûaları, na't mecmûaları, mu'ammâ mecmûaları, lügaz mecmûaları, medhiye mecmûaları, şehrengiz mecmûaları, farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmûalar).

III. Nazire Mecmûaları

IV. Şairlerin aidiyeti / mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar (Aynı zümreye mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar, Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar, Hurûfî-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar, aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmûalar).

V. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin dîvânlarını / şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar¹⁵

Atabey Kılıç'ın yaptığı mecmua tasnifi ise şu şekildedir:

¹⁵ Mehmet Gürbüz, "Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", (haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkambarı, Turkuaz Yay., İstanbul 2012, s. 108-112.

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

1.1. Cönkler

1.2. Mecmûalar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmûalar

1.2.1.1. Mürettep mecmûalar

1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmûalar

1.2.2. Mürettip durumuna göre mecmûalar

1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmûalar

1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmûalar

1.2.3. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmûalar

2. Şekil bakımından

2.1. Manzûm metinler mecmûaları

2.1.1. Kasîde mecmûaları

2.1.2. Gazel mecmûaları

2.1.3. Nazire mecmûaları

2.1.4. Mu‘ammâ mecmûaları

2.1.5. Manzûm lugât mecmûaları

2.1.6. İlâhî mecmûaları

2.1.7. Şehrengîz mecmûaları

2.1.8. Na‘t mecmûaları

2.1.9. Hilye mecmûaları

2.1.10. Mi‘râciyye mecmûaları

2.1.11. Matla‘ mecmûaları

2.1.12. Mersiye mecmûaları

2.1.13. Çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmûalar

2.1.14. Güfte mecmûaları

2.1.15. Müstezâd mecmûaları

2.1.16. Tarih mecmûaları

2.1.17. Musammat mecmûaları

2.1.18. Kıt'a ve rubâ'î mecmûaları

2.1.19. Dîvân mecmûaları

2.2. Mensur metinler mecmûaları

2.2.1. Lugaz mecmûaları

2.2.2. Fetva mecmûaları

2.2.3. Tefsir mecmûaları

2.2.4. Şerh mecmûaları

2.2.5. Sakk mecmûaları

2.2.6. Mekân tasvirlerini içeren mecmûalar

2.2.7. Münşe'ât mecmûaları

2.2.7.1. Derleme münşe'ât mecmûaları

2.2.7.2. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmûaları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmûaları

2.3.1. Fevâyid ve eş'âr mecmûaları

2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmûalar

3. Dil bakımından

3.1. Arapça mecmûalar

3.2. Farsça mecmûalar

3.3. Türkçe mecmûalar

3.4. Çok dilli mecmûalar

4. Muhteva bakımından

4.1. Din

4.2. Tasavvuf

4.3. İlm-i nücûm / fal ve remil

4.4. Hikâye / latîfe

4.5. Hezel ve hiciv

4.6. Edviye

4.7. Mûsikî

4.8. Hat ve kitâbet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar¹⁶

Çalışmamıza konu olan Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf, Mehmet Gürbüz'ün tasnifine göre şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları başlığı altında na't mecmûaları grubuna girmektedir. Atabey Kılıç'ın yaptığı tasnife göre ise şekil bakımından manzûm metinler mecmûaları başlığı altında na't mecmûaları grubuna girmektedir.

¹⁶ Atabey Kılıç, "Mecmûa Tasnifine Dâir", (haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkamberi, Turkuaz Yay., İstanbul 2012, s. 75-96.

1. FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZUM 779 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (MECMÛ‘A-İ MÜNTAHAB-I NA‘T-I ŞERİF) (1b-69a VARAK) TANITIMI

1.1. Mecmûanın Genel Özellikleri

Mecmûa, Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 779’da kayıtlıdır. Mecmûanın ilk sayfasında “Mecmû‘a-i Müntahab-ı Na‘t-ı Şerîf Bâ-hatt-ı Vâsıf-ı Mîr-i Şâ‘ir Enderûnî” kaydı yer almaktadır. Bu kayda göre mecmûanın mürettibi aynı zamanda müstensihi, Enderunlu Vâsıf diye tanınan 19. yüzyıl divan şairlerinden Vâsıf Osman Bey’dir. Mecmûanın ilk sayfasında sol alt köşede mecmûanın Millet Genel Kütüphanesi’ndeki kayıt bilgilerini gösteren bir damga mevcuttur. Bunun üzerinde bir mühür yer alır. Arap rakamıyla katalog kaydı olan 779 arşiv numarasını mührün hemen üstünde görürüz. Bunların üstünde mecmûanın ismi yer alır. En üst kısımda ise silinmiş bir mühür bulunmaktadır.

Mecmûa 182 varaktan oluşur.¹⁷ Varak numaraları eserin bazı yerlerinde günümüz rakamlarıyla gösterilmiştir. Mecmûa sadece siyah mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Bazı şiirlerde şair adı ve başlık yer alırken; bazı şiirlerde şairin adı ve şiirin başlığına rastlanmamaktadır. Adı geçmeyen şairler de mahlasları sayesinde bulunmaktadır.

1.2. Mecmûanın Mürettibi ve Müstensihi Enderunlu Vâsıf’ın Biyografisi (d. ? / ? – ö. 1240 / 1824-25)¹⁸

Asıl adı Osman’dır. Enderun’da yetişti. Mir Vâsıf ve Enderunlu Vâsıf diye tanındı. İstanbul’da doğdu. Eski kazaskerlerden Arnavut / Elbesanlı Halîl Paşa’nın biraderinin kızının oğludur. Kardeşi, Sadullah Efendi’dir. Çocukluğunda Galatasaray’a çerağ edildi, orada ilim tahsil etti. Onu çekemeyenlerin dedikodusuyla bir müddet zorluk yaşadı.

¹⁷ Emine Yeniterzi, *Divan Şiirinde Na‘t*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1993, s. 54.

¹⁸ "İsmail Hakkı Aksoyak, "Vâsıf, Vâsıf Osman Bey", www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 14167.

1218/1803-04'te Silâhdâr Süleyman Paşa, onu kendine kaftancı yaptı. IV. Mustafa cülûs edince onu enderunda has odaya aldı. Sonradan hünkâr baş lalası, Rebiülahir 1230 / Mart-Nisan 1815'de Peşkir Ağası, o sene ya da Rebiülahir 1232 / Şubat-Mart 1817'de Anahtar Ağası ve 1232 / 1816-17'de Kilar Kethüdası oldu. Padişah huzurunda hilat giydirildi ve iltifat gördü. Kiler kethüdası olarak Recep 1234 / Nisan-Mayıs 1819'da kendi talebiyle Bolayır'da Şehzâde Süleyman Paşa tevliyetiyle emekli edildi. Sonra hâcelik rütbesi verildi. 1240 / 1824-25'te vefat etti. Son Asır Türk Şairleri'nde verilen bilgiye göre Üsküdar'da İnadiye'den Saraçlar Çeşmesi'ne giden caddenin, sol tarafında, Karacaahmed Türbesi civarındaki kabristana defnedildi. Fakat Osmanlı Müellifleri'nde Vâsıf'ın Üsküdar'da medfun olduğu kabul edilmeyip Eyüp'te Zal Paşa Camisi dergahına defnedildiği belirtilir.

Mezar taşında, dostlarından Keçecizâde İzzet Molla'nın kitabesi yazılıdır ve tarih beyti şöyledir: "Şuarâ mâtem edüp yazdı mücevher tarih / Rûh-i Osman'a ide Vâsıf'ı terfik ilâh" (1240 / 1824-25).

İnce bir zat olduğu hâlde vücûdunun fil kadar büyük olduğu, evinin Tophâne'de bulunduğu ve 1238 / 1822-23'de yandığı bilinmektedir. Matbu ve mürettep bir Dîvân'ı vardır. Dîvân'ı, 1257/1841-42'de Mısır'da Bulak Matbaası'nda talik harflerle, yine aynı sene İstanbul'da Takvim-i Vekayi Matbaası'na nesih harflerle basıldı. İzzet Molla, mezar taşı kitabesinde Vâsıf'ın eserini yaktığını söylüyor. Fakat şiirleri yandıktan yedi sene sonra Dîvân'ın İstanbul'da ve Mısır'da nasıl ortaya çıktığı bilinmemektedir. Dîvân'ı Rahşan Gürel tarafından hazırlanmış ve İstanbul'da basılmıştır.

Dîvân'ında "O gül-endâm bir al şâle bürünsün yürüsün / Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün" beyti gibi dil-rübâ şiirlere nadiren rastlanır. Şiirlerinin sade ve hoş olmasıyla övülür. En güzel şiirleri şarkılarıdır.

1.3. 1b-69a Varak Muhtevası

Mecmûanın tezimize konu olan 1b-69a varakları arasında 17 şaire yer verilmiştir. Nazım şekilleri olarak 31 kasîde, 2 rubâ'î, 1 terkîb-i bend toplam 34 şiir yer almaktadır. Mecmûada yer alan şiirlerde en çok kullanılan nazım şekli kasîdedir. Mecmûada ismi tespit edilen şairler şunlardır:

Sâlik, Sâbit, Sırrî, Nâdirî, Riyâzî, Vechî, Rızâyî, Şehrî, Kâşif, Fehîm, Vesîm, Nâ'îlî, Neylî, Yahyâ Bey, Şâkir, Fâ'izî, Nef'î.

En çok şiiri bulunan şairler şunlardır: Sâbit; 3 kasîde, Rızâyî; 3 kasîde, Şehrî; 1 rubâ'î, 4 kasîde, Kâşif; 1 rubâ'î, 3 kasîde, Nâ'îlî; 6 kasîde, Fâ'izî; 2 kasîde.

Mecmûada yer alan şair ve şiirleriyle ilgili tablo şöyledir:

Tablo 1. Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'de Yer Alan Şairlerin Alfabetik Sıralanması Ve Şiirler Hakkında Tablo

No	Şair Adı	Nazım Türü	Nazım Şekli	Birimi
1	Fehîm-i Kadîm	Na't	Kasîde	52 beyit
2	Ganî-zâde Nâdirî	Mi'râciyye	Kasîde	74 beyit
3	Kaf-zâde Fâ'izî	Na't	Kasîde	31 beyit
4	Kaf-zâde Fâ'izî	Şitâ'iyye-Na't	Kasîde	38 beyit
5	Kâşif	Na't	Rubâ'î	Tek dördlük
6	Kâşif	Temmûziyye-Na't	Kasîde	34 beyit
7	Kâşif	Na't	Kasîde	42 beyit
8	Kâşif	Bahâriyye-Na't	Kasîde	26 beyit
9	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	52 beyit
10	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	54 beyit
11	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	72 beyit
12	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	47 beyit
13	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	55 beyit
14	Nâ'îlî-i Kadîm	Na't	Kasîde	65 beyit
15	Nef'î	Na't	Kasîde	45 beyit
16	Neylî	Na't	Kasîde	23 beyit
17	Rızâyî	Na't	Kasîde	60 beyit
18	Rızâyî	Na't	Kasîde	36 beyit
19	Rızâyî	Bahâriyye-Na't	Kasîde	56 beyit
20	Riyâzî	Mi'râciyye	Kasîde	99 beyit
21	Sâbit	Mi'râciyye	Kasîde	99 beyit
22	Sâbit	Münâcât-Na't	Kasîde	76 beyit
23	Sâbit	Ramazâniyye-Na't	Kasîde	90 beyit
24	Sâlik Efendi	Na't	Kasîde	25 beyit

Tablo 1. (Devam) Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'de Yer Alan Şairlerin Alfabetik Sıralanması Ve Şiirler Hakkında Tablo

25	Sırrî	Na't	Kasîde	64 beyit
26	Şâkir Mehmed Efendi	Mevlûdiyye	Terkîb-i Bend	8 bend
27	Şehrî	Na't	Rubâ'î	Tek dördlük
28	Şehrî	Na't	Kasîde	45 beyit
29	Şehrî	Na't	Kasîde	44 beyit
30	Şehrî	Bahâriyye-Na't	Kasîde	58 beyit
31	Şehrî	Na't	Kasîde	105 beyit
32	Vechî	Na't	Kasîde	80 beyit
33	Vesîm	Mi'râciyye	Kasîde	77 beyit
34	Yahyâ Bey	Na't	Kasîde	68 beyit

Tablo 2. Mecmû‘a-i Müntahab-ı Na‘t-ı Şerîf’de Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması

Varak Numarası	Şair / Şairler	Nazım Biçimi	Beyit / Bend Sayısı	Şiirin Başlığı
1b – 2a	Sâlik Efendi	Kasîde	25 beyit	Na‘t-ı Şerîf-i Şehen-şâh-ı Levlâk Sâlik Kulları
2b – 5b	Sâbit	Kasîde	99 beyit	Şâbit Bismillâhirrahmânirrahîm
5b – 8a	Sâbit	Kasîde	76 beyit	Velehû Şâbit
8a – 10b	Sâbit	Kasîde	90 beyit	Velehû Şâbit
10b – 12b	Sırrî	Kasîde	64 beyit	Sırrî
12b – 15a	Nâdirî	Kasîde	74 beyit	Nâdirî
15a – 18a	Riyâzî	Kasîde	99 beyit	Nizâmî ¹⁹
18a – 20b	Vechî	Kasîde	80 beyit	-
20b – 22a	Rızâyî	Kasîde	60 beyit	Gül-Feşânî-i Nesîm-i Niyâz Be-Ravza-i Midhat-ı Şâh-ı Tahtgâh-ı İ‘câz Nûr-ı Evvel ü Zuhûr-ı Âhîr Ebü'l-Kâsım Muhammed Hâşir- ‘aleyhi ezkâ’s-şalât ü efđalü's-selâm mâhatemeti’s-şalâtü bi's-selâm

¹⁹ Manzûmenin başlığında Nizâmî yazıyor; ancak biz onun Riyâzî’ye ait olduğunu tespit ettik.

Tablo 2: (Devam) Mecmû‘a-i Müntahab-ı Na‘t-ı Şerîf’de Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması

22a – 23b	Rızâyî	Kasîde	36 beyit	Na‘t-ı Maḥrem-i Ḥarem-gâh-ı Kuds ü Bezm-gâh-ı Ünsâ- Üns Şeh-bâz-ı İ‘câz-ı Mi‘râc Pervâz-ı Şâh-ı Levlâk Taḥt ü Mevc-i Dür-Pâş-ı -"inne lî-ma‘allâhî vaḳtün"- ‘aleyhi’s- şalâtü ve's-selâm
23b – 25a	Rızâyî	Kasîde	56 beyit	Ḥırâmîden-i Nâzük-Nihâl-i Kalem Be-Âheste Nesîm-i Senâ-Güzârî-i Faḥr-ı ‘Âlem Resûl-i Ekrem Şallallâhu ‘Aleyhi ve Sellem
25a	Şehrî	Rubâ‘î	Tek dördlük	-
25a – 26b	Şehrî	Kasîde	45 beyit	-
26b – 28a	Şehrî	Kasîde	44 beyit	-
28a – 30a	Şehrî	Kasîde	58 beyit	-
30a – 33a	Şehrî	Kasîde	105 beyit	-
33a	Kâşif	Rubâ‘î	Tek dördlük	-
33a – 34b	Kâşif	Kasîde	34 beyit	-
34b – 35b	Kâşif	Kasîde	42 beyit	-
35b – 36b	Kâşif	Kasîde	26 beyit	-
36b – 38a	Fehîm	Kasîde	52 beyit	-
38a – 40b	Vesîm	Kasîde	77 beyit	-

Tablo 2: (Devam) Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'de Yer Alan Şiirlerin Varak Numaralarına Göre Tanıtılması

40b – 42b	Nâ'ilî	Kasîde	52 beyit	Der-Menkabe-i Gül-i Gülzâr-ı Risâlet Maḥbûb-ı Rabb-ı 'İzzet Ḥazret-i Muhammed Muştafâ Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem
42b – 44a	Nâ'ilî	Kasîde	54 beyit	Der-Menkabe-i Ser Ḥayl-i Enbiyâ Maḥbûb-ı Ḥudâ Ḥazret-i Muhammed Muştafâ Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem
44a – 46a	Nâ'ilî	Kasîde	72 beyit	Der-Menkabe-i Risâlet-penâh Ḥabîbullâh Ḥazret-i Resûlullâh Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem
46b – 47b	Nâ'ilî	Kasîde	47 beyit	Der-Medḥ-i Resûl-i Ekrem Maḥbûb-ı Rabb-ı 'Âlem Ḥazret-i Muhammed Muştafâ Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem
48a – 49b	Nâ'ilî	Kasîde	55 beyit	Der-Menkabe-i Şîr-i Ḥudâ 'Aliyy-i Murtaẓâ Raḍıyallâhu Te'âlâ 'Anh
49b – 51b	Nâ'ilî	Kasîde	65 beyit	Der-Menkabe-i Kurretü'l-'Ayn-ı Resûl-i Müctebâ Şehîd-i Deşt-i Kerbelâ Ḥazret-i Hüseyin Raḍıyallâhu 'Anhümâ
51b – 52a	Neylî	Kasîde	23 beyit	Na't-ı Şerîf
52b – 54b	Yahyâ Bey	Kasîde	68 beyit	Şefî'-i Rûz-ı Kıyâmet Şâhib-i Sa'âdet Muhammed Muştafâ Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem
54b – 56a	Şâkir Mehmed Efendi	Terkîb-i Bend	8 bend	Mevlûdiyye
56a – 57a	Fâ'izî	Kasîde	31 beyit	Der-Menkabet-i Ḥazret-i Şîr-i Ḥudâ 'Aliyy-i Murtaẓâ ve Raḍıyallâhu 'Anhüm
57a – 58b	Fâ'izî	Kasîde	38 beyit	Der-Menkabet-i Ḥazret-i İmâm Ḥasan Bin 'Aliyy-i Velî Raḍıyallâhu Te'âlâ 'Anhüm
58b – 59b	Nef 'î	Kasîde	45 beyit	Der-Na't-ı Seyyid-i Kâ'inât 'Aleyhi Efdalü's-Şalavât

1.4. 1b-69a Varak Arasında Yer Alan Şairler ve Kısa Biyografileri²⁰

Fehîm-i Kadîm (d. 1037 / 1627 – ö. 1057 / 1647)²¹

Asıl adı Mustafa'dır. Aslen Halepli, Arap kökenli bir aileden gelmektedir. Yakın dostu Evliya Çelebi, babasının İstanbul Parmakkapı'da kurabiye satan Mısırlı bir fellah olduğunu ifade etmekteyse de kaynaklar ağırlıklı olarak ailenin Halepli olduğunda birleşirler. Babasının mesleği dolayısıyla Uncuzâde olarak tanınmıştır. Gibb, Fehîm'in babasını un tüccarı olarak takdim eder (Çavuşoğlu 1999: 207) ancak, yaşadığı hayat ve sıkıntılar onun iyi gelirli bir tüccarın oğlu olduğunu doğrulayacak yönde değildir. İstanbul doğumlu olan Fehîm, 4. Murad (saltanatı: 1623- 1640) ve Sultan İbrahim (saltanatı: 1640-1648) devirlerinde yaşamıştır. Doğum tarihi kaynaklarda kesin bir bilgi olarak verilmemekle birlikte; Dîvân'ında yer alan ve kimi tarihi olayların (4. Murad' a yönelik kaside, Örfî Dîvân'ını istinsah ettiğine dair düşürdüğü tarih vb.) ardından söylenmiş şiirlerden hareketle, ihtiyat kaydıyla, doğum tarihi 1037/1627 kabul edilmektedir. 19.yy.ın ünlü şairlerinden olan Süleyman Fehîm'den ayırt edilebilmesi için kaynaklar ondan Fehîm-i Kadîm şeklinde bahseder. Sicill-i Osmanîde adı Fehmî Mustafa Efendi olarak geçmekteyse (Akbayır 1996: 515) de gerek şiirlerinde kullandığı mahlas gerek diğer kaynakların verdiği bilgi Fehmî adının yanlışlığını ortaya koymaktadır.

Dîvân'ı dışında Şehrengîz, Bahr-ı Tavîl, Letâif-i Kümmelîn ve Durûb-ı Emsâl-i Türkî adlı eserleri bulunmaktadır.

Dîvân'ı 1934'te Sadettin Nüzhet Ergun ve 1991'de Tahir Üzgör tarafından yayımlanmıştır. Üzgör, söz konusu yayımında şiirlerin mensur diliçi çevirilerini de yapmıştır. Tahir Üzgör'ün tenkitli metnini yayınladığı divanda, 17 kaside, 5 musammat, 16 kıt'a, 293 gazel, 56 rubai ve 8 Farsça şiir yer almaktadır. Klasik şiirde rubailerde mahlas kullanılmaması bir gelenektir. Ancak Fehîm 28 rubaisinde mahlas kullanmıştır.

²⁰ Mecmûada yer alan şairlerin biyografilerini içeren bilgiler, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com kaynak gösterilerek hazırlanmıştır.

²¹ "Ayşe Yıldız, "Fehîm-i Kadîm", www.turkedebiyat isimlersozlugu.com Madde No: 8027.

17. yy.'ın önde gelen Sebk-i Hindî temsilcilerinden olan Fehîm, sözden ziyade anlama önem vermiş, şiirinde anlam giriftleşmiştir. Sebk-i Hindî'nin de özelliği olan mübalağa ve ıstrap Fehîm'in şiirinin belirgin özelliklerindedir.

Klasik şiirde, şairlerin beğendiği, üstat kabul ettiği şairlerden bahsetmeleri, onları takdir edip sanat güçlerini övmeleri ve kendilerini onlarla kıyaslamaları alışılmış bir durumdur. Ancak Fehîm'de gelenekselleşmiş bu duruma çok fazla rastlanmaz. Fehîm, kendi şairliğine fazlasıyla güvenir. Şiirlerinde Hâkânî, Örfî, Enverî, Tâlib-i Âmul, Senâî ve Zahîrî'nin adı geçmekle beraber kendini en az onlar kadar iyi bir şair olarak görür (Felek 2007: 7-9).

Ganî-zâde Nâdirî (d. 980/1572 – ö. 1036 Cemaziyelahir / 17.02.1626)²²

Abdülganîzâde Mehmed Nâdir Efendi. Asıl adı Mehmed'dir. 980 / 1572 yılında İstanbul'da doğdu. Kaynaklarda daha ziyade babasının ismi ve mahlâsıyla anılan Nâdirî'nin künyesi, "Mehmed Nâdirî bin Abdulganî bin Emîr şâh bin Bâyezîd" şeklindedir.

Bilgili ve kültürlü bir kimse olan Nâdirî'nin aynı zamanda geniş hayallli bir nazım üslûbuna sahip olduğunu söyleyebiliriz. Onun eserlerinde bir terkip halinde karşımıza çıkan unsurlar dîvân şâirlerinin hemen hepsinde gördüğümüz ortak hususiyetlerdir. Bu bakımdan Nâdirî'nin orijinalitesini işlediği mevzuda ve şiir tekniğinde değil, söz ve imaj seviyesinde araştırmak daha uygun olur.

Eserlerinde duygudan çok düşünce hâkimdir. Lirik bir şâir olmadığı için de şiirlerinde pek fazla derinlik ve samimiyet göze çarpmamaktadır. En samimi ve duygulu şiirleri dinî şiirleri, özellikle mi'râciyeleridir. İkisi dîvânında biri de Şehnâme'sinde olmak üzere toplam 204 beyit tutarında üç mi'râciyesi vardır. Onun en çok tanınan ve beğenilen şiirleri de mi'râciyeleri ve Şehnâme'sidir.

Ganî-zâde Mehmed Nâdirî Efendi ilmi yanında edebî zevke de sahip bir kişidir. Bu bakımdan hem tefsir ilminde hem de edebî sahada eserler vermiştir. İdbâr ve ikbâl ile dolu hayatı boyunca bulunduğu müderrislik, kadılık, kazaskerlik gibi resmî

²² "İsmail Hakkı Aksoyak, " Nâdirî, Abdülganîzâde Mehmed Nâdir Efendi," www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 11043.

vazifeleri düşünülürse azımsanmayacak kadar manzûm ve mensûr eser verdiği söylenebilir. Eserlerini şöyle sıralayabiliriz.

1. Divan: Eserin başında bulunan ağır ve secili bir dille kaleme alınmış dibaceden anlaşıldığına göre, Dîvân bizzat Nâdirî tarafından tertip edilmiştir. Dîvân'ın ilk şiiri 74 beyitlik bir mi'râciyedir. Bunu takiben 1 na't ve padişahlardan III. Murad, III. Mehmed, I. Ahmed, I. Mustafa ve II. Osman için söylenmiş kasideler gelir. Daha sonra sadrazamlardan Sinan Paşa, Lâlâ Paşa, Yavuz Ali Paşa, Kuyucu Murat paşa, Nasuh Paşa, Öküz Mehmed Paşa ile şeyhülislamlardan Sinan Efendi, Ebu'l-Meyâmin Mustafa Efendi, Sadaret kaymakamı Kasım Paşa ve Mîrâhûr Ali, Mîrâhûr Gazanfer Ağa'lara sunulan 37 kaside yer alır. Dîvân'ın tek tercî-i bendi Sultan IV. Murad içindir.

Bu şiiri ile Bâkî'nin III. Murad için yazdığı:

Tâli oldu neyyîr-i ikbâl-i devlet subh-dem / Şule saldı âleme necm-i hidâyet
subh-dem matlalı tercîini tanzir etti.

O'nun birer mersiye olan 4 müseddesi de mütekerrir müseddestir. Bunları, Şeyhülislâm Yahya'nın bir ve Bâkî'nin iki gazeline yazdığı 3 tahmis takip eder. Dîvân'ında bulunan 30 kıt'anın 9 tanesi tarih kıtasıdır. Geriye kalan 21 kıt'anın 7 tanesi kıt'a-i kebîredir. Elifbâ'nın bütün harfleriyle gazel yazmış olan Nâdirî'nin 121 gazeli vardır. Gazellerin çoğu 5 beyitli olup 35 tanesi de müzeyyel gazeldir. Edebiyatımızın rubâideki en büyük ustası Azmi-zâde Hâletî'nin yakın dostu olan Nâdirî'nin Dîvân'ında 32 tane de rubâ'îsi mevcuttur. Nâdirî Dîvânı'nın nüshaları oldukça fazladır. 19 kadar Dîvân nüshası yanında, çeşitli şiir mecmualarında da şiirlerinin toplandığı görülmektedir.

2. Şehnâme: Şehnâme'de Osmanlı tarihinin kısa bir bölümü, I. Ahmed'in son zamanlarıyla II. Osman zamanında meydana gelen olaylar anlatılmıştır.
3. Münşeât: Ağır bir lisan ve san'atlı bir üslûpla kaleme alınmış Münşeât'ında çeşitli şahıslara hitâben yazılmış ve içerisinde Arapça, Farsça kıt'a nazm, mülemma şiirler de bulunan mensûr yazılar mevcuttur. Münşeât'ta 20 kadar mektup bulunmaktadır.

4. Kalemîyye Risalesi: Arapça olarak kaleme alınmış bu kısa risâle de bazı Dîvân nüshalarının arkasında mevcuttur.
5. Tefsîr-i Beyzâvî-i Haşîye: Beyzâvî Abdullah b. Ömer (?-1286)'in Envârü'l Tenzil ve Esrârü't-ta'vîl adlı tefsirinin müteddid şerhleri vardır.

Kaf-zâde Fâ'izî (d. 998/1589 – ö. ? / ?)²³

XVII. yüzyılın tanınmış, asil bir ailesine mensup olan Kafzâde Fâizî'nin asıl adı Abdülhaydır. Fâizî hem ana tarafından hem de baba tarafından âlim ve fâzıl bir ailenin evladıdır. Bu yönüne mevcut bütün kaynaklar dikkat çekerler. Babası da Kafzâde lakabıyla anılan âlim, şair ve kazasker Feyzullah Efendidir.

Fâizî'nin doğum yeri İstanbul'dur. Doğum tarihiyle ilgili biyografik kaynaklarda ihtilaf görülmektedir. Bazı kaynaklar Fâizî'nin doğum tarihi olarak 980/1572 yılını gösterirken bazı kaynaklar da 998/1589 yılına işaret ederler. Fâizî'yi tanımak için onun en yakın arkadaşı ve can dostu aynı zamanda Fâizî'yi yakından tanıyan; edebiyat tarihimizin biyografik kaynaklarından bir eserin müellifi ve hamse ve divanı sahibi olan Nevî-zâde Atâyî ile olan ilişkilerine dikkatle bakmak uygun olacaktır.

Fâizî'nin ölüm tarihinin 1031/1622 olduğunda biyografik kaynaklar mütefiktir. Keşfü'z-Zünun'un Mısır baskısında Fâizî'nin vefatı 1031 tarihi olarak gösterilse de İstanbul baskısında sehven 1032 olarak dizilmiştir. Şerafettin Yalpkaya baskısında ise bu yanlışlık düzeltilmiştir. Mehmed Muhibbî, Hülâsatü'l-Eser'de vefat tarihini 1032 olarak kaydetmiştir. Ayrıca Gibb Osmanlı Şiir Tarihi'nde 1032 yılını gösterir. Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı Sözlüğü'nde de 1032 /1623 tarihi verilmiştir.

Kafzâde genç yaşında ölmesine rağmen bu kısa ömrüne birçok eserler sığdırmıştır. Elimizde daha çok şairliğini gösteren manzum eserleri vardır. Fakat kaynaklarda şaire ait münşeât örneklerinden söz edilmekte, nesir yönünün kuvvetli olduğu belirtilmektedir. Fâizî'nin nesir örneği olarak elimizde üç mektubu vardır.

²³ "Halil İbrahim Okatan, "Fâizî, Kafzâde Fâizî, Abdülhay", www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 9720.

Fâizî'nin elimizde bulunan eserleri dört adettir: 1. Divan, 2. Zübdetü'l-Eşâr, 3. Leylâ vü Mecnun, 4. Sâkînâme

1. Divan: Fâizî'nin en önemli iki eserinden birisi divanıdır, diğeri de tezkiresidir. Divanda İnaat, Hz. Ali için 2 methiye, Hz. Hasan için 1 methiye, Hz. Hüseyin için 1 mersiye, 1 münacat, Sultan II. Osman için 1, Sultan I. Ahmed için 1, Şeyhülislam Yahya için 3, Vezîr-i Azam Ali Paşa için 2, Vezîr-i Azam Dilaver Paşa için 1, kime sunulduğu tespit edilemeyen ve divanda "Kasîde-i nâ-tamam" başlığı ile verilen 1 kaside, Şeyhülislam Mehmed Efendi için 1 kaside olmak üzere 16 kaside vardır. Kasidelerden sonra 156 adet gazel bulunur. Gazellerden sonra 22 kıta, 6 rubâî, 92 matla beyti yer alır.
2. Zübdetü'l-Eşâr: Fâizî'nin asıl şöhreti kısaca "Zübde" adıyla anılan bu tezkiresi sebebiyledir. Klasik tezkirelere benzemeyen bu eser bir antoloji mahiyetindedir. Fâizî'nin bu eseri antolojik mahiyetli tezkirecilikte ilk örnektir.
3. Leylâ vü Mecnun: Fâizî bu eserini Selânik'te iken yazmaya başladığını (1618) Atâyî'ye yazdığı mektubundan anlıyoruz. Şair mesnevisini tamamlayamadan ölmüştür. Eser 1136 beyittir.
4. Sâkînâme: Kaf-zâde Fâizî'ye ait 168 beyitlik küçük bir mesnevidir. Eser Leylâ vü Mecnun mesnevisinin içinde yer alır. İçki ve içki meclisinin övgüsü yapılır. Terkîb-i bend nazım biçimiyle yazılmıştır.

Kâşif (d.1076/1665-66-ö.19 Rebiülahir 1111/14 Ekim 1699)²⁴

Asıl adı Seyyid Mehmed Sadeddin'dir. (Müstakimzade Süleyman Sadeddin 2000: 324). Nakibüleşraf Rumeli kazaskeri Seyyid Said Efendi'nin oğludur. Dedesi de Mehmed Esad Efendi'dir. Bu sebeple Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi olarak anıldı. 1076/1665-66 yılında İstanbul'da doğdu. Gençliğinde iyi bir eğitim aldı. 1093/1682 yılında Şeyhülislam Çatalcalı Ali Efendi'den mezun oldu. (Sâlim 2005: 582) Öğrenimini bitirdikten sonra müderris oldu.

²⁴ "İsmail Hakkı Aksoyak, "Kâşif, Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi", www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde: No: 9865.

Üç dilde şiir söyleme yeteneğine sahipti. Farsça ve Türkçe mürettep Dîvân'ı vardır. Hat sanatında ilerlemek için özel hocalarla çalıştı ve şöhret kazandı. (Sâlim 2005: 582; Müstakîm-zâde Süleymân Sadeddin 1928: 714). Safâyî, şairi inşada Veysî ve Nergisî'ye benzetir, Dîvânı olduğunu söyler. Şiirde de, tanınmış Fars şairlerinden Hüsrev, Hakanî ve Şevkete benzetir. Andığı şairlere göre Kâşif üslupta Sebki Hindî'yi takip etmektedir.

Nâ'ilî-i Kadîm (d. ? / ? - ö. 1077 / 1666)²⁵

Nâilî'nin biyografisi, tezkirelerin verdiği az sayıda bilgi dışında, kendi Dîvân'ından elde edilen bazı verilere dayanır. Halûk İpekten, şairin hayatı hakkındaki bilgi yetersizliğini bazı makul gerekçelerle açıklar. Nailî, yüksek rütbeli bir devlet memuru değildir ve devlet büyükleri ile de bir yakınlığı bulunmamaktadır. Bu nedenle onun adını, devrin önemli olayları içinde görmek mümkün değildir.

O, şiirden başka bir alanda söz sahibi olmamıştır, bu nedenle hayatı hakkında şair tezkireleri dışında muteber, ikinci bir kaynak yoktur (İpekten 1999: 11). Şeyh ya da paşa olmadığı halde şiiriyle ön plâna çıkan Nâilî'nin, edebî kişiliği bu açıdan önem arz etmektedir. Çünkü o, yalnızca sanatı ile kalıcılığı yakalamış, başarılı bir şairdir.

Beliğ, Nuhbetül-Âsâr'ında Nâilî'nin künyesini İstanbulî Pîrî-zâde Mustafa Çelebi olarak verir ve onun 1077/1666 tarihinde ölümüne Şeyh Nazmî'nin düşürdüğü tarihi aktarır (Abdulkadiroğlu 1999: 396). Vefeyât-ı Ayvansarâyî'de de şairin babasının adı Pîrî Halife olarak aktarılır. Aynı eserde şairin, babası ile meslektaş olduğu ve babası sayesinde maden kâtipliği görevine getirildiği söylenmektedir (Ekinci 2012: 116). Nazmî'nin, Nâilî'nin vefatına düşürdüğü tarihte şairin maden mukataası görevinde halifebaşılığa yükseldiği ve muhasebe işleriyle uğraştığı ima edilir (Çapan 2005: 582).

Rıza, Tezkire'sinde Nâilî'nin edebî kişiliği üzerinde durur ve onu manalar söylemeye muktedir ve irfan sahibi bir şair olduğunu bildirir (Zavotçu 2009: 142). Esad Mehmet Efendi şairi, Sâbit ve Nazîm'in ustası olarak tanıtır ve divan sahibi olduğunu bildirir (Oğraş 1995: 221). Ayvansarâyî de şairin Sâbit ve Nazîm'in ustası olduğu bilgisini aktarmaktadır (Ekinci 2012: 116).

²⁵ "Özer Şenödeyici, "Nâ'ilî-i Kadîm, Mustafa",
www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 11085.

Bir şairin hakkında yapılan değerlendirmeler, onun edebiyat tarihindeki yeri açısından önem arz eder. Bunun yanı sıra, şairin kendisini nasıl gördüğünü ve neyi amaçladığını tespit etmek de onun edebî kişiliği hakkında önemli ipuçları verebilir. Klâsik şiir geleneğinde, şairlerin şiir bahsinde büyük iddialar güttükleri, kendi şiirlerini sihir ve mucize olarak niteledikleri bilinmektedir.

Ancak, bu ifadelerin arasından, mübalağalı fahriyeler çıkarıldığında, şairin estetik algısının da önemli bir kısmı gün yüzüne çıkarılabilir. Bu bakış açısıyla Nâilî Divanı'na yaklaşıldığında, şairin kendi şiiriyle ilgili önemli ipuçları verdiği söylenebilir. Sözelimi o, dönemdeki kaynakların kendisi hakkında söylediklerini teyit eder mahiyette ifadelere yer verir; yeni ve kendisine mahsus bir şiir tarzına sahip olduğunu şöyle dile getirir: "Sözün ey Nâ'îli olmazsa da şâyeste-i tahsîn/Yine bir tarz-ı hâs-ı şûhdur bir özge vâdîdür" (İpekten 1990: 196).

Nef'î (d. 980? / 1572? - ö. 1044 / 1635)²⁶

Asıl adı Ömer olan Nef'î, Erzurum'un Hasankale (Pasinler) ilçesinde doğdu. Bu yüzden kaynaklarda Erzenü'r-rûmî Ömer Bey, Erzenü'r-rûmî Ömer Efendi diye anılır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmese de 980/1572 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Dedesi Mirza Ali Paşa, babası Mehmed Bey'dir. Soylu bir aileye mensup şairin baba ve dedesi sancak beyliği yapmıştır. Babası Mehmed Bey'in, Kırım hanına nedimlik yaptığı, bu nedenle ailesini ihmal ettiği Sihâm-ı Kazâ'daki bir hicivden anlaşılmaktadır. Çocukluk ve gençlik yılları hakkında bilgi bulunmayan Nef'î'nin iyi bir medrese eğitimi gördüğü, Arapçayı özellikle Farsçayı, Fars edebiyatını iyi bildiği anlaşılmaktadır. Şiire genç yaşta başlamış olan Nef'î üzerinde, şair olan babasının ve o sırada Erzurum'da defterdar olarak görev yapan tarihçi Gelibolulu Âlî'nin önemli etkisi vardır. Hatta ilk dönem şiirlerinde kullandığı zarara mensup anlamına gelen "Darrî" mahlası, Âlî tarafından "Nef'î" mahlasıyla değiştirilmiştir. Nef'î'nin ne zaman ve hangi sebeple İstanbul'a geldiği kesin olarak bilinmese de Sultan I. Ahmed'in tahta geçişinden sonra İstanbul'a geldiği, ölümüne kadar yaklaşık otuz yıl burada kaldığı bilinmektedir. Sunduğu kasidelerle I. Ahmed'in takdirini kazanmış, padişahın maiyetinde kısa bir süre Edirne'de kalmıştır. I. Ahmed

²⁶ "Bahir Selçuk, "Nef'î, Ömer Efendi",
www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 11351.

için kaleme aldığı kasidelerde her fırsatta minnet hislerini ifade etmiş, maden mukataacılığı ve maden kâtipliği görevlerinde bulunmuştur. I. Ahmed'e sekiz kaside sunmuş, padişahın kendisine gösterdiği yakın ilgi sebebiyle tanınmış; Kuyucu Murad Paşa, Nasûh Paşa, Damad Mehmed Paşa, Halil Paşa gibi dönemin önde gelen isimlerine yazdığı methiyelerle onların da iltifat ve takdirlerini kazanmış, şöhretini artırmıştır.

Nef'î'nin biri Türkçe, biri Farsça iki divanı ve hicivlerini içeren Sihâm-ı Kazâ'sı vardır. Farsça Divan'da yer alan Tuhfetü'l-Uşşâk, bazı kaynaklarda müstakil bir eser olarak gösterilir.

1. Türkçe Dîvân: Bulak ve İstanbul'da iki defa basılan divanın, Metin Akkuş (1991) tarafından karşılaştırmalı metni hazırlanan ve daha sonra yayımlanan (1993) baskısında “altmış iki kaside, bir terkiib-bend (sâkînâme), bir mesnevi, dokuz kıta-i kebire, yüz otuz dört gazel, iki kıta, dört nazım, beş rübai, on altı müfred” bulunmaktadır. Kaside ağırlıklı Türkçe Dîvân'da Nef'î'nin, saltanatlarına şahitlik ettiği padişahlara, vezirlere ve önemli devlet adamlarına sunduğu kasideler, özellikle Sultan I. Ahmed için sekiz, IV. Murad için on iki, II. Osman için yazmış olduğu dört kaside dikkat çekmektedir. Gazeller, Dîvân'da en fazla yer kaplayan ve Türk edebiyatının en mükemmel örneklerini oluşturan kasidelerin gölgesinde kalır. Kasidelerdeki tok ve gür sesin aksine gazellerde daha yumuşak bir ses tonu hissedilir. Divan üzerine F. Tulga Ocak (1980) bir doçentlik çalışması, Bahir Selçuk (2004) ahenk unsurları bakımından bir tahlil çalışması yapmıştır.
2. Farsça Dîvân: Türkçe Dîvân'ın aksine tasavvufî düşüncenin ağırlıkta olduğu Farsça Dîvân'da, Urfî-i Şirazî ve Enverî'nin etkileri hissedilir.
3. Sihâm-ı Kazâ: Nef'î'nin hicivlerini topladığı bu eser, ince bir zekâ ürünü olan manzumelerle beraber argo ifadeler ve küfür içeren manzumeler de barındırmakta, yerginin yerini çok defa sövgü almaktadır.
4. Tuhfetü'l-Uşşâk: Bazı kaynaklarda müstakil bir eser olarak gösterilen bu manzume, Farsça Dîvân'da yer alan doksan yedi beyitlik Farsça bir kasidedir. Fuzulî'nin Enîsü'l-Kalb adlı eserine nazire olarak yazılmıştır.

Klâsik Türk şiirinin en güçlü seslerinden biri olan Nef'î, özgün dil ve üslubu ile kaside sahasında çığır açmış, yaşadığı dönemden itibaren takip edilmiş, üslubu ve sanatı hep takdir edilmiştir. Güftû, Fehîm-i Kadîm, Nedîm, Şeyh Gâlib, İzzet Molla; Ziya Paşa, Namık Kemal, Tevfik Fikret gibi şairler ondan övgüyle bahsetmişlerdir (Akkuş 2006:524).

Neylî (d. 1084 / 1673 – ö. 1161 / 1748)²⁷

18. yüzyılın ilim ve irfan sahibi şairlerinden olan Neylî, 1084/1673 yılında İstanbul'da doğdu. (Çiftçi: 5975, 469). Asıl adı Ahmed, mahlası Neylî'dir. Babası, Sultan IV. Mehmed döneminin tanınmış âlimlerinden ve İstanbul kadılarında Mîrzâ Mehmed Efendi (ö. 1093/1682), dedesi Habîb Beg'dir. Babasının isminden dolayı Mîrzâ-zâde diye anılır. (Muallim Naci 1308: 308, 330). Ahmed Neylî, ilim, irfan ve faziletiyle tebarüz etmiş, köklü bir aileden gelmektedir. İlim erbabı bir aileye mensubiyeti gereği 1089/1678'de beş yaşlarında ilim tahsiline başlamıştır. Özellikle dinî ilimlerde kendini yetiştirmiş, Arapça ilimlerde öne çıkmış, nazım ve nesirde devrinin sayılır kişilerinden biri olmuştur. (Erdem 2005:4).

Neylî'nin çeşitli kaynaklarda Arapça tasnifat ve te'lifat, haşiye ve fıkıh konusunda altmışa yakın çalışmaları olduğu zikredilir (Çiftçi: 5975: 469). Fakat bunların çoğuna ulaşamamıştır. Kütüphanelerde kayıtlı başlıca eserleri şunlardır:

1. El-Fazlü'l-Vehbî fî-Tercemeti'l-Cânibi'l-Garbî: Ebü'l-Feth Muhammed b. Muzafferi'd-dîn Muhammed b. Hamîdi'd-dîn Abdi'llâh tarafından Farsça yazılan eserin tercemesidir.
2. El-Evfâ fî-Tercemeti'l-Vefâ: Ebü'l-Ferec Abdu'r-rahmân b. Alî b. el-Cevzî el-Bağdâdî'nin El-Vefâ fî-Fezâ'ili'l-Mustafâ adlı Arapça eserin tercümesidir.
3. Mâ-lâ bûdde minhü li'l-Edîbi mine'l-Meşhûrî ve'l-Garîb (Şerh-i Lügat-ı Târih-i Vassâf): Şerfe'd-dîn Abdu'llâh Vassâf b. Fazli'llâh-ı Şîrâzî'nin Tecziyetü'l-Emsâr ve Tecziyetü'l-A'sâr adlı eserin şerhidir.
4. Dîvân: Dîvân'da biri Arapça 16 kaside, on dördü Farsça 195 gazel, 1 müstezat, 2 terki-i bend, üçü Farsça 34 rubai, 2 murabba, 1 şarkı, 1

²⁷ "Adnan Uzun, "Neylî, Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi",
www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 11413.

muhammes, 1'i Farsça 6 tahmis, 2'si Arapça 1'i Farsça 69 tarih, biri Arapça 16 lügaz, 5 muamma, 36 kıta, 5'i Farsça 95 müfred, 5 mesnevi ve 3 takriz bulunmaktadır (Erdem 2005: 11). Dîvân'ın tenkitli metni yayımlanmış (Kılıç 2004; Erdem 2005), ayrıca yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Uzun 1991).

Sâlim Efendi, Neylî'yi ilim ve irfan ile İstanbul ufuklarını aydınlatan bir güneş olarak niteler (Sâlim: 689). Safâ'î ise, değer verilip yüceltmeye yaraşır, melek huylu bir kişi olarak tanıtır (Erdem 2005: 4). Neylî'nin şiirleri kolaylıkla söylenmiş, akıcı, kusursuzdur. Şahsiyetindeki olgunluk şiirlerine yansımıştır (Sâlim: 689-690). Şiirlerinde Nâbî ve Nedîm tesiri görülür. Gazellerindeki anlatım açık ve sadedir (Ali Canib 1928: 202-204). Muallim Nâci, Neylî'nin şairlerimizin pek çoğuna tercih edilebileceğini, güzel düşünen, haşivsiz, özlü ifadeler kullandığını, sanatlı söyleyişe meylinin fazla olduğunu; tabiatının nazik, fikrinin boş ve lüzumsuz edadan uzak olduğunu belirtirken bazen İran mukallitliğinden kurtulamadığı yönünde eleştiride bulunur.

Rızâyî (d.1001/1592-ö.1039/1629)²⁸

Asıl adı Mehmed Ali'dir. Kimi kaynaklarda yalnız "Ali" olarak geçmektedir (Çaldak 1997: 450; Coşkun 1985: 71; Kayabaşı 1997: 310). Rıza tezkiresinde, Şeyhülislam Yahya'ya yakınlığı sebebiyle "Hısım Alî Çelebi" olarak meşhur olduğu kaydedilmiştir (Zavotçu 2009: 158). 1001/1592 yılında doğmuştur. "Rızâ" kelimesi doğum yılına işaret eder. Şairin doğum yeri olarak bazı kaynaklarda Amasya (Tuman 2001: 359; Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425), bazılarında ise İstanbul yazmaktadır (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 1996: 330). Rızâyî, tümü ilmî ve idarî görevlerde bulunmuş olan "Bayramzâdeler" ailesine mensuptur. Dedesi, meşhur Bayramzâde Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi ve annesi de yine Bayramzâde soyundan olan Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'nin kız kardeşidir (Kayabaşı 1997: 310; Çaldak 1997: 450). Babası, Biber Mehmed Efendi'dir ve Konya kadısı olduğu sırada vefat etmiştir. Tuman, Sicill-i Osmânîde babasının adının Pîr Hasan Efendi olarak geçmesinin yanlış olduğuna dikkat çekmiştir (2001: 359; Mehmed Süreyyâ 1996: 1392). Babasının

²⁸ "Aslı Gürsoy, " Rızâyî , Mehmed Ali Çelebi",
www.turkedebiyatiisimlersozluugu.com Madde No: 12223.

ölümünden sonra Şeyhülislam Yahya, yeğenin tahsiliyle bizzat ilgilenmiş, onu yetiştirmiş ve yüksek mevkilere gelmesini sağlamıştır (Çaldak 1997: 450; Atâyî 1268'den aktaran Topçu 1997: 1-2). 1017/1608-9'da, dayısı Şeyhülislâm Yahyâ'dan mülâzım olarak ilmiye mesleğine atılmış ve otuz akçe ile müderris olarak görev yapmaya başlamıştır. Bu sıralarda, kardeşi İsmail Efendi ile birlikte defalarca Mısır'a gitmiş ve Arap ulemasıyla temaslarda bulunmuştur.

Üç adet eseri bulunmaktadır:

1. Dîvân: On beş yazma nüshanın tümü incelenerek hazırlanan yüksek lisans tezine göre dîvânda; yirmi bir kaside, iki yüz on dokuz gazel, on üç ruba'î, sekiz kıt'a ve kırk altı müfred bulunmaktadır (Zor 1999: 5). Mecmu'a-i Devâvîn adlı şiir mecmuasında şairin divanında bulunmayan dokuz gazeli daha tespit edilmiştir. Bir kasidenin eksik dokuz beyti ve iki gazelinin eksik kısımları da yine bu mecmuada yer almaktadır (Gönel vd. 2013: 42). Rızâyî, mahlâsnâmedeki sözlerinden dolayı dayısı Şeyhülislâm Yahyâ'ya kulak verip her sene bir na't yazmayı ihmal etmemiştir (Zavotçu 2009: 158; Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425). Bu sebeple divânında yer alan kasidelerin yarısı na'ttır. Atâyî, tezkiresinde bu na'tlardan övgüyle söz etmiştir (Atâyî 1268'den aktaran Topçu 1997: 10-11). Kasidelerinde kullandığı ağır dille âlim kimliğini kolayca hissettirirken, gazellerinde bu yönünü geri plana alarak coşkun bir üslupla daha sade bir dil kullanmıştır (Topçu 1997: 6-8). Tam olarak mutasavvıf bir şair olmasa da gazellerinin konusu genellikle tasavvufî aşktır. Divanını dört nazım şekliyle oluşturan şair, en başarılı örnekleri kaside ve gazel şekillerinde vermiştir (Topçu 1997: 17). Eser üzerine iki adet yüksek lisans tezi hazırlanmıştır (Topçu 1997; Zor 1999).
2. Nakdü'l-Mesâil fî Cevâbi's-Sâil: Bu eserde şair, Mergânî'nin el-Hidâye ve Hânûtî'nin Fetavâ'l-Hânûtî'sinden seçtiği on adet fetvayı tercüme etmiştir (Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425). Mensurdur.
3. Avdü'ş-Şebâb: Kâtib-i İsfahânî'nin Harîdetü'l-Kasrî ve Cerîdetü'l-Ehli'l-Asr ismindeki tarihinin muhtasar tercümesi niteliğindedir (Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425). Mensurdur. Hammer, şairi bu eseriyle devrin en seçkin ulemâsı arasında sayar (Hammer 1993: 266).

Genç yaşta ölmesine rağmen bir divan oluşturacak kadar şiir yazması onun az zamanda çok yazdığına delildir. Mana inceliği, hayal derinliği ve girift söylem gibi özellikleriyle 17. yüzyıl Türk edebiyatını etkileyen Hint üslubu, şairin şiirlerinde açıkça görülmekte, yine bu üslûbun bir göstergesi olan kendini İran'ın büyük şairleriyle kıyaslama ve onlardan daha yüksek seviyede görme şiirlerinde göze çarpmaktadır. Erken ölümü, Hint üslubunda kendini geliştirmesine fırsat vermemiştir. Bunun yanında aruzu kullanmadaki teknik mükemmelliği, müstensih hataları hariç, hiçbir vezin ve kafiye hatasının olmamasından anlaşılmaktadır (Topçu 1997: 4-6; Gönel vd. 2013: 40).

Tuhfe-i Naili'de sadece Rıza Tezkiyesi'nin kaynak olarak gösterilen Rızâyî, Ali Rıza Çelebi'nin de, Mehmed Ali Rızâyî maddesindeki kişiyle aynı kişi olduğu düşünülmektedir.

Riyâzî (d. 980/1572 – ö.1054/1644)²⁹

Asıl adı Mehmed'dir. 980/1572'de dedesi Samsunîzâde Mahmûd Efendi'nin Mekke kadılığı sırasında Mekke'de doğdu. Babası 3. Murad (saltanatı: 1574-1595) devri âlim ve kadılarından Birgilili Mustafa Efendi'dir. Anne tarafından bilginleri ile ünlü köklü bir aileye mensuptur. İsmail Belîğ, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefâyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân'da Riyâzî'nin anne tarafından soyunun, Sultan Yıldırım Bâyezîd (saltanatı: 1389-1402)'in annesi Gülçiçek Hatun'a dayandığını kaydeder. Riyâzî, ilmiye sınıfına mensup bir ailede yetişmenin de etkisiyle iyi bir eğitim görerek, Müeyyedzâde Abdülkâdir Efendi'den mülazım olmuş müderrislik ve kadılık yapmıştır. Osmanlı Müellifleri'nde Ebussuud Efendi'den mülazım olduğu kayıtlıysa da, Ebussuud Efendi'nin ölüm tarihi olan 1574'te Riyâzî iki yaşında olduğundan bu bilginin doğru olması mümkün değildir. 1033/1623'de tayin edildiği Kahire kadılığı sırasında işitme probleminin artması sebebiyle 1034/1624'te emekliye ayrılmıştır. İlerleyen yaşlarında kulağı ağır işittiği için "el-esamm" ya da "el-utrûş" lakabıyla anılan Riyâzî'nin ölüm tarihi 1054/1644'tür. İstanbul'da ölen Riyâzî'nin mezarının yeri bilinmemektedir.

²⁹ "Ayşe Yıldız, "Riyâzî, Mehmed Riyâzî Efendi", www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 12283.

En önemli eseri Riyâzü’ş-Şu’arâ isimli şairler tezkiresidir. Tezkiresi’nin yanı sıra Dîvân, Sâkînâme ve Düstûru’l-Amel isimli eserleri bulunmaktadır.

Riyâzî’nin Dîvân’ı, 25 kaside, 1 terhib-bend, 669 gazel, 9 kıt’a, 171 rubai, 89 matla ve 11 beyitten oluşmaktadır.

Sâkînâme, mef’ûlü mefâ’ilün fe’ûlün kalıbıyla kaleme alınmış, 1054 beyitlik bir mesnevidir. Sakinamelerde görüldüğü üzere musiki ve eğlence meclislerinden, içki terimleri ve içkinin insan üzerindeki etkilerinden bahsedilir. Ayrıca Riyâzî Sâkînâme’de mevcut içki yasağından da şikayet etmektedir.

Düsturu’l-Amel, 1607 yılında yazıldığı tahmin edilen, 1050 kadar Farsça kelime ve deyimlerin beyit tanıklıklarıyla açıklandığı bir eserdir. Riyâzî’nin Dîvân’ı, Sâkînâme’si ve Düstûru’l-Amel’i üzerine Namık Açıköz tarafından doktora tez çalışması yapılmıştır.

Sâbit (d./-ö. 11 Şaban 1124/5 Eylül 1712)³⁰

Bosna vilayetine bağlı Öziçe [Uzica] kasabasında dünyaya gelen şairin kesin olmamakla beraber 1060 / 1650 civarında doğmuş olabileceği düşünülmektedir (Rypka, 60; Akün, 10). Şairin adı Safvet Tezkiresinde Ali, diğer kaynaklarda Alaaddin olarak geçmektedir. Çağdaşı Vuslatî Ali Bey ve Abdullah Mâhir Bey gibi şairlerin akrabası olan Sâbit ilk tahsilini memleketin önemli âlimlerinden Halil Efendi’den almıştır.

Eserleri ise şunlardır:

1. Divan: Sâbit’in 39 kaside, 6 müzeyyel gazel, 3 tahmis, 44 tarih kıtası, 355 gazel, 2 tercî-bend, 45 kıta, 24 rubai, 182 müfred ve 5 lugazden oluşan mürettep divanının yurtiçi ve yurtdışındaki kütüphanelerde 60’dan fazla nüshası bulunmakta olup bu divan nüshalarının bir kısmında şairin bazı kısa mesnevileri de yer alabilmektedir (Karacan 1991; 45, 132). Nüsha sayısının çokluğu Sâbit’in gazel ve kaside şairi olarak ne kadar sevilip okunduğunu açıkça göstermektedir. Müellif hattı nüshası Azerbaycan

³⁰ "Ali Emre Özyıldırım, "Sâbit, Alâaddin (Ali)",
www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 12419.

İlimler Akademisindeki külliyat içinde yer alan Divan'ın tenkitli metni Turgut Karacan tarafından yayımlanmıştır.

2. Zafer-nâme: Gazâ-nâme ve Selim-nâme adlarıyla da anılan eser konusuna uygun olarak Şehname vezniyle (fe'ülün fe'ülün fe'ülün fe'ül) yazılmış 426 beyitten oluşan mesnevidir.
3. Dere-nâme: Aynı zamanda Hâce Fesâd ve Söz Ebesi adıyla da anılan eser feilâtün feilâtün feilün kalıbıyla yazılmış 169 beyitlik kısa bir mizahî mesnevidir.
4. Berber-nâme: Feilâtün feilâtün feilün kalıbıyla yazılmış olan bu kısa mesnevi 111 beyitten oluşmaktadır.
5. Amrû'l-leys: Feilâtün feilâtün feilün kalıbıyla yazılmış olan bu kısa mesnevi sadece 43 beyittir.
6. Edhem ü Hümâ: Sâbit'in yarım kalmış olan ve Edhem-nâme diye de anılan bu mesnevisi feilâtün mefâilün feilün kalıbıyla yazılmış olup eksik haliyle yaklaşık bin beyitten oluşmaktadır.

Hem gazel ve kasideleriyle hem de mesnevileriyle döneminin en etkili ve sevilen şairlerinden biri olarak takdir gören Sâbit, çağdaşı olan tezkireciler Safâyî ve Sâlim tarafından büyük bir övgüyle anılmıştır. Yine Sâbit'le aynı dönemde yaşayan başta Nâbî olmak üzere birçok şairin kendisinden hayranlıkla söz ettiği bilinmektedir. Sâbit'in yeni bir üslup ortaya koyabilmiş ekol sahibi bir şair olduğu, beyitlerinin birer sehl-i mümteni örneği olarak görüldüğü ve şiirlerinin 19. yüzyıl ortalarına kadar sürekli okunduğu tanzir ve taklid edildiği tarihî kaynaklarda sıkça tekrarlanmaktadır.

Sâbit'in üzerinde durulması gereken başka bir önemli özelliği de gazel, kaside ve mesnevide yani üç şiirsel alanda eserler vermesi ve bunların her birinde etkili olmasıdır. Dönemin şiir mecmualarına ve antolojilerine bakıldığında onun çok sayıda gazelinin sevilerek okunduğu anlaşılmaktadır. Özellikle miraciyye ve ramazaniyyesi ise kaside alanında en çok sevilen ve takdir edilen eserleri olmuştur.

Sâlik (d.1130/1717-18 - ö.1215/1800'den sonra)³¹

Kasımpaşalı Sâlik Efendi adıyla bilinmektedir. Şefkat Tezkiresinde lakabı “Halebiyyü'l-asl” olarak kayıtlıdır (Kılıç: 76). Doğumuna kendisi tarafından bir rubaisinde 1130/1717-18 tarihi düşürüldü. Ölüm tarihi ve yeri hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte Dîvân'ının Topkapı nüshasında “Bu Divan vezirlerin efendiliğinde bulunmuş olan Sâlik Çelebi'nindir. 1215/1800'den sonra vefat etmiştir.” denildiğine göre ölümünde 85 yaşın üzerinde olduğu söylenebilir. Sicill-i Osmanîde III. Mustafa dönemi Kethüda-yı Sadıralı kalemi kâtiplerinden olduğu yazılıdır (Mehmed Süreyya 1308:3). Râmiz Tezkiresinde iyi bir tahsil gördüğü, ilim ve irfan sahibi biri olduğu yazılı olup, şiirinden övgü ile bahsedilir (vr.52). Hayatı hakkında sınırlı bilgi olan Sâlik Efendi'nin nerede vefat ettiği ve mezarının nerede olduğu da kaynaklarda belirtilmemiştir.

Sâlik, Devhatü'l-Eser adını verdiği Dîvân'ını 1150/1737-38 tarihinde tertip ettiğini, tarih manzumeleri arasındaki “Tarih-i tedvîn-i âsâr-ı in fakîr” manzumesinde birkaç defa aynı tarihi düşürerek belirtmiştir. Dîvân'ın bilinen 5 yazma nüshası vardır: Millet Ktp. Ali Emiri Ef. Mzm. 192; Süleymaniye Ktp. Esad Efendi, 2642; Topkapı Ktp. Emanet Haz. 932 (2577); Milli Ktp. 06 Mil Yz FB 319; İngiltere Milli Ktp. Türkçe Yazmalar or 11235. Dîvân, 64 kaside, 1 terkib-i bent, Arapça ve Farsça 43 manzume, 74 tarih, 290 gazel, 4 terci-i bent, 7 tahmis, 159 muamma, 24 kıta, 34 rubai, 34 müfret ve 5 adet lügazdan oluşmaktadır. Dîvân'ın tenkitli metni doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Kılıç 1998).

Sırrî (d.?-ö. 1111/1699)³²

Üsküdarlı Sırrî olarak tanınan şairin asıl adı İbrahim Sırrî; mahlası ise Sırrî'dir. Doğum tarihi ve ailesi hakkında kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Sadece asıl adı Mehmed olan ve Üsküdarlı Reşîd (ö. H. 1146/M. 1733) olarak bilinen bir akrabasının varlığından söz ederler. Sırrî, bir müddet maliye kaleminde “tarihçilik”le uğraşmış ve Girit defterdarı iken (H. 1111/M. 1699) vefat etmiştir.

³¹ "Müzahir Kılıç, "Sâlik, Kasımpaşalı",
www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 12725.

³² "Şevkiye Kazan, "Sırrî, İbrâhim Sırrî Efendi",
www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 13031.

Eserleri Şu Şekilde sıralanabilir:

1. Dîvân: Bir nüshası Londra'da (Rieu, CTM, 199) bulunan Dîvân'ının pek çok yazma nüshası mevcuttur. Fazla hacimli olmayan Dîvân'ında 17 kaside, 2 tahmis, 123'ü Türkçe ve 5'i Farsça olmak üzere toplam 128 gazel, 5 Türkçe tarih kıtası, 8 rubaî, 1 mesnevi ve diğer Şiirleri bulunmaktadır. Rüşdî ve Mezâkî'nin gazellerini tahmis etmiştir.
2. Târih-i Sultân Mustafâ-yı Sânî: Eserde Sultan II. Mustafa'nın Şubat 1695'teki cülûsundan Eylül 1699'da Edirne'den çıkışına kadar geçen olaylar anlatılmış ve eser II. Mustafa'ya sunulmuştur.
3. Hikâye-i Gâribü'l-Âsâr: Agâh Sırrı Levend, İbrahim Sırrî adına kayıtlı 475 beyitlik "Hikâye-i Gâribü'l-Âsâr" adlı bir eserin varlığından söz etmekte ve bir nüshasının kendisinde olduğunu belirtmektedir. Eserin üç nüshası belirlenerek İ. Hakkı Aksoyak tarafından bilgi verilmiştir.
4. Őerhu Medhi'n-Nebî: Ankara Milli Kütüphane'de Üsküdarlı Sırrî adına "müellif müsvettesi" olarak (Y. A. 3446, vr. 1b-58b) kayıtlı 639 beyitlik bir eser mevcuttur. Kanaatimizce bu eser, Üsküdarlı Sırrî'ye değil Sırrî mahlaslı bir başka Şaire aittir.

Sırrî'den söz eden bütün kaynaklar, onun Şiirlerini ve Şairliğini övmüşlerdir. Şairin edebî kişiliğiyle ilgili görüş bildirenlerden Ali Canip Yöntem (1996:128), bugün tamamen unutulmuş olan Üsküdarlı Sırrî'nin bir zamanların en meşhur Şairlerinden birisi olduğunu; onun hakkında söylenen övgü dolu sözlerin hiç de mübalağalı olmadığını söyler.

Sırrî'nin Şiirleri, ölümünden sonra da sevilerek okunmuş; hatta bunların bir kısmı bestelenmiştir.

Şâkir (d. 1178/1762 - ö. 1252/1836)³³

1178/1762'de İstanbul'da doğdu. Babası Sadrazam çukadârlarından Ahmed Ağa'dır. Babasına nispetle Çukadâr Ahmed Ağa-zâde olarak tanındı. Annesini altı yaşında kaybeden Mehmed Şâkir, altı yaşından itibaren babasından ders almaya başladı. 1188/1772'de dokuz yaşındayken Sarây-ı Hümâyûn'a alındı, olgunluk yaşına

³³ "İbrahim Halil Tuğluk, "Şâkir, Çukadâr Ahmed Ağa-zâde", www.turkedebiyat isimlersozlugu.com Madde No: 13331.

geldiğinde kendisine Livâ-yı Şerîf şeyhliği verildi. Eğitimi Enderûn-ı Hümâyûn'da tamamladı. Sultan I. Abdülhamîd ve III. Selîm'in lütuflarına mazhar olan şair, Nakşibendî tarikatına mensuptur. Dîvân'ında Şeyh Muhammed Bahaüddin ve Şeyh Sa'deddin'e yazdığı şiirler vardır. Ailesi ile ilgili olarak eldeki diğer bir bilgi de 1200/1784'te Ahmed adındaki oğlunun vefat etmiş olmasıdır. Mehmed Şâkir, sarayda Livâ-yı Şerîf şeyhliği görevindeyken 1252/1836'da 74 yaşında vefat etti ve Eyüp'te defnedildi.

Mehmed Şâkir Efendi'nin kaleme aldığı eserler şunlardır:

1. Dîvân: Eserin Milli Kütüphane 06 Mil Yz FB 329 numarada ve İÜ Kütüphanesi T. 309 numarada kayıtlı iki nüshası bulunmaktadır. Dîvân'da 29 kaside 276 gazel, 80 kıt'a, 8 müstezad, 18 mesnevi, 120 tarih, 4 terki-i bend, 8 murabba, 7 muhammes, 9 tahmis, 5 müseddes, 10 tesdis, 1 müsemmen 2 muaşşer, 10 rubai, 116 şarkı, 2 bahr-ı tavîl, 1 mensur lugaz, 21 beyit vardır.
2. Manzum Mesnevi Tercümesi: Eserin asıl adı Tercemânu'l-Ma'nevî fî Tercemeti'l-Mesnevî'dir. Eser, 4 Zilhicce 1251/1835'te Mesnevî vezniyle kaleme alınmıştır. Mesnevî'nin tümünü tercüme eden dört eserden biridir. Son üç defteri de elde yoktur.
3. Hediyyetü'l-İrfân der-Şerh-i Bahâristân: Matbaa-i Âmire'de, basılan eser, 607 sayfadan oluşmaktadır. Mehmed Şâkir Efendi, Şem'î'nin şerhinin Bahâristân'ın anlamlarını gereği gibi izah edemediğini belirtmiştir. Şâkir Efendi, metnin müşkilatlarını, Farsça kaideleri, nazım bölümlerinin anlamlarını izah etmiştir. Sultan Selîm methinde bir kaside kaleme alan şârih, eserinin ismini Hediyyetü'l-İrfân der-Şerh-i Bahâristân koyduğunu ifade eder.

Mehmed Şâkir Efendi, âlim ve fazıl bir şahsiyet olarak tanınmıştır. Fuzûlî, Şeyh Gâlib gibi şairlere nazireler yazmış, şiirlerinde dinî-tasavvufî kavramlar divan şiirinin genel kullanımı çerçevesinde, estetik ve anlamsal boyutları içinde karşımıza çıkmaktadır. Âşıkâne tarzı gazeller yazdığını şair kendisi ifade etmektedir. Şiirlerinde az da olsa hikmetli söyleyişler vardır. Dîvân'ında pek çok tarih manzumesi vardır. Devlet büyüklerine kasideler sunmuş ve takdir görmüştür.

Şehrî (d.?? - ö.1071/1660)³⁴

Asıl adı Ali olan Şehrî, Malatyalıdır. Şaire ait bu bilgiler kendisinden bahseden birçok kaynaktan, örneğin Safâyî Tezkiresinde, “nâmı Âli, Malatya’dan zuhûr idüp” Rızâ Tezkiresinde ise “Şarkiyâtdan Âli nâm Malatya mekândur” gibi birbirine yakın ifadelerle dile getirilmiştir. Şehrî’nin kaç yaşına kadar Malatya’da kaldığı ve ne zaman İstanbul’a geldiği konusunda bir bilgi yoktur. Bununla birlikte İstanbul’a geldiğini, tahsilini burada tamamladığını ve hatta 17. yüzyılın en önde gelen şairlerinden biri olan Nef’î’nin öğrencisi olduğunu 17. ve 18. yüzyıl tezkirelerinden öğreniyoruz. Söz konusu kaynaklardan Safâyî, “Malatya’dan zuhûr idüp İstanbul’a gelüp Nef’î merhûmun terbiyesiyle ...” İsmail Belig, Kemiksiz Safvet ve Şeyhî Mehmed Efendi, “Nef’î merhûmun perverdesidür ve Seyrek-zâde Mehmed Âsım ile Ârif Hikmet ise “Nef’î’nün tilmîzidür” diyerek, farklı ifadelerle aynı bilgileri zikretmişlerdir. Şehrî, eğitimini tamamladıktan sonra, yazısının güzelliği, şiir ve inşâdaki başarısı gibi yeteneklerinin yardımıyla Dîvân-ı Sultânî kâtipleri zümresine katılarak bir süre bu görevi yürütmüş, daha sonra dönemin veziriazamı Gürcü Mehmed Paşanın tezkirecisi olmuştur. Şiirlerinden bulunduğu görevler esnasında sık sık azledildiği ve derbeder bir hayat yaşamak zorunda kaldığı anlaşılan Şehrî, naat türündeki kasidelerinin birinde hayattan yeterince murat alamadığını, otuz yılını boş yere geçirdiğini, bundan dolayı Hz. Peygamber’den şefaet beklediğini belirtmektedir.

17. yüzyılın en önemli şairlerinden biri olan Fehîm, divanındaki bir kıtasında, Şehrî’nin hayatıyla ilgili önemli bilgiler verir. Söz konusu kıtada, Şehrî’nin oğlunu kaybetmesinden dolayı çok büyük bir üzüntü duyduğu, henüz bu olayın acısı geçmeden evinin soyulduğu, üstündeki elbisesinden başka bir şeyinin kalmadığı anlatılmaktadır.

Şehrî, 1071/1660 yılında vefat etmiştir. Şairin ölümü üzerine, "Âh Şehrî göçdi bezm-i cennete" tarih mısraı söylenmiştir.

Şehrî’nin bilinen tek eseri Dîvân’ıdır. Eserin biri yurt dışında (Fransa, Paris, Bibliothèque Nationale) olmak üzere toplam 27 yazma nüshası bulunmaktadır. Düzenli bir divanda olması gereken yapı bu divan için de söz konusudur. Fakat bazı

³⁴ "Şener Demirel, "Şehrî, Malatyalı Ali Çelebi",
www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 13416.

nüshalarda, bu tertibin dışına çıkıldığı ve müstensihlerin şahsi tasarrufları sonucunda özellikle musammatların, tarihlerin ve kıtaların sıralanışında farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır.

Şehrî Dîvânı, 9 kaside, 2 kıt'a-ı kebîre, 1 terkîb-bend, 1 tercî'-bend, dördü Farsça 137 gazel, üçü kıt'a-ı kebire olan 12 kıt'a, 10 tarih, 16 rubâî,-10 müfred, 1 müstezâd rubâî ve 1 mesnevi'den müteşekkildir. Ayrıca bazı nüshalarda Mevlevî şairi Yusuf Dede'nin Dîvân'a yazdığı takrîz de bulunmaktadır.

Şehrî'nin hayatı ve edebî kişiliğiyle ilgili olarak 20. yüzyılda M. Fuad Köprülü ve Ali Nihad Tarlan tarafından yapılmış iki çalışma dikkat çeker. Köprülü 'Sâib-i İsfahanî'nin başlıca mu'akkibleri arasında Şehrî'yi de unutmamaya mecburuz" diyerek Şehrî'nin dikkate değer bir şair olduğuna işaret etmesi ve Tarlan'ın da daha çok şairin hayal gücündeki zenginliğe ve zincirleme sıfat tamlamaları kullanmakta gösterdiği başarıya dikkat çektiği yazısında Şehrî'nin bu özellikleriyle Nâilî, Fehîm, İsmetî, Neşâtî, Riyâzî ve Sâmi gibi devrinin önde gelen şairlerinden çok ileride olduğuna dikkat çekmiştir.

Vechî (d. ? / ? – ö. ? / ?)³⁵

Hakkında bilgi veren tek tezkire olan Heşt Bihişt'te Gelibolulu "hoş-tab' bir yiğit" olduğu ibaresi bulunmaktadır. Bu hâlde Sehî'nin tezkiresini yazdığı dönemde genç olan şairin Kanunî devri şairlerinden olduğunu söyleyebiliriz. Nâil Tuman'ın Sicill-i Osmânî, Riyâzu's-Şu'arâ ve Zübdetü'l-Eş'âr'da hakkında bilgi bulunan diğer Vechî'yle bunu aynı şair olarak takdim etmesi yanlış olmalıdır. Çünkü 1019'da / 1610 / 11 ölen o Vechî'nin Sehî'nin tezkiresini yazdığı zamanda hayatta olması çok zordur. Hele bu şairin Edirneli Nazmî'nin Mecma'u'un-Nezâ'ir'inde ve Pervâne Bey Mecmuası'nda nazirelerinin bulunduğunu göz önüne aldığımızda ikisinin aynı şair olmasının imkânsız olduğu ortaya çıkar. Vechî'nin Pervâne Bey Mecmuası'nda 10, Mecma'u'n-Nezâ'ir'de sekiz adet şiiri yer almaktadır.

³⁵ "Mehmet Fatih Köksal, "Vechî",
www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 23101.

Vesîm (d. ?? - ö. 29 Şevval 1173 /13 Haziran 1760)³⁶

Asıl adı Abbas olan 18. yüzyılın önemli isimlerinden olan Vesîm İstanbul'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Topkapı Sarayı Hazine bölümü 961 numaraya kayıtlı Dîvân nüshasının başında yer alan "Seyyid Vesîm-i pür-taksîr ..." (Abbas Vesîm. Divan. Topkapı Sarayı Hazine Kütüphanesi, nu. 961.) ifadesinin hangi amaçla kullanıldığına dair elimizde kesin bir bilgi yoktur. Kaynaklardaki bilgiye göre, kambur olması sebebiyle "Kambur Vesîm" lakabıyla tanındı. Babasının ismi Abdurrahman'dır. Kendisinden ders alan yeğeni Mehmed Sâdık, 1789'da hekimbaşı olmuştur. Vesîm'in eserleri, onun oldukça iyi bir eğitim aldığını göstermektedir.

Eserleri şunlardır:

1. Düstûru'l-Vesîm Fî Tıbbi'l-Cedîd ve'l-Kadîm: 1161/1748'de kaleme alınan bu eserin ismi aynı zamanda yazılış tarihini de verir. Kitap, batılılaşan Türk tıbbının bir ürünüdür.
2. Nehcü'l-Bülûğ fî Şerhi Zîc-i Ulûğ: Sultan I. Mahmud'a sunulan eser, Uluğ Bey Zîci'nin Türkçe yapılmış şerhidir.
3. Risâle fî Rü'yeti'l-Hilâl: 1740'ta kaleme alınan eser Arapça'dır. Eserde Ay'ın görünüşü, çizgileri hakkında bilgi verilmiştir.
4. Risâle-i Vefk: Kaynaklarda Abbas Vesîm'in mükemmel bir vefk risalesi olduğu belirtilse de eser henüz ele geçmemiştir.
5. Tercemeti Kitâbi'l-Bircendi Mine'l-Husûf ve'l-Küsûf: Eser, El-Bircendî'nin Hâşiye Alâ Şarh El-Mulahhas Fi'l-Hay adlı eserinin onuncu babı olan husuf ve kusuf (güneş ve ay tutulması) bahsinin Türkçe tercümesidir.
6. Vesîletü'l-Metâlib fî 'İlmi't-Terâkib: Macar hekim Gorgos'un Akrobadin adlı eserinin Türkçe kısmı tercümesidir.
7. Divân: Dîvân'da 280 gazel, 12 kaside (2'si Farsça), 1 mesnevi, 47 rubai (5'i Farsça), 1 terci-i bend, 12 kıta, 1 nazm 2 beyit vardır. Dîvân doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Tuğluk 2007).

³⁶ "İbrahim Halil Tuğluk, "Vesîm, Abbas",
www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com Madde No: 22790.

Devrinde hekimliğiyle ön plana çıkan Abbas Vesîm, klasik edebiyat kültürüyle yetişmiş; Fuzulî, Nedîm, Hâfız, Örfî, Kemal, Sâ'ib, Hâkânî gibi şairlerden etkilenmiştir. Şiirlerinde atasözleri, kelâm-ı kibar ve halk ifadelerine yer vermiştir. Türkçe, Arapça ve Farsçaya hâkim bir şair olan Vesîm, şiirlerinde anlamla bütünleşen ses ve kelime tekrarları ile akıcı bir söyleyişe ulaşmakla birlikte, zaman zaman Arapça, Farsça kelimelerden oluşan uzun tamlamalarla yüklü beyitler de söylemiştir. İtalyancadan Türkçeye çeviri bir eseri de vardır. Rü'yet-i Hilâl adlı eseri Arapça kaleme almıştır. Düstûru'l-Vesîm'in önsözünde Latince, Yunanca ve Afrika dillerini de bildiğini belirtir.

Yahyâ Bey (d. ?? - ö. 990/1582)³⁷

Doğum tarihi ve yeri tam olarak bilinmeyen Yahyâ, bizzat belirttiği üzere Arnavut asıllı olup ünlü Dukagin ailesine mensuptur. Ailesinden dolayı Dukaginzâde, geldiği yerden hareketle ise Taşlıcalı diye anılan şair, Kuzey Arnavutluk'tan devşirilerek İstanbul'a getirilmiş ve Acemi Oğlanları Ocağı'nda eğitilmiştir. Burada ilk olarak yayabaşılığa yükselen, daha sonra sipahi sınıfına ayrılan Yahyâ, öğrenme isteği ve yeteneği ile Yeniçeri kâtibi Şehâbeddin Bey'in dikkatini çekmiş, bu zâtın kendisini çırak edinmesiyle yeniçerilere uygulanan bazı zorunluluklardan muaf tutulmuştur. Âşık Çelebi'nin belirttiğine göre bir nevi, "tâlimhâneyi muallimhâne bilmek" sûretiyle eğitimini her geçen gün ilerletmiş, bu vesile ile zamanının birçok şair ve nâsiriyle tanışmış, Kemâlpaşazâde, Kadri Efendi ve Fenârizâde Muhyiddin Çelebi gibi döneminin önde gelen bilginlerinin meclislerine devam etmiştir (İsen, 1994: 286; İsen, 1998: 248; Canım, 2000: 578; Kılıç, 2010: 672-675; Çavuşoğlu, 1986: 343; Kaya, 1986: 9-10, 14; Kaya, 2011: 156).

Eserleri:

1. Dîvân: Yahyâ Bey, önemli edebî eserlerinden biri olan dîvânını üç kez tertip etmiş ve her defasında şiirleri üzerinde önemli değişiklikler yapmıştır. Son tertibi Kanûnî'ye sunulan dîvânın Mehmet Çavuşoğlu tarafından hazırlanmış olan tenkitli neşrinde (İstanbul 1977) 1 dîbâce, 34 kasîde, 5 tercî-i bend, 4 terkîb-i bend, 1 ta'sir, 4 mu'aşşer, 3

³⁷ "Bayram Ali Kaya, "Yahyâ Bey, Dukaginzâde", www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com Madde No: 14294.

müseddes, 3 muhammes, 25 murabba, 3 tarih, 1 müstezat, 2 şehrengîz, 515 gazel ve 20 kıt'a yer almaktadır. Dîvânın bazı nüshaları: İstanbul Üniversitesi Ktp., İbnülemin Mahmud Kemâl inal, nr. 1302, Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi Manzum, nr. 516, 517, Edirne Selimiye Ktp, Bâdî Efendi, nr. 2172.

2. Hamse: Yahyâ Bey, bu eserini Kanûnî devrinde yazmış ve hamseyi oluşturan mesnevîlerin tümünü bu padişaha sunmuştur.
3. Edirne Şehrengîzi: Baş tarafında münâcât bulunan şehrengîz, Çavuşoğlu'nun dîvân neşrinde yer verdiği metne göre 215 beyitten oluşmaktadır (Çavuşoğlu, 1977: 227-243). Yahyâ eserde öncelikle sevdiği güzelin aşkı yüzünden düştüğü halleri dile getirmiş, ardından da “Edirne'nin dünyada bir benzerinin bulunmadığından, bu şehrin bir gaziler ocağı olduğundan, Meriç ve Tunca nehirlerinin âdeta şehrin delillerini zapt etmeye yarayan iki zincir gibi olduğundan” vs. bahsetmek suretiyle şehri çeşitli yönleriyle tanıtmıştır.
4. İstanbul Şehrengîzi: Yahyâ, yine Çavuşoğlu'nun dîvân neşrinde yer verdiği metne göre 345 beyitten oluştuğu görülen (Çavuşoğlu, 1977: 244-275) eserinde, “şehr-i işret-âbâd, bâğ-ı cennetten nümûne, saâdet mâhî, şehr-i meşhur” vb. ibarelerle andığı İstanbul'un güzelleri, âşıkları, denizi, sâhilleri, surları vb. yönlerinden övgüyle söz etmiş, ardından güzellerin tasvirine geçmiştir.

Edebi Kişiliği

Yahyâ Bey, ömrünü âdeta Anadolu'da ve Rumeli'de bir seferden diğerine koşarak geçirmekle birlikte, sipâhilikten daha çok okumaya, ilim ve kültür elde etmeye çalışmış, askerliğinin yanı sıra şairlik vasfının da bulunması nedeniyle “sâhib-i seyf ü kalem”, yani “kalem ve kılıç sahibi” şahsiyetlerden biri kabul edilmiştir. O, aynı zamanda mürettep bir dîvânî ve beş mesneviden oluşan hamsesi bir yana, Şehzâde Mustafa Mersiyesi gibi, dönemin şartları gereği yazılması hayli cesaret gerektiren bir şiiri kaleme alacak kadar korkusuz, gözü pek ve atılgan kişiliğiyle şahsına münhasır bir şairdir (Kılıç, 2010: 677; Çavuşoğlu, 1986: 343, 345; Kaya, 2010: 156).

**2. FATİH MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ MANZUM
779 NUMARALI ŞİİR MECMÛASI (MECMÛ‘A-İ MÜNTAHAB-I
NA‘T-I ŞERİF) 1b-69a VARAKLAR ARASI
(TRANSKRİPSİYONLU METİN)**

[SÂLİK EFENDİ]

Na‘t-ı Şerîf-i Şehen-şâh-ı Levlâk Sâlik Kulları

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

[1b]

- 1 Vücûduñ kâ'id-i râh-ı cinândır yâ Resûlallâh
Hârîmüñ melce'-i üftâdegândır yâ Resûlallâh
- 2 Olaldan maḳdemiñ pîrâye-baḫş-ı 'âlem-i nâsût
Zemîn maḡbûṭ-ı ḳaşr-ı âsumândır yâ Resûlallâh
- 3 Ğubâr-ı gerd-i reftâr-ı Burâḳ-ı râh-ı iclâlîñ
Cilâ-yı dîde-i kerrûbiyândır yâ Resûlallâh
- 4 Kemîne seng-i râhıñ kim ola ruḡ-sûde-i pâyıñ
Dür-i iklîl-i fark-ı Ferḳadân'dır yâ Resûlallâh
- 5 Zamîriñ mevrîd-i âşâr-ı tekvîn-i İlâhî'dir
Me'âlîñ keşf-i râz-ı "kûn fe kân"dır yâ Resûlallâh
- 6 Cebîniñde tebâşîr-i şabâḫ-ı maşrıḳ-ı bi'set
Fürûḡ-ı âfitâb-âsâ 'ayândır yâ Resûlallâh
- 7 Nihâl-i ḳâmetiñdir sâye-pîrâ-yı riyâz-ı Huld
Ki Cibrîl anda murḡ-ı âşiyândır yâ Resûlallâh

- 8 udũmũn mye-i fekk-i tılısm-ı "kenz-i mahfı" dir
Zuhũr-ı feyz-bahş-ı ins  cndır y Resũlallh
- 9 ıtmũ'l-mũrseln mũhr-i nũbũvvet zahr-i pkindir
Bert-ı kayd-ı i' cza nişndır y Resũlallh
- 10 Gezend-i m-sivdan nũşa-i tevki'-i akmn
Dem--dem ırz-ı bzũ-yı cihndır y Resũlallh
- 11 Sez mışdk-ı naşş-ı huşbe-i "Levlk" ise ztn
Medr-ı ılat-i kevn  mekndır y Resũlallh
- 12 Zuhũrun mũddet-i "kũntũ nebiyyen" remzidir amm
Zamn-ı bi'şetinn hir-zamndır y Resũlallh
- 13 Sũvr olup Burk'a 'azm-i sũy-i sumn itsen
Nuustn cilve-ghnn sumndır y Resũlallh
- 14 Nola uşb-ı muit-ı 'lem olsa nota-ı ztn
Medr-ı gerdiş-ı nũh-sumndır y Resũlallh
- 15 Değişmez efser-i Keyusrev'e dg-ı ser-i şevin
Ged-yı dergehnn şh-ı cihndır y Resũlallh
- [2a]
- 16 ılıp irz-ı genc-i mafıret dergh-ı lufũnda
Ged masũd-ı şh-ı km-rndır y Resũlallh
- 17 Şebn-rũz eyleyũp tabl-ı py-ı rif'at-efrũzun
Ni'lin reşk-ı tc-ı usrevn'dır y Resũlallh

- 18 Olur hâliş-‘ayâr-ı çeşm-i ragbet kaçd iden ‘uşşâk
Der-i cûduñ mihekk-i imtiñândır yâ Resûlallâh
- 19 Riyâz-ı hilkatîñ kim ‘âleme neşr-i şemîm eyler
Hâzândan rüste bir nev-gülsitândır yâ Resûlallâh
- 20 Olur âvîze-i gûş-ı kabûl-i ins ü cân nuţkuñ
Ki her bir harfi bir nev dâstândır yâ Resûlallâh
- 21 Raqam-senc-i medîhiñ müşterî kilc-i ‘Uţâridle
Zer-efşân şaff-ı levh-i Kehkeşân'dır yâ Resûlallâh
- 22 Nice vaşf itsün erbâb-ı sühan ol dest-i beyzâyı
‘Aţâ-bağş-ı nevâl-i bahr ü kândır yâ Resûlallâh
- 23 Der-âgûş eyleyelden cism-i pâkiñ kesb-i revnaqla
Zemîn reşk-i behişt-i câvidândır yâ Resûlallâh
- 24 O kim kemter-gedâ-yı hâk-bûs-i âsitâniñdir
Şeref-yâb-ı mezîd-i ‘izz ü şândır yâ Resûlallâh
- 25 Reh-i şevkiñde ol kim çeşm-dûz-ı peyk-i maţlabdır
Nüvîd-i mağfiretle şâd-mândır yâ Resûlallâh

ŞÂBÎT

Bismillâhirrahmânirrahîm

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

[2b]

- 1 Hoşâ ferhunde-ahter leyle-i mümtâz u müsteşnâ
Ki ‘unvân-ı berât-ı kadridir ser-sûre-i İsrâ

- 2 Şafağ rûy-ı ‘arûs-ı mihre bir gül-gûn tutuğ aşdı
Kevâkib saçıvirdi bî-nihâyet gevher-i yektâ
 - 3 Degül cirm-i kamer pür-cûş olup baır-ı siyâh-âşâm
Bir altun pullı mâhî taşra atdı mevce-i deryâ
 - 4 Zemâne geydi nârencî kabâ-yı zer-nigâr üzre
Cevâhir düğmelerle bir çiçekli ‘anberîn hârâ
 - 5 Yitürdi gevher-i rahşân-ı mihrî zulmet-i şebde
Nola mûmlar yaqup anı ararsa hâce-i dünyâ
 - 6 Kevâkib şanma kim pervânelerdir almış etrâfın
Yaqınca şem‘-i mâh-ı pür-fürûğı târem-i vâlâ
 - 7 Yed-i teşhîre almış kişver-i Keyhusrev-i rûzı
İder mûm şenligin Efrâsiyâb-ı leyle-i zulmâ
 - 8 Veyâhûd mağribî-i dehr şakķü'l-arz-ı Rûm itdi
Nümâyân oldı vâfir şeb-çerâğ-ı kevkeb-i garrâ
 - 9 Ne âteş-bâz-ı çâpük-dest olur gerdûn ki encümden
Şerer-pâş âsumân-peymâ fişekler eylemiş peydâ
 - 10 Meger kim üstine bir telli pullı pîrehen çekdi
Yaqup fânûs-ı garrâ-yı mehi fûlk-i yem-i Hadrâ
- [3a]
- 11 Seyirci çıkdı Gök Meydânı'na Şâm'ın temâşâyâ
Resen kırdı şihâb-ı rîsmân-bâz-ı felek-peymâ

- 12 Şu seydi var ise aḥşâmdan fıskıyye-i ḥurşîd
Girân-ḥâb-ı safâdan çeşmin açdı encüm-i zehrâ
- 13 Meger kim cüst ü cû-yı çeşme-i ḥurşîd için çıkdı
Diyâr-ı zulmete İskender-i mâh-ı sipihr-ârâ
- 14 Ḥarîm-i ḥâb-gâh-ı mihre gûyâ ḥâdim-i devrân
Şafağdan çekdi bir pervâzı la'lı perde-i dîbâ
- 15 O şebdir bir mu'anber-ṭurra müşgîn-gîsûvân âfet
O şebdir bir siyeh ḥârâlı şûḥ-ı nâzenîn-sîmâ
- 16 O şeb nûr-ı siyâha vâşıl olmuş sâlik-i Ḥaḳ'dır
Nola şad şevḳ ile 'âşıklar anı eylese ihyâ
- 17 Degül şeb bir siyeh-çerde 'Arab maḥbûbıdır şâmuñ
Ya Leylîdir ki ḥüsni Ḳays-ı çarḫı itdi pür-sevdâ
- 18 O şeb zabṭ itdiler târîḥ-i mi'râc-ı mu'allâyı
Midâd-ı müşg ile küttâb-ı dîvân-ḥâne-i vâlâ
- 19 O şeb Mevlâ ḥabîbin ḥâkdan kaldırdı luṭf itdi
O şeb oldu Resûlüñ cilve-gâhı maş'ad-ı a'lâ
- 20 'Azîmet-ḥân-ı ḳurb ol rûḥ-ı pâki eyledi da'vet
Anıñ-çün micmer-i çarḫ içre yaḳdı 'anber-i sârâ
- 21 Ḥıdîv-i çâr-bâlîn-i serîr-i "Ḳâbe Ḳavseyn"i
Şeh-i fermân-revâ-yı taḫt-gâh-ı mülk-i "ev-ednâ"
- 22 Emîn-i Rabb-i 'izzet ḥâzin-i gencîne-i raḫmet
Delîl-i râh-ı devlet reh-nümâ-yı Cennetü'l-Me'vâ

- 23 Şeh-i tuğrâ-keş-i hükm-i şerîf-i "Lî-ma‘allâhî"
Hudâvend-i bülend-iqbâl-i şâhib-mesned-i levlâ
- 24 Meh-i burc-ı leţâfet mihr-i hürşîd-efser-i behcet
Şeh-i mülk-i kanâ‘at şehriyâr-ı kenz-i lâ-yüfnâ
- 25 Resûl-i kâdir-i muţlak şefî‘-i aķdem ü esbak
Habîb-i Hazret-i Hak mahrem-i esrâr-ı "Mâ-evhâ"
- 26 İmâm-ı şâhibü'l-Kevşer haţîb-i lâ-mekân-minber
Emân-ı dehşet-i mahşer zamân-ı rahmet-i Mevlâ
- 27 Muhammed Muştafâ Aħmed Resûl-i efđal ü emced
Şeh-i "Levlâk"-mesned tâc-dâr-ı efser-i Tâhâ
- [3b]
- 28 O şâhen-şâh-ı fermân-rân-ı evreng-i risâlet kim
Niğîn-i hükminüñ altındadır dünyâ vü mâ-fîhâ
- 29 O şâhen-şeh ki "Mâ-zâğa'l-başar"dır sürme-i çeşmi
O sultân kim "le-‘amrük"dür aña iklîl-i kadr-efzâ
- 30 Semend-i kadrine eflâk altun pullı yancıķdır
Kuşasıdır o necm-i tâb-dâr-ı âsumân-pîrâ
- 31 Sirişt-i zât-ı pâki tîn-i mahtûm-ı nübüvvedir
Nişânıdır mübârek arkasında hâtem-i zîbâ
- 32 Yahûd bir hüccet-i zahriyye-i maķbûledir ol kim
Aña kâđî-i kuds-i kudret urmuş hatm ile imzâ

- 33 O hürşîd-i cihân-tâb-ı nübüvvet toğdıǵı sâ‘at
Mecûsuñ âteş-i zehr-âb-ı tıǵı eyledi itfâ
- 34 Kemâl-i dehşetinden başına şeytânları üşdi
O şeb İblîs cin çarpmış gibi kaldırdı vâ-veylâ
- 35 Söyündürdi ocağın dûde-i âteş-perestânıñ
Olup kül öksüzi düşdi revâk-ı ğurfe-i Kisrâ
- 36 Cemî‘ân millet-i küfrüñ büti şındı bi-ğamdillâh
Dü-nîm oldı meger mıkrâz-ı lâ‘dan zehre-i ‘Uzzâ
- 37 Şafâ-yı meşrebin gördükde ol ser-çeşme-i nûruñ
Hicâbından zemîne geçdi oldı Sâve nâ-peydâ
- 38 Semâda âb-rûy-ı şevkine âzâd olup çıkdı
Ki biñ yıl çekdi ğabs-i teng-nây-ı sine-i ğabrâ
- 39 O nahl-i nûr zıllin ‘âlem-i bâlâya şalmışdı
Ki tâ âsûde olsun sâyesinde ‘âlem-i bâlâ
- 40 Nola bir pâre ebri başı üzre sâye-bân itse
Güneşden şakınur kendi ğabîbin Ğazret-i Mevlâ
- 41 Ğudâ ol serv-i mevzûn-ğâmet-i âyîne-ruhsârıñ
Yel esdürmezdi toz ğondurmaz idi üstine aşlâ
- 42 ‘Anâkib perde-i zünbûrı çekdi bâb-ı ğâr üzre
Nola görmezse çeşm-i düşmene bir âğ idi ğûyâ
- 43 Cemâdât ü behâyim şıdkıñ ikrâr itdi bi'l-cümle
Ğaşâ vü nâğâ vü âhû zi‘b ü zabb ü ejderhâ

[4a]

44 Resûl-i Kibriyâ'nîñ mu'cizâtîñ 'add ne mümkindir

Ne deñlü hâme-i mu'ciz-beyânım eylese ıtrâ

45 Çıķup kürsî-i vâlâ-yı beyâna râvî-i fikret

Biraz mi'râcınıñ tafşîlin itsün şimdi icmâlâ

46 Hârîm-i Kâ'be-i 'ulyâda devletle sa'âdetle

Serây-ı Ümmühânî idi ol şeb Hâzrete me'vâ

47 Gelüp nâ-gâh berîd-i Rabb-i 'izzet Hâzret-i Cibrîl

Didi ey bâ'ış-i îcâd-ı şun'-ı cümle-i eşyâ

48 Selâm itdi Cenâb-ı Kibriyâ tevķîr ü 'izzetle

Saňa bir raķş-i Rıdvânı çerâ-gâh eyledi i'tâ

49 Binüp gelsün habîbim 'âlem-i lâhûtı seyr itsün

Ķudûmından şeref bulsun fezâ-yı mülket-i kübrâ

50 Tırup ol pâdişâh-ı tâc-dâr-ı taķt-ı maķbûbî

Süvâr oldu o raķş-ı âsumân-peymâya bî-pervâ

51 'Aceb raķş idi ol raķş-ı çerâ-gâh-ı fezâ-yı Ķuds

Cinân-ı ştabl ü dem-saķl ü melek-Ķuddâm ü şarşar-pâ

52 Ķamer-zîn ü felek-bergüstvân ü âsumân-yancıķ

Şüreyyâ-raķt ü Cevzâ-teng ü meh-na'l ü şafaķ-Ķinnâ

53 Sitâm-ı âfitâb envârı pervîn-i sipihr-i nûr

Şikâl-i pây-ı hoş-reftârı zülf-i pür-Ķam-ı Ķavrâ

- 54 Dem-i şubh-ı sa'âdetdir şabâhu'l-ğayr-ı pîşânî
Şeb-i Kâdr-i lefâfettir o müşğîn turra-i bûyâ
- 55 Geçer evvel-ğademde eblağ-ı fikr-i sebük-seyri
Varır bir tarfetü'l-'ayn içre çarğa nûr-ı çeşm-âsâ
- 56 Yerinden çopmamışken tayy iderdi ĥadd-i imkânî
Eger kim râkibi bir kez 'inânın eylese irĥâ
- 57 Nuĥustîn ĥağvede Allahü Ekber bu ne sür'atdir
İkâmet-ğâhı oldu ol imâmîñ Mescid-i Akşâ
- 58 Şaf-ı ervâh-ı pâk-i enbiyâya muğtedâ oldu
O mihrâb-ı muğaddesde imâm-ı şâhibü't-tağvâ
- 59 Berât-ı rahmet-i Mevlâ suğûrı idi ol şaflar
Vücûd-ı bî-nağîr-i Seyyidü'l-Kevneyn aña tuğrâ

[4b]

- 60 Tamâm itdi şalâtı sünnet-i pâkîzesi üzre
Du'âlar didi gitdi âsumâna rûĥ idi farzâ
- 61 Tefâvüt bildiler beyninde yerden tâ göge dekdir
Cemî'-i enbiyâya fazl-ı zâtın eyledi inhâ
- 62 Burâğ-ı berğ-reftâr ile gitdi evc-i a'lâya
Götürdi gûyiyâ bâd-ı şabâ bir gonca-ı ra'nâ
- 63 Burâğı ol sürûş-ı rahmete beñzer ki 'izzetle
Alup bir rûĥ-ı pâki kıldı 'azm-i Cennetü'l-Me'vâ

- 64 Felekde Kehkeşân zann itme ol sultân-ı zî-şânıñ
Yolında kum döşetdi sâkinân-ı ‘âlem-i bâlâ
- 65 Muqaddem menzile gitmiş bir altun toplı tûğıdır
O rahşân kevkeb-i dñnbâle-dâr-ı âsumân-pîrâ
- 66 Hayâl itme şafağ rakqâş-ı gerdûn farı-ı şevkınden
Felekde rakş için bir âl eteklik eylemiş peydâ
- 67 Tûrâb-ı maqdem-i Fahr-i cihâna çihre-sây oldı
Gubâr-ı şafha-i rûy-ı kamerde bellidir hâlâ
- 68 Sipârîş kıldı defter-hâne-i icmâl-i bâlâyı
Debîr-i vâridât-ı çarhıñ itdi rütbesin i‘lâ
- 69 Nihân oldı pes-i çenginde tel kırmış gibi Zühre
Bilür ol bezm-i hâşa çeşteci lâzım degül zirâ
- 70 Meger deryûze-kâr-ı nağd-i luţfıdır ki râhında
Çerâğ-ı mürde-i mihr ile bekler Hâzret-i ‘Îsâ
- 71 O şâhen-şâhdan şâhib-kırânlık hil‘atın kesdi
Oturdı şandalî-i pencüme Behrâm-ı hûn-pâlâ
- 72 İrişdi kâr-gâh-ı Müşterî’niñ rûz-ı bâzârı
Kumâşî Ülker’in ol hâceye gösterdi ser-tâ-pâ
- 73 Uyardı şeb-çerâğ-ı tâli‘in Keyvân-ı meş‘al-keş
Ki necm-i bahtı oldı ta‘na-sâz-ı Zühre-i zehrâ
- 74 Sa‘âdetle firâz-ı şandalî-i kürsîye çıkdı
Şeh-i şâhib-kırân-ı pây-ı taht-ı mülk-i istignâ

75 Yolında atlas-ı ‘arş-ı mu‘allâ oldı pây-endâz
Ayağına yüzün sürmekle buldı rütbe-i ‘ulyâ

76 Makâm-ı Sidre'ye geldikde kaldı Tâ'ir-i Kudsî
Meger kim sedd-i râh oldı aña naşş-ı "mâ-minnâ"

[5a]

77 Burâk-ı âsumân-peymâ da kaldı türktâzından
Degül zîrâ atı oynağı ol şahrâ-yı bî-hemtâ

78 O dem i‘zâz ile Refref gelüp hıdmet yanaşdırdı
Felek gibi o mihr-i hüsne itdi sînesin me’vâ

79 Anıñla şad hezârân perde çıkdı nûr-ı zulmetden
Kâlup Refref de âhîr gitdi Aḥmed yekke vü tenhâ

80 İrişdi bir yere kim şeş-cihet yok çâr-‘unşur yok
Zemîn ü âsumân nâ-bûd ü ‘arş ü ferş nâ-peydâ

81 Ne evvel var ne âhîr bir garîb ‘âlemdir ol ‘âlem
Lisân u sem‘ ü nuḡ u ‘aql ü fehmiñ nâmı yok kaṭ‘â

82 Hıṭâb-ı müsteṭâb-ı "üdnü minnî" vârid oldukça
Geçerdi her qademde şad hezârân ‘arşa-i pehnâ

83 Bu hâletle duḡûl itdi ḥarîm-i "Kâbe Kavseyn"
Olup ser-menzili ol qadd-i târiñ qurb-ı "ev-ednâ"

84 Cenâb-ı Aḥmed-i Mürsel şımâḥ-ı gûş-ı cân ile
Kelâm-ı ‘izzet-i bî-kemm ü keyfî eyledi işgâ

85 O bezm-i pür-şafâda çok sû'âl ü çok cevâb oldı
Tekellüm bî-hurûf ü bî-şadâ vü şavt idi ammâ

86 Mezâyâ-yı sühân nâz ü niyâz-ı 'aşk idi cümle
Me'âl-i güft ü gû râz-ı maḥabbet idi ser-tâ-pâ

87 Bilinmez ḥâşılı añlanmaz ol şoḥbet ne şoḥbetdir
O şoḥbetden ne mümkün 'aql ideydi behre istîfâ

88 Bulup maḫşûd-ı mâfi'l-bâlini yâ-Hû diyüp âḥir
Nüzul itdi zemîne âyet-i rahmet idi ḥaḫḫâ

89 Getürdi ümmete ol zayf-ı miḥmân-ḥâne-i 'izzet
Ziyâfet-gâh-ı rahmetden firâvân ni'met-i 'uzmâ

90 Birisi işte Bismillâh ile ḥams-i mübârekdir
O şeb ol pençe-i mühr-i nübüvvet eyledi ihdâ

91 Ḥudâvendâ şefi'ü'l-müznibînâ merḥamet eyle
Siyeh-rû bir ḫuluñdur Şâbit-i âşüfte vü şeydâ

92 Esîr-i çâh-ı cürm ü gavṫa-kâr-ı baḫr-ı 'işyândır
Yed-i tûlâ-yı luṫfuñ kıl faḫîre 'urve-i vüṣḫâ

[5b]

93 'Uyûbın gûşe-i dâmân-ı iḫsânîñla setr eyle
Ḳıyâmet 'arşasında derd-mendi eyleme rüsvâ

94 Şefâ'at eylemezseñ ḥâl mâ'lûm-ı sa'âdetdir
'Uşât-ı ehl-i maḫşer ben ḫuluñla eyler istihzâ

95 Cenâb-ı Kibriyâ'dan cürmüm ihsân eyle 'afv itdür
Sözün geçmez degül ey şehriyâr-ı şûret ü ma'nâ

96 Bu hod mahfî degül hâk-i der-i devlet-me'âbında
Ki erbâb-ı sühan ümmîd-i himmetle olur gûyâ

97 Kaşide virse bir sultâna şâ'ir luţf ümîd eyler
Sevindir bendeñi naqd-i şefâ'atle Hudâvendâ

98 Nitekim hüsrev-i encüm-sipâhı kişver-i Şâm'ın
İde çetr-i mu'anber şukka-i zer-fülkesin berpâ

99 Hudâdan ravza-ı pür-nûruña her rûz u şeb gelsün
Şalât-ı bî-had ü gâyet selâm-ı bî-'ad ü ihşâ

Velehû ŞÂBÎT

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

1 Gel ey gönül olalım dil-güşûde çeşm-i şühûd
Yeter bu kûrî-i züll ü hevân-ı bûd u ne-bûd

2 Olup mütâbi'-i nefis-i vağal yeter kıldın
Reh-i nişîb ü firâz-ı hevâyı pâ-fersûd

3 Nedir bu güm-rehî-i vâdî-i tama'-kârî
Nedir bu dağdağa-i pîç ü tâb-ı nâ-âsûd

4 Şikeste âbile pâ-y-ı talebden özge dağı
Neyi müfid ola bu herze-tâzî-i bihbûd

5 Dü-rûze ‘ömr ile pâ-der-rikâb-ı rihlet iken
Nedir bu tûl ü dirâz ihtimâm-ı fikr-i ku‘ûd

6 Seni haţâ’ir-i kudse vuşûlden alıkor
Bu dâm-gehde giriftârî-i vişâh-ı vücûd

7 Vuzû‘-tırâz-ı sirişk-i nedâmet ol idelim
Ruĥ-ı niyâzı zemîn-sây-ı ĥâk-dân-ı sücûd

[6a]

8 Tamâm derd ile laht-ı dili müzâb iderek
Dem oldu kim ola rîzende eşk-i ĥûn-âlûd

9 Ĥarîm-i kalbi bütân-ı hevâ yeter kıldı
Ĥumâme-i veşeniyyûn ü Sûmnât-ı Hünûd

10 Tabîde murġ-ı dili kayd-ı mâ-sivâ dirler
Bir özge dâma düşürmüş hevâ-yı nefsi ‘anûd

11 Ne ihtimâl-i rehâ ne ümîd-i âzâdî
Ne ĥod meţâlib-i vârestegî-i dâm-ı kuyûd

12 Dilimde safsaţa-i bî-me’âl-i tûl-i emel
Serimde maġlaţa-i fikret-i ‘aĥâr ü nukûd

13 Şimâĥ-ı câna müsâvî gelür taĥayyürden
Şadâ-yı nevĥa-ı şîven-nümâ-yı naġme-i ‘ûd

14 Bu fitne-gehde teĥâzâ-yı ĥırş-ı pîrîden
Tabî‘at oldu baña muĥtezâ-yı nefsi ‘anûd

- 15 Nedir bu mertebe ey h m-k r -i g flet
Bu dil-h r  -i n -puhte fikr-i fitne-f z d
- 16 Gider bu hisset-i  ab'ı ne h şıl itdi sa a
Hev -perest -i i b l-i f n -i ma r d
- 17 Fir b-hord-ı ser b-ı  m d olup itme
 ub r-ı dergeh-i erb b-ı c hı n şıye-s d
- 18 Em n -i dili ol b r-gehden eyle  aleb
Ki 'arş-ı a'zam ider andan iktis b-ı su' d
- 19 Niy z-n me-i h hişle 'arz-ı h l eyle
O p diş ha ki medd hıdır Hud -yı Ved d
- 20 Sip hr-er ke Şehen-Şeh h d v-i 'arş-evreng
Şeh-i s r ş-sipeh hüsrev-i firişte-c n d
- 21 Kel m-i Őo bet-i h ş-ı sur d k-ı Ceber t
Ned m-i perde-ser -yı ma abbet-i ma'b d
- 22 Şeref-pez r-i mu addes ma  m-ı k rbiyyet
Ser r-g r-i mu'all -niş men-i Ma m d
- 23 Em n-i mülk-i nübüvvet med r-ı hatmiyyet
Em n-ı hevl-i kıy met zam n-ı re'fet-i c d
- 24 Mur d u ma şad-ı ' lem pen h-g h-ı  mem
 m d-i r z-ı nedem m ltec -yı yevm-i h l d

[6b]

25 Hıtaıb-i minber-i Ta-Hâ muhâtab-ı Yâ-Sîn
Edîb-i mekteb-i evhâ muqarreb-i mevdûd

26 Me'âl-i cevher ü a'râz-ı hıttâ-i nâsût
Mihîne 'illet-i tekvîn-i muşt ü fıtrat ü bûd

27 Nebiy-yi efđal ü ekmel Muhammed-i Mürsel
Huceste zât-ı mübeccel hulâşa-i mevcûd

28 Şeref-pezîr-i risâlet ki zâtıdır muıtlak
Muqayyedât-ı şü'ûn-ı bedi'adan maqşûd

29 Tufeyl-i fıtratıdır rûz-ı âferînişte
Bu kâr-hâne-i kevn ü fesâd-ı turfe-nümûd

30 O şehriyâr-i serîr-i beka ki yokdur anıñ
Kalem-revinde sügûr ü memâlikinde hudûd

31 Bu ordu-gâha gelüp konmasa kurulmazdı
Şu nüh hazîne otâğ-ı muqarnas-i meşhûd

32 Olur her-âyîne peyker-dih-i girîve-i ye's
Hilâf-ı emri olan rû-be-râh-ı nâ-fermûd

33 Karîn-i luıfı olan mücrime zarar virmez
Cihân cihân feterât-ı haıta-yı nâ-ma'dûd

34 Defâtir-i hasenâtı hezâr olursa daıı
Ne fâ'ide eger ol hazret olmaya hoşnûd

35 Zihî kerem k'ola yek- kıatre feyz-i luşından
şuvâz-ı pür-tef-i dûzah fûrû-nişin-i ĥumûd

36 Tarîd-i dergehi Nâmûs-ı Ekber olsa dağı
Olur derîçe-i dehlîz-i kıurbdan merdûd

37 Teşebbûş itse eger dâmen-i şefâ'atine
Ĥarîm-i raĥmete medĥal bulurdı điv-i künûd

38 Bülend-pâye mu'azzam serîr-i Levlâk'a
Eyâ güzîde-i maĥlûķ u zübde-i mevlûd

39 Müdâm-kâre-i sehv ü ĥařâyâ zâtıñdır
Kefîl-i luş ü zamîn-i kerem dem-i mev'ûd

[7a]

40 Miyân-ı şûriş-i âşûb-ĥîz-i maĥşerde
O dem ki ayrıla güm-geřteĥân-ı 'Âd u Semûd

41 O dem ki dest-i zebânî-i dûzaĥa virile
Tuĥât-ı reĥ-i naşârâ buĥât-ı kıavm-i Yehûd

42 O dem ki dest-ĥoř-ı mâlik-i caĥîm olalar
Muķallidân-ı mecûs u mu'annidân-ı cüĥûd

43 O dem ki ola fûrû-refte-pây-ı âteş-lâĥ
Mütâbi'ân-ı siyeh-kâre-i racîm-i ĥasûd

44 O dem ki cinn ü ünâsıñ ĥücûm-ı vaĥşetden
Gözinden ola terâvîde eşk-i ĥam-pâlûd

- 45 O gün ki muttaşif-ı hilye-i zalûm ü cehûl
Olur bu dehşetle hâlet-âşinâ-yı ruķûd
- 46 O gün ki bâr-ı emânet be-dûş olan zu‘afâ
Durup maķâm-ı taħayyürde dil-şikest-i ‘uhûd
- 47 Gelüp kuvâsına yek-pâre sekte vü ta‘îl
Ola cemâd-ı müşahhâş gibi rehîn-i cümûd
- 48 Yetiş bu ümmet-i pür-cürme yâ Resûlallâh
Urulmadın daħi a‘nâķa âteşîn kuyûd
- 49 O varķa-gâh-ı belâ berzahından eyle hâlâş
Ulaşmadın daħi ecsâda nâr-ı zât-ı vuķûd
- 50 Dü dest-i luţf ile ķurtar işâbet eylemedin
Revâķ-ı kâlbüd-i cisme nâr-ı neft-endûd
- 51 Şefâ‘at eyle o rûz-ı belâda bendeñe kim
Hâlâyıkı behem âġuş ide zebâne vü dûd
- 52 Meded o gün ki cehennemde ide ehl-i hevâ
Gehî nişbe hübût ü gehî firâze şu‘ûd
- 53 Enâmil-i keremiñ hâll ider ümîdim odur
Olursa rişte-i kârımda şad girih ma‘ķûd
- 54 Biraz da ağlayarak Şâbitâ niyâz idelim
O bâb-ı luţfa ki faķr ehline degül mesdûd
- 55 Hâķim-i muķtedirâ Kirdigâr-ı Ğaffârâ
Eyâ sezâ-yı perestiş Müheymin ü Ma‘bûd

[7b]

56 Be-ferdî-i aḥad-i "Lâ-ilâhe illâ hû"

Be-fazl-ı zât-ı Kerîm ü şifât-ı ḥayy-ı Vedûd

57 Be-ḥaḳḳı ism-i ‘afüvv ü be-luṭf-ı nâm-ı Ğafûr

Ki ins ü cinne odur mültecâ dem-i ma‘hûd

58 Be-remz-i âyet-i Kâf ü be-ḥikmet-i Ḥâ-Mîm

Be-sırr-ı müstetir-i Nûn u Râ vü sûre-i Hûd

59 Be-feyz-i çille-güzînân-ı ḥalvet-i melekût

Be-ḳût-ı dûd-ı za‘îf ü be-şahre-i cülmûd

60 Be-‘ucbe vaḳ‘a-i Kehf ü ğarîbe-i Cercîs

Be-dâĝ-dârî-i mazlûm ü kıssa-ı uḥdûd

61 Be-inkıyâd-ı zebîḥ ü be-ḥâk-i bismil-ĝâh

Be-ibtilâ-yı Ḥalîl ü be-âteş-i Nemrûd

62 Be-ḥasf-ı mevrîd-i Aşḥâb-ı Ress-i ḥâk be-ser

Be-vâḳı‘ât-ı ‘uḳâb-ı ḥicâre-i manzûd

63 Be-‘izz-ı mülk-i Süleymân ü şâfinât-ı ciyâd

Be-istimâ‘-ı tuyûr u be-naĝme-i Dâvûd

64 Be-bî-vücûdî-i şevḳ u be-‘illet-i şâdî

Be-hemm-i nâ-mütenâhî be-ḥüzn-i nâ-ma‘dûd

65 Be-ye’s-i şâm-ı firâḳ u ümîd-ı şubḥ-ı vişâl

Be-şîve-kârî-i nâz u niyâz-ı derd-efzûd

66 Be-ķadr-i cāh-ı risālet-penāh-ı ŗāh-ı Rūsūl
Ki zātıdır bu mezāyā-yı cūmleden maķŗūd

67 Be-nūr-ı ķā'id-i 'ızzū'l-muħaccilīn-i kirām
Be-āb-yārī-i ħavz-ı leb-ā-leb-i mevrūd

68 Hidāyet it ķuluñı semt-i rāh-ı rıđvāna
Fezā-yı tīh-i đalāletde olmadın nā-būd

69 O dem ki ol teŗettūt-pezīr-i izmiħlāl
Bu ħod-nümā neŗ'et-i fenā-pesend-i vücūd

70 Bu bī-nevāyı fūrū-dāŗ-ı senc-i tevħīd it
Pesīn nefes k'ola nāy-ı gelū-girift-i sūrūd

71 Zebān-ı ķālime vir miknet-i cevāb u ŗavāb
Su'āle geldigi dem Mūnķirān-ı tefte 'amūd

72 Semūm-ı ķahr ile laġzīde-pāy-ı sehv itme
O ķorķulukdaki cısr-i ŗırāt ola memdūd

[8a]

73 Faķīr-i 'ācize sermāye-i necāt olsun
Her ol sūħan ki ide na't-ı Muŗafā'da vūrūd

74 Niteki gezdire eṗrāf-ı ravzada ŗeb u rūr
Zamāne micmere-i mihr ü mehle 'anber u 'ūd

75 'Ale'd-devām ola ol buķ'a-ı mūbārekeniñ
Ġubārı nāfe-ŗemīm-i hevāsı ġāliye-sūd

76 Gele sürâdık-ı lâhût-ı kibriyânîden
Zamân-ı haşre dek eţrâfına selâm ü dürûd

Velehû ŞÂBİT

(Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 uruldı ordu-yı şultân-ı şavm ‘ale't-ta‘cîl
Göründi mehçe-i a‘lâmı şehirden bir mîl
- 2 Müşerref itdi kudûmiyle şehri nûru'd-dîn
Kim eylemez yâ mübârek rikâbını taqbîl
- 3 Göründi bir tarafı gice na‘l-i sîmîniñ
İdince esb-i şeh-i rûze ayağın kandîl
- 4 Meh-i nev-i Ramazân çekdi selh-i Şa‘bân'a
Rikâb-ı sîm ile bir bâd-pâ semend-i rahîl
- 5 ‘Aceb mi kaldıra tâbânı hâce-i Şa‘bân
Eritdi bedreciğın şehirden ne kâl ü ne kîl
- 6 Muvakkit-i felegiñ aylı günli sâ‘atidir
Kenâr-ı şehri zuhûr itdi mâh olup tebdîl
- 7 umâşınıñ nola gösterse telli Ülkerini
Harâc ider aluruz Müşterîsüyüz her yıl
- 8 O sîm şorgucınıñ kadr ü kıymetin bilene
Harâc-ı Rûm deger ber-ţarıka-i temsîl

- 9 Ziyâfet eylemege niyyet eyledi şehri
Bu gice ğurresi itmezse re'yini taḥvîl
- 10 Mişâl-i nâme-i Fârûk 'ayn-i rahmet olup
Aḳıtdı mihr-i sipihr üzre Kehkeşân'dan Nîl
- [8b]
- 11 Ḥayâl gördi bu şeb mâh-ı rûze ğurresini
Hilâl parmağ ile gösterüp ider tehlîl
- 12 Şu'â-ı ğurre degüldür zebânesi görünür
Derûn-ı câmi'-i eflâke yaḳdılar ḳandîl
- 13 Şeb-i Berâtda ḳonmuş idi şem'-dâna bütün
Yanup o şem'-i fûrûzende ḳaldı şey'-i ḳalîl
- 14 Çıḳardı ḫabla-i hâle ile nişfin iftâra
Baḳıyye ḫalkayı imsâke çekdi çarḫ-ı baḫîl
- 15 Döküldi nuḳl-i nücûmı zarîf-i devrânîñ
Elinde ḳulḫı ḳalup oldı ser-nigûn zenbîl
- 16 Fuḫûra itdi ne zaḫmetle ḫûşe-çîn-i felek
O ḳısr-i ḫuşḳ ile bir baḳla pâresin taḫşîl
- 17 Bir üstühânçe-i pehlûsı ḳaldı cirminden
Ḥilâle döndi idelden ğidâsını taḳlîl
- 18 'Aceb mi şırma ucın gösterirse şehri-i dehr
Şarındı rind-şıfat şeb-külâhına mendîl

19 Hemân balık dişi bir kabza kaldı hâricde
Sipihre şapına dek girdi nola bükse fetîl

20 Kenâr-ı bâma komuş hurde-pâre-i şâbûn
Çalup nezâket ile bu siyâh zâğ-ı rezîl

21 Rükû‘a vardı terâvîhe eyleyüp niyyet
Nola edebler ile kılsa rüknini ta‘dîl

22 Bu şevk ü şafvet-i âyîne ile bedr olsa
Olurdu türbe-i mâh-ı risâlete kandîl

23 İmâm-ı kâ‘be-i dîn şeyh-i kürsî-i te‘vîl
Medâr-ı vahy-i mübîn şâh-ı mesned-i tenzîl

24 Delîl-i hayr-i sübül mazhar-ı muṭahhar-ı kül
Şerîf-i hayr-i Rüsûl seyyid-i ‘arîk ü aşîl

25 Nakîb-i genc-i şefâ‘at emîr-i şadr-ı kabûl
Ṭabîb-i renc-i şenâ‘at ḥabîb-i Rabb-i Celîl

26 Na‘îm-i cennete bâdî reh-i hüdâya delîl
Ṭarîk-i devlete hâdî vişâl-i Ḥakḳ'a vesîl

27 ‘Uşât-ı müflise nakd-i şefâ‘ate zâmin
‘Aṭâ vü mevhibe-i kenz-i bî-niyâza keffîl

[9a]

28 Kerîm-menḳabe peygamber-i Ra‘ûf-ı Raḥîm
‘Azîm-mertebe meb‘ûş-ı küll nebiy-yi nebîl

- 29 Resûl-i Ekrem ü efdal Muhammed-i Mürsel
Me'âl-i cevher-i evvel netîce-i tafdîl
- 30 O pâk-zât-ı mükerrem ki şânına yokdur
Ne ibtidâda mümâsil ne intihâda 'adîl
- 31 O vâye-bağş-i ni'am-hâne-i kerâmet kim
Emîn-i maḡbağ-ı ihsânıdır Cenâb-ı Halîl
- 32 Geçeydi hayr-ı hüsn-i kabûle qurbânı
Fedâ idi yolına kebş-i cân-ı İsmâ'îl
- 33 Cebîn-i Nûhda fânûs yakmasa nûrı
Sefîne bulmaz idi sâhil-i necâta sebîl
- 34 Virirdi Yûsuf'ımı bu 'Azîz-i Mışr-ı diliñ
Bağaydı hüsnine alur göz ile İsrâ'îl
- 35 Ğam-ı zülâl-i lebi kırd olup derûnında
Maḡabbet eyledi Eyyûbî bî-mecâl ü 'alîl
- 36 Şehîd-i 'aşkıñ olur nabz-ı cânı minşârı
'Aceb midir Zekerıyyâ yolında olsa kıtîl
- 37 Cenâb-ı Hızır ki ibrîk-dâr-ı ḡazretidir
İfâza aldı olup mâye-dâr-ı 'ömr-i ṡavîl
- 38 Reg-i maḡabbeti nâbız olup da cân vireyor
Ki ola dürd-keş-i 'aşkı şâhibü'l-İncîl
- 39 Nola o silke şeref-bağş olursa zâhirdir
İmâmesiyle bulur sübḡa rütbe-i tekmîl

- 40 Olup şahîfe-i vahy ile âsumân-pervâz
Anîñ kanadı ile hâşılı uçar Cibrîl
- 41 Edîb-i medrese-i vahye ümmîdir dinmek
Meger ki keşf-i İlâhiyle olına te'vîl
- 42 Vücûdı kîse-i naqdîne-i maḥabbetdir
Ki kendi mühri ile hıfz ider Hudâ-yı Celîl
- 43 Serây-ı kadrine bir hışt olamaz ḥurşîd
Külâh-ı câhına cevherlik idemez iklîl
- [9b]
- 44 Toḡuz kat olsa rikâbında şâtır olamaz
O tās başlı felek kan ayaklı çarḥ-ı kelîl
- 45 Hümâ-yı kudsî şikâr itdi kebg-i çeşmi olup
Siyâh sürme-i "mâ-zâg"-ı vaşfı ile keḥîl
- 46 Sicill-i maḥkeme-i kudse aḡdem olmaḡla
Ḳılınmış idi berât-ı risâleti tescîl
- 47 Derûn-ı maḥfaza-i ünse elzem olmaḡla
Rü'ûsı kayd olınup oldı mûcib-i tafḡîl
- 48 Ne buḡ'a var idi ne cüz' ü lîk hâce-i kuds
İderdi ḡod-be-ḡod âyât-ı vaşfını tertîl
- 49 Anîñ yüzi şuyına her bahâr faşlında
İder ifâzayı saḡḡâ-yı ebr-i bâḡa sebîl

- 50 Recâsı itmese sebkat bu cürm ile çokdan
‘Uşât-ı ümmeti eylerdi hışm-ı Hâk tenkîl
- 51 Resûl-i muhteremâ melce’-i meded-bahşâ
Eyâ peyember-i zî-şân-ı bî-ķarîn ü ‘adîl
- 52 Fezâ-yı hulde bîniş-vâr gibi fakîr be-kef
Durur ķapuñda ser-i mehterânîñ İsrâfîl
- 53 Yedekciyân-ı harîm-i behişt-i şaf-der-şaf
Licâm ü zîn ile der-kef birer Burâķ-ı cemîl
- 54 Zârâ’if-i hulel-i ‘adn ile efâzıl-ı ķuds
Teveccüh itdi der-i luţfuña ķabîl ķabîl
- 55 Hezâr ‘izzet ü ta’zîm ile emâşil-i ins
Getürdi fark-ı felek-sâya nûrdan iklîl
- 56 Zerrîne tâs-be-ser şâtırân-ı ģazret ile
Nola rikâb-ı hümâyûna döşense Mîkâ’îl
- 57 Alup e’âzım-ı ervâķ-ı ķudsî ‘izzet ile
Ĥulûd-ı manşıbı tebrîke geldi ‘Azrâ’îl
- 58 Tarîķ-i ģuld-ı berîn üzre ‘asker-i melekût
Selâma ķurdı olup şaf-keşîde-i tebcîl
- 59 Bütün ekâbir-i dîvân-ģâne-i Ceberût
Rikâbıña yapışup dâmeniñ ider taķbîl

[10a]

- 60 Tamâm zîb ile zînet-tırâz olup ğilmân
Döşendi şadr-ı çemen-şuffe-i rebî' ü nahîl
- 61 Çemensitân-ı cinânîñ şu yolcusı Rıdvân
Serây-ı hâşîña Kevşer başından aldı sebîl
- 62 Kûmâşını döşeyüp pây-ı 'arş- peymâyâ
Bırakdı devhâ-ı Tûbâ behişte zıll-i zâlîl
- 63 Buyur ziyâfet-i dârü'n-na'îm-i 'uzmâyâ
Vişâle şiftedir hûr-ı 'ıyn ider ta'cîl
- 64 Buyur serîr-i refî'-i maķâm-ı Maķmûd'a
Melâ'ik eyledi envâ'-ı zîb-i tesvîl
- 65 Buyur sa'âdet ile bâr-gâh-ı ma'bûda
Cemâl-i pâkiñe müştâķdır Hudâ-yı Cemîl
- 66 Buyur delâlet-i aşkıñla kûy-ı cânâna
Egerçi kim görinen köye istemezdi delîl
- 67 Girüp âlây ile nüzhet-serây-ı Rıdvân'a
Olinca mâ'ide-i lutf-ı Kibriyâda nezîl
- 68 'Uşât-ı ümmete naķd-i şefâ'atiñ olıcaķ
Rızâ-yı Hâzret-i Bârî'ye mâye-i tevsîl
- 69 Bırakma vakfede hâcı günâh-ı şûmı gibi
Faķîri mevķif-i maķşerde ĥor ü zâr ü zelîl

- 70 Hamîr-i mâye-i feyz-i şefâ‘at ihşân it
Vücûdî darb-ı ‘amûd ile olmadın pestîl
- 71 Şafağ-veş iki elim kanda ise de umarım
Beyâz-ı şubh-ı şefâ‘atle idesin tecmîl
- 72 Racîm-i hâ‘ib ü hâsır yanında sultânım
Günâh-ı şerhi yeter itme tîrd ile taħcîl
- 73 Hezâr-ı cürm ile kıl o kâfire rağmen
Civâr-ı rahmet-i gufrâna mültecî vü daħîl
- 74 Semend-i bî-meded-i rûha tağlar çekemez
Hevâ-yı nefis ile itdim vebâller taħmîl
- 75 Havâle bir yaña iblîs-hân-ı îmâna
Tufeyl-i hâm-ı tîma‘ gibi k'ola cild-i şakîl
- 76 Zamân-ı kârda sû‘-i qarîn belâsından
Vebâl kesbine şarf oldı mevsim-i taħşîl
- [10b]
- 77 Ne dest-mâye-i tî‘at ne iktisâb-ı rızâ
Tamâm eyledim eyyâm-ı ‘ömrîmi ta‘tîl
- 78 Şikâr-gâh-ı hevâ vü hevesde nefis-i harîş
Yeler gezer yine oñmaz netîce pûye-i dîl
- 79 Dil-i nigâr biraz neş‘e-i neşât virir
Hamîr-i mâye-i tevhîd ü hubb-ı âl-i nebîl

- 80 Teşebbüs eylemişim dâmen-i şefâ'atiñe
Ya kaç'-ı dest ya hâşâ şikâf-i zeyl-i sedîl
- 81 Şarâb-ı zıkr-i cemîliñ ki keyfim olmuşdur
Virir hâlâvet-i tesbîh ü lezzet-i tehlîl
- 82 Şimâr-ı ma'nî-i na't-ı şerîfe şart itdim
İdüp hadîka-i endîşemi bugün tesbîl
- 83 Egerçi şâhid-i evşâfiña degül lâyıķ
O kadd-i dil-keş ile böyle bir kabâ-yı bezîl
- 84 Kifâyet eylese eylerdi tab'-ı zer-dûzum
Kumâş-pâre-i cân-ı 'azîz ile tezyîl
- 85 Me'âli kılden alur Sâbit 'ârif-i âgâh
Daķık-i fikret ile itme kışsayı taṭvîl
- 86 Niteki şayd için usķumrı-ı hilâli kazâ
Kura bu baķr-ı siyâha nücûmdan tesbîl
- 87 'Abîr ü müşg-i şalât ü selâm ile şeb u rûz
Türâb-ı ravzaña heft âsumân ola ğırbîl
- 88 O hâk-i pâye füyûzât-ı kuds olup nâzil
Meġâk-ı düşmene düşsün hicâre-i siccîl
- 89 Kaṭâr-ı üstür-i rahmetle şahb ü âle dürûd
Ser-i 'adûya da sermâye-i sipeh-keş-i fîl
- 90 Hasûd-ı 'izzet-i Âl-i 'abâ'ya şad nefrîn
Muḥibb-i şâf dile şad hezâr ecr-i cezîl

SIRRÎ

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Sâkî yeter ki meclise dil-mürdegân gelür
Bir neşvedür ki pîr varan nev-cüvân gelür

[11a]

- 2 Müstelzim-i devâm-ı ferahdır o neşve kim
Ġamgîn varan o bezm-gehe şâd-mân gelür
- 3 Şahbâ-yı zûr-ı neşve ki nûş itse mûrdan
Da'vâ-yı pençe-i tâbî şad Ķahramân gelür
- 4 Ol bâdeniñ ki târem-i vâlâ-yı tâkiniñ
Teh pâyesi berâber-i nüh-âsumân gelür
- 5 Ol bâdeniñ ki hurremî-i berg-i kerminiñ
Ĥurşîd zîr-i pâyına berg-i ĥazân gelür
- 6 Ol bâdeniñ ki ĥürmetine vâkıf olsa ĥal
Zühhâda ĥarf-i ta'ne-zen ü bî-emân gelür
- 7 Ol bâdeniñ ki kâm-ı mezâka merâreti
Ķand-i 'uşâre-i ney-i bâğ-ı cinân gelür
- 8 Ol bâdeniñ ki şafvetini itse istimâ'
Âyîne-i Sikender'e şad kesr-i şân gelür
- 9 Ol bâdeniñ ki gerd-i bün-i tâki ile hem
Dâmân-ı bâd-ı âleme 'anber-feşân gelür

- 10 Ol bâdeniñ ki kaçresi ilkâ-yı baır ola
Emvâc-ı cûşı tâ-be-ser-i âsumân gelür
- 11 Ol bâdeniñ ki kulkül-i mînâsını kefer
Gûş eylese huzûr-ı meye Müslimân gelür
- 12 Ol bâdeniñ ki nûkheti neşr olsa ‘âleme
Nâf-ı gazâli şanma hemân hûn-çegân gelür
- 13 Bînî-i goncadan getürüp dem-be-dem ru‘âf
Çeşm-i şehîd-i hâk-i temennâya kan gelür
- 14 Ol bâdeniñ ki sirişt-i gül-i hum-ı pâkiniñ
Müzdûrı rûh-ı kudsî-i Sidre-mekân gelür
- 15 Ol bâdeniñ ma‘ânî-i esrârını kalem
Şebt itmege egerçi bedî‘ü'l-beyân gelür
- 16 Derhâl mest-i neşve-i ta‘bîr olup hemân
Ser-şafha-i beyâna şikeste-zebân gelür
- 17 Sâķî kâsem be-neşve-i şahbâ-yı bî-hûdî
Kim kayd-ı hûş tab‘-ı cünûna girân gelür
- 18 Mest it dili ki dîde-i temyîze gelse ger
Kays aña nisbet ile Felâţûn-nişân gelür
- [11b]
- 19 Şun ol şarâb-ı revh-güvârı ki neşvesi
Lerzendegî-i Hızır'a ta‘arruz-künân gelür

- 20 Kâşâne-i muḳaddese ḳur lîk meclisi
K'andan meşâm-ı câna dem-i ḳudsiyân gelür
- 21 Kâşâne-i muḳaddes o dildir ki dâ'imâ
Aña hayâl-i na't-ı şeh-i ins ü cân gelür
- 22 Maḥbûb-ı İzid Aḥmed-i Muḥtâr kim anıñ
Dergâh-ı rûyı şehper-i 'arş- âşiyân gelür
- 23 Sultân-ı taḥt-gâh-ı nübüvvet ki ḥükmine
Taḳdîr-i inḳıyâd ile Lebbeyk-ḥân gelür
- 24 Gûş-ı ḥudûşa nağme-i aḥsent reşk-sâz
Ḥunyâ-gerân-ı bezm-i kıdemden her ân gelür
- 25 Yektâ güher ki ezmine vaḳt-i zuḥûrını
Yâd eyledikçe öyle taḥassür-künân gelür
- 26 Kim bâng-ı ra'd ü rîziş-i bârân şanur cihân
Çeşm-i felekden eşk ü zamândan figân gelür
- 27 İmkân-ı zâtı muḳteżî-i vâcib olmasa
Cism-i vücûdı zât-ı 'adem lâzımân gelür
- 28 Zâtıdır aşl-ı mebde'-i îcâd-ı cüz' ü küll
Kim cüz' ü kül bu ḳavle şehâdet-künân gelür
- 29 Ma'nî-i lafz-ı emr-i kün ü mûcib-i dü-kevn
Kim Kâf u Nûn'a 'illet-i zâtıyla şân gelür
- 30 Şarḳ-ı ḥikem-nevâzına ğarb-ı niyâzdan
Bir 'abd-ı lâl Ḥâce-i İşrâḳiyân gelür

- 31 Ebrâr-ı rîze-çîn-i sımât-ı fazîleti
Kim kırş-ı meh o süfreye şeb-mânde nân gelür
- 32 Ümmî laqab velîk maqâm-ı fazîlete
Dânâ-yı ders-i medrese-i Müste‘ân gelür
- 33 Mühr-i nübüvveti ki o menşûr-ı ‘izzetiñ
Hatm-i hıtâm-ı cümle-i peygamberân gelür
- 34 Ser-lûle-i benân-ı laţîfinden âşikâr
Ol menba‘-ı mekârimiñ âb-ı revân gelür
- 35 Mihri ayırdı reh-güzerinden işârâtı
Evvel-emirde "mâh-ı dü şakq-ı benân" gelür
- [12a]
- 36 Şâyeste-i hıtâbı olursa cemâd eger
Eşcârdan tekellüm-i sıdık-ı benân gelür
- 37 Taşdıq için nübüvvetini kûh u deştden
Gürg-i zebân-nedân faşîhü'l-lisân gelür
- 38 Vaşfında kim dehân-ı muqaddesden ol şehiñ
Levlâk gevher-i ser-i tâc-ı beyân gelür
- 39 Hurşîd-i luţfi olsa ziyâ-güster ‘âleme
Her zerre mihr-i maţla‘-ı hâversitân gelür
- 40 Mihr-i ‘inâyetinden olursa fûrûg-bahş
Pûsîde-kâri-i mehe gâlib-künân gelür

- 41 Olsa nesîm-i 'âtıfeti dûzağa vezân
Dûzağ cahîmiyâna şakâyıksitân gelür
- 42 Ol 'âlim-i Medîne-i 'ilm ü kemâlden
Her dem hezâr mu'cize-i bî-gümân gelür
- 43 Yektâ-süvâr-ı berğ-i şitâb-ı Burâğ kim
Cibrîl pîş-i 'azmine peyk-i devân gelür
- 44 Ol bedr-i evc-i "Leyle-i İsrâ"ki cism ile
Mi'râc dîde-i dile günden 'ayân gelür
- 45 Ol Fahr-ı kâ'inât ki kirâm-ı pâkine
Ervâh-ı enbiyâ-yı felek âşiyân gelür
- 46 Zılli olur mı hiç o nûr-ı mücessemiñ
Zîrâ gidince rûh gelince revân gelür
- 47 Günden şakınup ol gül-i bâğ-ı risâleti
Çarğ-ı felekden ebr aña bir sâye-bân gelür
- 48 Ey ma'den-i mürüvvet ü ey menba'-ı kerem
Zâtñ ki iki 'âleme emn ü emân gelür
- 49 Ol günde kim şudûr ide fermân-ı Zü'l-celâl
Dîvân-ı Kirdigâr'a ki fermân-berân gelür
- 50 Ol günde ki zühûr ide ahvâl-i rüstâhîz
Cümle muhâsibân-ı 'amel bî-emân gelür
- 51 Yer yer mu'ayyen olmağıçün mevķif-ı nûfûs
Tertîb-i sâz-kâr-ı kihân ü mihân gelür

[12b]

52 Mîzân-ı Hâkda vezn olup a'mâl-i nîk u bed

Kimi anıñ hafîf ü kimisi girân gelür

53 Midfa'-şıfat gelû-yı cerâ'im-i şî'âr hep

Ol cây-ı hevî-nâke şerer-efşân gelür

54 Semt-i yemîni zümre-i cerrâr zeyn idüp

Ṭarf-ı yesâra cem'-i güneh-pîşegân gelür

55 Gûş-ı kıyâmeti pür idüp nâle-i 'uşât

Her gûşeden figân-ı amân el-amân gelür

56 Hîç kimse kimseden medede bulmayup meded

Her nefis "nefsî nefsi" ile pür-figân gelür

57 Mîhr-i 'afv-ı fûrûğın o demde idüp ṭulû'

Pertev-nişâr-ı luṭf olarak mihribân gelür

58 Ümmîd odur ki Sırrî-i şûrîde-ḥâle de

Tâb-ı 'inâyetiyle şefâ'at-resân gelür

59 Hâkḳâ benem o ğarḳa-i deryâ-yı seyyi'ât

K'emvâc-ı bî-kıyâsı kerân-tâ-kerân gelür

60 Hâkḳâ benem o zenb-i müşahḥaş ki rûz-ı ḥaşr

İkrâr-ı cürme her ser-i mû bir zebân gelür

61 Şüyende-i defâtir-i cürm olmak istesem

Deryâ-yı heft ḳatre-i nâ-çîz-sân gelür

62 Var ise mevc-i baħr-ı Şalât ü selâmdir
Őüyâ-yı defter-i ‘amel-i mücrimân gelür

63 Tâ devr-i sâĝar-ı meh ü mihr olmaya tamâm
Tâ bezm-i nüĥ-tıbaĝda nuĝl-i aĝterân gelür

64 Şad-bâr bâr-ı nuĝl-ı Şalât ü selâm ola
Ol Şadr-ı bezm-i ĥâŐa ki kerrûbiyân gelür

NÂDİRÎ

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

- 1 Te ‘âlallâĥ zihî Şâm-ı sürûr-encâm-ı ĝam-fersâ
Ki oldı mazĥar-ı esrâr-ı "Sübĥânellezî esrâ"
- 2 Felek maĥv eyleyince âl tamĝâsını ĥurŐidiñ
Zemîniñ zıll-ı maĥrûfisi çekdi ‘anberîn tuĝrâ

[13a]

- 3 Zer-i pür-tâb-ı miĥri bozdi Ğunki dirhem-i necme
Miĥekk-i Őâma urdı anı bir bir nâĝıd-ı dünyâ
- 4 Gül-i miĥriñ gül-âbın aldı ‘âlem dĝ-ı ĥâk içre
‘Aceb mi olsa ser-pûş-ı felekden ĝatreler peydâ
- 5 Taĝıtdı bâd-ı Şarşar ĥırmen-i ĥurŐid-i raĥŐanı
Kevâkib Şanma itdi her yere bir dânesin ilĝâ
- 6 Yanup miĥr âteŐinden kâĝıd-ı rûz oldı ĥâkister
EŞer ĝaldı henüz âteŐden anda câ-be-câ ammâ

- 7 Siyeh semmûr idi zûlmet beyâzı câ-be-câ encüm
Ne hâletdir bu kim gizlendi anda beyza-i beyzâ
- 8 Temevvüden tokundı bir şadef hârâyâ hürd oldı
Tağıldı lücce-i gerdûn içinde lü'lü-yi lâlâ
- 9 Niğâb itdi 'arûs-ı hâver-i ruhsârına zülfin
Velî her halkasından zâhir oldı ol ruh-ı zîbâ
- 10 Ser-â-pâ kûrş-ı mihri mahv idüp dendân-ı encümle
Şihâbı râhat-ı dendân idindi târem-i vâlâ
- 11 Semâ' içre saçup eşk-i nücûmı şâl-pûş oldı
Fırâk-ı Şemsle gerdûn olup hem-hâl-i Mevlânâ
- 12 Çıkardı câme-i dîbâ vü destâr-ı muţallâsın
Felek âheng-i ceng itdi zirih-pûş oldı ser-tâ-pâ
- 13 Aküp efyûn-ı şeb tohm-ı nücûm oldı perâkende
Güneş bir kelle-i haşhâş idi dehr eyledi ifnâ
- 14 Degül mihr ü şafağ gâltân olınca fark-ı pür-nûrı
Taşup iklîm-i Şâm'ı tutdı hûn-ı Hâzret-i Yahyâ
- 15 Sevâd-ı sûre-i "Ve'l-Leyl" aña zerrîn nuķaţ encüm
Şafağ ser-sûredir kim eylemişler sürh ile imlâ
- 16 Çıkup la'l-i tutuğdan Leylî-i meh-rûy-ı müşgîn-mû
Demâğ-ı Kays-ı çarhı eyledi âşüfte-i sevdâ
- 17 Bozuldı hayme-i zer-beft-i hân-ı hâveristânı
İrince hayl-i ahsâm itdi müşgîn haymesin ber-pâ

18 Çalınca mühr-i mihri uğradı qahr-ı Süleymân'a
Sipihirdi meger kim dîv-i şâm-ı maḥbes-i mînâ

19 Felek tâc-ı zerin terk itdi İbrâhîm Edhem-veş
Derûnında 'aceb mi eylese nûr-ı siyeh me'vâ

[13b]

20 O şebdir maḥla'u'l-envâr-ı mi'râc-ı Hudâvendî
O şebdir maḥzenü'l-esrâr-ı ḥalvet-ḥâne-i İsrâ

21 Ol aḥşâm oldı ser-tâc-ı nübüvvet şâhibü'l-mi'râc
O hengâm oldı sultân-ı Rüsül hem-şoḥbet-i Mevlâ

22 Şeh-i eyvân-ı 'izzet tâc-dâr-ı taḥt-ı ḥatmiyyet
Ser-efrâz-ı müsahḥar-sâz-ı dârü'l-mülk-i "ev-ednâ"

23 Dıraḥşân gevher-i 'ibret-nümâ-yı dürc-i maḥbûbî
Fürûzân aḥter-i zulmet-zidâ-yı burc-ı isti'lâ

24 Medâr-ı ḥilqat-ı âdem bahâr-ı tıynet-i âdem
Süvâr-ı 'arşa-i ḫârem emîr-i meclis-i ḡabrâ

25 Ḥabîb-i Ḥazret-i 'izzet ḫabîb-i 'illet-i millet
Kefîl-i rahmet-i ümmet delîl-i Cennetü'l-Me'vâ

26 Ḥaḫâ-pûşende-i müznib 'atâ baḫşende-i tâ'ib
Emân-ı maşriḫ u maḡrib emîn-i Yeşrib ü Baḫḫâ

27 Cenâb-ı Aḫmed-i Mürsel imâm-ı zümre-i kümmel
Mufaşşal-sâz-ı her mücmel rumûz-âmûz-ı her dânâ

- 28 O sultân-ı bülend-eyvân-ı iklîm-i risâlet kim
Livâ'ü'l-ḥamd ile 'âlemleri feth itdi bî-pervâ
- 29 'İzâr-ı meh-veşi pertev-nümâ-yı nûr-ı Rabbânî
Zebân-ı dil-keşi gevher-feşân-ı kenz-i lâ-yüfnâ
- 30 Ğubâr-ı dergehi kuḥlû'l-cilâ-yı dîde-i encüm
Tınâb-ı ḥar-gehi silkü'l-le'âl-i gerden-i ḥavrâ
- 31 Benânı ḥâleti miftâḥ-ı cennetden peyâm-âver
Dehânı nokṭa-i ğayb-ı hüviyyetden ḥaber-fermâ
- 32 O şâhiñ sikkesi mühr-i nübüvvet ḥuṭbesi Kır'ân
Müşerref anlaruñla naḳd-i dîn ü câmi'-i dünyâ
- 33 Şufûf-i âl-i aşḥâbı suṭûr-ı ḥüccet-i millet
İmâmetde vücûd-ı pâki ğuyâ mühr ile imzâ
- 34 Şalup ferr-i şehen-şâhı idince iki şaḳ mâhı
Alup zerrîn naḳâre itdi aniñ şevketin i'lâ
- 35 Kebûter beyzasıyla ḥaşmını def' itdi ğâr üzre
Melek dîv-i racîmi necm ile ṭard eyledi ğuyâ
- 36 Mişâl-i ebr-i raḥmet dehri teşrîf itdigi sâ'at
Mecûs âteşlerin bârân-ı fazlı eyledi içfâ
- [14a]
- 37 Yıkıldı ṭâḳ-ı kaşrı dûr olup sehm-i sa'âdetden
Oḳın atdı kemânın yaşdı ol dem devlet-i Kısra

- 38 Hâkîkatde sevâd-ı âferîniş zıllıdır anîñ
‘Aceb mi zâhirâ bî-sâye olsa âfitâb-âsâ
- 39 Görürdi bî-tereddüd cânib-i zâhr-ı şerîfinden
Olup mühr-i nübüvvet arķasında dîde-i bînâ
- 40 ‘Aceb mi eskiyüp şimdi dökülse dürr-i sîr-âbı
O sultâna muraşsa ‘çetr itdi ebr-i felek-fersâ
- 41 Gel ey kîlk-i hüner-ver kışsa-i mi‘râcı taķrîr it
Degüldür çünki mümkin mu‘cizâtın eylemek ihşâ
- 42 Gelüp peyk-i İlâhî Hâzret-i peygambere ol şeb
Getürdi bir Burâķ-ı berķ-seyr-i âsumân-sîmâ
- 43 ‘Aceb reh-vâr idi geh ferş geh ‘arş üzre cevlânger
Fezâda tünd-rev âhû felekde tîz-per ‘anķâ
- 44 Teni gül saçı sünbül tûğ-ı şâhî ol düm-i dil-keş
Kulağı berg-i sūsen çeşm-i hūnı nergis-i şehlâ
- 45 Şu deñlü tîz-cünbiş kim çerâ-gâh-ı vücûd içre
Ezel rahşın geçerdî râkibi men‘ itmese farzâ
- 46 Şafaķda âfitâb-ı hâverî bir saķl-ı zerdîr kim
İçinde hâdim ihzâr eylemiş ol esb içün hūnnâ
- 47 Cihânı geşt idüp mânend-i nûr-ı dîde bir demde
Mişâl-i heft perde hâ’il olmazdı yedi deryâ
- 48 Binüp ol rahşâ çün kim maķşad-ı aķşâya ‘azm itdi
Anîñ evvel ķonağı oldı şahn-ı Mescid-i Aķşâ

- 49 İmâm oldu şufûf-ı enbiyâya görseñ ol demde
Suţûr-ı Muşhaf'ın üstinde Bismillâh idi gûyâ
- 50 Namâzı çün kim itmâm itdi ol cây-ı mübârekde
'Urûc itdi semâvâta du'â-yı müstecâb-âsâ
- 51 Degül şâm u kevâkib bâd-ı rahşî eyleyüp cünbiş
Temevvücden kızardı pür-ħabâb oldu yem-i ħađrâ
- 52 Getürdi hâle bir sîmîn tabağla girde-i mâhî
Velîkin câ-be-câ yanmış diyü meyl itmedi aşlâ
- 53 'Uţârid şafha-i çarħ üzre ħükmin yazdı ol mâhîñ
Aña şeb ħaţ u encüm rîg ü mâhîñ ħurresi tuğrâ
- [14b]
- 54 Süleymân'ın öñünde döndi mînâ üzre Belkıs'a
Felekde aña istiğbâl idince Zühre-i zehrâ
- 55 Bırakdı mihr-i rûyî ħân-kâh-ı çârüme pertev
Söyündürse nola ħandîl-i dehri Ĥazret-i 'Îsâ
- 56 Şebîĥûn itdi Behrâm aĥterân-ı naĥsa emriyle
Şafağ şanmañ felekde taldı ĥûn-ı küşteden şahrâ
- 57 Felekde sa'd-ı ekber necm-i kübrâ oldu feyzinden
Seg-i manzûrıdır beñzer ki şîr-i 'âlem-i bâlâ
- 58 Olup Keyvân-ı zengî ĥıdmetinde ħara ħulluğcı
O yüzden iktisâb-ı nûr idüp oldu semen-sîmâ

- 59 Uruldu sikkesi kürsî-i pûlâd üzre ol şâhîñ
Derâhimdir degül kürsîde yer yer encüm-i ğarrâ
- 60 Nola envâr-ı rûyı aña zerrîn târ u pûd olsa
Ziyâ-yı tal'atından oldu 'arşîñ aţlası dîbâ
- 61 Cüdâ oldu kenâr-ı Sidre'de Cibrîl o Hâzret'den
Gülünden ayru bülbül gibi çaldı hüzn ile tenhâ
- 62  alup rahşî o menzil-gehde Refref eyledi hıdmet
Şadef-vâr itdi ol dürr-i yetîme sînesin me'vâ
- 63 İrüp bir nûra Refref daĥi çaldı d r olup andan
M kedder m ve-i terden cüdâ berg-i hüzün- s 
- 64 Girüp ol perde-i n ra har m-i h şa yol buldı
H z r-ı 'izzete nakd-i v c dın eyledi ihd 
- 65 Ma  m-ı "  be  avseyn"i geçüp m nend-i t r ol dem
Müyesser oldu aña ma lab-ı a'l -yı "ev-edn "
- 66 Olundı çok tekellüm kışsa-i 'aş  u maĥabbetden
Vel  b -h me-i lafz itdi cilve ş hid-i ma'n 
- 67 O řoĥbetden ĥaber yok 'aql anıñ keyfiyyetin bilmez
Ne bilsün t biş-i mihr   mehiñ keyfiyyetin a'm 
- 68 Bulup ma ş dını  ĥir n z l itdi sa' detle
Ki ĥalk-ı ' leme peyġ m-ı H kk'ı eyledi inh 
- 69 Getürdi anlara v fir hediyye genc-i rahmetden
Vel kin herkese mi d r  deñlü eyledi i't 

70 Hüdâvendâ dalâlet Nâdirî'niñ cânîñ almışdır
Kerem kıl anı eyle bir dem-i cân-bağş ile ihyâ

[15a]

71 Kerîme 'arz-ı hâl itmek yeter bir kerre sultânım
Ne hâcet kışsa-yı tatvîle mânend-i şeb-i yeldâ

72 Hemîşe tâ ki şâm-ı ferruğ-encâmîñ sevâdından
Ola deryâ-yı gerdûn üzre zâhir 'anber-i sârâ

73 O şâhîñ hâk-i pâkin 'anber-âsâ eylesün hoş-bû
Şalât-ı hâzret-i 'izzet selâm u Hayy-ı bî-hemtâ

74 Tahîyyât-ı ebed-peyvend ile dünyâ vü 'uqbâda
Ser-efrâz eylesün zât-ı şerîfin Hâzret-i Mevlâ

RİYÂZÎ

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâîlün)

- 1 Güm itdi gevherin hâk içre hürşîd-i cihân-ârâ
Anı bulmağa gırbâl itdi çarh-ı târem-i vâlâ
- 2 Şafaqla çarh altun pullı bir zerrîn cibinlikdir
Karâr itmiş içinde nev-'arûs-ı âlem-i bâlâ
- 3 Şalındı târ-ı mihriñ külhen-ı hammâm-ı gerdûne
Nola germ olup itse kubbesinde kaçreler peydâ
- 4 Çıkup bir pullı mâhî keştî-i hürşîdi gark itdi
Anîñ cûş u hürûşından kızardı bu yedi deryâ

5 Ne şûret-bâz olur eşkâl-i encüm ‘arz ider halka
Yağup şem‘in verâ-yı perdede mihr-i cihân-ârâ

6 Kızıl mühri bozuldı kîse-i şeb-gûn-ı gerdûnuñ
‘Aceb midir ‘ayân olsa nuğûd-ı encüm-i zehrâ

7 Başıldı yere hâk-i zulmet ile âteş-i hırşîd
Nice tâbende aħker kaldı andan câ-be-câ ammâ

8 Meger dîbâ-yı rûzı dürdi dest-i kudret-i Bârî
Gelüp altına tamgâsı ‘aceb mi olsa nâ-peydâ

9 Düşürdi pençe-i mercân-ı mihri baħr-ı gerdûna
Çıkarup gerçi kim gavvâş-ı baħr itmişdi ber-bâlâ

10 Felek ta‘lîm-hâne anıñ ardınca ceres hırşîd
Nişân-ı zaħm-ı nâvek oldı yer yer encüm-i zehrâ

11 Felekde mühri ser-lücce eyler bir Sikender'dür
Sipîhr-i çârüm olmuşdur aña şandûka-i mînâ

[15b]

12 Olupdur iki zârı mihr ile meh şeş-der-i çarħıñ
Düşince altına anıñ birisi oldı nâ-peydâ

13 Bu dem ‘arz itdi pîr-i dehre hûn-âlûde pîrâhen
İdüp çâh-ı zemîne Yûsuf-ı mihri felek ilķâ

14 Felek Leylî-i leyliñ yaķmıř idi ‘aşķına bir dâğ
Bu demde mührelendi şanma zulmetdir olan peydâ

- 15 Çıkarđı Şâm irince câme-i dîbâ-yı zer-târın
Geyindi nev-'arûs-ı çarĥ bir telli siyeh ĥârâ
- 16 Sipihriñ Őafĥasın naĥĥâŐ-ı kudret ĥâk-rîz itdi
Seĥer resm itmege bir Şemse-i zerrîn-i bî-hemtâ
- 17 Mişâl-i naĥ'-ı Őaĥranc oldı çarĥ esbâb-ı encümle
Ėodı açmaza Şâh-ı mihri Leclâc-i meh-i ĝarrâ
- 18 Ėum-ı çarĥa hilâli itdiler bir lûle-i sîmîn
Aĥup gitse 'aceb mi çeşme-i mihr-i cihân-ârâ
- 19 Őafaĥ nârında âhen-i beyza-i ĥurŐîdi nerm itdi
Hemân-dem düzdi anda âsumân bir ĥançer-i zîbâ
- 20 Tezerv-i âteşîn uçdı sipihriñ sebze-zârından
Şu dem kim pençesin bâz itdi Şehbâz-ı meh-i ĝarrâ
- 21 Hilâl-i Őâĥıb-ı çarĥ eyledi elmâsını der-kâr
Döküp bu naĥ'-ı müŐĝîn üzre nice lû'lü-yi lâlâ
- 22 'Aceb mi vaşf-ı pâkinde bu deñlü ĝüft ü ĝû itsem
Bu Şebdir mazĥar-ı esrâr-ı "Sübĥânellezî esrâ"
- 23 Bu Şebdir dîde-i nüh perde-i ĝerdûne bir merdüm
Bu Şebdir nûr-ı fazl ile süveydâ-yı dil ü dâna
- 24 Bu Şebdir rûz-ı bâzâr-ı cenâb-ı ĥazret-i ĥâce
Bu demde çıĥdı bâlâya metâ '-ı nâz u istignâ
- 25 Çerâĝ-ı dûde-i Âdem Şafâ-yı cevher-i 'âlem
Dür-i nüh ĥoĥĥa-i târem Ėabîb-i Ėâlîĥ-ı yektâ

- 26 Emîn-i şer‘-i hikmet muḳtedâ-yı ümmet ü millet
Cihân-ı cûd u himmet yekke-tâz-ı ‘arşa-i levlâ
- 27 İmâm-ı maşrıḳ u mağrib şerîf-i Mekke vü Yesrib
Şeh-i taht-ı risâlet âfitâb-ı evc-i "ev-ednâ"
- 28 Ebü'l-Ḳâsım Muḫammed kim olupdur zât-ı bî-mişli
Cemî‘-i enbiyâdan fazl u ‘irfân ile müsteşnâ
- [16a]
- 29 O kim fermân-revâ-yı hıttâ-i "Levlâk" idi daḫi
Degüldi bü'l-beşer mesned-nişîn-i "‘Alleme'l-esmâ"
- 30 Peyâm-ı rahmet-engîzi meserret-baḫş-ı her mücrim
Kelâm-ı hikmet-engîzi rumûz-âmûz-ı her dânâ
- 31 Şafâ-yı zât-ı pâki âb u tâb-ı ‘âlem-i şûret
Behâ-yı hüsn ü ḫulḳı reng ü bûy-ı gülşen-i ma‘nâ
- 32 Dem-i kemter degül güftâr-ı ‘Îsâ bâd-ı ḫulḳından
Kitâb-ı mu‘cizinden bir varaḳ olmaz Yed-i beyzâ
- 33 Nice Mansûr gibi hem boynı baḡlu bendesi vardır
Olupdur mevlevî-i ḫân-ḳâh-ı câhı Mevlânâ
- 34 Ḳomasun ‘urve-i vüşḳâ-yı şer‘-i pâkini elden
Odur üftâde-i çâh-ı dâlâli eyleyen incâ
- 35 Olupdur iki ‘âlem Faḫrı aınla şeref buldı
Gerekse ‘âlem-i şûret gerekse ‘âlem-i ma‘nâ

- 36 Öñine düşdiler hayl-i Rüsül 'izz ü sa'âdetle
Getürdiler anı şehr-i vücûda pâdişâh-âsâ
- 37 O şâhıñ bu yedi eflâk kûs-ı heft-ıhavzıdır
Zer-endûd-ı keçektir aña gûyâ gurre-i garrâ
- 38 Aña gerden-keşân-ı gebr ü tersâ ser-fürû itdi
Didiler râm olup emrine "Amennâ ve Şaddaknâ"
- 39 Reh-i bî-dâda gitmez kimse devr-i şer'-i pâkinde
Terâzû ile yürürler halk-ı 'âlem muhtesib-âsâ
- 40 İderler nitekim Mansûr'ı çûb-ı dâr ile te'dîb
Ola her kim hilâf-ı hüküm-i şer' ile anıñ gûyâ
- 41 Rezá'î hıdmetin ümmü'l-kitâb eylerdi feyzinden
Dağı mehd-i 'ademde tıfl idi ol şâh-ı bî-hemtâ
- 42 O çeşm-i lâ-yenâmı kuhl-ı "mâ-zâğ" eyledi mekhûl
'Aceb mi olsa manzûrı nuķûş-ı şafha-i ferdâ
- 43 Nücûmindan çiçeklü olmuş idi atlas-ı gerdûn
O şâh-ı dîne pây-endâz iderdi Zühre-i havrâ
- 44 'Araķdır rûy-ı pâkinden dökülmüş gökdeki encüm
Gül-i hurşîdi andan itdi peydâ Şâni'-i yektâ
- 45 O şâhıñ dest-i cûd u tab'-ı pâkin görmese hergiz
Nice olur bilmez idi ebr ü yem idrâr ile mecrâ

[16b]

- 46 Nevâ-yı nâle-i 'uşşâkı diñler gûş-ı cân ile
Maķâmı olmuş iken evc-gâh-ı nâz u istiġnâ
- 47 İmâm olsa açar enfâs-ı pâki ħalb-i aşhâbı
Nesîm-i ħibleden bulur ġüşâyîş ġonca-i ra'nâ
- 48 Feşâhat çarħınıñ atdı yere seyyâre-i beyzin
Tutunca nûr-ı Ķur'ân ile dehri âfitâb-âsâ
- 49 Büküp ħaddin 'ibâdetde nola baġrına taş başsa
Olupdur enbiyânuñ ħâtemi ol zât-ı bî-hemtâ
- 50 Degül kûh-ı zeheb yanında bir kem zerre-i beyza
Nice meyl itsün ol 'anħâ-yı kûh-ı Ķâf-ı istiġnâ
- 51 Olupdur zât-ı bî-hemtâsı nûr-ı dîde-i 'âlem
'Aceb mi 'ankebûtı perde içre eylese me'vâ
- 52 Ezânı ħân-ı İslâm'a şalâdır ehl-i dünyâyı
İki şaķķ itdi ħurş-ı mâhı ol engüşt-i bî-hemtâ
- 53 Kemânı "Ķâbe-Ķavseyn" oldı tîri "Mâ-rameyt" anıñ
'Aceb mi cân-ı ħaşma zaħm-kârı ursa bî-pervâ
- 54 O şeb kim geldi dünyâyâ şafâdan şükr idüp Ħaķķ'a
Sücûd itdi yıķıldı şan kim "tâķ-ı 'âlî-i Kisrâ"
- 55 Söyünse nola nâr-ı gebr ü âb-ı Sâve ġüm olsa
Degül mi şer'-i pâki âb u tâb-ı çihre-i dünyâ

- 56 Anıñ mi'râcınıñ kem-pâyesi olmaya çarh üzre
Egerçi Tûr'a çıkdı nice kerre Hâzret-i Mûsâ
- 57 Şeb-i mi'râc olupdur gûy-ı perde rûz-ı rûşenden
Urup çevgân-ı mâhı gûy-ı mihri itdi nâ-peydâ
- 58 O şâha peyk-i pûyânı olupdur Hâzret-i Cibrîl
Burâk'ınıñ öñince oldı şol dem kim felek-peymâ
- 59 Meger bâd-ı şabâ berg-i güli irgürdi eflâke
Ne dem kim bindi aña itdi 'azm-i 'âlem-i bâlâ
- 60 Anıñla hınk-i reh-vâr-ı sipihri koşdılar ol dem
Geçüp evvel-ķademde olmadı hergiz aña hem-pâ
- 61 Egerçi turduğınca Tûr'a beñzer şekl ü tavrında
Velî Mûsâ'dan olmuşdur bunuñ üstindeki a'lâ
- 62 Nola itsem anı gülgûn-ı eşk-i 'âşıkâ teşbîh
Ser-i mûda nice isterse eyler cilve bî-pervâ
- [17a]
- 63 Ne beñzer yerde olsa nev-'arûsın hûb-refîâre
Olur eflâke çıkısa da âsmâ-yı âsumân-peymâ
- 64 Olupdur cünbiş ü ârâm vaz'-ı tavrı ol raşşın
Ferah-bağş-ı şafâ-güster neşât-engîz ü rûh-efzâ
- 65 Lisân-ı hâl ile Peyğamber'e idüp sitâyişler
Çıkardı göklere anı ögüp ol raşş-ı bî-hemtâ

- 66 Meger kim hâk-i pâyı müşk-i terdür vezn için anı
Terâzû oldu ol iki rikâb-ı dil-keş ü garrâ
- 67 Çıķup eflâke rûym şem'-i bezm-i Kudsiyân itdi
Aña oldu melekler her taraf pervâneler gûyâ
- 68 O demde enbiyâ ser-cümle anı itdi istikbâl
Aña ta'zîm idüp geldi kıyâma Sidre-i Tûbâ
- 69 O leyli şanki ta'zîm itdiler emr-i Hudâ ile
Kânâdîl-i nücûm ile tonandı câmi'-i dünyâ
- 70 Degüldür mâh-ı rûym sürdügi-çün hâk-i pâyine
Çalışdı tırnağı kalınca hürşîd-i cihân-ârâ
- 71 Kalem gibi olup 'abd-ı mekâtib hâceye ol şeb
Kesildi hizmetine kâtib-i dîvâna istîfâ
- 72 Eger uysaydı sâz-ı şer'ine gördükde ol şâhı
Defin tutmazdı hacletden yüzine Zühre-i zehrâ
- 73 Olup rûh-ı mücerred kayd-ı cismi bir taraf kaldı
Maķâmıñ çarh-ı çârüm itdi hûn-ı Hazret-i Yahyâ
- 74 O gece düşdi mihrîñ bâmdan taşt-ı zer-endûdı
Pür oldu güft ü gûyı maķdemiyle 'âlem-i bâlâ
- 75 Zârar itdi meger kim ihtisâb-ı şer'-i pâkinden
Felek câmını itdi dâmeni altında nâ-peydâ
- 76 O şeb hayl-i 'adûdan baş getürdi hâk-i pâyına
'Aceb mi olsa manzûr-ı dilîr-i 'âlem-i bâlâ

77 Virüp cân naqdin aña sa‘d-ı ekber müşterî oldı
İdince ‘arz-ı kâlâ-yı şefâ‘at hâce-i İsrâ

78 Kırân itdi meger bir neyyir-i sa‘d ile ol demde
Zühâl kesb-i sa‘âdet itdi buldı rütbe-i ‘ulyâ

79 Bu ta‘zîmi düşünde görmemişdir Hâzret-i Yûsuf
Felekde aña tekrîm itdi bunca encüm-i zehrâ

[17b]

80 Semâ‘-ı va‘zına cem‘ oldı hayl-i Kudsiyân şaf şaf
Olup kürsî-nişîn bezm-i "Sübhânellezî esrâ"

81 Rikâb-ı esbi gûyâ sâkına halhâl-ı zerd oldı
Maqâm-ı ‘arş-ı a‘lâya koyınca pây-ı istîlâ

82 Toğuz kat qasr-ı mînâdır o sultân-ı felek-qadre
‘Aceb mi cilve-gâhı olsa bu nüh günbed-i mînâ

83 Toğuz gözli kemerdır gûyâyâ nüh günbed-i gerdûn
Anıñla âb-ı rahmet itdi qasr-ı qurba isti‘lâ

84 O bezm-i hâşa gitdi qaldı pây-ı Sidre‘de Cibrîl
O demde oldı şem‘inden cüdâ pervâne-i şeydâ

85 Hemân-dem Refref-i ferhundeysi hıdmet-güzâr oldı
Maqâm-ı qurba irdi levh-hân-ı râz-ı "Mâ-evhâ"

86 Varup bir perde-i nûra o dağı qaldı hıdmetden
Maqâmı oldı o dem evc-gâh-ı qurb-ı "ev-ednâ"

- 87 Alup bu 'arşada menzil irişdi "Kâbe Kavseyn"
Geçüp nüh günbed-i gerdûn-ı mînâyı hadeng-âsâ
- 88 O demde rûh-ı ma'nâ idi güftâr iki cânibden
Velî cism-i 'ibâret olmamış hergiz aña me'vâ
- 89 Görüp gûş itdügi dîdâr u güftârı o cânibden
Degül görmüş işitmiş gûş u çeşm-i dîde-i bînâ
- 90 Gelüp ol hâce çün kim açdı bârın mülk-i şûretde
Cem'-i halka-i rahmetden Hüdâ'ya eyledi ihdâ
- 91 Riyâzî câmi'-i vaşfında anıñ na't-hânıdur
'Aceb mi maḥfil-i gerdûmı bilse pây-e-i ednâ
- 92 Siyeh-rû-yı güneh-kârım ki ümîdim şefâ'atdır
Nola na'tı ile raḥbu'l-lisân olsam kalem-âsâ
- 93 Zebânım kalmış idi cevr-i devr ile tekellümden
Anıñ hep feyz-i na'tıdır ki buldum kadr-i pür-ma'nâ
- 94 Nola beslerse bunca ma'nî-i pâkîzeyi ṭab'ım
Aña şîr itdi feyz-i Rûh-ı Kudsî Hâzret-i Mevlâ
- 95 Bu çarḥıyyâtla ṭâḳ-ı sipihre bir kemân aşdım
Ḳatı anı çeker bir ṭab'ı zûr ehli ki bî-pervâ
- 96 Nizâmî nice olur nazm-ı süḥan göstermek olurdu
Eger kim zulmet-i ğam itmeseydi câna istîlâ

[18a]

97 O şâhîñ yümn-i na'tıyla idüp vird-i zebân her dem
Düşürmez ellerinden sübha-i şad-dâneyi dünyâ

98 Hemîşe tîşe-i mâh-ı nevi der-kâr idüp devrân
Çıka baır-ı felekden şad hezârân gevher-i yektâ

99 Nesîm-i müşk-bâr olup selâm-ı Hâzret-i Bârî
Revân-ı pâki şâd olsun mişâl-i gönca-i ra'nâ

[VECHÎ]

(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)

- 1 Bülbül-i gülbün-i nazma budur evlâ her dem
Gönca-veş medh-i Resûl-i şekaleyne açâ fem
- 2 İde bir perdeden âgâz-ı fûrû râstını
Lâl ola gûş idicek bülbül-i gülzâr-ı negam
- 3 Güher-i "inne mine'ş-şî'ri li-ḥikmet" ne revâ
Ola zîbende-i her gâfil ü şâyeste-i zem
- 4 Medh o sultâna sezâdır ki ola câ'izesi
Sebeb-i mağfîret ü bâ'ış-i envâ'-ı ni'am
- 5 El-ḥazer el-ḥazer ol şâ'ire kim şî'ri ola
Mûcib-i miḥnet ü müstevcib-i envâ'-ı elem
- 6 Şî'r-i mevzûn ki odur naqd-i darb-ḥâne-i dil
Tûtiyâ gibi gerek şarf ola dirhem dirhem

- 7 Ben bu endîşede bu na‘t-ı şerîfî nâ-gâh
Eyledi hâtırına mülhim-i gaybî mülhem
- 8 Emr-i Hâkla olıcağ ref‘-i Mesîh-i Meryem
Rûhsuz şûrete dönmüşdi bu deyr-i muzlem
- 9 Güm olup rişte-i tevhîd-i cihân olmuşdı
‘Âbid ü behremen ü ehremen-i ‘abd-i şanem
- 10 Büt-gede mey-gede âteş-gede olmuşdı tamâm
Mülket-i Rûm u diyâr-ı ‘Arab u mülk-i ‘Acem
- 11 Bu ta‘affûf bu tenezzühle tamâm olmuş idi
Mehbi‘-i Rûh-ı Kuds mevzi‘-i envâ‘-ı tühem
- 12 Sâmirî-mezheb olup kavmi Kelîmullâh'ın
Âşikâr olmuş idi yine tarîk-i Bel‘am
- [18b]
- 13 Düşürüp birbirine halkı zamân-ı fetret
Mürşid-i kâmile muhtâc idi gâyet ‘âlem
- 14 Halk bu mertebe mest-i mey-i gaflet nâ-geh
Gün gibi ‘arz-ı cemâl eyledi bir şâh-ı kerem
- 15 Kimdir ol şâh-ı Rüsül hâdî-i ser-cümle sübül
Reh-nümâ-yı cüz’ ü küll kâfile-sâlâr-ı harem
- 16 Hâşıl-ı mezra‘a-i vâdî-i "ğayri zî-zer"
Bâ‘iş-i cûşîş-i ser-çeşme-i âb-ı Zemzem

- 17 Bülbul-i hoş-nefes-i gülşen-i "Levlâke lemâ"
Tûtî-i nâtîka-i "Küntü nebiyyen ve âdem"
- 18 Aḥmed ü Mürsel ü maḥbûb-ı Hudâ-yı Mûte'âl
Raḥmet-i 'âlemiyân ya'nî Ḥabîb-i Ekrem
- 19 Maṭla'-ı "Ümmü'l-ḳurâ"dan idüp ol nûr zuhûr
Tutdı dünyâ yüzün âvâze-i ḥayr-ı maḳdem
- 20 Toğduğı gün o güneş 'âlem olup zelzele-nâk
Şaldı tāk-ı kemer-i Kisrâ'ya kesr-i muḥkem
- 21 Virmedi yek-şebe ma'sûm idi çâk eyleyicek
Şadr-ı pâkîzesine şerḥ-i "Elem-neşrah" elem
- 22 Muntafî olmadı ol nûr-ı rûḥ-ı Muştafâvî
Püf-i her bî-tef ile emr idi zîrâ mübrem
- 23 Ne revâ bile Tûr'a otura dâ'im diyügör
Sâyesin ğayret-i Ḥaḳ ḳomadı ola hem-dem
- 24 Şaḳınup günden o mâhı başı üzre görinen
Perde-i ğayret idi şanma seḥâb-ı muzlem
- 25 Ne dimekdir bu sözüñ rütbesini 'âşıḳa şor
Bunı fehm eyleyemez degme ḥar-ı lâ-yefhem
- 26 İns ü cin fazla-i ḥûr-ı mâ'ide da'vetidir
Nice ins ü nice cin gösgötürü 'âlem hem
- 27 Bi'setin ḥalka 'ayân itmek idi ḳable'l-ba's
Mu'ciz-i Ḥanzala vü Ḥâlid ü İbn-i Mührem

28 Şûretâ ‘âlem idi lîk o şâh idi sebeb
Olmağa hayl-i melek küşte-i "innî a‘lem"

[19a]

29 Gördiler "nefsî nefsî" gibi kudsî nefesi
Fuşahâ ‘aczone ikrâr idüp oldı mülzem

30 Gerd-i na‘leyn-i şerîfeyni bu rütbe ile
Fahır ider sürme ile ‘aynına ‘arş-ı a‘zam

31 Şeb-i İsrâ o mehiñ hep şeref-i maqdemidir
Kürsî-i zâta zevât içre bu şân-ı a‘zam

32 ‘Arz olmasa ruḥ-ı hûb u haṭṭ-ı mergûbı
Hâlık-i rûz u şeb itmezdi şeb ü rûza kâsem

33 Gerden-i şâhid-i eyyâm-ı hümâyûnında
Şeb-i Mi‘râc u şeb-i Qadr iki müşgîn perçem

34 Şâh-ı kevneyn ü Resûl-i şekaleyn olmuşken
İftihâr eyler idi itmek ile ra‘y-i ğanem

35 "Kâbe Kavseyn" kemânını çeküp hem aşdı
Görinen gökde kemân şanma kemân-ı Rüstem

36 Nâm-ı nâmı ile zîb-i dürr-i huld olduĝda
Cây idi daĝı cebîn-i felege baṭn-ı ‘adem

37 Şeb-i mi‘râc degül râyîz-i âhûr-ı kazâ
Çekdi ol şâh-ı civân-baḥta bir esb-i edhem

- 38 Çâr- tāk-ı şeref-i kadrine oldu o mehiñ
Bir toköz pâyeli süllem felek-i nüh tãrem
- 39 Eksik olmazdı hayâdan ruhı üzre derler
Gül-i sürh üzre şanasın çatârât-ı şebnem
- 40 Hıavl-i Hâk'dan nizâ '-ı kuvvet-i cism ile dağı
Çok Ebû-cehliñ idüpdür elif-i kıaddini ham
- 41 Bir edâ ile nice olurmuş gördi³⁸
Kıatl olurken bu kıadar kıavm ile bint-i Hâtem
- 42 Hıccet-i kıatm-i Rüsüldür aña şâhid Hâk'dan
Yetme mi zâhr-ı şerîfindeki şekl-i kıâtem
- 43 Parmağı aralarından akıdup çeşmeleri
Zâhir oldu kıademinde nice yenbû'-ı kıkem
- 44 Ferşden 'arşa değin kıâşılı andan efđal
Yok durur var ise Allâhü Te'âlâ a'lem
- 45 Fağr-ı 'âlem kı ne-bâşed be dü-kevneş şânî
Ver diğer câ buved Allâhü Te'âlâ a'lem
- [19b]
- 46 "Mâ-rameyte" âyetiniñ sırrını fehm itdiñ ise
Bildiñ ol şâhı nedir anla dimekdir fe'fhem
- 47 Almamışdı eline levh-i kıalem ammâ kim
Levh mağfûz idi levh-i kıalem idi kıalem

³⁸ Mecmûada yazı silik olduğu için beyit tamamlanamamıştır.

- 48 Laḳabı Ümmî idi ‘âlim idi ‘ârif idi
Levh-i maḥfûz u ḳalem her neyi kim itdi raḳam
- 49 Oldur ol yekke-süvâr-ı reh-i mülk-i tecrîd
Kimse bu ‘âleme at şalmanı andan aḳdem
- 50 Bârekallâh zihî câzibe-i Sübbûhî
Ḳoya bir demde ser-i ‘arş-ı berîn üzre ḳadem
- 51 Ḥabbezâ cevher-i ‘âlî kim idüp aşla rücû‘
Vaşf-ı imkân ola şâyeste-i evşâf-ı ḳıdem
- 52 Mu‘cizâtı nice ta‘dâd ola hîç ḳâbil mi
Gül ola bu ‘ızam-ı vus‘ıla baḫr-ı mu‘zam
- 53 Ḥarekât u sekenât u ‘amel u ḳavli tamâm
Mu‘cizât idi kerâmât idi ta‘lîm-i ḫikem
- 54 Vechîyâ mu‘terif ol ‘acziñe Ḥassân olsañ
Vaşf mümkin degül ol şâh ‘alâ vechi etemm
- 55 Felek-i medḫ ü şenâsına ne mümkin irmek
Şaḫş-ı tab‘ itse bu nüh pâye sipihri süllem
- 56 Lâyıḳ-ı pâye-i ‘uzmâ-yı şefâ‘at oldur
Bir nebîde yoḳ uyar añı o daḫi ura dem
- 57 Nice olurdu ‘acabâ ḫâl-i ‘uşât-ı ümmet
Añı tefvîz olunmasa bu emr-i mu‘zam
- 58 Dilde bir zaḫm idi kâr-ı elem fikr-i pesîn
Olmasaydı añı ümmîd-i şefâ‘at merhem

59 Halk kim cem‘ ola şahrâ-yı kıyâmetgâhına
Aında olan naqde-i havâle ola her emr ol dem

60 Devlet ol şahşa ki şandûka-i a‘mâli ola
‘Amel-i hâliş ile toptolu dînâr u direm

61 O maħalde benim ey hâce o müflis ki ola
Müşterî gördüğüne kîsede yok bir dirhem

62 Luţfuñ ey şâh muħaşşal bizi mağrûr etdi
Yimediñ zâd-ı reh-i âhîret için hiç ğam

[20a]

63 Hep bilürler nice müflis nice şâhib-keremiñ
Sâyesinde irişür menzile şâd u hurrem

64 Bize bes ümmet olup saña tufeyl olduğımız
Sebeb-i faħrımız ey Faħr-ı ümem beyne'l-ümem

65 Nefsine zâlim olan ehl-i hevâya ğad yok
Menem ey kân-ı ‘aťa cümleden ammâ azlem

66 Rûz-ı maħşer bu ğacâletle mübârek yüzine
Giryeden ‘aynım ola ‘ayn-ı baħam nice baħam

67 Bende kim bu kesel ü şıql ü baťalet vardır
Kûyıña dirler İrem hiç bilemem nice irem

68 Şıfat-ı mağfîret-i Ğazret-i Ğaffâr-ı zünûb
Zenb-i müznib eger olmasa ğalurdı mübhem

- 69 Ger olaydı bu şıfat cins-i beşerden sâkıt
Kavm-i âher getirürdüm dimiş ol şâh-ı kerem
- 70 Rağbet olursa bu cinse o mübârek sınıfın
Bu ümîdim ki zuhûrına sebep bir ben olam
- 71 Yâ Resûle'l- 'Arabî ente kefilü'l ümmet
Nahn ü min cümletihim unzur ileyye v' erham
- 72 Çâr-yârı ile haqqâ ki hişâr-ı şer'îñ
Cânib-i erba'asın eyledi gâyet muhkem
- 73 Gâr-ı gurbetde ma'iyet şerefın hâşıl idüp
Şânî işneyn idi tenhâ o şafâya maħrem
- 74 Zehr-i mâr-ı siteme her sözi tiryâk olıcak
Oldı ol erba'adan bir şeh-i Fârûk 'alem
- 75 İki nûr ile dil ü dîde-i Zü'n-nûrını
Rûşen ü şâfi idüp hâtırın itdi hurrem
- 76 "Ente minnî ene minhü"yle bilindi ne imiş
İçlerinde şeref-i menzilet ü ibn-i 'amm
- 77 Şıdk ü 'adl ü edeb ü cûd-ı şahârî sende
Her biri bir esed ü bebr ü hizebr ü zaygam
- 78 Medh-i Bû-Bekr ü 'Ömer midhat i 'Osmân ü 'Alî
Ehl-i sünnet olanıñ oldı ehemminden ehemm
- 79 Cümlesinden rağıyallâhu Te'âlâ 'anhüm
Severiz her birini ol on iki serveri hem

[20b]

80 Âl ü aşhâba muhibbiz umarız rûz u cezâ

Olmaya sâyeleri başımız üstinden kem

[RİZÂYÎ]

Gül-Feşânî-i Nesîm-i Niyâz Be-Ravza-i Midhat-ı Şâh-ı Taht-gâh-ı İ'câz

Nûr-ı Evvel ü Zuhûr-ı Âhîr Ebü'l-Kâsım Muhammed Hâşir- 'aleyhi

ezkâ's- şalât ü efdalü's-selâm mâhâtemeti's-şalâtü bi's-selâm-

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün)

- 1 Ey hatm-i Rüsül 'âleme gelsen nola âhîr
'Âdet budur âhîrde gelür bezme ekâbir
- 2 Şoñra irişür resm budur mîve-i maqşûd
Evvel görünür gerçi kim evrâk u ezâhir
- 3 Evvel toqınur gûşa 'ibârât-ı münâsib
Melhûzdur evvelde velî ma'nî-i âhîr
- 4 Geç zâhir olur hikmet-i pîşîne-i eşyâ
Şoñra yetişür hâşılı her kârdaki sır
- 5 Zâtından olan zîb-ger-i şafha-i 'âlem
Nâzük-ter olur hayl-i pesîn naqş-ı muşavvir
- 6 Ey hatm-i Rüsül senden gerek mühr-i nübüvvet
Şâyeste olur pençede çün hâteme hınşır

- 7 Ahkâm-ı İlâhiyye'yi itdiñ bize ta'lîm
Ey hâce-i kevneyn idüp îşâr-ı cevâhir
- 8 Sensin sebeb-i halk-ı ümem Meftâr-ı 'âlem
Hayrül-halef-i Âdem ü hâdî vü mübeşşir
- 9 Maḥbûb-ı Hudâ mü'temen-i "in hüve illâ"
Mazmûn-ı hüdâ vâkıf-ı esrâr-ı serâ'ir
- 10 Tebşîr-i ferah mâlik-i ḥüsn-i "ene emlah"
Şâhân-ı "elem-neşrah" u hâdî vü mübeşşir
- 11 Şîrâze-i îcâd-ı güzîn şan'at-ı üstâd
Şâh-ı kerem ü dâd Ebü'l-Kâsım-ı Hâşir
- 12 'Unvân-ı şeref besmele-i muşḥaf-ı îcâd
Ser-levḥa-i levḥ-i ezel ü faḥr-ı ma'âşir
- 13 Zîbende sehî serv-i muṭarrâ çemen-i feyz
Tâbende meh-i bedr ü semâvât-ı mefâḥir
- 14 Ser-saṭr-ı ezel pîş-i eşer ḥâme-i taqdîr
Tedbîr-i pesîn 'aql-ı nuḥust-ı evvel âḥir
- 15 Deryâ-yı himem ebr-i nem-i dem-be-dem-i cûd
Yemm-i kerem-i feyz-resân menba'-ı şad bir

[21a]

- 16 Ter-feyz ile şûre-zemîn-i emn ü emân dil
Ḥandân nem-i luṭfiyla gülistân-ı ḥavâtır

- 17 Nâmiyla şeref-yâb-ı hüdâ mübeşşir-i hestî
Kâmiyla semâ mertebe-i şahre-i fâhir
- 18 Reşh-i keremi lücce-i keştî-şiken-i gam
Feyz-i himemi mâye-i âzâdî-i hâtır
- 19 Rengîn-i lebi gül-berg-i ter-i bâğçe-i feyz
Şîrîn deheni ma‘den-i şad-gûne nevâdir
- 20 Hâk-i deri kuhlü'l-başar-ı ehl-i başîret
Hem-sûde-i elmâs be-çeşm-i mütekebbir
- 21 Tedbîrine taqdîr-i Hudâ yâr-ı muvâfık
Her re'y-i şavâb ile kazâ hem-ser ü hem-sir
- 22 Gelmez dil-i dânâsına âlâyîş-i dünyâ
Yek-müşğ gubâr ola mı deryâ-yı mükeddir
- 23 Gûyâ ki kütüb-hâne-i ‘izz ü kereminde
Eyyâm-ı bahâr oldı kemîn nüşâ-i müzhir
- 24 Terkü'l-vaţan-ı ‘âlemi göstermek için hep
Oldı taraf-ı Yeşrib'e devletle mücâhir
- 25 Dillerle bu ta‘bîr ki "en-nâsü niyâmün"
Olmuş tatalım Yûsuf-ı şiddîk-ı mu‘abbir
- 26 Zî-nâzım-ı manzûme-i ihsân ü ‘atâ kim
Ednâ eser-i fâhiri terkîb-i ‘anâşır
- 27 Zî-kuvvet-i kudsiyye-i hayrû'l-beşerî kim
Ba‘şıyla zuhûr itdi nice mu‘ciz ü bâhir

- 28 Bir naħli hemân ğars idicek oldu ber-âver
Oldı Şu kadar himmet-i bâlâ-teri müŐmir
- 29 Hep hâzır olan teŐneleri eyledi irvâ
Destinden olup âb u firâvân müteķâtır
- 30 Hep sûr u sürûr añlar idi cümle-i aşhâb
Devletle kaçan eylese techîz-i ‘asâkir
- 31 Gördükde hemân mu ‘ciz-i elfâz-ı kerîmin
Teslîm-i Şenâ itdi nice Şâ‘ir-i sâhir
- 32 Nüh-tûde-i eflâk güzer-gehde niŐândur
Şâh-ı Rüsûl oldu taraf-ı ‘Arş’a ki ‘âbir
- [21b]
- 33 Bu vaz‘a sipâs eylediler ehl-i semâvât
Nâķûs yerine idicek ol vaz‘-ı menâbir
- 34 Oldı Şeh-i Őatranc gibi ķâleb-i bî-rûh
Ķahrıyla nice pâdişeh-i kec-rev-i câyir
- 35 Bî-külfet ü nâzûkdür o deñlü bu ğazel kim
Erbâb-ı dile itmedi teklîf-i nazâ‘ir
- 36 Bûyıyla olur nice dil-i sûhte ‘âtır
Zülfinde olur hâşılı cem‘iyyet-i hâtır
- 37 Ķininden olur ‘ârız-ı pür-tâbı nümâyân
Ol zülf-i ham-ender-ham imiş leyle-i muķmir

- 38 Yir yir ruh-ı pür-tâbı bedîd oldı hamından
Zülf ü siyeh-i sâhîri gösterdi mecâmir
- 39 Nakd-i dili tahşîle idüp tîğı havâle
Çeşm-i siyeh-i pür-fiteni eyledi nâzır
- 40 Mümkün ola mı ‘âşık-ı aşüfteye şıhhat
Mâ-dâm ola ol çeşm-i siyeh haste vü fâtir
- 41 Hall it yine müşkillerim ey hâce-i ‘âlem
Hâk-i deriñe eyleyeyim ‘arz-ı havâtır
- 42 Hâl-i dilimi ‘arz ideyim münkesirâne
İhsânı yetür hâtır-ı meksûrîma câbir
- 43 Eyley yine hep câbir-i ihsânı mükâfât
Evzâ‘-ı zamâne tütalım oldı mükessir
- 44 Şimdi benem ol dil-siyeh-i cürm ü ma‘âşî
Mañrûm-ter ü der-be-der ü mücrim ü kâşır
- 45 Dildür emel ü gûş-ı bâ-fesâne-i dünyâ
Cân pür-heves-i nev-be-nev ü sûhte-hâtır
- 46 Teb-lerze-i endûh-ı hañâdan mütezelzil
Hem-meşrebî-i nefis ü hevâdan mütekeddir
- 47 Erbâb-ı zevâhirle idüp bahş ü cidâli
Hemvâre ben itmekdeyin ircâ‘-ı zamâ’ir
- 48 Dilbeste olup zâhir-i ahvâl-i cihâna
Pâ-bend ola lâyıq mı baña böyle zevâhir

[22a]

49 Tâb-ı gam ile rişte-i cân oldı güsiste
Eşkim dökilür çün dür-i 'ıkd-i mütenâsir

50 Luţf eyle biraz hâl-i Rızâyî'ye nazar kııl
Ey kâşif-i her müşkil ü müstaķbel ü gâbir

51 İtseñ nola ilbâs-ı libâs-ı vera' u zühd
Oldum hele ben hayli hevâdan müte'eşsir

52 Çak vefķ-i murâd üzre döner çarķ-ı cefâ-kâr
Yek zerre-i nâçiz-ter ü luţfuña dâ'ir

53 Dil habb-i şafâ-perver-i hubb eyledi taşşıl
Çün ehl-i sülûk itmedi i'dâd-ı zevâhir

54 Vakf eylemişem medhiñe ser-mâye-i 'ömri
Budur emelim hazret-i Hâķ 'âlim ü nâzır

55 Hemvâre seniñ tâ'if olup beyt-i şenâñı
Hindû-yı kalem Ka'be-i na'tıñda mücâvir

56 Mercûdur olam mazhar-ı ihsân-ı cemîliñ
Mîzânımı itdikde girân-bâr-ı kebâ'ir

57 Şanma burada hâmeyi ben eyledim îķâf
Oldum yâhûd evşâf-ı kemâlinde muķaşşır

58 Gûş eyleyicek na't-ı kemâlât-ı güzînin
Der-hayret-i engüşt-gezân oldı maķâbir

59 ‘Arz eyle biraz tuhfe-i tevḥîd-i şalâtîñ
İkşârı o söz çünki ekâbirde olur bir

60 Hemvâre Cenâb u Aḥad'üñ süḥb ü şalâtı
Ol ravza-i pür-nûra ola fâyiz ü mâtır

[RİZÂYÎ]

Na‘t-ı Maḥrem-i Ḥarem-gâh-ı Kuds ü Bezm-gâh-ı Ünsâ-Üns Şeh-bâz-ı
İ‘câz-ı Mi‘râc Pervâz-ı Şâh-ı Levlâk Taḥt ü Mevc-i Dür-Pâş-ı -"inne
lî-ma‘allâhî vaḳtün"- ‘aleyhi’ş-şalâtü ve’s-selâm

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

1 Ey ki itmez ḥarem-i kurbına bir ferd duḥûl
Bâğ-ı câhına göre gülşen-i cennet medḥûl

2 Bâ‘iş-i nazm-ı güzîn nüşâ-i ‘âlem kim anıñ
Eşer-i mu‘teber-i bi‘şetidür çâr-fuşûl

3 Sidre-pervâz-ı taḳarrüb kim anıñ dergehine
Mâye-i rif‘at-ı Cibrîl idi bî-şübhe nüzûl

[22b]

4 Meş‘al-ı nûr-ı hüdâ mehbiṭ-i envâr-ı Ḥudâ
Hâdî-i mu‘ciz-edâ ya‘nî ulü'l-‘azm-ı Resûl

5 Ḥazret-i İbn-i Zebîḥayn-ı güzîn cedd-i Ḥüseyn
Menba‘ü'l-‘ayn u muşaffâ-ter-i evlâd-ı Betûl

6 Şâh-ı "Levlâk"ki terk eyledi tâc u taḥtı
Oldı çârû-keşi dergâhı sezâ şad Behlûl

- 7 Hep vücûdı için olmuşdı "halâktü'l-eflâk"
Başsa tâ-pây-ı semendi "ce'ale'l arza zelûl"
- 8 Dest-gîr-i keremi kâdr-i fezâyende-i câh
Kelle-kûb-ı saĥî-i ser-şiken-i ĥaşm-ı cehûl
- 9 Nüşâ-i şer'î olup düşmene naşş-ı kâtı'
Bildirir rûĥ-ı edebiñ ĥaddini seyf-i meslûl
- 10 Bârekallâh zihî câh-ı Süleymânî kim
Perde-dâr-ı ĥarem-i 'işmet ü iclâl ola kûl
- 11 Levĥaşallâh zihî 'izzet-i Raĥmânî kim
Şer'-i kânûnı ola rûz-ı kıyâmet mevşûl
- 12 Ĥâme-gîr olmadı ol ma'den-i vahy ü tenzîl
Meyl-i kuĥle nola nâz eylese taraf-ı meĥûl
- 13 Mühr-i zer-târı ile zîc-nüvîs-i taĥdîr
Eylemiş dâ'ire-i câhına zerrîn şâĥûl
- 14 Penc nevbet-zen-i te'zîn ile pür oldı cihân
Ĥaber-i bi'seti kim şeş-cihete buldı vuşûl
- 15 Luĥfınıñ lâzımıdır şâmil ola âfâķa
Nitekim lâzım olur ĥadd-ile ta'rîfe şümûl
- 16 Fetĥ idüp Mekke'yi çün itdi duĥûl 'izzetle
Rûĥ idi eyledi bir kâlebe gûyâ ki ĥulûl
- 17 'Âmdur luĥfi bütûn 'âleme çün luĥf u bahâr
Feyzi çün çeşme-i ĥurşîd-i dirâĥşân mebzûl

18 Eyledi mühr-i nübüvvetle cihânı teşhîr
Şanki hâtemle Süleymân'a musahhar idi gûl

19 O şehîñ fetḥ ile teşhîrine kim oldu sezâ
Gülşen-i cennete nâz itse revâ İstanbûl

20 Def'-i endûhla bulurdu şifâ-yı sadrı
Nefes-i himmetine mazhar olaydı selûl

[23a]

21 Ni'metiñ lâzımıdur câ'ize-i gûnâ-gûn
Şile hemvâre olur lâzım-ı zât-ı mevşûl

22 İ'tidâl-i keremi tünd-hevâ-yı gâzabı
Luḫf-ı nevrûz ile dem-sâz idi mâh-ı eylûl

23 'Azm-i pür-naşrı ile ma'reke-i Bedr ü Huneyn
Geh mecârî-i huyûl gehî mecrâ-yı süyûl

24 Haber-i vahyine irmez 'ilel-i felsefiyân
Bir midir hîç şahîḫ ile hadîş-i ma'lûl

25 Çâh-ı telḫi mededi eyledi çün âb-ı hayât
Nefes-i pâki ile oldu zülâl ü şümûl

26 Hüsni ise ancak olur şahid-i endîşemde
Umarım zîb-i hazâyende ola hüsni kabûl

27 Nev-be-nev şî'r-i pesendîdem ile hürmet idüp
Umarım ben de kaşîdem gibi olam maqbûl

- 28 Şafha-i na't-ı Resûli şunarin yârâna
İder elbette güşâde gül-i ra'nâ-yı kabûl
- 29 Nâ-kese öpmege ben şafha-i şî'rim vermem
Şemm-i nâdânla irüşür gül-i ra'nâya zübûl
- 30 K'o bu lâf-ı hüneri midhatin it vird-i zebân
Saña besdür diyeler nâmiña meddâh-ı Resûl
- 31 Gel bî-çâre Rızâyî biraz efgân idelim
Hayf kim devlet-i dünyâ ola ancak me'mûl
- 32 Cürm olup mâ-ğaşal-ı müddet-i eyyâm-ı hayât
Manşib-ı 'ömrden âşâm ola ancak maşşûl
- 33 Bâd-veş geşte dil pehn-i cihân-ı emeli
Âb-veş alçağa hep eylemede tab' müyûl
- 34 Gerçi kim memleket-i cân u dil-dâr oldu harâb
Hüsni ü tedbîr-i şefâ'atde dâra olma melûl
- 35 Kâfil-i cümle mühimdir çü şalât ü teslîm
Var şimden gerü ol tırma du'âya meşgûl
- 36 Hâzret-i Ahmed-i Muhtâr 'aleyhi's-şalavât
Sehl durur lutf idicek cümle-i me'mûle mevşûl

[RİZÂYÎ]

Hırâmîden-i Nâzük-Nihâl-i Kalem Be-Âheste Nesîm-i
Şenâ-Güzârî-i Fahr-ı ‘Âlem Resûl-i Ekrem Şallallâhu ‘Aleyhi ve
Sellem

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

[23b]

- 1 Bi-hamdillâh vezân oldu nesîm-i feyz-i Sübhânî
Açıldı goncalar zeyn itdi gül şahn-ı gülistânı
- 2 Yahûd bir tâs-ı pür-âteş çıkardı hırkadan gonca
Olupdur tâs-bâz-ı meclis-i nevrûz-ı sultânî
- 3 Tonanma naş olunmuş zann iderler mâ’î evrâka
Görenler câ-be-câ âb üzre ‘aks-i verd-i handânı
- 4 Çıkardı âstînden micmer çün gonca-i lâle
Duğânı sünbülîstân itdi şahn u bâğ-ı bûstânı
- 5 Esüp bâd-ı bahârî her taraf pür-berg-i ‘ıyş oldu
Perîşân eyledi bâd-ı şabâ gül-berg-i handânı
- 6 Fiğânın kesmedi bûstân gonca arzûsıyla
Nesîm itdikçe tıfl-ı bülbüle gehvâre-cünbânî
- 7 Bu hengâm-ı şafâda bir kadeh mey devlet-i Cem'dür
Bu faşl içre ele sâgar alanlar aldı meydânı
- 8 Gül-i âliñ yanında nev-şüküfte goncayı seyr it
Zarîfâne dü-reng olmuş meger kûy-ı girîbânı

9 Hezâr âh u şerer-efşân idermiş şahñ-ı gülşende
Görince âb-gîne rîg-dân zann eyledim anı

10 Çıkardı erba'îni tekye-gâh-ı gülsitân içre
Dil-i lâle nola nûr-ı siyehle olsa nûrânî

11 Dil-i bülbül görince gonca-âsâ oldu şad-pâre
Taķındı gûşına gül goncalardan la'l peykânı

12 'Adâlet emridir tûmâr-ı gonca cânib-i gülden
Hevâlar mu'tedil cû itmesün ol deñlü tuğyânı

13 Gül-i zîbânıñ ağızı var dili yok dirdiñ ammâ kim
Neden âzürde itmek bülbül ü bî-şabr u sâ mânı

14 Oķur gül-bâng ile gülzâr-ı şît ü şadâ eyler
Dağı bir tıfl iken bülbül tamâm itdi gülistânı

15 Gözin açdı hezâr-ı zârı gördi gonca-i ra'nâ
'Aceb mi rûy-ı dil gösterse itse aña ihsânı

[24a]

16 Elinde bülbülüñ mecmû'a-i gül nağmeler eyler
Meger taħrîr ider na't-ı Resûl-i pâk-i Yezdânı

17 Ulü'l-'azm-i nebî-i ümmet sezâ-yı devlet-i ķurbet
Gül-i faşş-ı nübüvvet vâzı'ü'l-aşl-ı Süleymânî

18 Emân-ı a'zam u revnaķ-fezâ-yı âdem ü 'âlem
Mükerrerrem maħrem-i ħalvet-serâ-yı 'Arş-ı Raħmânî

- 19 Emîn-i sırr ü tenzîl ü emân-ı Hâzret-i Cibrîl
Resûl u bî-'adîl-i vâkıf-ı esrâr-ı Kır'ânî
- 20 Şeref-bağş-ı şeb-i İsrâ mu'allâ-câh-ı "ev-ednâ"
Hâbîb-i pâk-ı Mevlâ mazhar-ı mi'râc-ı cismânî
- 21 Resûl-i Hâzret-i Hâkık lâyıķ-ı "innâ-feteĥnâ-lek"
Şeh-i "Levlâk" târik-ı mazhar-ı elĥâf-ı pinhânî
- 22 İmâm-ı enbiyâ tenhâ-nişîn-i şadr-ı maĥbûbî
Hümâm-ı aşfiyâ evlâ-mekân-ı kurb-ı Rabbânî
- 23 Vücûd-ı pâkin ârâyış-ı çarĥ-ı berfn itmiş
Ezel pîrâye-i Tûr eyleyen Mûsâ-yı 'İmrânî
- 24 Nebî-i Hâzret ki izhâr idüp sırr-ı "ve in min şey"
Kef-i destinde nice seng tesbîĥ itdi Sübhânî
- 25 Atı oynadı idi tâ ezelden 'âlem-i bâlâ
Meh-i nev şanma düşdi kaldı âh süm-i yek-rânî
- 26 O ĥurşîd-i ziyâ-bağş-ı nübüvvet feyz-i nûr itdi
Hilâl-âsâ tehî gördükde 'ayn-i ibn-i Nu'mânî
- 27 Olup bir ebr ĥâ'il farkı üzre tâb-ı ĥurşîde
Gözinden şaķınurdu çarĥ ol maĥbûb-ı Yezdân'ı
- 28 Vücûd-ı bî-mişâli Ka'be-i 'izz ü kerâmetdür
Yanında gûyiyâ mîzâbıdur dest-i yem-efşânî
- 29 'Adîl olsun mı Nîl ol keffe kim bî-ĥulf ü bî-va'de
Bir iki parmağ ile itdi irvâ nice 'atşânî

30 Gelüp pâyına rû-mâl itdi oldı şâhid-i ma'nâ
Zebân virdi ayaklandurdı bir nahl-i hırâmânı

31 Meger âb-ı hayât-ı câvidân ol rîk-i râyıkdur
Yetişdi nice me'yûs-ı hayâtıñ oldı dermânı

32 Kelef-der ola mı hiç pençesi hırşîd-i rahşânıñ
Eline nola kilik almasa ol maħbûb-ı Rabbânî

[24b]

33 'Aceb mi itmese dest-i kerîmi zann-ı haţ peydâ
Olur mı sâye-güster pençe-i hırşîd-i rahşânı

34 O hırşîd-i risâlet toğdı çünki burc-ı 'izzetden
Çekildi Sâve'niñ maħv oldı hep âb-ı firâvânı

35 Şefî'-i rûz-ı maħşer şâri'-i şer'-i muţahhardur
Aña maħşûşdur haqqâ Ĥabîbullâh 'unvânı

36 Zemistân-ı ğamı rûy-ı cemâli gülsitân eyler
Şerâr-ı qahrı tâbistân ider ammâ zemistânı

37 İrüp evc-i kemâle hayli işbât-ı vücûd eyler
Ziyâ-baħş olsa kem-ter zerreye hırşîd-i rahşânı

38 Mükemmel nüshâ-i ilhâm-ı Rabbânî ki feyzinden
Açıldı ümmete keşf eyledi şad sırr-ı pinhânı

39 Bu vaqti hayf idrâk itmeyüp hep sîmiyâ gördi
Hemân bir gösterişde kaldı dehrîñ feylesûfânı

- 40 Münâsibdür eger la‘lîn-ķabâ-yı kîlk-i sŭrh-âlŭd
Yine hengâme-i medhinde eylerse ġazel-hânı
- 41 Füzŭn olmaķda laħza laħza tâb-ı rŭ-yı raħşânı
Meger âteş-fŭrŭz-ı rŭyıdur dâmân-ı mŭjġânı
- 42 Görünse mîş-i cân ķurbân olur bismil-geh-i ġamda
Hilâl-i ‘îd-i adhâdur meger kim çîn-i pîşânı
- 43 Hemân ġŭftâra geldi tŭtî-i dilbeste-i cânım
Şeker-rîz-i tebensŭm olıcaķ la‘l-i dirahşânı
- 44 Aña beñzer benefşe bulmadıķ ġŭl-ġeşt-i bâġ itdik
Muħaşşal ġörmedik rŭy-ı zemînden hâl-i cânânı
- 45 Dili şad-pâre itse lâle-veş şemşîr-i hŭn-rîzi
Muķarrerdür yine her pâresinde dâġ-ı hicrânı
- 46 Benem mümtâz-ı kül meddâh-ı sulţân-ı Rŭsŭl şimdi
Benem haķķâ bu kim meydân-ı nazmıñ şimdi Ĥassânı
- 47 Fezâ-yı midħatiñde maġribî-i kîlk-i bornŭs-pŭş
Fŭsŭn-ı şî‘r-ile keşf eyledi şad-genc-i pinhânı
- 48 Hemân bir lŭle-i ser-çeşmedür tŭmâr-ı eş‘ârım
Olur neşr eylesek selsâl-i bâġ-ı hŭld-ı Rıdvanı
- [25a]
- 49 Cenâb-ı Ĥaķ vŭcŭd-ı pâkini öġmŭş yaratmışdur
Nice mümkün seni medh eylemek ey ma‘rifet kânı

- 50 Bahâne olmadır ihsâna maqşûdum hemân yoħsa
Ne ħaddimdür benim meddâĥî-i memdûĥ-ı Raĥmânı
- 51 ‘Înâyet eyle kim ġâlib olam ħaşm-ı kavî-deste
İdem ħabl-i metîn-i şer‘in ile bend şeytânı
- 52 Cenâb-ı pâkini medĥ eyledikde bir kıasîde ile
Çü senden oldı Ka‘b bin Züheyr'e Bürde ihsânı
- 53 Bahâriyye diyüp itdim ümîd-i câme-i luţfuñ
Bahâr-ı feyziñ ilbâs eyleyüp bu şâĥ-ı ‘uryânı
- 54 Rızâyî midĥatiñde pey-rev-i Ka‘b-ı mübârekdür
Vişâl-i menzil-i maqşûda olsan nola erzânî
- 55 Ezelden ġün Ĥabîb'iñ kûyına dârü'ş-şifâ dirler
‘Aceb mi ĥâk-i pâyiñdan umarsaq biz de dermânı
- 56 Ola hemvâre vâşıl rûĥ-ı pâk-i şâĥ-ı "Levlâk"
Dürûd-ı bî-ĥad ü teslîm-i nâ-ma‘dûd u Sübhânî

[ŞEHRÎ]

(Rubâ'î)

Ahreb

Şehrî sebeb-i hılkatini derrâk ol

Âlâyîş-i dünyâ-yı denîden pâk ol

Na't-ı şeh-i kevneyne zebânîñ vakf it

Nev-bülbül-i gülzâr-ı gül-i "Levlâk" ol

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 İdince cilve benânımda kilik-i misk-âgîn
İder şahîfe-i eş'ârımı nümûne-i Çîn
- 2 Müdâm olur kalemim kaçre feyz-i tab'ımdan
Siyâh-mest-i ma'ânî çü lafz-ı teşne-terîn
- 3 Devâtım ol hum-ı i'câz-ı Mûsîdir kim
Revân nevk-i kalemde ma'ânî-i rengîn
- 4 Hayâl-i şâfım ider kec-hayâli râst-nümâ
Mişâl-i âyine vü mün'akis-i nüvişt-nigîn

[25b]

- 5 'Aceb mi secde-i şubh-âsitân-ı nazmımdan
Hemîşe hâme-i şeb-gûn olursa mihr-i cebîn
- 6 Huzûr-ı Kevşer-i lehcemde mevce-hîz-i seher
Hürûş-ı kâzibedür çün serâb-ı şûre-zemîn

- 7 Bahâr-ı meşreb-i şûhum olunca hânde-feşân
Çemen çemen gül-i i'câz olur tebessüm-çîn
- 8 Gedâ-yı beyt-i nemek-rîzişim dil-i pür-rîş
Mişâl-i hasret-i Ferhâd u hâne-i Şîrîn
- 9 Hilâl-veş iderim rûy-ı dehre hânde velî
Hezâr çîn-gam ebrû-yı dilimde çille-nişîn
- 10 Felekde ahter-i bahtım garîb ü bî-'izzet
Mişâl-i şebnem-i gülşen-nedîd-i pîşe-nişîn
- 11 Basî't-i hâkde dürr-i yetîm-i bî-kadrim
Sipîhr-i nahsda çün tâli'-i şeref-âyîn
- 12 Göreydi cünbiş-i hüsn-i sevâd-ı mışra'ımı
İderdi sûre-i nev-haţtına bütân tazmîn
- 13 'Adû-yı zerd-i rûyum ile iderim handân
Çü za'ferân-ı hazân hil'at-i bahâr-âyîn
- 14 Şafâ-yı zemzeme-i nuţk-ı âteşînimdür
Hemîşe sürhî-i rûy-ı nikât-ı tâze-terîn
- 15 Göreydi tâzegî-i nuţk-ı şûhumı 'Urfî
Ruĥ-ı necâbete eylerdi ğurre-i taĥsîn
- 16 Olaydı Feyzî-i Hindî o ğurreye nâzır
Olurdi şekl ü süveydâya dek sefid-terîn
- 17 Kemîne mevce-i âb-ı zülâl-ı tab'ımdır
Kemâl-i çâşnî-i Tâlib-i sühân-şîrîn

- 18 Beyân-ı vâkı‘-i şî‘rimi göreydi Selîm
İderdi genc-i dilin ħarf-i elzem-i taĥsîn
- 19 Çemensitân-ı ħayâlim şüküfte oldukça
Olur revân-ı Şenâyî gül-i taĥassür-ĥîn
- 20 Ğarâz ki ħâbil-i feyz-i tamâm ilĥâmım
Mişâl-i vâşîf-ı mu‘ciz-dem-i Muhammed Emîn
- 21 Emîn-i bûd u ne-bûd-ı ezel ki sâyesini
Ĥizâne-i ezel-âbâdâ eyledi ta‘yîn
- [26a]
- 22 Ehemm-i kâr-geh-i ĥikmet-i İlâhî kim
Baña muĥârene-i kuvvet oldı fi‘le ħarîn
- 23 Zihî ‘alîm ki Ümmî-laĥab olan zâtı
O dem ki oldı derûn-ı ezelde ĝayb-nişîn
- 24 Mu‘ayyen eyledi ‘ilmi vücûb-ı imkânı
Şîfât-ı zevât-ı müsemmâ olınmadın ta‘yîn
- 25 Ĥabîb-i mümkün ü vâcib ki cevher-i zâtın
K'odur vesâyiĥ-i nazm-ı cevâhir-i tekvîn
- 26 İdince âĝûş-ı ĝaybiyye irâdet-i aĥz
‘Adîm-i mişlini şun‘-ı ezelde ħıldı rehîn
- 27 Suţûĥ-ı âba kef-i meh-şikâf-ı i‘câzı
Feşânde itse şerer-dâne-i ‘alev-âĝîn

- 28 Olurdu lem‘a-feşân ceyb-i âbdan zâhir
Nihâl-i şu‘le çü nilûfer-i sitâre-cebîn
- 29 Zihî müdekkik-i imkân ki kilik-i re‘yi ider
Kenâr-ı zerre-i taşvîr-i mihr ile tezyîn
- 30 Zemîn-i mezra‘a-ı kudretinde gerd haķîr
Sipîhr-i maţbaħa-i himmetinde dûd kemîn
- 31 Kemîne pây-e-i mi‘râc-ı kadrine iremez
Güşâde olsa bu nüh ‘uķde-i sipîhr-i berîn
- 32 İdeydi fi‘l-i duħûlî menâhîye ta‘lîk
Olurdu zerreye ħurşîd-pâş-ı zerrîn
- 33 Olaydı cevher-i mir‘âta ħıfzı kuvvet-baĥş
Derûn-ı âyinede olmazdı ‘aks-i mekîn
- 34 Ger itse şefķati ‘âciz nevâzî-i eşyâ
Mişâlin eyleyemezdi ħalâş-ı âyine-bîn
- 35 Ger itse meclis-i nehyinde muţrib-i gerdûn
Kef-i nüvâziş ile zülf-i sâzını tezyîn
- 36 Olurdu ħavf ile sencîde pây-ı mızrâba
Mişâl-i rişte med-i nağme-i muĥâlîf-i dîn
- 37 Ĥudâygâne-i dergâh-ı ma‘delet-gehiñi
‘Aceb mi ġarka-be-ĥûn eylese dil-i ĥûnîn
- 38 Ki na‘t-ı zâtıñı terkîme ideli âġâz
Felek didikleri nâdân-ı bî-ĥamiyyet ü dîn

[26b]

39 Ma'âşım eyledi mânend-i dâğ-ı hûn-ı ciger

Mekânım eyledi âğûş-ı gam çü âh-ı hazîn

40 Naşîb-i gonca-i âmâlim oldu hânde-i huşk

Bu neşve-gâhda çün sebze-i serâb-zemîn

41 Mişâl-i bâğçe leb-rîz-i hândeyem ammâ

Çü gonca muhzin-i çâkem çü lâle dâğ-ı defîn

42 Hâmûş Şehrî bu feryâd-ı nâ-şabûrîden

Olursa gûş-zed-i ehl-i derd ider nefrîn

43 Felek nedir ki anı ittihâz-ı hâşm ider

Olan medîha-tırâz-ı Resûl-i kurb-nişîn

44 Hemîşe tâ dil-i vahy-ârzû-yı 'âlem-i gayb

Olur vesîle-i na'tıñla feyz-i Hâkk'a qarîn

45 Birûnı gibi derûn-ı felek ola pür-dâğ

O sûz-ı reşk ile tâ şubhğâh-ı yevmü'd-dîn

[ŞEHRÎ]

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

1 Gönül bir âfet-i devrânıñ oldu hayrânı

Ki mihre hânde ider maşrıq-ı girîbânı

2 Hezâr gamze-i hâtır-firîb-i âbâda

Esîr-i 'aşkına her bir nigâh-ı pinhânî

- 3 Mey-i müşâhedesi âfet-i tenük-zarfi
Ğubâr-ı secde-gehi secde-sûz-ı pîşânî
- 4 Mezâk-ı şâf-ı zamîrân-ı ehl-i dîdâra
Virir mülâhazası zevk-i hüsn-i Yezdânî
- 5 Olur zemîn-i temâşâ-gehi kıyâmet-hîz
Hırâma meyl idicek hıdmetine cünbânî
- 6 Ecel-i zağm taleb-i tîğ-ı gamze-i şûhu
Esîr-i zülf-i ham-ender-ham-ı perîşânî
- 7 O gül çü maṭla‘-ı evvelde ‘andefb-i dile
Nişâr itmedi gül-berg-i âferîn-hânı
- [27a]
- 8 İrişdi gûş-ı dile ‘âlem-i ma‘ânîden
Nidâ-yı müjde-i ilhâm-ı maṭla‘-ı şânî
- 9 Virir tebessüm-i la‘l-i leb-i gül-efşânı
Derûn-ı bülbül-i taşvîre zevk-i nâlânı
- 10 Rumûz-ı gûşe-i çeşmi delîl-i rüsvâyî
Hayâl-i zülfi mühim-sâz-ı nâ-müselmânı
- 11 Nigâh-ı keremi taḥammül-güdâz u şevk-efrûz
Hücûm-ı gamzesi teklîf-i nâ-be-sâmânî
- 12 Vefâ garîb-i hazîn-i kalem-rev-i nâzı
Vişâl ser-be-girîbân-ı künc-i hırmânı

- 13 Metâ‘-ı kes ma-ħar-ı bey‘-gâh-ı ħüsnidür
Kumâş-ı dest- der-i kâr-gâh-ı Ken‘ânı
- 14 Zebân-ı tûtî-i taşvîri nükte-senc eyler
Edâ-yı mu‘cize-i la‘l-i sükker-efşânı
- 15 Dil-i edeb ne-şinâsa nezâre itdikçe
Gelür teşevvuk-ı na‘t-ı ħabîb-i Yezdânî
- 16 Gül-i riyâz-ı nübüvvet Muhammed-i Şâdık
Ki kıldı bûy-ı mu‘atţar meşâm-ı îmânı
- 17 Zihî şefî‘ ki gelmez ġinâ şefâ‘atından
Olursa ümmet-i bî-ħaddi cümle ‘işyânı
- 18 Zihî Kâdîr ki feyz-i kemâl-i kudretten
Muħâl iken revîş-i ictimâ‘-i zıddânî
- 19 Şevâbı tırra-i pür-pîç ü tâb-ı ‘işyânı
Murâd idince ider şîve-i perîşânı
- 20 Zihî ‘alîm ki eyler ħuzûr-ı ‘ilminde
Hezâr ‘aql-ı kül olsa sükût-ı nâdânî
- 21 Ĥarîk-i ħikmeti ‘aql-ı Mu‘allim-i Evvel
Ĝarîk-i kudreti fehm-i Mütercim-i Şânî
- 22 Der- âġuş itmedi hergiz şadefçe-i taqdîr
Vücûd-ı pâki gibi dürr-i baħr-ı îmânı

[27b]

23 İşâre-i ‘adem-i sâye-i mübârekidür
Şebîh-i zâtı ‘adîm olduğına bürhânı

24 Müfîz-i cûduña ifrât-ı cûş-ı mevhibeden
Eger bulunmasa fi‘l-i Hâllâk-ı Yezdânî

25 Nübüvvet evvel-i mevci olurdu ve'l-hâşıl
Temevvüc eylediği demde baħr-i ihsânı

26 Diyâr-ı ‘aşka ger inşâf olınsa narh-güzâr
Ki cân u dildür o mülküñ metâ‘-ı erzânı

27 Hezâr şekve-i dil-hâhi ile ‘âşıqdan
Bütân-ı şûh alamazlardı bir nefes cânı

28 Ya hıfz-ı mülk-i pür-âşûb u fitne-i hüsniñ
Olaydı def‘-i menâhî için nıgeh-bânı

29 Muħarrık-i dil-i bî-edeb ile zülf-i dırâz
İder mi di heves-i pâ-y-bûs-ı hûbânı

30 Yegâne faşl-ı hıfâbâ Resûl-i müntahabâ
Eyâ delîl-i güzîn-i tarîk-i îkânî

31 Göñül didikleri âşüfte-i perîşân-rev
Harâm ola aña keyfiyyet-i müselmânî

32 Muķîm-i gûşe-i hâlvat-geh-i ‘ibâdet iken
Havâle itdi baña ‘aşk kıble-i gerdânı

33 Ne ‘aşk câme-i ‘işmet der-i meh-i Ken‘ân
Ne ‘aşk âfet-i îmân u dîn-i Şan‘ânî

34 Dilinde zezeme-i tâze naqş-ı rüsvâyı
Elinde sâgar-ı leb-rîz-i nâ-müselmânî

35 Muğâniyâne şunup baña eyledi teklîf
Terâne-sencî-i kâr-ı vedâ‘-ı îmânı

36 Ben eyledikçe ibâ emr-i nâ-güvârîden
O eyledi baña şad ta‘ne-i kem-iz‘ânı

37 Bu keş-me-keşde iken ‘aşk-ı bî-mürüvvet ile
İrişdi peyk-i hoş-ahbâr-ı ‘aql-ı nûrânî

38 Açup dehân-ı beşâret-i beyânını ol dem
Didi ey ehl-i diliñ Şehrî-i edeb-dânı

39 Nihân-hâne-i Yâ Rab-nişîn-i qalbiñden
Birûn iderseñ eger ‘aşk-ı yâ şanem-hânı

[28a]

40 Derûn-ı âyîne-i qalbüñi ider mesken
Hayâl-i şâhid-i şâdık-ı habîb-i Yezdânî

41 Bu müjde-i ferah-efzâdan itmedik bîrûn
Ne ‘aşk kaldı ne dil ne hayâl-i cânânî

42 Hezâr şükr ki taşdıq-ı zât-ı pâkiñ ile
Yine müşâhede kıldım tarîk-ı îkânı

43 Hemîşe tâ ki fûrûğ-ı ruhıyla cânânın
Münevver olmadadır maşrıq-ı girîbânı

44 Münevver ola mihr-reşk-i na‘t-ı zâtın ile
Cihân-ı maḥfî-i endîşe-i sülḥan-dânı

[ŞEHRÎ]

(Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 Şu deñlü virdi leṭâfet zemîne luṭf-ı bahâr
Ki pâ-y-ı bâd-ı seḥerden bile olur efkâr
- 2 Nihâd-ı ḥâk leṭâfetden oldı dîde-mizâc
Virir ḥuṭûṭ-ı mihir nişter- şıfat âzâr
- 3 Hevâ şu resme yübûset-zidâ-yı imkân kim
Nihâl-i ḥuşkî-i hırmân daḥi ruṭûbet-bâr
- 4 Tıbâ‘-ı şu‘le-mizâcân-ı âsumân u zemîn
Şafâdan oldılar ol gûne muḥtelîṭ-envâr
- 5 Ki düşse pertev-i ḥurşîd dest-i ḥûbâna
Müfâreḳat idemez iḥtilâṭ-ı ḥınnâ-vâr
- 6 Basîṭ-ı ḥâke olur rengi ile sâye-figen
Kemâl-i luṭf u hevâdan şükûfe-i eşcâr
- 7 Çemen-zemîn-i cihân oldı şöyle ‘anber-ḥîz
Demâğa sâye-i gül daḥi bûy ider ızḥâr

8 Zemîn şöyle sebz-gûn k'ider muşîbetyân
Derûn-ı muğber-i 'uşşâkdan recâ-yı gubâr

9 Mizâc-ı nâmiyede iktidâr-ı neşv ü nemâ
O mertebe ki ider gûbta feyz-i tab'-ı bahâr

10 Degül maḥall-i ta'accüb eger şerer-dâne
Derûn-ı hâreden itse zuhûr gülbün-vâr

[28b]

11 'Aceb degül eger olursa sebz-i sünbül-veş
Gülû-yı nâmiyeden câme-i bahâr-ı zengâr

12 Nesîm-i turra-güşâ-yı şabâḥ-ı nevrûzı
Ki cilve-gehdür aña zülf-i şâhidân-ı bahâr

13 İderdi gonca-i nezzâresin tebessüm-cûş
O hâşiyetle mesâm-ı 'amâya itse güzâr

14 Şu resme oldı reh-i nâ-şüküftegî mesdûd
Ki hâbda göremez hâb u nâzı nergis-i yâr

15 'Aṭâ-yı feyz-i 'umûmî-i nev-bahârîden
Revâdır olsa da pür-gam sipîhr-i nâ-hemvâr

16 Nihâd-ı sengî-i hûbân gül-i teraḥḥum-hîz
Nihâl-i âh-ı dil-i 'âşıkân te'eşşür-bâr

17 Nesîm-i 'uqde-güşâ-yı bahâr-ı âzâde
Şu resme oldı dil-i 'âleme güşâyîş-bâr

- 18 Ki bezm-i gamze-i bed-mest-i yârda idemez
Kemend-i nâle ile zabt-ı âh-ı ‘âşık-ı zâr
- 19 Seher ki şâhid-i gül hâb-ı nâzı cilve-künân
Nesîm-i hande der-âgûş-ı şubha itdi nişâr
- 20 Seher ki eyledi gül-pister-i leâfetten
Nesîm-i hande ile gonca goncayı bîdâr
- 21 Seher ki sümbül-i şad-âb-ı şebnem-âyîne
İder ‘arûs-şifat meyl-i rü’yet-i ruhsâr
- 22 Seher ki nergis-i hamyâze-i rîz-i feyz eyler
Çekide-i ‘arâk-ı jâleden şikest-humâr
- 23 Şeher ki bülbül-i dîrîne şevk-i tâze figân
Fezâ-yı gülşen-i dehri ider kıyâmet-zâr
- 24 Ğaraz ki hüsn-i nazar ârzû-şifat müştâk
Nigâh-ı zevk-i temâşâ-şinâsa şun‘-ı bahâr
- 25 Hevâ-yı hıdmet-i gül-çînî-i temâşâyı
Çemen çemen dil-i meyyâlim eyledi seyyâr
- 26 Şafâ-yı feyz-i çemen gerdi-meşreb-i tab‘ım
İdüp bahâr-şifat mihr ceyb ü şubh u kenâr
- 27 Ser-i ‘arûs-ı güle rû-nümâ için kıldım
Mişâl-i jâle güher-dâne-i gazel îşâr

[29a]

28 Dem-i vişâlde murğ-ı nigâh-ı ‘âşık-ı zâr
Hezâr-ı hâne-ğarâb oldu âşiyân hezâr

29 Ķarâr eyleyemez ıztırâb-ı şevkından
Mişâl-i ‘âşık-ı âvâre-gerd-i va‘de-i yâr

30 Hezârîñ âh-ı gelû-sûz-ı dil-ğırâşından
‘Îzâr-ı sebz-i çemen oldu mâtemî ruhsâr

31 Hezâr nâleleriñ ‘aks-i dûd-ı âhı ile
Bisât-ı âyîne-sân-ı çemende sünbül-vâr

32 Fezâ-yı gülşeni itdi hezâr-ı şu‘le-ğurûş
Derûnı gibi şerâre-sitân-ı nâle vü zâr

33 Dehân-ı goncada şebnem degül şeker-ğanden
İder güdâhte efgân-ı âteşin-hezâr

34 Nesîm-i nağmeñi âlûde eyleme Şehrî
Gül-i ĥazân be-ğazâ nûkhet ile bûlbül-vâr

35 Ĥulûş-i ‘aşğ ile ol bir gülüñ nevâ-senci
Ki ola aña ezel gülbün-i ebed gülzâr

36 Ĥabîb-i encümen-ârâ-yı "Ķâbe Ķavseyñ"i
Resûl-i şâdıku'l-ağbâr-ı ‘âlem-i esrâr

37 O nazra-senc-i mezâyâ-yı zât-ı muğlak kim
Mezâğ-ı şevkına dil-teşne lezzet-i dîdâr

- 38 Kerem-i teveccüh-i âyîne-i tecellî kim
Olur nezâresine "Len-terânî" âyine-dâr
- 39 Yegâne maḥrem-i ḥayret-serây-ı İzid kim
Nigâh-ı keremine ḥayrân ḥayret-i dîdâr
- 40 Derûnı cilve-geh-i âfitâb-ı ğaybü'l-ğayb
Ḥadîsi râz-ğüşâyende-i dil-i esrâr
- 41 Gedâ-yı bûy-recâ-yı riyâz-ı i'câzı
Nesîm-i nuṭk-ı Mesîhâ-yı mu'cizîn ğüftâr
- 42 Tecellî-çîn-i şeb-i şubḥ-ı reşk-i mi'râcı
Kelîm-i mihr-kef-i naḥl-ı "Len-terânî" bâr
- [29b]
- 43 Miyâne-i müteḥâlif mizâc-ı ezdâda
Olaydı ḥükm-i kazâ vaz'-ı imtizâc-ğüzâr
- 44 Olurdu sâye ile nûr muḥtelif-i eczâ
Mişâl-i nûr-ı nigâh u siyâhî-i ebşâr
- 45 Ger itse ḥıfz-ı ḥırâset kalem-rev-i ḥüsni
Ḥayâl-i yâri ḥayâl idemezdi 'âşık-ı zâr
- 46 Ger olsa perveriş-endûz-ı nebî re'yi
Olurdu çihre-fürûz-ı 'ukûs-ı âyine-vâr
- 47 Ger emri tefriķa-fermâ-yı ittiḥâd olsa
Zılâl-i şaḥşı ile olamazdı hem-reftâr

- 48 Sezâ-yı mağfîret olmaz hîlâfî-i şer'î
Olursa her ser-i mûyî zebân-ı istiğfâr
- 49 Şefî'-i her günehâ şâh-ı mağfîret-sipehâ
Eyâ mu'în-i güneh-pîşegân-ı rûz-ı şümâr
- 50 Benem o 'âşî ki sî-sâl 'ömrîmi itdim
Târîk-i ma'şîyet-i dûzah-intihâda gubâr
- 51 Benem o dûzahî-i nâ-murâd ki eyler
Ta'alluk-ı bedenimden 'azâb-ı dûzah 'âr
- 52 Benem o gavta-ğor-ı lücce-i ma'âşî kim
Ġarîk-ter olurum eyledikçe sûy-ı kenâr
- 53 Ne'üzübillâh eger târegî-i a'mâlim
Şikâf-ı dilden iderse zühûr-ı rûz-ı şümâr
- 54 Bihiştîyânı cahîmîden idemez temyîz
Firişteğân-ı 'amel senc-i ehl-i cennet ü nâr
- 55 Çemensitân-ı nedâmet emîn-i mahşerde
Budur recâ-yı dil-i dûzahî-i âteş-hâr
- 56 Gül-i ma'âşî-i dûzah-fürûzumı kılasın
Kef-i şefâ'at ile gönca-i İrem gülzâr
- 57 Hemîşe tâ dil-i zulmet serâçe-i Şehrî
Bahâr-ı na'tûn ile ola gülşen-i envâr
- 58 O gülşen içre ola tab'-ı nâle-âşûbî
Nevâ-yı midhat-i bî-gâyetiñle bülbül-i zâr

[ŞEHRÎ]

(Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

[30a]

- 1 Âh kim tâli‘-i şeref-âzâr
Düşmen-i ahter-i sa‘âdet-kâr
- 2 Terbiyet-yâb-ı dûdbân-ı Zühâl
Veyletâ ol nuhûset istizhâr
- 3 Siyemâ cebhe-i felek-pîrâ
Necm-i baht hemîşe âteş-bâr
- 4 Âteş ammâ kemîn şerâresinüñ
Şu‘le-nüşî hezâr-ı dûzah zâr
- 5 İtdiler rû-be-rûy cilvegerî
Burc-ı nâ-müşfikîde Cevzâ-vâr
- 6 Hâb-ı şad-sâlegî-i nâzişden
Ya‘ni devletle oldılar bîdâr
- 7 Kîne-cûyâna itdiler tek ü tâz
Dil-i zirh-i meşâfa leyl ü nehâr
- 8 Fezâ ‘-ı el-gıyâşî-i dilden
Oldı aşhâb-ı Kerbelâ bîdâr
- 9 Şîven-i vâ-şefikî-i cânım
Derd-i Eyyûbı eyledi der-kâr

- 10 Girye-i vâ-refîkî-i çeşmim
Eşk-i Ya'kûbı eyledi bîdâr
- 11 Kâv kâvî-i nîş-i bî-dâdı
İtdi cismim şu resme zâr u nizâr
- 12 Ki dil-i ğam-neverdim ile ider
Gerd-i emn-i mişâl-i geşt ü güzâr
- 13 Hâr hârî-i nişter-i miñnet
Her bün-i mûyum itdi şîven-zâr
- 14 Çâk çâkî-i tîğ-i ğamla tenüm
Oldı ser-tâ-ķadem leb-i zünnâr
- 15 Ba'de vîrâne-zâd-ı maħrûmî
Oldı bünyâd-ı 'ayşîma mi'mâr
- [30b]
- 16 Saħt-gîrî-i pençe-i ğamdan
Oldı cezr-i med-i nefes düşvâr
- 17 Beytü'l-aħzânım âb-ı çeşmimde
Ĝavta-ħor çün mekân-ı bûtîmâr
- 18 Şöyle teng oldı çeşmime 'âlem
İder âzürde nazra-i dîdâr
- 19 Teng-nây-ı derûna itdi nüzûl
Kârbân kârbân-ı ğam u âzâr
- 20 Oldı bender-geh-i vücûdumda
Saħt-ı sûdâgerân-ı ğam der-kâr

- 21 Nâle-i deşne-gîr-i şiryân-kâr
Pençe-i berç-i âh sîne-feşâr
- 22 Dîde-i girye-nâk tûfân-zây
Sîne-i sûz-nâk dûzağ-kâr
- 23 Çîn-i zehr-âbe-rîz-i gamgînî
Sağh-ı pîşânî üzre mevce-şümâr
- 24 Nâhun-ı deşne-kâr-ı dil-gîrî
'Uzv-ı 'uzv-ı tenimde şerha-figâr
- 25 Dûd-ı âh-ı meşâ'ib-efrûzum
Kerbelâ Kerbelâ 'uqûbet-bâr
- 26 Ahter-i kevkeb-i sitem-zâdim
Âsumân âsumân belâ-îşâr
- 27 Eyyühe'l-'âlimûn-ı bahş-engîz
Eyyühe'l-'ârifûn-ı şulh-güzâr
- 28 Şîve-i rûzgâr-ı haq-ne-şinâs
Umarım tâli'im gibi ola hâr
- 29 Vaz'-ı nâ-der-berâber-i tab'in
Nice hemvâre itmeyim inkâr
- 30 Ki beni bûm-veş meşel itdi
Bed-şükûnân içinde âhir-i kâr
- 31 Be-yegâne-nişînî-i 'izzet
Be-nedîmî-i Ahmed-i Muhtâr

32 Be-nüzûlî-i kelâm-ı Rabbânî
Be-zebân-ı Nebiyy-i Hâk-güftâr

[31a]

33 Be-ser-engüşt-i meh-şikâf-ı nebî
Be-siyeh-fâmî-i ruḥ-ı inkâr

34 Be-ma‘âşî-i bî-ḥad ü pâyân
Be-hücûm-âverî-i istiğfâr

35 Be-ḥaḳîkat-beyânî-i munşif
Be-şadâkat-nümâyî-i ebrâr

36 Be-siyeh-kâsegî-i çarḥ-ı denî
Be-ciger-ḥârî-i dil-i hüşyâr

37 Be-kef-i kaṭre-gîrî-i mümsek
Be-benân-ı kerîm-i deryâ-bâr

38 Be-pelâs-ı hezâr-çâk-i fakîr
Be-libâs-ı hezâr-reng-i kibâr

39 Be-nigâh-ı taḥassür-i müflis
Be-kef-i ḥâcegân-ı nukre-şümâr

40 Be-dem-â-dem vedâ‘-ı ‘ömr-i ‘azîz
Be-ser-â-ser firâḳ-ı cism-i nizâr

41 Be-fenâ-yı vücûd-ı hoş ṭab‘ân
Be-neşât-ı zamâne-i ğaddâr

- 42 Be-ḥabâb-ı medîd-i çarḥ-ı denî
Be-libâs-ı cedîd-i leyl ü nehâr
- 43 Be-siyeh-rûzgârî-i şu‘arâ
Be-ḥusûfî-i tâli‘-i eş‘âr
- 44 Be-risâle-nüvîsî-i fuзалâ
Be-felek-derkî-i temeyyüz-kâr
- 45 Be-kaşîde-tırâzî-i fuşahâ
Be-kerem-düşmenî-i ṭab‘-ı kibâr
- 46 Be-melâmet-pesendî-i ‘âşık
Be-selâmet-güzînî-i aġyâr
- 47 Be-ferah-düşmenî-i meşreb-i ‘aşk
Be-muḥâl-endîşî-i ‘âşık-ı zâr
- 48 Be-figân-rîzî-i dil-i mecrûḥ
Be-nemek-pâşî-i leb-i dildâr
- 49 Be-tamâm istimâ‘-ı ḥasretiyân
Be-ḥoş-âvâzî-i ḥaber-res-i yâr
- [31b]
- 50 Be-firîbendegî-i ġamze-i şûḥ
Be-dil-efgendegî-i ‘âşık-ı zâr
- 51 Be-der-i maşrıġ iştibâḥ-ı ḥabîb
Be-fürûġ-ı cibâḥ-ı secde-güzâr

52 Be-kıyâmet-feşânî-i kad ü dest
Be-belâ-çînî-i dil-i efkâr

53 Be-kanâ'at-niyâbî-i nazra
Be-temâşâ-nişârî-i dîdâr

54 Be-firâk-ı harîm-i vuşlat-ı dost
Be-nigâh-ı pesîn-i 'âşık-ı zâr

55 Be-beyâbân-neverdî-i Mecnûn
Be-pey-üftâdegî-i Leylî-i zâr

56 Be-kef-i kûyîgî-i tîşe-i şevk
Feyz-i bûs ile oldı Şîrîn-kâr

57 Be-terâzû-yı hüsn-i Yûsuf-senc
Be-Zelîhâ-yı müşterî- âzâr

58 Be-bükâ-yı 'Azîz-i Ken'ân kim
Âhîr olunca eşk-i deryâ-bâr

59 İtdi enzârın eşk şeklinde
Pây-ı hicrân-ı Yûsuf'a îşâr

60 Şarf-ı nezâre eylemem min-ba'd
Hâk-i pâyım olursa sâyem-vâr

61 Sîne-şâfâna imtizâc itmem
Olsa kalbimde dâg-ı hasret-i yâr

62 Eylemem zîkr-i hayreti îrâd
Olsa nuţkumda lezzet-i güftâr

- 63 Seyl-i eşk ile eylerem taḥlîl
Olsa çeşmimde kuvvet-i ebşâr
- 64 Ser-fürû-yı taḥakkümi olmam
Başım üzre olursa tâli‘-i yâr
- 65 Dil-i vîrânım idemez ta‘mîr
İtse ḥurşîd-i envârı mi‘mâr
- 66 Ḳubḥ-ı nâdân-nevâzî-i zâtıñ
‘Ömrüm oldukça eylemem iş‘âr
- [32a]
- 67 Ne ta‘azzum ider o kâfir-kîş
Ne tedeyyün ider o bed-kirdâr
- 68 ‘Ömr-i bisyârına olup mağrûr
İtdügin rûz-ı hacleti inkâr
- 69 ‘Urefâ-yı cihân bilemez mi
Eylemezler mi zâtını efkâr
- 70 Düşmen-i cânıyım ‘ale't-taḥkîk
Haşm-ı ḥûn-germiyim bilâ-inkâr
- 71 Ser-fürû eylemem hemân itsün
Dil-i pür-kînesinde her ne ki var
- 72 Eyyühe'l-muşliḥûn oluñ fâriğ
Faşl olunmaz bu da‘vî-i bisyâr

73 aldı yevmü't-tenâda da'vâmız
Hâzır olsun ednâ güneh-âzâr

74 Şühedâ-yı sitemle şubh-ı cezâ
Olıcağ hâb-ı mergden bîdâr

75 Nâle-i derd-mendî dûzağ-pâş
Girye-i müstemendî tûfân-bâr

76 Âh-ı mazlûmı ceyb-gîr-i sitem
Dest-i 'acz âstîn-keş-i âzâr

77 Sîne dâğ-ı ta'addî der-âgûş
Cebhe-çîn-i te'ezzî der-ruhsâr

78 Dâğ-ı dil şu'le-rîz-i bî-dâdî
Zahm-ı cân hûn-feşânî-i civâr

79 Pençe-i mâtemî girîbân-çâk
Nâhun-ı şîvenî ciger-efşâr

80 Dest-i bî-şabrı sîne-kûb-ı figân
Çeng-i bî-tâbi dil-hırâşî-i zâr

81 Âh-ı fevvâre-hîz-i sûzânî
Dest-i şekvâ-yı âteşîn-tûmâr

82 Bî-günâhî muharrik-i Ferhâd
Nâ-tüvânî mübeşşir-i Dâdâr

83 Kefen-i hûn-feşân der-gerden
El-amân el-amân der-güftâr

[32b]

84 Zaḥm zaḥm-ı şabûrî kalb-i ḥazîn
Dâğ dâğ-ı zarûrî cism-i figâr

85 Mû-be-mû-yı vücûd şekve-tırâz
‘Uzv-ı ‘uzv-ı beden tazallüm-kâr

86 Bu gırîv ü feza‘ bu şûriş ile
Eyleyüp cârî ḥaşrı şîven-zâr

87 Ma‘delet-gâh-ı efḍalü'r-rüsüle
Eylerez el-amân-zenân ihzâr

88 Ol ki darü'l-hulûş-ı şefkatidür
Muḥliş-i ‘âşiyân-ı ehlü'n-nâr

89 Ol ki şaffun-ni‘âl-i ‘işmetîdür
Ḥâşşaten muḫsemün-bih-i aḥrâr

90 Ol ki vüs‘at-serây-ı kudretde
Nüh felek fevc-i peşşe-veş tayyâr

91 Ol ki şevḳ-i şefâ‘atinden ider
Şekl ü cürme temessül istiğfâr

92 Hâdî-i reh-revân-ı Ka‘be-i ḳurb
Tercemân-ı ṭalî‘a-i esrâr

93 Havf-ı şevk-i kazâ-muṭâ‘ından
Mütedeyyin zamâne-i gaddâr

94 Devr-i ‘afvında kaḥṭ-ı mücrimden
Nâ-tüvân-ter caḥîm-i bî-aḳṭâr

95 ‘Ahd-i minnetde nâ-murâdâne
Şekve-i baḥt ider ‘uḳûbet-bâr

96 Hâr-ter pîş-gâh-ı câhında
Keş ü feşş-i sipîhr-i nâ-hemvâr

97 Pîş-i cûdında şey’-lillâh-zen
Teng-destân-ı ebr-i deryâ-bâr

98 Mûcib-i ḥaşr râ şeffî‘-ter râ
Ey Nebî-ümmeṭ ü Hudâ-gam-ḥâr

[33a]

99 Dil-i işkestemi ger itmez ise
Himmet-i midḥatıñ tamâm-ı ‘ayâr

100 Kande ben kande ḥadd-i ümmetiyân
Kande kadr-i Mesîhî vü bîmâr

101 Germî-i şevk-i na‘tîñ ile dilin
Eylemezse meṭâli ‘ü'l-envâr

102 Kande Şehrî vü kande na‘t-ı Resûl
Kande ḥurşîd ü kande şem‘-i mezâr

103 Tâ ki rahmet-serâ-yı merhametiñ
Ola dârü'l-emân-ı ehlü'n-nâr

104 Ben idem şûriş-i teşevvuk ile
Bezmine sîne sîne dâğ nişâr

105 Şâhid-i na't-ı pâkini Şehrî
İde dâ'im hem-âgûş-ı efkâr

[KÂŞİF]

(Mef'ûlü Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fa')

Yâ Rab sühanım nazîr-i şekker-zâr it
Bebgâ-yı dilim hemîşe hoş-güftâr it
Na't-ı Nebevî'de beytimiñ her birini
Miftâh-ı der-i hazîne-i esrâr it

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Yine germâbe-i pür-tâb idüp germâ bu devrânı
Degül şebnem 'araç-rîz eylemiş ezhâr-ı bustânı
- 2 Mü'essir ol kadar germiyyet-i tâb-ı temmûzî kim
Bün-i deryâda bî-berg eylemiş eşcâr-ı mercânı
- 3 Müzeyyen nahl-i gül şanmañ semender zâhir olmuşdur
Harâret âteş-âlûd eyleyüp şahn-ı gülistânı
- 4 Şanurlar kûbbe-i mînâ-yı gerdûn hûn-çegân olmuş
Bu demlerde görenler deşt ü küh-sâr içre bârânı

[33b]

- 5 Degül kûh üzre lâle dest-bürd-i tâb-ı germâdan
Müzâb olmağda kân-ı gevheriñ la'1-i dirahşanı
- 6 Hevâ tâ şöyle germâdur ki pervâne hırâşından
Mekân-ı râhat itmiş dâmen-i şem'-i fûrûzânı
- 7 Bu demlerde hevâlar mu'tedil olmağ ne kâbildür
Meger ol gevher-i ihsân-ı luğ ü merhamet kânı
- 8 Habîb-i Hâzret-i Hağğ Ahmed-i Muhtâr kim oldur
Şefâ'at mülkinüñ 'âdil-i mekârim-kâr sultânı
- 9 Cihânı i'tidâl-i meşrebinden hişşe-dâr itse
Olurdi mihr-i enver bâğ-ı dehrîñ verd-i handânı
- 10 O mihr-i evc-i hikmetdür ki feyz-i zât-ı pâkiyle
Cihâna eyledi kân-ı şerî'at gevher-efşânı
- 11 O mâh-ı burc-ı rahmetdür ki rûşen kıldı ser-tâ-ser
Şeb-i zulmet-nümâ-yı küfr iken bu çarğ-ı vîrânı
- 12 O şem'-i encümen-pîrâ-yı re'fetdür ki olmuşdur
Sürüş-ı gayb anıñ pervâne-i nûr-ı firâvânı
- 13 O bir nûr-ı İlâhîdür ki olmuşken cihân târik
Fûrûzân eyledi kandîl-i tâb-endâz-ı îmânı
- 14 Degül ebr-i mu'anber hüsrev-i mülk-i sa'âdetdür
Çuruldı farkına ebr-i siyehden çetr-i hâğğânî

15 Dıraht-ı huşk-ı berg-âlûde oldı feyz-i kırbından
Nihâl-âsâ nola sebz olsa fark-ı âl-i zî-şânı

16 O şehdür kim cihân-peymâlîğ itdi zîr-i zînetde
Burâk-ı nûr-per mânend-i evreng-i Süleymânı

17 O şehbâz-ı sebük-perdür o esb-i nûr-sîmâ kim
Güzâr eylerdi kaçd itse eger şahrâ-yı imkânı

18 Zihî rahşîñ mülk-i pervâz-ı evc-ârâ ki tayy itdi
Mişâl-i rûh-ı pâke mü'minân gerdûn-ı gerdânı

19 Zihî tâvûs-ı cennet kim tamâmen dehri geşt eyler
Güzâr itmezden evvel tîr-i ceste-cây-ı peykânı

20 Eger kaçd itse bî-şek 'âlemi devrân kesr ider
Berîd-i nûr-ı nazra eyleyince pâ-yı cünbânı

[34a]

21 O rahş-ı berķ-cevlânıñ bulunmaz mişli dünyâda
Huşûşâ server-i 'âlem müşerref eyleye anı

22 Şeh-i hikmet-serîr-i enbiyâ leşker-i cihân-dâr
Ki olmuşdur şeref-yâb-ı kudûmuñ 'arş-ı Raḥmânî

23 Ne mümkün lâne-sâz-ı naḥl-ı gerdûn-sây-ı vaşfiñda
Eger yüz biñ yıl itse murğ-ı fikrim bâl-cünbânî

24 Vüşûl-i menzil-i medḥiñ ne kâbil ḥaşre dek itse
Kümeyt-i berķ-yâbî-i zihn-i vaḳkâdım şitâbânı

25 Murâdım bir sitâyîşdir huşûsâ intisâbıñla
Şeref-yâb eylemiş luţf-ı Hudâ ben nâ-be-sâmânı

26 Hıdîv-i dâd-kâra pâdişeh-bende Hudâvendâ
Ki şer'ındir iden âsûde-dil erbâb-ı îmânı

27 Kuşûrum midhat-i zâtıñda gerçi bî-nihâyetdir
Ki her lafzımda var şad gûne güstâhî-i nâdânî

28 Yine âmmâ ümîdim dergehiñden luţf u ihsândır
Vücûd-ı pâkiñ olmuş şeb-çerâğ-ı mekremet kânı

29 Kerem-ver Dâverâ bîçâregân-perver şehen-şâhâ
Eyâ bîmâr-ı 'işyânıñ müheyyâ-sâz-ı dermânı

30 Niyâzım hâk-i pâyıñdan budur şad-gûne hacletle
O dem ki tâb-ı mahşer eyleye dil-teşne insânı

31 Olup sîr-âb-geşte âb-ı hayvân-ı şefâ'atdan
Gürûh-ı ümmetiñle cây idem Firdevs-i Rıdvânı

32 Yeter tûl-ı sühân semt-i şalâta sâlik ol Kâşif
Reh-i hâhişde itdiñ hayli pey-der-pey kalem-rânî

33 Cihân tâ şeş-cihâtı eyleyüp menzil-geh-i ecsâm
Felek tâ eyleye ümm-i havâdiş çâr-erkânı

[34b]

34 Şalât-ı bî-nihâyet hem selâm-ı lâ-yu'add olsun
O şâhen-şâh-ı kevneyniñ qarîn-i rûh-ı zî-şânı

[KÂŞİF]

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Âh eyledikçe âteş-i dil kim 'ayân olur
Meş'al-fürûz-ı kâfile-i bî-dilân olur
- 2 Âh eyledikçe kâmet-i ham-geştemiz bizim
Ser-pençe-i maḥabbete tîr ü kemân olur
- 3 Âh eyledikçe şu'le-i gerdûn-güdâzımız
Dâğ-ı derûn-ı mihr ü meh-i âsumân olur
- 4 Âh eyledikçe dûd-ı dil-i pür-şerârımız
Şâhen-şeh-i maḥabbete bir sâye-bân olur
- 5 Âh eyledikçe lem'a-i şarşar-қarîn-i dil
Zevrakçe-i maḥabbete bir bâd-bân olur
- 6 Âh eyledikçe sûz-ı maḥabbetle dûd-ı dil
Feyz-i zülâl-i hikmete bir nâv-dân olur
- 7 Âh eyledikçe her şerer-i şu'le-bârımız
Tâbende şem'-i meclis-i kerrûbiyân olur
- 8 Âh eyledikçe şu'le-i gevher-fürûğumuz
Bir naḥl-i cevherî-i tarab-gâh-ı cân olur
- 9 Âh eyledikçe halka-i dûd-ı kebûdumuz
Serv üzre tâ'ir-i gama bir âşiyân olur
- 10 Âh eyledikçe şu'le-i ser-tîzimiz bizim
Şemşîr-bâz-ı şu'bede-gâh-ı cihân olur

- 11 Âh eyledikçe şu'le-i mevzûnumuz bizim
Dâdâr-ı 'aşka bir 'alem-i zer-nişân olur
- 12 Âh eyledikçe nâzil olup şad-şerâremiz
Şahrâ-yı sîne ta'na-zen-i gülsitân olur
- 13 Âh eyledikçe lem'a-i dil şu'le-pûş olur
Cismim nazîr-i dahme-i âteş-feşân olur
- 14 Âh eyledikçe bâd-ı semûm-ı Hicâz-ı 'aşk
Üftâde-sâz-ı kâfile-i düşmenân olur
- [35a]
- 15 Âh eyledikçe sûz ile dil dûd-ı ham-be-ham
Bâlâ-yı kûbbe-i felege nerdübân olur
- 16 Âh eyledikçe şu'le-i 'âlem-güdâzımız
Tûfân-ı dûd-ı hasrete berç-i cihân olur
- 17 Âh eyledikçe germî-i tâb-ı gamıñla dil
Bâğ-ı ümîd-i hâhişe bâd-ı hazân olur
- 18 Âh eyledikçe silsile-i şu'lemiz bize
Zerrîn-bend-i pâ-yı Zelîhâ-yı cân olur
- 19 Âh eyledikçe şûle-i nihâl-fürûğ-ı dil
Gülşen-fezâ-yı sînemize ergavân olur
- 20 Âh eyledikçe şiddet-i sûz-ı gamıñla dil
Dahhâk-ı çarha Gâve-i âhen-gerân olur

- 21 Âh eyledikçe derd-i kuşûrum şümâr idüp
Her nevk-i şu'le sîne-i nefse sinân olur
- 22 Zîrâ 'ilâc-ı şa'b bunuñ Kâşifâ meger
Ol şeh ki hâk-i pâyı cevâhir-nişân olur
- 23 Luţfin mu'în-i cân-ı ma'âşî qarîn ide
K'aniñla 'avn-i Hâzret-i Bârî 'ayân olur
- 24 Şâh-ı Rüsül netîce-i gül mürşid-i sübül
Kim hâk-i râhı hasret-i deryâ vü kân olur
- 25 Hırz itse hâk-i pâyını bir mîş-i nâ-tüvân
İşkeste-sâz-ı bâzû-yı bebr-i beyân olur
- 26 İksîr-i feyz hâke qarîn olsa şübhesiz
Zer 'âlem içre seng gibi râygân olur
- 27 Hırz itse hâk-i dergeh-i hâşiyet-âverin
Bî-dest ü pây-ı kûçe-i gam Kahramân olur
- 28 Ol şâhdır ki pâdişehân-ı felek-cenâb
Ancağ der-i sa'âdetine pâs-bân olur
- 29 Ol şâhdır ki bâdiyye-i rüstâhîzde
Mesrûr-sâz-ı kavm-i felâket-nişân olur
- 30 Ol şâhdır ki 'arşa-i mücrim-güdâzda
Her bir kelâmı yâver-i şad-nâ-tüvân olur

[35b]

- 31 İhlaşla şalâtına şügl itse bir gamîn
Rûz-ı cezâda luţfi ile şâd-mân olur
- 32 Lebler hüçûm-ı sûz-ı kıyâmetle çâk olup
Ol dem ki halk nâle-zen-i el-amân olur
- 33 Cûy-ı hayât-bağş-ı şefâ'atle ol kerîm
Sîrâb-sâz-ı cân u dil-i teşnegân olur
- 34 Bir bendegîdir ol şeh-e Kâşif murâd olan
Kem-kaţre feyzi ile yem-i bî-kerân olur
- 35 Yoğsa cihânda var mıdır ol lafz-ı hûb kim
Şâyân-ı vaşf-ı pâdişeh-i ins ü cân olur
- 36 Tûl-i sühân yeter yeter ey kilk-i kec-hırâm
Tûl-i sühân medâr-ı haţâ-yı zebân olur
- 37 Vird-i şalâtı zîb-i zebân eyle kim şalât
Ol dem ki nûr-pâş-ı harîm-i cinân olur
- 38 Zûlmet-serây-ı hâtırını pür mâh-tâb idüp
Ol mâh-tâba cürm ü ma'âşî ketân olur
- 39 Ol hıdmeti edâ idelim gel şitâb ile
Ümmîddir ki bâ'ış-i vaşl-ı cinân olur
- 40 Ol zezemeyle âfet-i murgân-ı ma'siyet
Me'mûldür ki devha-i dilden remân olur

41 Rûh-1 şerîf-i hazrete yüz biñ salât ola
Tâ nakş-1 nâs zîb-i zücâc-1 zamân olur

42 Soñra çehâr-yârına hem âl-i pâkine
Tâ şekl-i şems-i şemse-i saķf-1 cihân olur

[KÂŞIF]

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Zuhûr itdi çemenden leşker-i Nevrûz-1 sulţânî
Kuruldu yâsemenden şahn-1 bâğa çetr-i hâkânî

2 Olup şâh-1 bahâra sebze evreng-i zümürrüd-fâm
Aña mîh-1 zer oldı nergis-i rengîn-i büstânî

[36a]

3 Süvâr oldı sipeh-sâlâr-1 gül bir esb-i zîbâya
Nümâyân eyledi serv-i çemen tûğ-1 perîşânî

4 Müheyyâ oldı ser-tâ-ser sipâh-1 mülket-i gülşen
‘Aceb mi berg-i sûsen zâhir itse tîğ-1 bürrânî

5 Nefîr-i sîne-sûz-1 mih-ter-i bülbül idüp te’sîr
Ser-â-pâ rezme teşvîk eyledi ceys-i gülistânî

6 Tehemten-veş kemân-1 Rüstemi der-dest idüp bî-bâk
Sipâh-1 berde itdi tîr-i bârân ebr-i nîsânî

7 Degüldür berg-i hamrâ câ-be-câ meydân-1 gülşende
İder ‘ayyâr-1 gülbün cünd-i berde âteş-efşânî

- 8 Yine şâh-ı semenler her tarafından eyledi zâhir
Kemend-i pür-şikenc-i pür-ham u pür-çîn-i reyhânı
- 9 Sipâh-ı nev-bahârı eyledi tahlîş âhir-kâr
Gürûh-ı cünd-i deymen merzbûm-ı şahın-ı bustânı
- 10 Olup eşcâr-ı gülşen bende-i fermânı ser-cümle
Yine ta'mîre âgâz eyledi ol mülk-i vîrânı
- 11 Çenâr-ı bâğ nâ-çâr eyledi el arkası yerde
Görince nahl-ı bîdiñ pençesinde tîğ-ı rahşânı
- 12 'Aceb def' eyledi ser-leşker-i gül cünd-i sermâyı
Meger hırz itdi hâk-i dergeh-i sultân-ı zî-şânı
- 13 Hıdîv-i mülket-i rahmet kalem-rev perver-i ümmet
Şeh-i taht-ı risâlet 'âlemiñ şâh-ı cihân-bânı
- 14 Hâbîb-i muhterem dermân-ı 'âlem efdal-i âdem
Mekârim mülkinüñ erham mürüvvet-kâr-ı sultânı
- 15 Gül-i gülzâr-ı "ev-ednâ" hezâr-ı ravza-i isrâ
Müşerref-geşte-i bâğ-ı cinân-ı bezm-i Sübhânî
- 16 Zihî nîsân-ı rahmet kim şadef-veş eyledi leb-rîz
Zülâl-i feyz-bahşâ-yı dehânı çâh-ı vîrânî
- 17 O sultân-ı Süleymân-bendedir kim oldu emriyle
'Aşâ mişkât-ı dest-i bendesinde şem'-i nûrânî
- 18 O baħr-ı mu'cizâtıñ selsebîl-i bâğ-ı Huld-âsâ
Benân-ı pâki icrâ eyledi âb-ı firâvânı

[36b]

- 19 Nümâyân itmeseydi dest-i luṭfi meş‘al-i şer‘î
Ne mümkindi bulunmak semt-i şeh-râh-ı müselmânî
- 20 Ne kâbildi ḥalâş olmak zalâm-ı câhiliyyetden
Fürûzân itmeseydi dest-i luṭfi şem‘-i îmânî
- 21 Kerîmâ dâd-ger-i Dârâ eyâ dest-i şefâ‘atle
Mücellâ eyleyen mir‘ât-ı kalb-i ehl-i ‘işyânî
- 22 Niyâzım dergehiñden böyledir kim Kâşif-i zârîñ
Olup şîrîn-mezâk-ı iltifâtüñ tûṭî-i cânî
- 23 Şafâ-baḥşâyî-i âyîne-i nûr-ı hidâyetle
Ola bebgâ-yı şekker-zâr-ı kaşr-ı bâğ-ı Rıdvânî
- 24 Yeter güstâhî-i güftâr ey dil lâyıq-ı âdâb
Reh-i itmâma şimden soñra itmekdir kalem-rânî
- 25 Felek bergeşte-i dest-i irâdet olmayup tâ kim
Yed-i taḫdîr-i îcâd eyleye eczâ-yı insânî
- 26 Şalât-ı pür-ḥisâb olsun o şâhen-şâh-ı kevneyniñ
Hemîşe reh-neverd-i ṭarf-ı bezm-i rûḥ-ı zî-şânî

[FEHÎM]

(Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 Dün gice çarha kim ‘itâb itdim
Hâşre dek vaqf-ı ıztırâb itdim
- 2 Eyleyüp âhım âsumân-ı dehüm
Şu‘lesin nâyib-i şihâb itdim
- 3 Bâd-ı dâmân-ı âh ile mihrî
Âteş-efrûz u tef ü tâb itdim
- 4 Tâb-ı dilden ketân-ı pîreheni
Reşk-fermâ-yı mâh-tâb itdim
- 5 Öyle bed-ahterim ki mihr ü mehi
Bâ‘iş-i zulmet-i şehâb itdim

[37a]

- 6 Târ u pûd-ı sîyâhî-i şebden
Çihre-i bahtıma niğâb itdim
- 7 Hîre mest-i mey-i gamım ki ne dem
Meyl-i keyfiyyet-i şarâb itdim
- 8 Eyleyüp şîşesin şikest evvel
Nefes-i germ ile müzâb itdim
- 9 Nuql için aña âteş-i dilden
Ahter-i dâğımı kebâb itdim

- 10 Şoñra itdim leb-âşinâ anı
Ya'nî nûş-ı şarâb-ı nâb itdim
- 11 Çün su'âl-i "Elestü Rabbiküm"e
Bî-muĥâbâ "belî" cevâb itdim
- 12 Biñ belâ vü 'azâb olup teklîf
Âteş-i 'aşkı irtikâb itdim
- 13 'Aşka itdim teveccüh ü iĥbâl
Zevĥ-i 'âlemden ictinâb itdim
- 14 Nüşa-i derd-i 'aşkıdan ammâ
Ol belâlar ki intiĥâb itdim
- 15 Çeşmime intiĥâb-ı bîdârî
Baĥtına intiĥâb-ı ĥâb itdim
- 16 Şu'le-sûz-ı âteşim ki tâbımdan
Zühre-i ĥüsn-i 'aşkı âb itdim
- 17 Turra-i yâri sûziş-i dilden
Ėıbta-i zülf-i pîç ü tâb itdim
- 18 Yine bir şûĥa oldu dil 'âşık
Yine cânım belâ-me'âb itdim
- 19 Fikr idüp çeşm-i mestin ol şûĥuñ
Meşreb-i tab'ımı ĥarâb itdim
- 20 Âteşin ĥançer-i nigâhından
Sînemi dûzaĥ-ı 'azâb itdim

21 Feyz-i ‘aks-i hayâl-i hüsünden
Cânı leb-rîz-i âfitâb itdim

22 Havf-ı çeşm ile sîne-i rîşim
Tîğ-ı müjgânîña kırâb itdim

[37b]

23 O tezervem ki bîm-i şâhînden
Meskenim çengel-i ‘uqâb itdim

24 Gûş kıl ey perî za‘fımdan
Ġâ’ibâne saña hiţâb itdim

25 Bîm-i kâfir-nigâh-ı gamzeñden
Terk-i eslâb-ı bâ-şavâb itdim

26 Tövbe it zulm ü cevrden yoğsa
‘Arz-ı şâh-ı felek-cenâb itdim

27 Şehriyâr-ı peyemberân Aħmed
Ki rehinde yüzüm türâb itdim

28 O şehen-şeh ki medh-i hulķından
Kalemim kân-ı müşk-nâb itdim

29 Feyz-i na‘tıyla defter-i şi‘rim
Nüşa-i vird-i şeyh ü şâb itdim

30 Her günâhım ümîd-i ‘afv ile
Dâğ-ı sûz-ı dil-i şevâb itdim

31 Her du‘â k'eyledim dil-i zâra
‘Avn-i ‘aşk ile müstecâb itdim

32 Nice vaqt idi nâ-murâd idi dil
Yâd-ı luţfıyla kâm-yâb itdim

33 ‘İlm-i fakrî ile olup ‘âmil
Terk-i mülk-i Efrâsiyâb itdim

34 Her zamân dir kazâña luţfindan
Gülşen-i dehri feyz-yâb itdim

35 Dûd-ı ‘ûd-ı ‘abîr-i ahlâkın
Her ne ‘âlemde kim sehâb itdim

36 Hûşe-i kişt-zârını nâfe
Âb-ı bârânını gül-âb itdim

37 Oğumağda kader bu ebyâtı
Tîğını mâlikü'r-riğâb itdim

38 Ser-i engüşt-i tîr-i nuşretini
Hûn-ı a‘dâ ile hıdâb itdim

[38a]

39 Devr-i eflâk-i ‘ahd-i ‘adlinde
Men‘-i aḥkâm-ı inqılâb itdim

40 Nûr-ı evvel bunuñla faḥr eyler
Ki vücûdına intisâb itdim

41 Ezmine her zamân bunı söyler
Ki zuhûrına çok şitâb itdim

42 Çarh dir kim Burâk-ı rif`atine
‘Arş u kürsî iki rikâb itdim

43 Târ u pûd-ı şu‘â-ı hürşîdi
Hayme-i re’yine tınâb itdim

44 ‘Arş-ferşâ nevâ-yı na‘tîla
Şi‘rimi zîb-i nüh-kıbâb itdim

45 Feyz-i medhiñle nokta-i şî‘rim
Levh-i fihrist-i şad-kitâb itdim

46 Vaşfiñ itdikçe cebhe-i tab‘ım
Ğarq-ı mevc-i hoy-ı hicâb itdim

47 Benem ammâ o nazm-pîrâ kim
Dehri pür-gevher-i hoş-âb itdim

48 Cûş kıldıkça kulzüm-i tab‘ım
Âfitâb u mehi habâb itdim

49 Germî-i sûz-ı reşkle haşmiñ
Lücce-i tab‘ımı serâb itdim

50 Olalı müstefîz-i tab‘-ı selîm
Böyle bir na‘t-ı müsteţâb itdim

51 Tâ ümîd-i şefâ‘atiñle Fehîm
Diye ‘işyân-ı bî-hisâb itdim

52 Budur ümmîd o ‘âşîye diyesiz
Ki şefâ‘atle behre-yâb itdim

[VESÎM]

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

1 Zihî bir şeb ki âgûşa çekerdi mâh-ı tâbânı
Zihî bir şeb k’idi âbisten-i şubh-ı dırağşânî

[38b]

2 Gelüp kâşâne-i çeşmimde ol şebde muķîm oldu
Sefer-ger dîde hâb u nâz-perver kıldı mihmânı

3 Dil-i âyîne-girdârımda ‘aks-i şâhid-i ma‘nî
Nümâyân oldu cevân ile devrânî vü rakşânî

4 Sepîde dem ki hâş u ‘âm-ı rûz-ı rûşen-i hurrem
Revân cûşân hurûşân hem-çü mevc-i baħr-ı ‘ummânî

5 Zihî ‘izzet didim bu nîk-baħtân-ı sa‘âdet-mend
Ziyâret eyler el-ħaķ dergeh-i sulţân-ı devrânı

6 Süleymân-ı zamân Maħmûd Hân ol ‘Âdil-i Ğâzî
Şehen-şâh-ı cihân-gîr âb-ı rûy-ı Âl-i ‘Oğmânî

7 Faķîr-i zâr da ol nîk-baħtânı idüp ta‘ķîb
Revân oldum kemâl-i şevķ ile üftân ü hîzânı

8 Ke’enne hâş bâğçeniñ ser-i râhı idi yurdum
O câda bulmuş idi keşret-i züvvâr noķşânı

- 9 Nigâh idüp aña çeşm-i başîret ‘ayn-ı ‘ibretle
Mişâl-i âyîne oldum o câyîñ deng ü hayrânı
- 10 Birûnı hem-ser-i eflâk bir hışn u haşın gördüm
Derûnu ğıbta-fermâ-yı safâ-yı bâğ-ı Rıdvânı
- 11 Duğûle var mıdır ruşsat diyü ol dem didim yâ Rab
Bu bâğ-ı dil-güşânıñ yok mı der-bân-ı nigh-bânı
- 12 Duğûl el-hağ bu bâba feyz-i isti‘dâda vâbeste
Bu dergâh-ı muğaddes neylesün hurrâs u der-bânı
- 13 Nidâ kılsa gelür ‘aks-i şadâ lâ-büd münâdıye
Mişâl-i nâle-i hum u şadâ-yı kûh-ı nîsânî
- 14 Nidâ idüp didim hasretle ez-cân u dile yâ-Hû
Duğûle bu ğarîb-i zâra var mı izn-i Rabbânî
- 15 Berîd olup didi bir hırka der-ber baña yâ men Hû
Kademtü hayr mağdem merhaben bik cennet-i büşrânî
- 16 Be-dîdem çîz hâ dîde nedîde gûş ne-şinîde
Der-ân gülşen-serâ bâ-himmet-i merdân-ı Yezdânî
- 17 Ber-ağşân dirâht-ı ser-bülendî âşiyân dâred
Be-per ü leb ki bâlâ ez-hümâ-yı evc-i Rabbânî
- 18 Revân oldum sûy-ı cânâna dest-âvîz-i cân ber-kef
Neşât u inbisât ile hırâmânî hırâmânî

[39a]

19 Şu'ûd eyler iken bâlâya ben şavb-ı yemînimden
Zuhûr itdi şimâlimden berî bir şahş-ı nûrânî

20 Vesîm-i zâr iken sırr-ı Kelîm oldum 'aşâ-ber-kef
Güzâr itdikde ser-germ-i tecellî ol hıyâbânı

21 Çıķup ol şahn-ı bâlâya hezârân şevķ ile gördüm
Bu bir gülşen- serây-ı ķuds kim yok hadd ü pâyânı

22 Hevâsı rûh-bahşâ âb-ı selsâli revân-efzâ
Ezâhîri muţarrâdır ķamu dil-keş dirahtânı

23 'Aceb bûstân-serâ nûr-ı basîţ-i nüzhet-efzâ kim
Dirağşân revzen ü bâm u derinde mihr ü Sübhânî

24 Dirahtân-ı nahl-ı rahmet şâhları mîve-i hikmet
Heme kerrûbiyân-ı ķuds murğân-ı hoş-elhânı

25 Temâşâ itdim ol her dem bahâr-ı cennet-âbâdı
Yok ol cây-ı ferağ-zânîñ tevistânı zemistânı

26 Dem-i dey-mâh bî-bergîden âsûde şafâ-sûde
Hemîşe i'tidâl üzre fuşûl-i çâr-erkânı

27 Teşâdüm idemez bâd-ı hazân dest-i teţâvülle
Emîn idi şitâdan ser-be-ser evrâķ-ı ağşânı

28 Kāmu eşcārı hep eşmār-ı gûnâ-gûn ile memlû
Muţarrâ raţb u ra'nâ dâ'imâ bâķî degül fânî

- 29 Gül ü nesrîn-i ezhârı şüküfte dûd-ı ‘anber-bû
Nesîm-i rûh-bağş-ı hem-dem-i enfâs-ı Raḥmânı
- 30 Ḥalîl-âsâ fütâde oldum ol berd ü selâm içre
Eşer yok nârdan nûr-ı basîṭ olmuş idi her yanı
- 31 Nihâl-i gülbün-i bâğ-ı İlâhî şıbgatullâhî
Dem-â-dem nâle-senc-i nağme-pîrâ ‘andelîbânı
- 32 Ṭulû‘ itdi netîce maṭla‘-ı burc-ı kerâmetden
Zihî bedrû'd-ducâ necmü'l-hüdâ bir şems-i raḥşânî
- 33 Gülistân vech-i pâki la‘l-i nâbı gonca-i ra‘nâ
Gül-i ḥandânı ḥüsn-i ḥâlî ṭib-i ḥulkı reyḥânî
- 34 Medîne ‘ilm odur bâbıdır anîñ Ḥaydar-ı Kerrâr
Ebû-bekr ü ‘Ömer ‘Osmân ‘Alîdir çâr-erkânı
- 35 Ne mümkün vaşf-ı ḥüsn ü ḥulkını nazm u beyân itmek
Getürsek bir yere Ḥassân u Saḥbân-nükte-sencânı
- [39b]
- 36 Görüp ol şehriyâr-ı mülk-i vahyi pîş-gâhında
Vesîmâ şevk ile oldum şenâ-ḥânı gâzel-ḥânı
- 37 O dergâh-ı muḳaddesde görüp ol zât-ı zî-şânı
Bedaḥşân içre buldum gûyîyâ bir la‘l-i raḥşânı
- 38 Dağıtma ol ruḥ-ı gülgûna zülf-i ‘anber-efşânı
Perîşân eyleme zinhâr dilhâ-yı perîşânı

- 39 Getürdi ihtizâza medd-i âhım kıadd-i mevzûnuñ
Şalındırdım niyâz ile ben ol serv-i hırâmânı
- 40 Cemâli maḥv ider nûruyla kıurş-ı şems-i tâbânı
Baña ‘arz -ı tecellî eyledi bir maḥbûb-ı Raḥmânî
- 41 Cemâli nûr-ı maḥż u meclisi reşk-âver-i Firdevs
O mihr-i ḥüsne bir zerre degüldür mâh-ı Ken‘ânî
- 42 Heme kerrûbiyân züvvâra murġân kıuds-i tayyâr
Şehen-şâh-ı serîr-i "Lî-ma‘allâh" nûr-ı Sübhânî
- 43 Külâh-ber-ser ridâ vü hırķa der-ber taḥt-ı kıudsîde
Nümâyân oldı gördüm nâ-geh ol sultân-ı zî-şânı
- 44 Ser-â-pâ câme-i beyzâda kıâ‘id nâz-ı bâlişde
Temâşâ eyledim ġuyâ şadefde dürr-i ġaltânı
- 45 Görince bende-i müştâķ-ı dîdârın kııyâm itdi
Didim ḥaddim degüldür böyle tebcîl-i firâvânî
- 46 Cülûs ile yine şâhâne evreng-i risâletde
Amân rûḥ-ı revânım pâdişâhım cânımıñ cânı
- 47 Nazâr kııl kıatre-i mercân-ı baḥr-ı çeşm-i ġiryâna
ġam-ı ‘aşkıñla seyr it mevce-i yâķût-ı rummânî
- 48 ġehî dirdim kı bu Monlâ Celâle‘d-dîn-i Rûmî‘dir.
Bu vech ile dil-i müştâķ-ı zâr eylerdi cevlnanı
- 49 Velî "'İlm-i Ledün" ilḥâm-ı Rabbânîyle sırrımdan
‘Ayân oldı baña kim ol durur maḥbûb-ı Raḥmânî

50 Şehen-şâh-ı serîr-i "Kâbe Kavseyn" Ahmed-i Mürsel
Ki oldur mülket-i kevneyn ü cinn ü ins sultânı

[40a]

51 Şefî'ül-müznibîn ü rahmeten li'l-'âlemîn oldur
Nola âb-ı şefâ'at şüste kılsa çirk-i 'ısyânı

52 Hadîşinde buyurdı "Men reânî kadr" ey el-ḥak
O şems-i zâtı gördüm 'ayn-ı 'ibretle be-ḥakḳânî

53 Zemîn-bûs-ı celâlinde idüp kıddim dü-tâ kıldım
Taḥıyyât u dürûd-ı bî-nihâye zıkr-i Raḥmânî

54 Kef ü pâ-y-ı yed-i beyzâsın itdim şevk ile takbîl
İdüp âdâb ile mâlîde rûy-ı çeşm-i giryânı

55 Didim sen şem'-i nûr-ı lâ-yezâlsin ben ol şem'îñ
Hemîşe olmuşam pervâne-i sûzân-ı gerdânı

56 Ḥalîlim nâr-ı 'aşkıñ dilde oldı nârdan gülzâr
Zebîhim tîğ-ı gamzeñ itdi cânım kebş-i qurbânî

57 Zülâl-i vuşlatıñ 'atşânyım ey menba'-ı rahmet
Ne var âb-ı şefâ'at birle reyyân it bu 'atşânı

58 Demâğ-ı cânımı kııl rahmet-i Raḥmân ile pür-bû
Gül-i bâğ-ı şefâ'atle pür eyle ceyb ü dâmânı

59 Eyâ bedrû'd-dücâ necmü'l-hüdâ şemsü'd-ḍuḥâ luṭf it
Ki sensin eyleyen şebhâ-yı târı şubḥ-ı nûrânî

60 Yolum kaç' itdiler bir iki düşmen nefis ile şeytân
Biri gürg-i derende birisi gül-i beyâbânî

61 Zâhîr-i mücrimânsın pençe-i şerr-i firâbinden
Hâlâş it luğ u ihsân ile dâmân u girîbânî

62 Nizâma bend iden hâblü'l-metîn-i emr-i 'adliñdir
Zemîni vü zamânî âsumân-ı çarh-ı gerdânî

63 Çeh-i 'ișyâna delv-âsâ vücûdum oldu üftâde
Yed-i tûlâ-yı 'avniñle çıkar bu zâr-ı nâlânî

64 Taḥammül idemem tâb u firâka bârî ḥâb içre
Vişâliñle gehî şâd eyle bu bî-şabr u sâmânî

65 Ğubâr-ı ḥâk-i pâyiñ çeşm-i câna kuḥl-i bînişdir
Cihânda tûtiyâyı neyleyim kuḥl-i Şîfâhânî

66 Sen ol ser-çeşme-i ḥikmet muḥîṭ-i baḥr-ı raḥmetsin
Ki bir kaṭre degül Loḳmân u Eflâtûn-ı Yûnânî

[40b]

67 Ruḥuñdan zerredir bu nüh-kıbâb üzre degül ḥurşîd
Lebiñden kaṭredir bu heft deryâ âb-ı ḥayvânî

68 Vesîmâ küllü sırrın câveze'l-işneyn ḥükmin bil
Dü-leb üzre bu sırrı alma nâ-çâr oldu kitmânî

69 Bu bezmiñ cür'a-nûş-ı 'ârifî küllü'l-lisândır hep
Siyeḥ-mest-i cünûndur ol şarâbıñ cümle rindânî

- 70 Felek levh âfitâb-1 pür-ziyâ zerrîn varak olsa
Kalem eşcâr midâd ebhâr-1 mevc-engîz-i cûşânî
- 71 Yazılsa şıgmaya hulq-1 ‘azîmi şuhf-1 eflâke
Kitâb-1 vaşfiniñ bir noқта-i elfâz-1 ‘unvânı
- 72 Zî-vaşf-1 hüsn-i hulkeş der taḥayyür mânde rûḥu'l-ḳuds
Çi Şevket çi ‘Alî-yi Nâşır u ‘Örfî vü çi Ḥakânî
- 73 Kalem şod sîne çâk ender nebeşni hüsn-i hulkeş râ
Be-‘acz âmed zî-vaşfeş mekeştî-i taḳdîr-i Rabbânî
- 74 Hazer itnâbdan îcâz-1 nazm-1 ḥatm-i güftâr it
Ḳaşîde hûb-1 ra‘nâ ḥâb-1 nâme buldı pâyânı
- 75 Füzûn evrâd-1 tesbîḥ-i melâ’ikden sitâyîşle
Sipâs-1 bî-ḳıyâs ü şad taḥıyyât-1 firâvânî
- 76 Birûn i‘dâd-1 enfâs-1 ḥalâ’ikden selâm ile
Şalât-1 bî-şümâr u bî ‘ad ü bî-ḥadd ü pâyânî
- 77 Revân-1 pâkine aşḥâb u âline nişâr olsun
Füyûzât-1 Îlâhî gevher-i bârân-1 Raḥmânî

[NÂ'İLÎ]

Der-Menkabe-i Gül-i Gülzâr-ı Risâlet Maĥbûb-ı Rabb-ı 'İzzet Ĥâzret-i
Muĥammed Muştafâ Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün)

- 1 Nuĥk-âferîn ki tab'ıma feyz-i maĥâl ider
İlhâm-ı na't-ı mefĥar-i aşĥâb u âl ider
- 2 Şükr-i nişâb-ı na't ile dâd-ı süĥan-verî
Nev- tûtî-i zebânımı şekker- nevâl ider
- [41a]
- 3 İ'câz-ı na'tı kim kalem-i mû-şikâfımı
Şüret-nigâr-ı deyr-i bütân-ı ĥayâl ider
- 4 Feyz-i şenâsı her birine nuĥk-ı cân virüp
Raĥbu'l-lisân-ı maĥmidet-i lâ-yezâl ider
- 5 Ĥâlâ ki fâ'izim şeref-i na't-ı pâkine
Bir serveriñ ki midĥatini Zü'l-celâl ider
- 6 Ĥassâmîñ eyledim dir isem şâd rûĥunu
'İsâ zebân-ı reşk ile taşdıĥ-ı ĥâl ider
- 7 Žâyi'dir ey sipihr-i sitem-ger i'ânetiñ
Yoĥdur benimle da'vî-i nazm u maĥâl ider
- 8 Bu 'arşa-i müfâĥaretiñ yekke-tâziyım
Gelsün benimle var ise ceng ü cidâl ider

- 9 Hâkânîyim ki Feyzî-i Hindî vü Enverî
Tab‘ımdan istifâza-i nûr-ı cemâl ider
- 10 Tâlib-terâneyim ki mezâyâsı nazmımıñ
Ervâhı mest-i zemzeme-i vecd ü hâl ider
- 11 Ol feyz kim selâset-i nazmımdadır anı
Ne cûy-ı Selsebîl ne âb-ı zülâl ider
- 12 Muhtârım olsa semt-i Fuzûlî nazar kılan
Cûy-ı tabî‘atım Şa‘ u Ceyhûn hayâl ider
- 13 Ol Hürmüs-i me‘âric-i nuḡkum ki sözlerim
Riṣo-yı ‘aqlı hikmet-i ma‘nîde lâl ider
- 14 Meşşâta-i kalem reşehât-ı midâdımı
Bir bir cemâl-i şâhid-i ma‘nâya hâl ider
- 15 Hâmûş-ı hayretim ki hîred naḡd-i himmetim
Vaḡf-ı binâ-yı medrese-i kıl ü kâl ider
- 16 Ey müdde‘î müfâharetim görme nâ-revâ
Fehm it bu remzi kim saña şerḡ-i me‘âl ider
- 17 Faḡr eylemez mi nazm ile ol nükte-senc kim
Medḡ-i ḡabîb-i pâdişeh-i bî-zevâl ider
- 18 Mişkât-ı bâr-gâh-ı teḡarrüb ki mihreden
Kim zerre-i ‘inâyeti ref‘-i zevâl ider

[41b]

19 Ser-cadde-i şerî'ati kim pâ-gürîzini
Bî-perde-i girîve-i semt-i dâlâl ider

20 Maķrûn idüp nûvâziş-i dest-i şefâ'ate
Dârü'l-âmân-ı şefkati âsûde-ĥâl ider

21 Râyet-firâz-ı na'tınıñ ol server-i Rûsûl
Maĥşer ki cilve-gâhını ferş-i zılâl ider

22 Zîr-i livâ-yı ĥamd-ı şefâ'atde ol ġarîb
Taĥşîl-i ġadr-i menzilet-i bâ-kemâl ider

23 Reşķâ ziyâret-i ĥarem-i ravza-i Resûl
Kim ĥabîb-i câna rîzişi nâf-ı ġazâl ider

24 Züvvâr-ı cân-sipârî ki meşyen 'ale'r-ru'ûs
Tayy-ı reh-i menâzil ü şedd-i riĥâl ider

25 Görsün taġaddüm-i şeref-i ĥâk-bûsda
Kerrûbiyân-ı 'arş ne yüzden cidâl ider

26 'Anber-sirişte ĥâkine baġsun ne vech ile
Ervâĥ-ı fevc fevc-i rûsûl rûy-mâl ider

27 Seyr eylesün leġâfet-i ferş-i sitebraķı
Ol ferş-i 'anberîni ki gözyaşı âl ider

28 Yâ Rab olur mu ol dem-i dil-sûz kim beni
Ol ravzaniñ sa'âdeti ferĥunde-fâl ider

29 Maħmil-keşân-ı ‘azmi beni ol menâziliñ
Âvâze-i ħâdî ile âşüfte-ĥâl ider

30 Ben zerreye o maṭla‘-ı nûr-ı şühûddan
Ĥuddâm-ı bâ-sa‘âdeti ‘arz-ı cemâl ider

31 Ğam çekme Nâ’ilî ki şenâsı o ĥazretiñ
Erbâb-ı nazmı nâ’il-i ħurb-ı vişâl ider

32 Ferdâ olur o şâ‘ire dûzah ĥarâm kim
Na‘t-ı Nebî’de nazmını sihr-i ĥelâl ider

33 Ey münkir-i tecerru‘-ı şahbâ-yı faqr olan
Añ neşvesin ki def‘-i ĥumâr-ı kelâl ider

34 Âgâh-ı luṭf-ı neşve-i şahbâ-yı telĥ olan
Her ĥaṭresin kırâbe-i Kevşer ĥayâl ider

[42a]

35 Faqr u rızâda ĥüsn-i sülûk-ı Muħammedî
Ĥâhiş-kerân-ı devleti ĥâmûş u lâl ider

36 Ķârûn odur ki şervet-i faqr u fenâ anı
Müstagnî-i tecemmül-i mâl ü menâl ider

37 Luṭf-ı hevâ-yı ‘âlem-i minnet derûnunu
Ehl-i diliñ riyâz-ı bihişt-i‘tidâl ider

38 Yokdur anıñ nişâb u ĝinâdan naşîbi kim
Faqr u fenâ mu‘âmelesinden nikâl ider

- 39 ‘Uzlet bulan bu meşgaleden bî-niyâzdır
Nefs-i ‘azîzi sû’-i taleb bed-sigâl ider
- 40 Ey tâlib-i kırâbe-i cüllâb-ı ‘âfiyet
Devrân şaķın şaķın ki saña mekr ü âl ider
- 41 Sâķisine bu maştabanıñ itme i‘timâd
Kand-ı neşâtı mâye-i zehr-i melâl ider
- 42 Aldanma nakş-ı devlete kim bâzî-i felek
Şad-sâle pîri tıflek-i nâ-ħurde-sâl ider
- 43 Şuğl-i zemîm-i devlet-i dünyâ-yı dîn seni
Dergâh-ı kurbdan ayırır bed-fi‘âl ider
- 44 Sevdâ-yı ħâm-ı devlet-i deh-rûz-ı ħâşılıñ
Mâlîħulyâ-yı meşgale-i bî-me’âl ider
- 45 Şûret-nümâ-yı devlet ü iķbâl olursa çarħ
Bir yüzden anı da sebep-i infi‘âl ider
- 46 Tefvîz idüp umûrını ‘âķil meşiyete
Fermân-ı Ĥâliķu'l-beşere imtişâl ider
- 47 Nâdân reh-i ħilâfa düşüp pây-bend olur
Esb-i ħarûmı vahşeti pâ-der-şikâl ider
- 48 Pâyân-ı na‘tı vaķt-i dürûd-ı revânıdır
Ol ħazretiñ ki rûħa ‘aâtâ-yı nevâl ider
- 49 Der- ħâst kıl şefâ‘at ile tâ sūħan-verân
Vaşf-ı peyem-berân-ı bedî‘ü'l-cemâl ider

50 Kıadr-i kemâli şân-ı nübüvvet tamâm idüp
Erbâbı tâ merâtibine iştiğâl ider

51 Olsun yolunda hûşe-ber-i hirmen-i du‘â
Ol kim ümîd-i zâd-ı reh-i irtihâl ider

[42b]

52 Na‘tından eyleyüp taleb-i ruķ‘a-i emân
Hevl-i ‘itâb o bî-dili maşşer ki lâl ider

[NÂ‘İLÎ]

Der-Menķabe-i Ser Hıyl-i Enbiyâ Maħbûb-ı Hıdâ Hızret-i Muħammed
Muşşafâ Şallallâhu ‘Aleyhi ve Sellem

(Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 Ne şâd-mânî-i bezm-i vişâl-i yâr kalur
Ne zevķ-i şoħbet-i sâķî-i gül-‘izâr kalur
- 2 Hıum-ı felek gibi bir gün olur bu kûçe tehî
Ne pîr-i bâde-fürûş u ne bâde-hâr kalur
- 3 Mişâl-i muğ-beçe vü pîr-i mey bu meclisde
Zamân olur ne cüvân ü ne ihtiyâr kalur
- 4 Bozar şarâbını seyl-i fenâ bu maşşabaniñ
Ne reng-i neşve ne âlâyiş-i hıumâr kalur
- 5 Şafâ gider keder-âlûd olur bu meclis-i üns
Ne cur‘asında ne şâfinda keyf ü kâr kalur

6 Fenâ bulur neş'et-i 'adem-pezîr-i vücûd
Ne mest ü bâde ne maḥmûr u hûş-yâr alur

7 Bu sûrgâh-ı fenâya gelür o deñlü kesel
Ki sâz-ı Zühre de bir gün güsiste-târ alur

8 Olur muşayal-ı ḥâkister-i fenâ bir gün
Ne reng-i âyine-i dil ne inkisâr alur

9 onan göçer bu serây-ı sipenc-i fânîden
Bu tâb-ḥâne'de bir gün ḥarâbe-zâr alur

10 Metâ'-ı devlete aldanma kim bu kişverde
Hezâr ḥâce garîb-i diyâr u dâr alur

11 Olursa her biri şâḥib-defîne-i ârûn
Yine metâ'ı bu maḥzende müste'âr alur

12 Ne deñlü raġbete şâyân olur metâ'-ı emel
Bu kâr-gâh-ı ḥarâba ne i'tibâr alur

13 Ki nice âfile-sâlâr-ı kârbân-ı vücûd
Bu teng-nây-ı fenâda şikeste-bâr alur

14 Ḥarîf-i meslek-i Ferhâd'a müzd-i tîşe-i merg
Bu kûh-sârda ancak ḥırâş-ı kâr alur

[43a]

15 Olur vücûd-ı 'anâşır fenâ-pezîr-i 'adem
Ne fer'-i çâr-ṭabî'at ne aşl-ı çâr alur

- 16 Virir esâs-ı pül-i çarha bâd-ı fitne şikest
Bu cilve-gâha ne menzil ne i'tibâr kalur
- 17 Bu gülsitânda bir gün eser semûm-ı 'adem
Gider bu neşv ü nemâlar ne gül ne hâr kalur
- 18 Ne reng-i lâlesitân-ı ciger ne bâğ-ı vücûd
Ne berg-i dâğ-ı dil-i sîne-figâr kalur
- 19 Bu hâle ağla gel ey dîde kim keşâfet-i gam
Sen olmasan ten-i hâkîde pâ-y-dâr kalur
- 20 Gel ey enîs-i dil ey gam ki hasretiñ tende
Medâr-ı haşyet-i endûh-ı hâr-hâr kalur
- 21 Fenâsına o demiñ ağla kim zebânımda
Şenâ-yı Ahmed-i Muhtâr'a iktidâr kalur
- 22 Şeffî'-i rûz-ı kıyâmet Muhammed-i 'Arabî
Ki haşr luţfi ile bî-günâh-kâr kalur
- 23 O mihrîbân-ı ümem ol şeffî'-i rûz-ı nedem
Ki nehyi gûş-ı ma'âşîde gûş-vâr kalur
- 24 O çeşme-sâr-ı mürüvvet ki şâh-râhında
Hezâr Hızr u Sikender ümîd-vâr kalur
- 25 Kitâb-ı nüşha-i "İlm-i Ledün"ki fehm-i hıred
Kuşûr-ı şerh ü şenâsında şerm-sâr kalur
- 26 Zihî kitâb ki ma'nâ-yı noktasında bile
Hezâr nükte-i pinhân u âşikâr kalur

- 27 Kef-i kerîmini yâd itse ebr eger şad sâl
Mişâl-i kaçre zemîne güher-nişâr kalur
- 28 Bunuñla sâha-i pehnâ-yı cûdun eyle kıyâs
Ki kaçr o sâhada mevhuñe bir gubâr kalur
- 29 Kerem ki dâmen-i iqbâline teşebbüs ider
Sitem ki şadme-i kaçr ile hâk-sâr kalur
- 30 Firâz-ı bâm-ı sipihre o sâye-güster olur
Hazîz-i hâk-i mezelletde bu nizâr kalur
- [43b]
- 31 Eyâ şeffî‘-i güneñ pişegân-ı rûz-ı cezâ
Ki cürm merhametiñle zelîl ü hâr kalur
- 32 Şefâ‘atiñle olanlar ‘amel-tırâz-ı kabûl
Bu kâr-hâne-i fıtratda sâz-kâr kalur
- 33 Kaşın olan şeref-i hıdmetiñle mihr-âsâ
Bu çâr-ıâk-ı zebercedde tâc-dâr kalur
- 34 Ğinâ-yı cûduñ ile zimmet-i halâ’iķde
Ne ‘izz ü devlet ne züll-i iftikâr kalur
- 35 Ümîd-vârî-i iksîr-i iltifâtıñ ile
Vücûd-ı hâkî-i ümmet ki hâr u zâr kalur
- 36 Türâb iken bir avuç sikke-i kabûlüñ ile
Revâc-bağş-ı zer-i kâmilü'l-‘ayâr kalur

37 O râyetî-i keremsin ki tâb-ı germâdan
Zılâl-i kurbîna anlar ki hâst-kâr alur

38 Verây-ı perde-i rûyuñda mihr-i rüstâhîz
Hacâlet-i ‘alemiñle niâb-dâr alur

39 O dem ki müstenidân-ı ‘amel o bâdiyede
Fütâde-i leked-i ‘ucb u i‘tibâr alur

40 O dem ki have-i evvelde bîm-i lâgzişden
Reh-i şırâtda ol fıra-i ehl-i nâr alur

41 O dem ki merkez-i hayretde ol belâ-keşler
Hezâr töhmet ile dûzahî-şî‘âr alur

42 O dem ki pîş-i İlâhî‘de ol siyeh-diller
Mişâl-i noka-i mevhûme bî-arâr alur

43 O dem ki defter-i a‘mâl-i seyyi‘ât-ı ümem
Birûn-ı dâ‘ire-i noka-i şümâr alur

44 O dem ki dest-i şefâ‘atde ol arîbleriñ
Sevâd-nâmesi mevûf-ı i‘tizâr alur

45 Nişâb-ı na‘tîñ ile Nâ‘il‘niñ oldur ümîd
Ki cürmü mafîret-i Hâlî‘a medâr alur

[44a]

46 Sen ol habîb-i Hudâsın ki rûz-ı maşşere dek
Şenâsı mûcib-i ufrân-ı Kirdigâr alur

- 47 Sen ol muqarreb-i dergâhsın ki pâye-i ‘arş
‘Uluvv-i şân-ı şerîfîñle üstüvâr qalur
- 48 Sen ol mükerrem-i "Levlâk"sın ki hâk-i rehiñ
Ser-i melâ’iked e tâc-ı iftihâr qalur
- 49 Sen ol şeref-dih-i mi‘râcsın ki maqðemiñe
Harîm-i ‘arş-ı İlâhî ümîd-vâr qalur
- 50 İdüp Burâk'ını ol dem ki Refref'e teslîm
Emîn-i vahy o berîd-i şabâ-güzâr qalur
- 51 Firişteğân-ı muqaddes o şevk ile şaf şaf
Yolıñda secde-ber-râh-ı intizâr qalur
- 52 Muhasseñatıña hadd olmayınca tab‘-ı fuzûl
Sühân-güzârî-i na‘tîñla şerm-sâr qalur
- 53 Geçerse vaşf-ı cemîliñle rûzgârı yine
Zebân-ı nâtıka haclet- güzîn-i kâr qalur
- 54 Ola o gâyete dek rûhuña dürûd-ı selâm
Ki şûr-ı zelzeleden haşr pür-gubâr qalur

[NÂ'İLÎ]

Der-Menkabe-i Risâlet-penâh Habîbullâh Hazret-i Resûlullâh
Şallallâhu 'Aleyhi ve Sellem

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

- 1 Kerem taşavvur ider çarh-ı dûn 'itâbında
Ki haml-ı minnet ider cevri bî-hisâbında
- 2 Zihî mükâbere kim efdal-i 'ibâdetdir
Eziyyet-i 'urefâ mezheb ü zehâbında
- 3 O zümreniñ biri de Nâ'ilî-i bî-kesdir
Ki rûy-ı dil göremez baht-ı pür-'itâbında
- 4 O cem'in ahkâr-ı nâ-çizîdir ki peydâdır
Kemâl-i feyz-i dil-i tab'-ı müste'âbında
- 5 Cenâb-ı Hâlık'a minnet ki olmamış hergiz
Sipîhr-i bed-güheriñ fikr-i nân u âbında
- 6 İzâ'at itdügi evkât-ı penc ü penceh-sâl
Ki 'ömrüñ oldı hebâ gaflet ü şebâbında

[44b]

- 7 Tefakku'd itmedi bir nâkıd-ı güher ki bula
Hezâr genc-i ma'ânî dil-i harâbında
- 8 Sühanla olmuş iken bezm-i 'âlemiñ rûşen
Çerâğ-ı mihr gibi zîr-i nüh-kıbâbında

- 9 Sözüñden eyler iken iktisâb-ı ‘izz ü şeref
Yazılsa levh-i zer-endûd-ı âfitâbında
- 10 Bu hânedân-ı sa‘âdet-ıkarîniñ olmuş iken
Sütûde medh-i selâtin-i kâm-yâbında
- 11 Tılsım-ı devlet vefk-i sa‘âdet olmuş iken
Kaşâ’ı nice düstûr-ı Cem-cenâbında
- 12 Diler ki hîle ile nakd-i nâmın eyleye kim
Diyâr-ı Edrine’nüñ bir avuç türâbında
- 13 Dirîğ böyle geçen ‘ömre kim zarûret ola
Bu tâb-hâneniñ ârâm-ı hurd u hâbında
- 14 Ne deñlü cünbiş olur rahş-ı şedd-i iqbâliñ
Bir iki gün haşr pâ-y-ı der-rikâbında
- 15 Kim ağlar idi harâbât-ı dehriñ ehl-i mezâk
Bulaydı hûn-ı ciger hâletin şarâbında
- 16 Kim istemezdi bu meclisde ‘îş u nûşı eger
Olaydı neşve meyinde nemek kebâbında
- 17 Bu bâğda nice mümkindir isti‘âre-i şevk
Tefâvüt olmayıcağ bülbül ü gurâbında
- 18 Belâ budur ki yine ehl-i câhı mest-i gurûr
Buğâr-ı bâde-i nahvetle câme-hâbında
- 19 Kuşas-ı şevketi zîb-i hazân-ı mezbele-keş
Kumâş-ı devleti cüll-i ester ü kilâbında

20 Vücûdı cîfesin eyler nazîf zu‘mınca
Serâ-yı nekbetiniñ havz-ı mencil âbında

21 Caĥîm ‘âciz-i taĥîri olduĝın bilmez
O cîfeniñ müteneffir olup ‘azâbında

22 Ne deñlü emr-i ma‘âşında cüst ü çâpük ise
O deñlü kâhil olur âĥiret ĥisâbında

23 Yine netîcesi maĥşerde rû-siyâhîdir
Olursa defteriniñ kayd-ı ihtisâbında

[45a]

24 Fenâ-yı ‘âleme ey bü’l-heves şu‘ûruñ yok
Bu âh u girye nedir çarĥıñ inkılabında

25 Demâĝıñ eyleme muĥtel bu sûk-ı ĥırmâniñ
Ümîd-i laĥlaĥa-i ‘ûd u müşg-i nâbında

26 Vücûduñ itme mülevveş zamânıñ olma şerîk
Hemîşe şevb-i tefâĥurla âb u tâbında

27 Libâsdan ĝaraž ey ĥâce setr-i ‘avret ise
Nedir ta‘alluķuñ ârâyiş-i şiyâbında

28 Ne‘ûzübillâh ey dil bu ĝüft ü ĝûlardan
Ki tâ ki olmayasın münfa‘il ĥicâbında

29 Kõ ĥâl-i ĝayrı sen ey bî- ĥicâb kendiñi ĝör
Ne oldu mâ-ĥaşalıñ çarĥ âsiyâbında

- 30 Hazer gurûrdan ey muşt-ı hâki fikr eyle
Me'âl-i hâli enâniyyet iktisâbında
- 31 Bu zahma merhem-i şâfi gerek ki cân u ciger
Hevânîñ olmaya tefsîde iltihâbında
- 32 Bu sûz u tâbı gidermez meger o bâdiye kim
Ġarîk-i rahmet olur teşneler serâbında
- 33 Zihî fezâ-yı muqaddes ki i'tidâl-i bihişt
Nühüftedir eşer-i feyz-i sûz u tâbında
- 34 Olur şitâba muraḥḥaş semûm-ı ḥurdeleri
Şarâb u Kevşer-i Tesnîm şâf u nâbında
- 35 O yolda mâla kim eyler nazâr ki hâsirdir
Nişâr-ı naqd-i hayât itmeyen hisâbında
- 36 O râhı tayy idüp ey kilik-i hoş-nevâ gel gel
Terâne-senc olalım na't-ı müsteḥâbında
- 37 Ki mündericdir o sulḫân-ı cümle-i rüsülün
Sa'âdet-i ebedî midḫat-i cenâbında
- 38 Gül-i ḫadîka-i cân u cihân ki peydâdır
Şemîm-i 'âḫîfet-i Zü'l-minen gül-âbında
- 39 Bihişt-i ta'biyedir gülşen-i şefâ'atiniñ
Mişâl-i nefḫa-i gül feyz-i intisâbında
- 40 Şeh-i melâ'ike- 'asker Muhammed-i 'Arabî
Ki enbiyâya şeref meşy idi rikâbında

[45b]

- 41 Fürûğın eyler idi âfitâb sâye eger
Olaydı sâye ten-i âfitâb-tâbında
- 42 Hâṭ-ı muşannif idi nüṣḥa-i vücûdı tamâm
Ne ihtimâl idi ḥarf-i ḥaṭâ kitâbında
- 43 Girifte-mâh idi ol mihr-i bi'ṣetiñ ḥurşîd
Gıṭâ-i şerm ü pes-i perde-i ḥicâbında
- 44 Zihî eṣer ki rehîndir sa'âdet-i îmân
Münâfikîne bile rıfḳ ile ḥıṭâbında
- 45 Olunca seyf ile meb'ûṣ o server-i "Levlâk"
Girifte-reng idi şemşîr-i kîn kırâbında
- 46 Çehâr-yârı ki bezl itdi cân-ı şîrînin
Olup şehâdetiñ ümmîd-i şehd-i nâbında
- 47 Muḥâlifân-ı Kureyş'e oḳutdı her birisi
Cihâdı emrini tîğ-ı siyeh-tâbında
- 48 Hâṭâ-yı maḥz idügin kıl ü kâl bildi 'adû
Merâtib-i ḥulefâ-yı şeref-me'âbında
- 49 İrince Sidre'ye Cibrîl idi o sulṭânîñ
Devende pîş-i Burâḳ-ı kamer-rikâbında
- 50 Zihî tekâver-i endîşe-rev ki 'âciz idi
Berîd-i cüst-i nazar sür'at ü şitâbında

51 Zihî Burâk ki mihr oldı zıll-ı arza şebîh
Nişîb-i na‘l-i süm-i pür-fürûg u tâbında

52 Başınca fark-ı sipihre kadem tutuldı tamâm
Kamer muka‘arına çetr-i zer-tınâbında

53 ‘Urûcî âh-ı yetîm ü du‘â-yı şubha delîl
Hübûtı yok felegiñ berķ ile şihâbında

54 Fürûg-ı mihr ü mehe nâz iderdi bulsa felek
Cevâhir-i ‘araķın dâmen-i seḫâbında

55 İderdi kesb-i şeref bâzgûne olmasa ger
Felek teşâbüh-i saṭl u şafaķ-ḫizâbında

56 Virirdi seyle çerâ-gâhın iştîyâķ-ı ḫabîb
Degüldi fikr-i bihiştiñ giyâh u âbında

[46a]

57 Gözine girmez idi ḫâb girse de gâhî
Cemâl-i enver-i pâkin görürdi ḫâbında

58 Berîd-i aķdese bir özge ḫâlet el virdi
O dâbbeniñ eṣer-i ‘aşķ-ı sûz u tâbında

59 Hezâr-gûne nüvâziş ile eyledi da‘vet
Kudûm-ı ḫazreti tebşîr idüp ḫıṭâbında

60 Şikâl-i şabrını nâm-ı Muḫammed itdi şikest
Tezelzül-âver-i ḫuld oldı ıztırâbında

- 61 Cinânda olmasa ger şâd-merg olurdu hemân
Sürûr-ı da‘vet-i bî-şekk ü irtiyâbında
- 62 Zihî Burâk-ı peyember-süvâr-ı huld-sıtabl
Ki ser-tavîle idi cümle-i devâbında
- 63 Zihî şiyânet-i ümmet ki oldı gâh-ı ‘urûc
Zamân-ı ‘afv-ı Hudâ şiddet-i ‘ikâbında
- 64 Burâk u Refref ü Cibrîl kaldılar hayrân
O nûr-ı pâk-i hîred-sûzuñ incizâbında
- 65 Felekler oldı o şâm içre ‘anberîn yedi top
Ki reşkidir Hutten'in dâğ-ı müşk-i nâbında
- 66 İrişdi göz yumup açınca "Kâbe Kavseyn"
Nesîm-i şubh ile gül-berg idi şitâbında
- 67 Açıldı bâb-ı ziyâfet-serây-ı gaybü'l-gayb
Ki pâ-şikestedir idrak-i derki bâbında
- 68 Verâ-yı perdedir cilve-gâh-ı güft ü şunûd
Budur netîce mucîb ü eger mücâbında
- 69 Olunsa kışsa-i mi‘râcî haşre dek taqrîr
Güneşde zerresidir çatredir şehâbında
- 70 Muhtî olan yine sensin bu râzı söz mi deger
Gedâya nezd-i şeh-i mâlikü'r-riqâbında
- 71 İlâhî eyleme şermende Nâ'ilî kuluñı
Du‘â-yı bî-eşer-i gayr-ı müstecâbında

72 Bula sa‘âdet-i iksîr-i ‘izz-i dâreyni
Hârîm-i merķad-i pür-nûrunuñ türâbında

[NÂ’İLÎ]

Der-Medh-i Resûl-i Ekrem Maħbûb-ı Rabb-ı ‘Âlem Hâzret-i
Muħammed Muştafâ Şallallâhu ‘Aleyhi ve Sellem

(Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

[46b]

- 1 Çîn-i nâzım cebîn-güşâ-yı dilim
Fitneyim genc-i ihtifâ-yı dilim
- 2 Baħr-i mevvâc-ı âteşîn-girdâb
Dâğ-ı tedbîr-i nâ-ħudâ-yı dilim
- 3 Germ-i sîm-âb-ı muztarib hâlîm
Cünbiş-i ğamzeyim belâ-yı dilim
- 4 Cilve-gâh-ı nigâh-ı ħûbânım
Maħşer-i fitneyim fezâ-yı dilim
- 5 Çâşnî-senc-i tîğ-ı bî-dâdım
Dâğ-ı her pâre-i cüdâ-yı dilim
- 6 Olsam âlûde gerd-i râh-ı heves
Dâmen-i perde-i ħafâ-yı dilim
- 7 Hüsni ile ğamze âşinâ görelî
Düşmen-i tîğ-ı der-ķafâ-yı dilim

- 8 Zâ'ir-i Sûmenât-ı 'aşk olalı
Reşk-fermâ-yı pârsâ-yı dilim
- 9 Levh-i bî-reng-i 'âlem-i ma'nâ
Şûret-i naqş-ı mâ-sivâ-yı dilim
- 10 Şûret-ârâ-yı naqş-ı hüsn olalı
Büt-terâşî-i kilîsâ-yı dilim
- 11 Âfet olsam hayâl-i yâre nola
Maħrem-i çeşm-i âşinâ-yı dilim
- 12 Levhaşallâh hayâl-i bûkalemûn
Ki hevâsıyla ğam-zidâ-yı dilim
- 13 Farı-ı nezzâre-i telâşîden
Hîre-çeşm-i şanem-serây-ı dilim
- 14 Cân virelden o tıfl-ı nev-hevese
Şerm-sâr-ı sülûk u rây-ı dilim
- 15 Yâd kıldıkça dâmen-i zülfûn
Şu'le-i dâĝ-ı ibtilâ-yı dilim
- 16 Şu'le-i hançer-i nigâhından
Teşne-leb hûn-ı Kerbelâ-yı dilim
- [47a]
- 17 İdeli kıble-ĝâhın ebrû-yı yâr
Pây-ber-cây-ı muĝtedâ-yı dilim

- 18 Dâhil olsam harîm-i vuşlatına
Ser-be-pîş ü nazar be-pây-ı dilim
- 19 Bîm-i renc-i humâr-ı hecrinden
Mest-i zehr âbe-i cefâ-yı dilim
- 20 Bulalı sâye-dârî-i zülfin
Magz-ı cân-perver-i hümâ-yı dilim
- 21 Ben ki murğ-ı kafes-nişîn-âsâ
Nev-giriftâr-ı tengnâ-yı dilim
- 22 Şevk-i âyîne-i cemâlinden
Tûtî-i şekkerîn-edâ-yı dilim
- 23 İktibâs-ı fûrûğ u hüsninden
Nûr-ı pîşânî-i şenâ-yı dilim
- 24 Ya'nî vaşşâf-ı Faḥr-ı kevneynim
Maḥrem-i râz-ı müdde'â-yı dilim
- 25 Na't-gûy-ı Habîb-i Mevlâyım
Hırz-ı bâzû-yı i'tinâ-yı dilim
- 26 Faḥr-ı 'âlem Muḥammed-i 'Arabî
Ki derinde muḫîm-i cây-ı dilim
- 27 Bâr-gâh-ı harîm-i 'izzetiniñ
İntisâbıyla müttekâ-yı dilim
- 28 Olalı bezm-i luḫfına sâkî
Mest-i peymâne-i vefâ-yı dilim

29 İdeli kim nişâb-ı midhâtine
Dest-i deryûze-i ‘atâ-yı dilim

30 Bulalı pâye-i gulâm-ı derin
Şehriyâr-ı cihân-serây-ı dilim

31 ‘Acz-i evşâf-ı mu‘cizâtı ile
İ‘tirâf-âver-i haţâ-yı dilim

32 Pîş-i evşâf-ı hânedânında
Tütük-ı çihre-i hayâ-yı dilim

[47b]

33 Ben ki yâd eyledikçe mi‘râcın
Lâ-mekân-seyr-i mâ-verâ-yı dilim

34 Bâm-ı ‘arşa ‘uluvv-i şânından
Bî-muḥâbâ nihâde-pây-ı dilim

35 Tayy-ı zulmet- serây-ı ‘âlem için
Ol zamânlar ki reh-nümâ-yı dilim

36 Kem-şerâr-ı fûrûğ-ı nûrından
Meş‘al- efrûz-ı pîşvâ-yı dilim

37 Ḥabbezâ vaşf-ı pâye-i mi‘râc
Ki edâsıyla ḥâk-i pâ-yı dilim

38 Merḥabâ cilde-gâh-ı nâz u niyâz
Ki ḥarîminde çihre-sây-ı dilim

- 39 Pâdişâhâ kapuñda pesdir pesdir
Bî-edeb tâbi‘-i hevâ-yı dilim
- 40 Ber-fuzûlem hemîşe bî-takrîb
Kıssa-perdâz-ı mâ-cerâ-yı dilim
- 41 Mücrimim ‘âşîyim güneh-kârım
Lâyık-ı renciş-i cezâ-yı dilim
- 42 Ma‘şiyet kâh-ı kem-terîn ise ben
Kuvvet-i cezb-i keh-rübâ-yı dilim
- 43 Kurb-ı ‘işyân u bu‘d-ğufrânîñ
Yâd kıldıkça hem-nevâ-yı dilim
- 44 Mâtem-efrûz-ı şâd- merg-i ecel
Cûşiş-i girye-i gâzâ-yı dilim
- 45 Nâ‘ilîyim ki ferş-i pâyıñ için
Hâce-i kâle-i du‘â-yı dilim
- 46 Nitekim cilve-gâh-ı vaşfînda
Râ‘iz-i hînk-i bâd-pây-ı dilim
- 47 Hâşre dek dâmen-i şefâ‘atiñe
Dest-i güstâhî-i recâ-yı dilim

[NÂ'İLÎ]

Der-Menkabe-i Şîr-i Hudâ 'Aliyy-i Murtażâ Rađıyallâhu Te'âlâ 'Anh
(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

[48a]

- 1 Benem o mücrim-i gerden-be-ıavk-ı zindânî
Esîr-i silsiledir gerden-i perîşânî
- 2 Benem o dâğ-ı 'uqûbet ki şâd-merg olurın
Görünce pençe-i kâtilde tîğ-ı 'uryânı
- 3 Benem ki renciş-i hüsrân-ı merg ile ölürin
Alınca pençe-i cellâddan girîbânı
- 4 Hezâr töhmet-i nâ-kerde eylerin ikrâr
Virince şîhne-i mülk-i kazâyâ dâmânı
- 5 Cezâ-yı 'aşk u maḥabbetle bî-muḥâbâyım
Bu 'arşa-gâhda Mansûr'a olmağa şânî
- 6 Ki bilmeyüp şeref-i hıdmetin karîn-i vişâl
Ümîd-i kâm ile oldum esîr-i hicrânı
- 7 Kemîne bendesi kem-ter gulâm-ı dergehidir
Serîr-i salṭanatıñ ḥusrevân-ı zî-şânı
- 8 O şâh-ı fıtne-sipâh-ı kalem-rev-i hüsnüñ
Ki gösterir Cem ü Dârâ'ya çîn-i pîşânî
- 9 O neyyir-i seḥer-efrûz-ı rüstâhîz-i sitem
Ki düşse bâdiye-i ḥaşre tâb-ı nîrânı

10 Olurdi âteş-i dûzağ hezâr dehşetle
Girifte dâmen-i teb-lerze-i hirâsânı

11 Hezâr ‘âşık-ı âvâresin o şeh gâhî
Göreydi nîm-nigâh-ı kabûle erzânî

12 Nifâk-ı baht ile fi’l-hâl olurdi bî-takrîb
Nigeh-i tegâfûl ü luţf-ı nigh peşmânî

13 Kalem-rev-i dile ol şeh-süvâr-ı hüsünü kim
Kemîne cünbişidir dest-gâh-ı vîrânî

14 Rikâb-ı nâza kadem başmadan harâb görür
Hücûm-ı zelzeleden heft-tâk-ı eyvânı

15 O şeh ki silsile-peyvend-i gerden-i cândır
Hemîşe taraf-ı külâhında zülf-i pîçânî

16 O şeh ki lâzıme-i pîşegân-ı gamzesidir
Hücûm-ı ‘arbede-i dest-bürd-i hayrânı

[48b]

17 O şeh ki gâret-i mülk-i kazâya cây-gehin
İder kemîn-i tegâfûl sipâh-ı müjgânı

18 O şeh ki naqd-i hayât-ı Mesîh ü Hızır olmuş
Nigâh-ı hasretiniñ hûn-behâ-yı hırmânı

19 O şeh ki pîş-i nigâh-ı tegâfûlünde kazâ
Ne mümkün eyleye izhâr-ı tîğ-ı cünbânî

- 20 Hemîşe hasretiyân-ı vişâli hâk-be-ser
Ki naqd-i cân olamaz pây-müzd-i hicrânı
- 21 Güzâr iderse olur gülsitân-ı kûyından
Nesîm-i şubh-ı cinân şarşar-ı zemistânî
- 22 Hıyâl-i reng-i ruḥ u tâb-ı kâkülündendir
Güle şikeste dili sünbüle perîşânî
- 23 Fürûg-ı nûr-ı tecellâ-yı tal‘atıyla gider
Sevâd-ı mülk-i bedenden zalâm-ı nefsanî
- 24 Zihî talî‘a-i ruhsâr-ı şeb-çerâg-ı güher
Ki dâg-ı zerresidir mihr-i hâveristânî
- 25 Zihî tecellî-i dâg-ı Kelîm-i hasret-sûz
Ki olmuş ol şanem-i dil-firîbe erzânî
- 26 Füsûn-ı kirişmesiniñ leb güzîde meftûnı
Nigeh-i tegâfûlünüñ dil rübûde ḥayrânı
- 27 Füsûn-ı ‘işvesiniñ ‘aql-ı kül giriftârı
Firîb-i gamzesiniñ fitne pây-ı dâmânı
- 28 Kemîne bâzû-yı dest-i kemân-ı terkeşidir
Nigâh-ı gamzesiniñ kudret-i Nerîmânî
- 29 Ne gamze ḥançer-i elmâs-ı âteşîn-dem kim
Tõkunsa şa‘şa‘ası âb iderdi sindânı
- 30 Ne gamze berķ-i ecel-sûz kim hirâsından
Olurdi şahş-ı kazâ gûşe-gîr-i pinhânî

- 31 Ne gamze Rüstem-i şâhib-zuhûr kim eyler
Kazâ-i silsile-i der-pâ-belâ-yı zindânî
- 32 Ne gamze cevher-i şemşîr-i Zü'l-fekâr-ı 'alem
Ki çâk ider eşer-i semmî zehre-i cânı
- 33 Ne Zü'l-fekâr ki eyler olunca şad pâre
Şikâf-ı zehre-i haşma dürüst peymânı
- [49a]
- 34 Ne Zü'l-fekâr ki bir yerde eylemez ârâm
Bulunca pençe-i pür-zûr-ı Şîr-i Merdân'ı
- 35 Ne Zü'l-fekâr ki haşma havâle itdikçe
Alurdu sâyesi âgûşa Şâh-ı Merdân'ı
- 36 Meh-i rebî'-i hilâfet 'Alî veliyyullâh
Ki taht-ı çârüm-i eflâki şeb ider şânı
- 37 O şâh-zâde-i dâna ki levh-i mıştarınıñ
Degül Kelîm-i hîred müsta'idd-i iz'ânı
- 38 O yem-nevâl-i cihân-ı kerem ki gâh-ı hurûş
Doğunsa dâmen-i eflâke mevc-i ihsânı
- 39 Yağardı kaatre-i bârân gibi zemîne güher
Olurdu hâmil-i erzâk ebr-i nîsânî
- 40 O şehriyâr-ı melâ'ik- sipâh-ı 'âlem-i cûd
Ki her kademde olur bezl-i keff-i ihsânı

- 41 Zemîne hâtıra-i in'îdâm-ı füşat-ı cây
Sipihre bâ'is-i hüsrân-ı teng-dâmânî
- 42 Zihî garâmet-i düşmen ki haşyetiyle ider
Gürûh-ı haşma ecel müjde-i ten-âsânî
- 43 Zihî kerâmet-i dâd-ı Hudâ ki itmişdir
Hizâne ber-kef-i "İlm-i Ledün" o sultânı
- 44 Cibilletinde olan hüsn ü ihtilât-ı kerem
Sipihri eylese irşâda luţfin erzânî
- 45 Virirdi nûrını hürşîdi mâha yek-pâre
Alurdı hâleyi âgûşa mâh-ı tâbânı
- 46 Sitem ki hulķına bîgânedir hakîkatde
Ger olsa girye-künân gûşe-gîr-i dâmânı
- 47 Olurdı şûret-i hâli muķârin-i tehzîb
İderdi ahsen-i ahlâķı 'arz-ı rüchânî
- 48 Henüz bâĝ-ı edebde açılmamış güldür
Tebessüm-i leb-i şîrîn-i şekker-efşânı
- 49 O bâĝa bülbül-i şûrîde-i hoş-elhândır
Zebân-ı mu'cize-perdâz-ı menķabet-hânı
- [49b]
- 50 Zebân-ı nâtıķa-i Nâ'ilî'dir ol bülbül
Ki bâĝ-ı midhاتیñ olmuş hezâr destânı

51 Firâz-ı gülbün-i dilden ki nağme-güster olur
Çemen çemen ider âşüfte ‘andelîbânı

52 Terânesiyle olur rûh o deñlü mest-i neşât
Ki dâm-ı cism ile fark eylemez gülistânı

53 Ne gülsitân ki ferâmûş ider o hâlet ile
Nihâl-i Sidre vü Tûbâ-yı bâğ-ı Rıdvânı

54 Hâdîka-i çemen-ârâ-yı kudsün ol bülbül
Firâz-ı gülbün-i zârında itse efgânı

55 Hücûm-ı perdegiyân-ı bihişt-i ma‘nîden
Fezâ-yı maşşer-i ebvâb ola hıyâbânı

[NÂ’İLÎ]

Der-Mençabe-i Kurretü'l-‘Ayn-ı Resûl-i Müctebâ Şehîd-i Deşt-i
Kerbelâ Hazret-i Hüseyin Radıyallâhu ‘Anhümâ

(Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün)

- 1 Bu rûzgâr-ı siyeh-dil kalursa böyle ‘anîd
Çerâğ-ı mihrini söndürmemek degül mi ba‘îd
- 2 Kazâ ki mâni‘-i tevfiğ-i ehl-i dânişdir
Huşûl-i kâm-ı ümîde olur mı sa‘y-ı müfîd
- 3 Kader ki perde-i halvet-serây-ı hikmetdir
Ne mâ-verâsı hüveydâ ne perde-dârı bedîd

- 4 Kıyâm-ı merkez-i hayret medâr-ı kurb-ı vişâl
Verâ-yı kurb-ı meâlib mebâdî-i teb'îd
- 5 Cihân girîve-i âşûb u rûzgâr-ı ğarîm
Ma'âd u mebde'-i hayret emânı mağz-ı va'îd
- 6 Cidâl sîne-hırâş u sitîze rûh-gezâ
Kazâ hilâf-ı rızâ şulh mâye-i tesdîd
- 7 Hezâr Yûsuf-ı güm-geşte-i ehl-i câhî
Hezâr dîde-i Ya'kûb iştiyâk-ı sefid
- 8 Bu rûzgâra gelelden ki itdi sevğ kazâ
Meşiyet-i dili mevķûf-ı dest-gâh-ı ümîd
- [50a]
- 9 Çekildi gerdiş-i pergârı çarħdan fi'l-hâl
Harîm-i manzara-i ârzûya sedd-i sedîd
- 10 Düşürdi destine dellâl-i çarħ-ı bed-güheriñ
Metâ'-ı himmetimi imtinâ'-ı bey'-i Yezîd
- 11 Bu bey'-gâh-ı esâfilde kim mu'ayyendir
Revâc-ı gûlî vü kûrî kesâd-ı dâniş-i vedîd
- 12 Bu şâh-rehde ki semt-i hatardır ey dil-i zâr
Ne hâşıl olsa da sa'yiñ müşâdif-i te'yîd
- 13 Ki rûzî-i ser-i Ferhâd u Kays olan âhir
Hırâş-ı hâr-ı cefâ zaħm-ı tîşe-i tehdîd

- 14 Şıgar mı havşala-i cân-ı nâ-şekîbâya
Bu imtidâd-ı zamân-ı sitem bu zulm-i şedîd
- 15 Tamâm geldi baña kâm-ı dilden istiğnâ
Vifâk-ı bahtdan oldum vücûh ile nevmîd
- 16 Refâh-ı hâli taşavvur fütüvvetimde harâm
Vefâ-yı ‘ahdi tevehhüm taşavvurumda ba‘îd
- 17 Melâletim mütemâdî meserretim ma‘dûm
Meşîyyetim müte‘assir meşakkatim câvîd
- 18 Gel ey gönül olalım tâbi‘-i kader çünkim
Olur kazâya rızâ mucib-i felâh-ı ‘abîd
- 19 Biraz da şûret-i hâle nezâre-senc olalım
Olup müşâhid-i esrâr-ı Zü'l-celâl-i vahîd
- 20 Yed-i taşarruf-ı nâzındadır tahavvül-i hâl
Maķâm-ı emrde mecbûrdur şakî vü sa‘îd
- 21 Bulur nişâb-ı tesâvî bu bâğda gül ü hâr
Olur bu memlahada hem-‘ayâr-ı pâk ü pelîd
- 22 Bu lücce-gehde olur şarşar-ı havâdişden
Hürûş-ı mevc-i belâ geh nihân u gâh bedîd
- 23 Ne deñlü muztarib-i pîç ü tâb-ı ‘acz olsañ
Bulur o mertebe ser-rişte-i kazâ takşîd
- 24 Ne deñlü râh-neverd-i şikâyet olsa ‘ibâd
Maķâm-ı kurb-ı rızâdan olur o deñlü ba‘îd

- 25 Bu yolda tîg-ı kazâ ile çâk çâk olanıñ
Derûn-ı lâle gibi dâg-dârıdır hırşîd
[50b]
- 26 Bisât-ı emr-i verâ-yı dil bu mevķif-i hayret
Olur kıyâmı karîn-i rızâ-yı Rabb-i Mecîd
- 27 Medâr-ı neyl-i sa'âdetdir bu menzilde
Dilîr-i ma'reke-i Kerbelâ Hüseyn-i şehîd
- 28 Hasan birâder ü perverde-i kenâr-ı resûl
Fürûg-ı nûr-ı dü-çeşm-i 'Alî imâm-ı sa'îd
- 29 Sipeh-büd-i sü'edâ nûr-ı dîde-i Zehrâ
Ki levh-i 'arşa olunmuş me'âşiri tesvîd
- 30 O şâh-zâde ki itmiş vüfûr-ı bahşâyîş
Hizâne-i keremi bî-niyâz-ı kûfl u kilîd
- 31 O ser-nüvişt-i şecâ'at ki itmedi eşerin
Dem-i hilâfet-i Bû-Bekr Hâlid ibn Velîd
- 32 O yekke-tâz-ı şehâdet ki Kerbelâ'da tamâm
Mesîhe eyledi tefhîm neydüğün tecrîd
- 33 O şeb-çerâg-ı necâbet ki hacletinden olur
Verâ-yı dâmen-i 'Îsî'de muhtefî hırşîd
- 34 Fürûg-ı şavletin itdikçe kaht-ı âb füzûn
'Adûya şâ'ika-bâr oldu ol kazâ-temhîd
- 35 Şalup ser-â-ser-i âfâka pençe oldu tamâm
Mişâl-i tîg-ı cihân-gîr-i âfitâb-ı ferîd

- 36 Zihî irâdet-i hüküm-i ezel zihî teslîm
Bu iktidâr ile ol pençe-tâb-ı haşm-ı ‘anîd
- 37 Kazâya virdi rızâ bildi olduğın âhir
Müzîl-i devlet-i fânî sa‘âdet-i te’bîd
- 38 Ser-i mübârekine kaçd idenleriñ olsun
Gezende mâr-ı siyeh gerdeninde habl-i verîd
- 39 O nahl-ı bâr u bere Kerbelâ zemîninde
Şu virmeyenler ola mübtelâ-yı lerziş-i bîd
- 40 Bu fitne âteşin îkâd iden la‘îniñ ola
İdüp ‘azâbını Kâhhâr lahza lahza mezîd
- 41 Teni cahîm-i nedâmetde tûde-i aḡker
Zebânı küre-i âteş-fürûz-ı gamda ḡadîd
- [51a]
- 42 Gel ey gönül ‘alem-efrâz-ı âh olup idelim
O şâh-zâdeye mâtem merâsimin tecdîd
- 43 ‘Arûs-ı mâtemine dîdeden nişâr idelim
Dizüp ṡabaḡçe-i yâḡûta la‘l ü mürvârîd
- 44 Mücâhidân-ı ġazâ muḡbilân-ı ḡazretdir
Şabâḡ-ı ḡaşr olur a‘dâya mâtem eyler ‘îd
- 45 Bu infi‘âl ile maḡşûr olanlarıñ virilür
Kef-i neşâtına maḡşerde nâme-i te’yîd

- 46 Vuķû‘-1 mâtem olaydı eger zamânında
Bu bezm-gâhda Őunmazdı câma el Cemşîd
- 47 Bu ğamla lâ-y-1 ğumı cevher-neşât ise de
Ğamîr-i mâye-i endûh olur Şarâb-1 nebîd
- 48 ĞırâŐ-1 nâĞun-1 âzârdır bu meclisde
O zahmeler ki urur târ-1 çengine Nâhîd
- 49 Na‘îm -i Ğurba zülâl-i vişâle teşne idi
Olup muĞârin-i tevĒîķ-i sa‘y-1 oldı müĒid
- 50 Çekildi ‘âlem-i keŐretten oldı ol sultân
Ğarîķ-i lücce-i envâr-1 maŐrıķ-1 tevĒîd
- 51 Cevâbı var ise ĞaŐmîñ hemân dilîr olsun
Ēutunca dâmenini Ehl-i Beyt rûz-1 va‘îd
- 52 Budur ĞülâŐa ki maĞz-1 Ğilâf-1 Ğikmetdir
Sezâ-y-1 emn ise ancak bu mâ-cerâda Yezîd
- 53 Zebân-1 cebr ü Ğader gibi lâ-l-i Ğayretdir
Zuhûr-1 vâķı‘a-i Kerbelâ‘da ‘aķl-1 reşîd
- 54 Zihî maĞâm-1 taĞayyür ki vahŐetinden olur
Zebân-1 nâĒıķa ebkem muĞâl-i ğüft ü Őenîd
- 55 Bu râzı derkde kem-mâyedir Ğired yâ Rab
Kef-i kifâyet ‘ilmiñdedir bu gence kilîd
- 56 Bu mâ-cerâ-y-1 ki ‘ilmiñ muĞîĒdir itmiş
Rızâ-y-1 cûşiş-i seylâb-1 vehme sedd-i sedîd

57 Bize rızâ-yı şerîfîñ gerek Hudâvendâ
Ne ħarf-i çûn u çerâ ne zebân-ı pür-ta'kîd

58 O gün ki 'arz olunur seyyi'ât-ı ħazretiñe
Siyâh nâme-i a'mâle nâ-resîd ü resîd

[51b]

59 İdüp mu'âmele lutfuñla Nâ'ilî'yi koma
Girifte-dâmen-i teb-lerze-i 'uqâb-ı şedîd

60 Yüzi şuyına o sultânîñ eyleyüp irsâl
Emân-ı âteş-i dûzahdan ol ħarîbe nüvîd

61 Vüfûr-ı 'âtıfetiñ itsün ol güneh-kârîñ
Ėarîk-i ni'met-i ħufrânîñ olduğın te'yîd

62 Dem-i güdâziş-i ħurşîd-i mağşer ol şâhın
Ėimâyetinde olam der emân-ı zıll-ı medîd

63 Ezîyyet-i dil-i dâñâda tâ ki çarĖ-ı denî
İde ħuşûmına Âl-i Muğammed'in tağlîd

64 Bulup cezâsını bir yerden olmasun yâ Rab
O cem'-i ħâ'ife dûzahda ħâbil-i tefrîd

65 Ola o fırĖa-i dûzah-Ėarâra rûz-ı cezâ
Duğân-ı silsile-tâb-ı cahîm ħalka-i cîd

[NEYLÎ]

Na't-ı Şerîf

(Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün)

- 1 Ol güher kim anı dil sermâye-i efkâr ider
Kõnmağa ser-tâc-ı mihr-i tâb-dâra 'âr ider
- 2 Ol güher kim teşne-i 'aynü'l-ḥayât-ı ma'nîye
Zulmet-âbâd-ı emelde âb u tâb îşâr ider
- 3 Gevher ammâ kâm-ı feyz olsa sezâdır nâmı kim
Şâhibin müstagnî-i sultân-ı Cem-miğdâr ider
- 4 Tîşe-kârân-ı süḥan dâ'im o kân-ı feyzden
Dâmen-i endîşesin pür-gevher-i esrâr ider
- 5 Maḥz-ı iksîr-i sa'âdetdir o kân-ı feyz kim
Ḥâtıra-i ilhâm na't-ı Aḥmed-i Muḥtâr ider
- 6 Ol Ḥudâvend-i serîr-i "Lî-ma'allâh" kim felek
Ḥâk-i pâyin kuḥl-i-çeşm-i mihr-i pür-envâr ider
- 7 'Âlemi bir nâfe-i müşgîn-çîn eyler nesîm
Bûy-ı aḥlâk-ı kerîmin her kaçan izhâr ider

[52a]

- 8 Sâḥa-i 'âlemde naḥl-ı zât-ı bî-hemtâsına
Sâyesizlik bî-'adîl oldığımı iş'âr ider
- 9 Kırş-ı nân-ı mâhı dest-i cûdı kim eyler dü-nîm
Ümmete dünyâ vü 'uḳbâ ni'metin iḥzâr ider

- 10 Mu‘cizâtın ideñ ihşâ kılsa tescîl-i cefâ
Aña kımlar şağışınca sübhasın tekrâr ider
- 11 Oldı her bir harfi bir mu‘ciz kitâb-ı pâkiniñ
Hak kelâmı oldıgın her pâk-i fehm ikrâr ider
- 12 Pâdişâh-ı maşrıķ u mağrib şeh-i Yeşrib k'anıñ
İstese Cibrîli Mevlâ cinsine ser-dâr ider
- 13 Kâşifü'l-gümme nebîyü'r-raħme kim Perverdigâr
Anıñ ile rahmetin ‘âlemlere izhâr ider
- 14 Bülbül-i gülzâr-ı şefâ‘at kim müdâm
Müzhibîne nârı bir nuṭķı gül-i bî-hâr ider
- 15 Mü‘minîne re’fet ü rahmet vaşf-ı zâtını
Nazm-ı Kur’ân-ı Kerîm’inde Hudâ tezkâr ider
- 16 Rahmet-i ümmet nihâl-i mekrümet kim şefķati
Sâye-i luṭfin hemîşe melce’-i ebrâr ider
- 17 Ma‘den-i luṭf u ‘inâyet kim şefâ‘at naķdini
Ravza-i pâki nişâr-ı zümre-i züvvâr ider
- 18 Hâdî-i ümmet ki tevfiķ-i Hudâ-yı Zül-celâl
Ribķa-i şer‘ini zîb-i gerden-i aħrâr ider
- 19 Neyyir-i evc-i hidâyet kim başîret ehline
Zulmet-âbâd-ı cihânı maṭla‘u'l-envâr ider
- 20 Ravza-i pâkinde itdikçe güzer bâd-ı şabâ
Gerd-i hâkin sürme-i çeşm-i ulü'l-ebşâr ider

21 Fıkr iden râz-ı maķâm-ı ķurb-ı "ev-ednâ"sını
Dürc-i pür-feyz-i ĥayâlin maķzenü'l-esrâr ider

22 Tâ taĥıyyât u selâm idüp teşehhüdde enâm
Her ĥitâmında şalâtıñ nuĥbe-i ezķâr ider

23 Şad şalât olsun revân ol dergehe kim tâ ebed
Rûy-mâl-ı âsitân-ı rûz-ı şeb der-kâr ider

[YAĤYÂ BEY]

Şefî'-i Rûz-ı Kıyâmet Şâĥib-i Sa'âdet Muhammed Muştafâ Şallallâhu
'Aleyhi ve Sellem

(Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fa'ûlün)

[52b]

- 1 Gökler yüzi bu gıce gülistân idi gûyâ
Her encüm-i tâbende idi bir gül-i ĥamrâ
- 2 Zülmekte Ĥayât Âbı gibi 'ayn-ı cihândan
Olmuşdı nihân çeşme-i mihr-i felek-ârâ
- 3 Bir cînî sıfâl içre ķaranfüller açıldı
Bu çarĥ-ı zebercedde degül encüm-i şehlâ
- 4 Dünyâ-yı felek Şâmî gül-âb ile şulardı
Şebnemle pür oldı dimeñiz kûh ile ĥârâ
- 5 Ol gıce meger Ĥadr u Berât idi muķadder
Çekdi ķamer-i çarĥ aña tuĥrâ-yı muķarrâ

- 6 Sükkân-ı sipihriñ gözi yollarda alupdur
anmañ ki semâ üzre nücûm oldu hüveydâ
- 7 Raş urdı felek ara girip cümle melekler
Bu âdiye kim iriser ol adr-i mu'allâ
- 8 Pîrûze abalarla dolup kevkeb-i derrî
Pâyına niâr olmaa olmudı müheyyâ
- 9 Ol gice gelüp iki cihân Faırına Cibrîl
Lufiyla didi saña selâm eyledi Mevlâ
- 10 Seyr eyle bu eb 'izzetle 'Ar-ı 'alâyı
Gelsün diyü emr eyledi Allâhu Te'âlâ
- 11 Ta'cîl önine irgürüben anda Burâ'ı
Mütâ durur didi saña Hâzret-i Mevlâ
- 12 Gûyâ dil-i mü'min gibi ayy itdi mekânı
Ol raa süvâr oldu ün ol âh-ı tûvânâ
- 13 Olmudı hemân 'ömr gibi tîz-revende
Bir demde iki 'âlemi seyr itdi hemânâ
- 14 Ol gice melek gibi 'urûc itdi semâyâ
Doldı alavât ile ouz ubbe-i 'uzmâ
- 15 Mi'râcı ile güldi yüzi ar-ı berîniñ
Vulat haberinden nitekim 'âı-ı eydâ
- 16 Biñ cân ile oldu Hâmel ü Sevr aña urbân
Evvelki gögi ıldı amer gibi ü me'vâ

[53a]

17 Çengini yere çaldı semâ üzre hayâdan

Gördi çü şalâhiyyetini Zühre-i zehrâ

18 Ol dem ki felek Atlas ayağına döşendi

Dördüncü göge irdi çü ol mihr-i mücellâ

19 Gülzâr-ı Halîli idüben cümle müşerref

İrgürdi semendini yedinciye degin tâ

20 Yüz yire koyup eyledi ta'zîm ile ikrâm

Büküldi iki aña tokuz çarh-ı mu'allâ

21 Toğruldu hemân tîr gibi menzil-i 'arşa

Geçdi bu tokuz kat zirih-i çarhı hemânâ

22 Tûbâ'ya irüp geçdi hayâ gibi hemân-dem

Cibrîli kodı Sidre'de ol zât-ı müzekkâ

23 Bir menzil-i bâlâ-ya irişdi nazar itse

Dünyâ görünürdi aña hardal gibi ednâ

24 Maqbûl du'â gibi irüp Hazret-i Haqq'a

El götürüben ümmetini kıldı temennâ

25 Çün Tûr-ı niyâz içre mübârek gözin açdı

Göründi o lahza aña envâr-ı tecellâ

26 Mâh-ı Ramazân gibi cihân kudse irişdi

Evkât-ı şerefde dem-i mi'râc ile mahzâ

- 27 Bu 'avn-i 'inâyetle zihî lutf-ı İlâhî
Bu keşf-i kerâmetle zihî 'izzet-i kübrâ
- 28 Aşhâbına geldükde şalât emrini kıldı
Didi işiden cümle "Semi'nâ ve aṭa'nâ"
- 29 Meydân-ı semendi bu toḡuz çarḡ-ı muṭabbak
Nâ'leyni nişânı meh-i mihr-i felek-ârâ
- 30 Elṭâf-ı 'inâyetler idüp Rabb-i Müheymin
Kılmışdı anı ḡulḡ-ı 'azîmiyle mürebbâ
- 31 Her fi'li anıñ kavline olmuşdı muṭâbık
Her nüktesi bir sırr idi her sözi mu'ammâ
- 32 'Uḡbâda pes anıñ-ḡün olur melce'-i 'âlem
Cennet gibi olmamış idi mâ'il-i dünyâ
- 33 Aḡmedle aḡad beynini bir mîm kıılır fark
Şol deñlü idüpdür aña ḡurbiyyet-i Mevlâ
- [53b]
- 34 Evşâfını zıkr eyler iken maşrıḡ-ı dilden
Gün gibi ṭulû' eyledi bu maṭla'-ı ḡarrâ
- 35 Ey cümle-i aşhâba ḡapuñ Ka'be-i 'ulyâ
Vey zümre-i aḡbâba ṭapuñ Mescid-i Akşâ
- 36 Vâlâ güher ü pâk-ı nazar mîr-i muzaffer
Deryâ-yı seḡâ kân-ı 'aṭâ Dâver-i dünyâ

- 37 Sultân-1 ümem baħr-1 kerem melce' -i 'âlem
Sâlâr-1 'Acem şâh-1 Semerķand u Buħârâ
- 38 Göklerde yeridir mehi şakķ itse hilâlîñ
Gûyâ ki iki şâhid ile oldu bu da'vâ
- 39 A'lâ ise gün gibi revâdır derecâtîñ
Kıldı gönül alçaqlıgını ümmete zîrâ
- 40 İnsânı bu esrâr-1 nihân eyledi ħayrân
Ümmîdir adîñ olmuş iken 'âlim ü dâñâ
- 41 Destüñe kalem almamış idiñ ne 'acebdir
Engüştle ile levĥ-i felege yazdıñ iki râ
- 42 Yazmaķda kalem parmaĥuñuñ vaşfını 'âciz
Geh mâhı iki şakķ ider ol gâh aķıdur mâ
- 43 Günden güne irdiñ meh-i nev gibi kemâle
Kaddüñ elifin lâm ideli zühd ile taķvâ
- 44 Söyüñdi hemân Bû-Leheb'iñ nârı kül oldu
Çün nûr-1 Ĥudâ oldu cebîniñde hüveydâ
- 45 Sâyeñde revân-şu gibi ĥoş geçdi bu 'âlem
Düşmezdi yere serv boyuñ sâyesi ammâ
- 46 Şâhâ başuña gey yaraşur tâc-1 "le- 'amrük"
"Levlâk" durur egnüñe bir ĥil'at-i zîbâ
- 47 Maĥbûb-1 Ĥudâ olmuş idiñ rûz-1 ezelden
Olmamış iken kudret eli 'âleme bennâ

48 Cibrîl-i Emîn oldu şehâ gâşiye-dârîñ
Der-bân-ı der-i fazlıñ olur Hâzret-i Mûsâ

49 Yerden göge dek vardır ara yerde tefâvüt
Rif'atde ne cânible saña beñzeye 'Îsâ

[54a]

50 Seyr eylemedi cümle maķâmâtını 'arşıñ
Dâvûd Nebî olmuş idi gerçi hoş-âvâ

51 Tûbâ'ya nice beñzedeyin kâmetini kim
Yanıñda seniñ çöpçe görünmez baña Tûbâ

52 Haķ yazmadıñ ise 'aceb olmaya muķaķķaķ
Bir hûb ki bî-haķ ola olur daħi ra'nâ

53 Âşüftesi sünbül şaçunuñ båd-ı seher-gâh
Üftâdesidir dişleriniñ lü'lü-i lâlâ

54 Yoluñda kimiñ nâme gibi oldu yüzi aķ
İrişmez anıñ hâme gibi başına sevdâ

55 Baırına başarsañ yeridir seng-i siyâhı
Dâ'im Hâcerü'l-esved olur Ka'be'de zîrâ

56 'Âlemde beķâ âyînesin manzar idindiñ
Dünyâ yüzine eylemediñ meyl ü muķâbâ

57 Mihrüñle dem-i şubħ gibi şâdık olupdur
Bû-Bekr ki Şiddîķ diyü oldu müsemmâ

- 58 Dirlerse sezâdır ‘Ömer’iñ adına Fârûk
Farğ-ı felegi ‘adli günü eyledi me’vâ
- 59 Göklerde bulut ğarğ-ı ‘arağ oldu hayâdan
Kıldığı gibi Hâzret-i ‘Osmânı temâşâ
- 60 Çün Şîr-i Hudâ Âl-i ‘abâ kân-ı sehâdır
Nâmını ‘Alf’niñ okuruz ‘ayn ile a’lâ
- 61 Gözinde uçar dağı bu â’yân-ı cihânıñ
Ol kıret-i ‘ayneyniñ eyâ rahmet-i Mevlâ
- 62 Yüz karasıdır yüze gelen zühd ü ‘amelden
Geçdi günümüz cürm ile hayfâ vü dirîgâ
- 63 Evşâf-ı bedî’uñ gele mi hadd u beyâna
Tâ-Hâ ile Hâ-Mîm durur saña müsemmâ
- 64 Ve'l-hâşıl elinden kıomaya dâmen-i ‘afvı
Maşşer günü olduĝda öle dirile Yahyâ
- 65 Anda ümemiñ hâzretiñe teşne iriser
Rahmet şuyına zât-ı şerîfiñ ola sakğâ
- 66 Ol dem bir ayâğ üzre biñ ayak olacaĝdır
Tesnîmden irgür aña bir câm-ı muşaffâ
- [54b]
- 67 Biñ biñ ola benden ol Emîn’ine taħıyyât
Taşdıĝ ile şer’îni kamu kıldılar icrâ

68 Âline vü aşhâbîña etbâ‘ına cümle
Her laḫza selâm ola nitekim ṭura dñnyâ

[ŞÂKİR MEḤMED EFENDÎ]
Mevlûdiyye (Terkîb-i Bend)

(Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün)

I

- 1 Dili yek-cür‘a-i nâz ile kılan mest ü ḫarâb
Dökdi peymâne-i ümmîde bu şeb bâde-i nâb
- 2 Şeb ne şeb zâtı ‘arûs-ı emele oldı niḫâb
Kâse-i şerbet-i ḫacle olur anda meh-tâb
- 3 Şeb ne şeb eylemede mihr-i nigâhı bî-tâb
Sâye-i ebr-i mürüvvet gibi mişli nâ-yâb
- 4 Şeb-i Ḳadriñ ne ḫadar ḫadri olur feyz-me’âb
Bu şebiñ silkine ger itmese kendüyi ḫisâb
- 5 Ser-be-ser gûş idi ol leyle disem nuḫk-ı şavâb
Virir endîşe-i ṭab‘ım gibi hep luṭf-ı cevâb
- 6 Oldı ser-şâr-ı siyeh-kâse-i baḫt-ı vârûn
Ḥaymesin vâdî-i Leylî'ye bıraḫdı Mecnûn

II

- 7 Ya‘nî vâdî-i şebistân-ı ḫayâl-i ülfet
Ḳıldı zulm-i zulem ü âhıma ṭardıñ himmet

- 8 Ser-be-ser gulgüle-i nûr ile neşr-i rahmet
Kıldı 'âlemleri ser-şâr-ı şalâ-yı ni'met
- 9 Nûr kim mâhî-i deycûr-ı leyâl-i kedret
Nûr kim dâfi '-i âlâm-ı zalâm-ı mihnet
- 10 Kef-i zer-pâş-ı 'atâ-yâba idince raġbet
İrdi zûlmet-gede-i fakra hezârân nekbet
- 11 Ya'nî iflâs-ı küfürden dil-i zâġ-ı hayret
Semt-i şahrâ-yı yakîne hele buldı ruşsat
- 12 Süregör edhem-i endişeyi şahn-ı nûra
Çıkıyor şimdi harâbât yolu ma'mûra
- [55a]
- III
- 13 Diñle ol nûr-ı şeref-pâş-ı cihân-âbâdı
Zâtı olmuş sebep-i hilkat-i kevne bâdî
- 14 Bende-i pertevi kılmış nice biñ âzâdı
Gösterir sâye-i luţfuñda hezâr âhâdı
- 15 Taġılur zerre-i hürşid gibi efrâdı
Şem'-i bezm-i ezele zâtı olunca Hâdî
- 16 Râh-ı pür-şevk-i hidâyet olalı mu'tâdı
Kıldı şahrâ-yı meserretde nice nâ-şâdı
- 17 Naġd-i luţf u kereminden alur 'âlem dâdı
Neye olsun viregör sen de dil-i naġkâdı

18 Nûrda maḥv olagör nûr olasin ser-tâ-ser
Câm-ı kandîl-i diliñ şu'lesi olsun pür-fer

IV

19 Kıldı aşlâb-ı muṭahharda seyâhat nice sâl
Gezdi erḥâm bevâdisini de mâh mişâl

20 Geldi çün bâğ-ı vücûda o şeref-baḥş-ı nihâl
Bitdi her gûşede el-ḥaḳ semerât-ı âmâl

21 Olalı 'ayn-ı sa'âdetle reh-i 'âleme dâl
Kılmadı vâdî-i ḥayretde ciger-ḥûn-ı dâlâl

22 Murğ-ı 'anḳâ-yı hidâyet şala çünkim per ü bâl
Uçmağa per mi bulur anda siyeh zâğ u bâl

23 İremez künhüne bu pây-ı şikest ile ḥayâl
Nîm-i râhında ḳalur 'acz ile 'aḳl-ı fa'âl

24 Cân u dil ile fedâ râhına buḥl eyleme hiç
Teşne-i câm-ı rahîḳ isen eger işte gel iç

V

25 Âşikâr eyledi nûr ile ḳuşûr-ı şâmı
Kıldı pür-şevḳ ü şeref-baḥş şeb u eyyâmı

26 Oldı çün kevkebe-i şâmı cihânda nâmı
Lerze-nâk oldı hevâ düşdi elinden câmı

[55b]

27 Buldı hem ḳâbile-i ümm-i ḳurâ bu kâmı
Mehd-veş oldı o nâzûk tene gûyâ ḥâmî

- 28 Neşr olup ‘âleme ol nûr-ı Hudâ in‘âmı
Virdi âteş-gede-i küfre hezâr âlâmı
- 29 Şardı nüh atlasına ‘âlem o gül-endâmı
Besledi dâye-i rahmetle şeref-encâmı
- 30 Şîr-i şubh-ı ufuk feyz-i nübüvvetle gîdâ
Perveriş kıldı yed-i kudret ile şubh u mesâ

VI

- 31 Doğmadı evc-i nübüvvetde meşîli bir mâh
Görmedi çeşm-i felek ‘aynını şarf ile nigâh
- 32 Zâtını şems-i haqîkat bilür ‘aql-ı âgâh
Râh-ı tevfiğe sirâc eyledi ol nûr-ı İlâh
- 33 Göremez şu‘le-i mışbâhını her kalb-i siyâh
Bulamaz pây-ı elem dîdesi ol menzile râh
- 34 Mu‘cizât-ı ebedî işte bu ma‘nâya güvâh
Şad taḥiyyât u dürûd ola müdâmâ her gâh
- 35 Eşk-i çeşmi dökerek eyle gönül nâle vü âh
Umarız luḫfi ile maḥv ola bî-gâye günâh
- 36 Varalım Ka‘be-i dergâhı tavâf eyleyelim
Velî put-ḫâneyi putdan hele şâf eyleyelim

VII

- 37 Harem-i Ka‘be'yi pâk itdi tulû‘-ı hüsni
Kıldı işkeste dil ü dîde-i ehl-i veşenî

38 Eyledi Mekke'yi teşrîf o Resûl-i Medenî
Aldı âgûşa şadef gibi o dürr-i 'Adeni

39 Secde-i şükri edâ eyledi beytiñ bedeni
Rükni rüknine virir idi selâm u eseni

40 Oldı seyrân-gehe âmâde felek-i nüh-çemeni
Dökdi çeşm-i emeli gökde Süheyl-i Yemenî

41 Sedd-i râh olmağla men' idemez Sidresini
Vaşfiñ olduğda "denâ" hem "fe-tadellâ" sühanı

[56a]

42 Qâl ile tayy idemez bâdiye-i na'tı sühan
Çünkü vaşşâfı Hudâdır açamaz kimse dehen

VIII

43 Yâ Rab eyle dil-i pür-şevkimi pür-nûr-ı şeref
Qoymasun cevher-i küll keffe-i mîzâna hazef

44 Hubb-ı zâtıñ dür-i yektâsına olmaz mı şadef
Seng ü ta'na nice demdir olalı sîne hedef

45 Şu'lelendi negam-ı nâlelerim bî teb ü tef
Olmaya vâdî-i gamda dil-i bî-çâre telef

46 Qararır baht-ı siyâhımla benim eşer-i selef
Beni kıl nûr-ı Nebî hürmetine nûra halef

47 Meh-i endişemize eyleme 'işyânı kelef
Ala etrâfını çün hâle anıñ nûr-ı şegaf

48 Olmaya hâl-i dil-i Şâkir-i bî-çâre tebâh
Gelmeye gûş-ı elem-dîdeye bâng-ı eyvâh

[FÂ'İZÎ]

Der-Menkabet-i Hâzret-i Şîr-i Hudâ 'Aliyy-i Murtażâ ve Rađıyallâhu
'Anhüm

(Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün)

- 1 Ey Fâ'izî nedir bu kadar şiddet-i şegaf
Eylers misin vücûduñı dünyâ için telef
- 2 Ey Fâ'izî bu kûrî-i hırş u tama' nedir
Elmâs görünür gözüñe pâre-i hazef
- 3 Ey Fâ'izî bu devlet-i câhı ne añladıñ
Maşûli gam degül mi bunuñ hâşılı esef
- 4 Yetmez mi saña târik-i ser-tâc-ı iftihâr
Mensûbî-i gubâr-ı der-i server-i Necef
- 5 Yetmez mi saña zîver-i destâr-ı iştihâr
Ol berg-i sebz-i bâğçe-i nisbet-i şeref
- 6 Yetmez mi saña manşıb-ı Keyhusrevâne kim
Çıldıñ eşigi taşını ol Dâver'in kenef
- 7 Ya'sûb-ı müslimîn esed-i pîşe-gâh-ı dîn
Gûyâ-yı "lev keşef" hikem-âmûz-ı men 'aref

[56b]

- 8 'Unvân-ı feyz ü râbıta-i nüshâ-i hüdâ
Ser-meşğ-i fazl u ser-sühan-ı hikmet ü taraf
- 9 Sulţân-ı fakr-mesned ü dervîş-i Cem-serîr
Ebr-i muhîţ cûş u muhîţ-i şehâb-ı kef
- 10 Kırbet-penâh-ı şıhr-ı Nebî Hazret-i 'Alî
Oldur vaşî-i Fağr-ı rüsül mefhar-i selef
- 11 Mûsâ-yı Tûr-ı feyz ki kemter cevâbıdır
Der-hâst-ı niyâzına âvâz-ı "lâ-tehaf"
- 12 Şâh-ı ricâl u merd-i neberd ü cidâl kim
Oldur cevâb-dih sipeh-i haşm çekse şaf
- 13 Gösterse mâha âyine-i luţfi rûy-ı dil
Hırşide feyz-i nûr ide alnındağı kelef
- 14 Deryâya düşse bir şereri nâr-ı kıhrınıñ
Bağr üzre mevc ura 'alevler mişâl-i kef
- 15 Olmazsa feyzi 'ilminiñ olmaz ifâdesi
Sen ol gerekse 'âlim-i Rey fâzıl-ı Nesef
- 16 Diğkatde 'ilminiñ iremez gavırına 'adû
Hiç bir midir şinâverî-i mâhî vü keşef
- 17 Kimdir o şâha nisbet-i taqşîr eyleyen
"Kullü'l-verâ eğarr bi-taqvâh ü i 'tirâf"

18 Tursun o asrı ‘arş-a-i aflette ber-arâr
avs-i azâ idübdür anı tîrine hedef

19 İfrâz olunsa perde-i eflâk ile nola
‘Arş oldu adr-i câmi‘ine câ-yı mu‘tekif

20 Bir gevher ile almaz idi âhî kâsesi
Deryûzesin düşürse dür-i cûdna şadef

21 Dünyâ-yı dûna eylemese nola iltifât
Hiç şîre çâşt olmağa şâlih midir ‘alef

22 Gerdûn-ı çenberîye müşâbih diyü nola
Rû-girde-i arem-geh-i takvâsı olsa def

23 Ey sâķî-i sülâfe-i Kevşer teraħħum it
Deşt-i hevâda câna hücûm itdi tâb u tef

[57a]

24 Bir himmet eyle kim bu muğaylân-geh-i ‘anâ
Pûyâ-yı rûhuma ola râhat-geh-i kenef

25 Bir sîne vir ki kem şererinden fenâ bulup
Şad âr-ı zâr-ı deşt-i emel ola ber-araf

26 Bir neşve vir ki meşreb-i Cemşîd’i vaşf iden
Şerminden artuķ eylemeye naķl-i mâ-selef

27 Bir âl vir ki lezzet-i faķr u fenâsına
Câh ehli ola müşterî-i naķd-i cân-be-kef

28 Çün Fâ'izî'yi silsileñe eylediñ kabûl
Ümmîd odur ki olmaya ferzend-i nâ-ğalef

29 Degrün hemîşe kısmet-i kıssâm-ı şun'dan
Budur du'â-yı bende vü âzâd-ı her taraf

30 A'dâ-yı kıadr ü câhıña dûzağda key derek
Ağbâb-ı hayr-ı ğahıña cennetde key ğuref

31 Her lağza cins-i fazl u tefârîk-i feyzden
Olsun revâne ravzaña şad kârvân-ı tuğaf

[FÂ'İZÎ]

Der-Menğabet-i Ğazret-i İmâm Ğasan Bin 'Aliyy-i Velî Rağıyallâhu
Te'âlâ 'Anhüm

(Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün)

1 Pür itdi berf ile rûy-ı hevâyı ebr-i şitâ
Ğörindi ğerd-i sipâh-ı sipeh-büd-i sermâ

2 O şehre döndi ki rîğ-i revân ide vîrân
Getürdi berfi sürüp meclis üzre bâd-ı şitâ

3 Fezâ-yı bâğ-ı ğören şehri Şâm zann eyler
Ki serv berf ile olmuş minâre-i beyzâ

4 Ğonuldu rîşe-i sebz üzre şâne-i sîmîn
Kenâr-ı servde yağ-pâreler degül peydâ

5 Başınca şahne-i dey bezm-i bâğı yağ şanma
Şikeste şîşe ile doldı meclis-i ğabrâ

[57b]

6 Mecâli yokdur ayak başmağa gülistâna
Pür itdi şahñ-ı çemenzârı hurde-i mînâ

7 O şâh-râha dönüpdür ki pâdişâh geçe
Pür oldı tûde-i berf ile reh-güzâr-ı fezâ

8 Yem-i çemende yine rîgler zühûr itdi
Meger ki cezrini gösterdi lücce-i hâdrâ

9 Şovuqlayup ayağı dondı cûy-ı gülzârîñ
Anîñ-çün eyleyemez geşt gülşen-i şahrâ

10 Bu demde şîr-i garîn döndi şîr-i berfîne
Olinca üstine bârende berf ser-tâ-pâ

11 Toñardı her kişi kâşânesinde olmasa ger
Mişâl-i şem'-i fûrûzende sâgar-ı şahbâ

12 Kenâr-ı bâm-ı sipihr üzre toñdı yaḡ-pâre
Gören ufuḡda şanur anı ḡurre-i ḡarrâ

13 Yaḡ üzre vaz' olınan kûze-veş sipihr-i berîn
Nücûmdan nola eylerse kaçreler peydâ

14 Atıldı penbe gibi kûh kış kıyâmetdir
Gören şanur şavurur berfi şarşar-ı sermâ

15 Ne ḡam fenâyâ varup 'âlem olsa kış tûfân
Bize seffîne-i Nûh-ı necâtdır me'vâ

16 Nedir sefîne-i Nûh-ı necât dirseñ eger
Velâ-yı sîne-tırâz-ı cenâb-ı Âl-i ‘abâ

17 ‘Ale'l-husus mehin-i sibti-ı Hazret-i Nebevî
Emân-ı fitne-i ümmet şalâh-ı ehl-i şekâ

18 Fûrûg-ı bâsıra-pîrâ-yı nergis-i "mâ-zâg"
Cemâl-i çihre-i dîn nûr-ı cebhe-i takvâ

19 Muhammed-âyet ü Mûsâ-ķabes Mesîh-nefes
Halîl-fıtrat u İdrîs-fehm ü Hızır-likâ

20 Emîn-i hilye-i peygamberî imâm Hasan
K'odur şebâhet-i ceddiyle menķabet-pîrâ

21 O püşt-i pâzen-i evreng-i mülk-i hâni kim
Gedâ-yı himmetidir şad Sikender ü Dârâ

[58a]

22 Cebîn-güşâde-i himmet ki bakmadı hergiz
Şu deñlü ‘arz idegördi metâ‘ımı dünyâ

23 Şemîm-i luḫfi mu‘atḫar-kön-i demâg-ı ümîd
Nesîm-i hulkı çemen-tâze-dâr-ı bâg-ı recâ

24 Zemîn bisât-ı celâlinde bir gubâr-ı haķîr
Felek simât-ı nevâlinde terre-i haḫrâ

25 Zebân-ı nâdire-sâzı kilîd-i genc-i murâd
Beyân-ı nükte-tırâzı beşâret-i ‘uzmâ

- 26 Sipihr kıanda bulurdı bu deñlü dâ'ireyi
Derinden itnese deryûze-i nevâl ü 'aât
- 27 Olursa zerre-i nâ-çîz luftına mazhar
Eşer dehende ola hem-çü encüm-i zehrâ
- 28 'Aceb degüldür eger nîrû-yı celâlınden
Bulursa kuvvet-i âhen-rübâyı kâh-rübâ
- 29 'Aceb mi semm-i muvaqqat disem 'adâvetine
Çeker belâsını elbette haşm-ı rûz-ı cezâ
- 30 Gidip tılâsı nuhâsı görünese yer yer
Olurđı taşt-ı kamerhân-ı himmetine sezâ
- 31 Şehâda pençe-i hürşiddir kefi desti
Mişâl-i berf virirse 'aceb mi sîme fenâ
- 32 Sevâd-ı mâh-ı münevver zer üzre 'anberdir
Sipihr-i micmere-gerdân-ı bezmidir gûyâ
- 33 Mesîh-menkabetâ Fâ'izî'ye raħm eyle
O mürde-i ğamı Âzer-mişâl kıl ihyâ
- 34 Bu kâlbüd virüp elbette hükmi-bâtilını
Tabî'at oldu baña muktezâ-yı nefsi-hevâ
- 35 Mezâkım añlamaz oldu halâvet-i fakrı
Mizâcım eyledi muhtel hevâ-yı hırş u şekâ
- 36 Nühüfte derdleriñ senden ey bilür o tabîb
Uzatma kışşanı ey bî-mecâl ğam-fersâ

37 Niteki penbede yâkût u la‘l-i nâba döne
Miyân-ı berfde yah-beste cür‘a-i şahbâ

[58b]

38 Revâne ravzaña şad kârvân-ı medh ü dürûd
Ki ola bârları gevher-i rızâ-yı Hudâ

[NEF‘Î]

Der-Na‘t-ı Seyyid-i Kâ‘inât ‘Aleyhi Efđalü‘ş-Şalavât

(Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün)

- 1 ‘Ukde-i ser-rişte-i râz-ı nihânîdir sözüm
Silk-i tesbîh-i dür-i "Seb‘al-Meşânî"dir sözüm
- 2 Bir güherdir kim nazîrin görmemiştir rûzgâr
Rûzgâra ‘âlem-i gayb armağânıdır sözüm
- 3 Rûzgâr ihsânımı bilmiş benim yâ bilmemiş
‘Âlem-i feyz-i hayât-ı câvidânîdir sözüm
- 4 Ehl olan kâdrin bilür ben cevherim medh eylemem
‘Âlemiñ sermâye-i deryâ vü kânıdır sözüm
- 5 Bî-‘arâz bir cevher-i şâfîdir ammâ muttaşıl
Ehl-i tab‘ıñ zîver-i tîğ u sinânıdır sözüm
- 6 Ya‘ni kim endîşe-sencân-ı cihânıñ dâ‘imâ
Hem serîr-i kilki hem vird-i zebânıdır sözüm

- 7 Bir benim gibi ciger-der ehl-i ab‘ olmaz dağı
Cevher-i tıg-ı kazâ-yı nâ-gehânîdir sözüm
- 8 Ğamze-i dilber nola reşk eylese endîşeme
Hırz-ı bâzû-yı dil-i şâhib-kırânîdir sözüm
- 9 Ol kadar pür-şivedir gûyâ ki bıkı-i fikrimiñ
Ğamze-i merd-efgen-i nâ-mihribânîdir sözüm
- 10 Ol kadar dil-dûzdur gûyâ ki bir şûh âfetiñ
Nâvek-i müşgîn-kemân-ı ebrûvânıdır sözüm
- 11 Âyet-i "Nûn ve'l-kalem"dir muşhaf-ı sînemde yâ
Rüstem-i endîşemiñ tır ü kemânıdır sözüm
- 12 Bir gülistândır hayâlim dil-şüküfte bülbüli
Ol gülistânıñ laţif âb-ı revânıdır sözüm
- 13 Bir şebistândır devâtım hâme zengî hâdimi
Ol şebistânıñ ‘arûs-ı dil-sitânıdır sözüm
- 14 Âferîniş tûtî-i endîşeme bir dâmdır
Kim o dâmiñ dâne-i pür-imtinânıdır sözüm
- [59a]
- 15 Kimse inkâr idemez mâhiyyet-i endîşemi
Ehl-i reşk-i nüşâ-i ‘ıkd-ı lisânîdir sözüm
- 16 Âfet-i ‘aynü'l-kemâl-i reşk kâr itmez baña
Def‘i zağm-ı çeşm-i Hâllâk-ı Ma‘ânîdir sözüm

- 17 Hâk-i pâyım sürme eylerse ‘aceb mi rûzgâr
‘Unşur-ı rûh-ı Kemâl-i İşfehânî'dir sözüm
- 18 İşte Hallâk-ı Ma‘ânî şimdi geldi ‘âleme
Gûş idiñ âşârını kim tercemânıdır sözüm
- 19 Şoñra gelsem dehre Hallâk-ı Ma‘ânî'den nola
Kâleb-i huşk-i hayâle rûh-ı şânîdir sözüm
- 20 Nüktede ‘âlem harîf olmaz baña gûyâ benim
Her ne söylersem cevâb-ı "Len Terânî"dir sözüm
- 21 Her ne söylersem kazâ mazmûnını işbât ider
Anı bilmez ki hıttâb-ı imtihânîdir sözüm
- 22 Ben ne Keşşâf'ım ne şahib-i keşf ammâ ma‘nâda
Mû-şikâf-ı nüktehâ-yı âsumânîdir sözüm
- 23 Biñde bir ma‘nâyı nazm itmem yine bir lafz ise
Yoklasañ mecmû‘a-i râz-ı nihânîdir sözüm
- 24 Hâsid-i kec-rev hayâle râst gelmezse nola
Ehl-i dil yârâna her dem yâr-ı cânıdır sözüm
- 25 Ben cihân-ârâ şehen-şâh-ı cihân-ı ma‘nâyım
Sözleriñ de pâdişâh-ı kâm-rânıdır sözüm
- 26 Dönse şemşîr-i haţîbe nola şemşîr-i zebân
Mülk-i nazmıñ huţbe-i emn ü emânıdır sözüm
- 27 Tab‘ımıñ bir tercemân-ı ter-zebânıdır kalem
Hâmemiñ bir hem-zebân-ı nükte-dânıdır sözüm

28 Pâs-bân olmuş bir ejderdir kalem genc-i dile
Kim o genciñ şeb-çerâğ-ı pâs-bânıdır sözüm

29 Tâ şabâh-ı haşre dek biñ mübtelâyı mest ider
Bezm-i ‘aşkıñ neşve-i rıtl-ı girânıdır sözüm

30 Rind-i hüşyârım harâbât-ı maḥabbetdir dilim
‘Âşık-ı hercâyîyim vahdet nişânıdır sözüm

31 Olalı Peyğamber-i âhir-zamâna na‘t-gû
Âb-ı rûy-ı ümmet-i âhir-zamânıdır sözüm

[59b]

32 Na‘t-ı şâhen-şâh-ı evreng-i nübüvvet kim anıñ
Feyz-i medhiyle diliñ cân-ı cihânıdır sözüm

33 Cân-ı ‘âlem Faḥr-ı âdem Aḥmed-i Mürsel ki tâ
Haşr olunca na‘t-gûy u na‘t-ḥânıdır sözüm

34 Olalı ğavvâş-ı deryâ-yı hayâl-i midḥati
Cevherî-i ṭab‘ımıñ zîb-i dükânıdır sözüm

35 Ol kadar el virdi ma‘nâ feyz-i evşâf ile kim
Gûyiyâ miftâh-ı genc-i şâyegânıdır sözüm

36 Maşrıq-ı şubḥ-ı hidâyetdir şenâsıyla dilim
Mıhr-i qudsî pertev-i kevkeb-feşânıdır sözüm

37 Kevkeb-efşân âfitâb olmazsa ger ol maşrıkıñ
‘İkd-ı pervîn-i güsiste-rîsmânıdır sözüm

- 38 Başlasam mi‘râcını tahkîke âb u tâb ile
Gevher-i şeh-vâr-ı gûş-ı Ümmühânî'dir sözüm
- 39 ‘Add olunmaz mu‘cizâtı hâdden efzûn neylesün
Gerçi kim bir râvî-i mu‘ciz-beyânîdir sözüm
- 40 Gerçi ben dûrum cenâbından hele şükrüm budur
Çihre-fersâ-yı cenâb-ı âsitânıdır sözüm
- 41 Nef‘îyem endîşe-i na‘tıyla oldum kâm-yâb
Nâ-murâdân-ı cihâna müjdegânîdir sözüm
- 42 Hâk-pây-ı na‘t-gûyânım ki ‘arş-ı a‘zamîñ
Zîkr ü tesbîh-i lisân-ı kudsiyânıdır sözüm
- 43 Şâd-kâm oldum neşât-ı feyz-i na‘t-i pâk ile
Şimdiden soñra du‘â-yı şâd-mânîdir sözüm
- 44 Tâ ki ma‘nâ-yı laţîf ü lafz-ı reng-âmîz ile
Rûzgârıñ bir dil-ârâ dâstânıdır sözüm
- 45 Her dem endîşemden olsun rûhuna yüz biñ selâm
‘Arşa dek îşâle peyk-i râygânîdir sözüm

SONUÇ

Klasik Türk edebiyatı alanı araştırmaları için oldukça önem arzeden mecmûalar, içerdikleri çeşitli bilgilerle edebiyat ve kültür dünyamızın gün yüzüne çıkmayı bekleyen gizli hazineleridir.

Mecmûalar, içerik olarak edebiyat, tarih, halkbilim, mitoloji, sağlık bilgileri, gökbilimi, dinî bilimler gibi farklı alanlara ait yazılı kaynağı bünyesinde barındırmaktadır. Yazıldığı dönem hakkında bilgi veren, o dönemin edebî zevkini yansıtan kaynaklardır. Klasik şairlere ait çeşitli nazım şekilleriyle kaleme alınmış, aynı muhtevaya sahip şiirlerden seçki yapılarak derlenen eserlerdir.

Üzerinde çalıştığımız mecmûa; Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 779 numarada kayıtlı, "Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf" adlı şiir mecmûasıdır. Mürettibi ve aynı zamanda müstensihi Enderunlu Vâsıf olarak bilinen Vâsıf Osman Bey'dir.

Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf adlı mecmûa 182 varaktan oluşmaktadır. Aralarda ve mecmûanın sonunda boş varak mevcuttur.

Çalışmamızın giriş kısmında mecmûa kavramı, mecmûanın önemi ve mecmûaların tasnifi hakkında genel bilgiler verdik.

Mecmû'a-i Müntahab-ı Na't-ı Şerîf'in 1b-69a varakları arası üzerinde çalışmamızı gerçekleştirdik. Birinci bölümde, ele aldığımız mecmûanın genel özellikleri, mecmûanın mürettibi ve müstensihi olan Enderunlu Vâsıf'ın hayatı hakkında bilgileri verdik. Ardından 1b-69a varakları arası muhteva bilgilerini tablolar eşliğinde verdik. Birinci bölümü 1b-69a varakları arasında yer alan şairlerin kısa biyografilerini vererek tamamladık. İkinci bölümde, 1b-69a varakları arası metni transkribe ederek günümüz yazısına çevirdik. Çalışmamızı sonuç, kaynakça, ekler (tıpkıbasım) ve özgeçmiş bölümleriyle sonlandırdık.

Mecmûanın tezimize konu alan 1b-69a varakları arasında 17 şair, 34 şiir yer almaktadır. Mecmûada yer alan şiirlerde en çok kullanılan nazım şekli kasîdedir. Bununla beraber 2 rubâ'î; 1 terkîb-i bend yer almaktadır. Nâ'îli en çok şiiri bulunan şairdir (6 kasîde). Ardından Şehrî (1 rubâ'î 4 kasîde), Kâşif (1 rubâ'î, 3 kasîde), Sâbit (3 kasîde), Rızâyî (3 kasîde), Fâ'izî (2 kasîde) ile yer alır.

Nazım türü açısından bakıldığında 22 na‘t, 4 mi‘râciyye, 1 mevlûdiyye, 1 şitâ‘iyye-na‘t, 1 temmûziyye-na‘t, 3 bahâriyye-na‘t, 1 münâcât-na‘t, 1 ramazâniyye-na‘t türleri bulunmaktadır.

Bunlarla birlikte mecmûada Nâ‘ilî'nin Hz. Ali'yi anlattığı bir kasîdesi ve Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesini anlattığı bir kasîdesi, Fâ'izî'nin Hz. Ali'yi ve Hz. Hasan'ı anlattığı iki kasîdesi bulunmaktadır. Mecmûada şairleri olduğu halde na‘tları olmayan şairler de mevcuttur. Ganî-zâde Nâdirî, Seyyid Vesîm, Riyâzî birer mi‘râciyye ile yer alırken, Şâkir Mehmed Efendi mevlûdiyye ile yer almıştır.

Üzerinde çalıştığımız mecmûada, metnin transkripsiyon harfleriyle günümüz yazısına çevirisini yaparken metinde eksik ya da yanlış yazılan, fazlalık olan kelimeleri tespit edip; beyitlerin anlamlarına ve vezinlerine uygun olacak şekilde metin tamiri yaptık. Mecmûada silik olduğu için okunamayan yerler bizim metnimizde "....." şeklinde gösterilmiştir. Mecmûada şiirin başlığında şairinin adının yer almadığı şiirler "[]" (köşeli parantez) içinde gösterilmiştir. Ayrıca varak numaraları da "[]" (köşeli parantez) içerisinde belirtilmiştir.

Bu çalışma ile amacımız bu alanda yapılacak araştırmalara az da olsa katkı sağlamaktır.

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, Namık, Riyâzî Divanı'ndan Seçmeler Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1990.

AKKUŞ, Metin, Nef'î Dîvânı, Akçağ Yay., Ankara 1993.

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Kâşif, Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi",
www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 9865. Erişim
Tarihi: 15.03.2019

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Nâdirî, Abdülganîzâde Mehmed Nâdir Efendi",
www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 11043. Erişim Tarihi: 15.03.2019

AKSOYAK, İsmail Hakkı, "Vâsîf, Vâsîf Osman Bey",
www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 14167. Erişim Tarihi: 15.03.2019

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, Yahyâ Bey ve Divanından Örnekler, Kültür ve Turizm
Bakanlığı Yay., Ankara 1983.

DEMİREL, Mustafa, Mehmed Ali Çelebi (Rızâyî) Dîvân Giriş-İnceleme-Metin-
Sözlük-Tıpkıbasım, Çağrı Yay., İstanbul 2005.

DEMİREL, Şener, Şehrî Malatyalı Alî Çelebi Dîvânı, Malatya Valiliği, Malatya
Kitaplığı Yay., Edebiyat Dizisi 5, İstanbul 2014.

DEMİREL, Şener, "Şehrî, Malatyalı Ali Çelebi",
www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 13416. Erişim Tarihi: 15.03.2019

DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi
Yay., Ankara 2001, s. 596.

ELÇİN, Şükrü, Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay., Ankara 2000, s. 5-6.

ELMALI, Hüseyin, "el-Keşkûl", İslâm Ansiklopedisi, C. 25, TDV Yay., Ankara
2002, s. 324.

ERDEM, Sadık, Neylî ve Dîvân'ı, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara
2005.

GÜRBÜZ, Mehmet, "Şiir Mecdûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", (Haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecdûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., İstanbul 2012, s. 108-112.

GÜRSOY, Aslı, "Rızâyî, Mehmed Ali Çelebi",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 12223. Erişim Tarihi: 12.03.2019

İPEKTEN, Haluk, Nâ'îlî Divânı, Akçağ Yay., Ankara 1990.

İSEN, Mustafa, Osman HORATA, Muhsin MACİT, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Eski Türk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yay., Ankara 2015.

KALKIŞIM, Muhsin, Seyyid Vesîm Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin, Müstakil, Trabzon 2004.

KARACAN, Turgut, Bosnalı Alaeddin Sabit Divan, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., No: 37, Sivas 1991.

KAYA, Bayram Ali, "Yahyâ Bey, Dukaginzâde",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 14294. Erişim Tarihi: 12.03.2019

KAZAN, Şevkiye, Üsküdarlı Sırrî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divan'ı (Metin-İnceleme) ile Şerhü Medhi'n-Nebî, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2003.

KAZAN, Şevkiye, "Sırrî, İbrâhim Sırrî Efendi",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 13031. Erişim Tarihi: 12.03.2019

KILIÇ, Atabey, "Mecdûa Tasnifine Dâir", (Haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecdûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., İstanbul 2012, s. 75-96.

KILIÇ, Atabey, Mîrzâ-zâde Ahmed Neylî ve Divanı, Kitabevi Yay., İstanbul 2004.

KILIÇ, Müzahir, Sâlik Efendi (Kasımpaşalı) Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum 1998.

KILIÇ, Müzahir, "Sâlik, Kasımpaşalı",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 12725. Erişim Tarihi: 10.03.2019

KÖKSAL, Mehmet Fatih, Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, Kesit Yay.,
İstanbul 2017, s. 138-141.

KÖKSAL, Mehmet Fatih, "Vechî"

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 23101. Erişim Tarihi: 10.03.2019

KÖPRÜLÜ, Fuad, "Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl", Edebiyat Araştırmaları TTK
Yay., Ankara 1999, s. 37.

KURNAZ, Cemal ve AYDEMİR Yaşar, "Mecmualara Sorulması Gereken Sorular",
Turkish Studies-International Periodical For The Languages,
Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1, Winter
2013, Ankara-Turkey, s. 62.

KUT, Günay, "Mecmûa", Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 6, Dergâh Yay.,
İstanbul 1986, s. 170-174.

KÜLEKÇİ, Numan, Ganî-zâde Nâdirî ve Dîvânından Seçmeler, Kültür Bakanlığı
Yay., Ankara 1989.

LEVEND, Agâh Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi, C. 1, TTK Yay., Ankara 1998, s. 166-
167.

OKATAN, Halil İbrahim, "Fâizî, Kafzâde Fâizî, Abdülhay",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 9720. Erişim Tarihi: 10.03.2019

ÖZYILDIRIM, Ali Emre, "Sâbit, Alâaddin (Ali)",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 12419. Erişim Tarihi: 10.03.2019

PALA, İskender, Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, Kapı Yay., İstanbul 2004.

SELÇUK, Bahir, "Nef'î, Ömer Efendi",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 11351. Erişim Tarihi: 13.03.2019

ŞENÖDEYİCİ, Özer, "Nâ'ilî-i Kadîm, Mustafa",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 11085. Erişim Tarihi: 13.03.2019

TANYILDIZ, Ahmet, " Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi – The Journal of International Social Research, C.5, S.21, s.224-239, 2012.

TANYILDIZ, Ahmet, Na't ve Mi'râciyye Mecmûası – Süleymân Nahîfî, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., E-Kitap, Ankara 2018.

TUĞLUK, İbrahim Halil, "Şâkir, Çukadâr Ahmed Aga-zâde",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 13331. Erişim Tarihi: 13.03.2019

TUĞLUK, İbrahim Halil, "Vesîm, Abbas",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 22790. Erişim Tarihi: 13.03.2019

UZUN, Mustafa, "Mecmua", İslâm Ansiklopedisi, C. 28, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2003, s. 265.

UZUN, Adnan, "Neylî, Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 11413. Erişim Tarihi: 18.03.2019

ÜZGÖR, Tahir, Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı: 44, Ankara 1991.

YANBAL, Semra, Şâkir Mehmed Efendi Divanı, Edisyon Kritik-İnceleme, Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2009.

YENİTERZİ, Emine, Divân Şiirinde Na't, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 1993, s. 54.

YILDIZ, Ayşe, "Fehîm-i Kadîm",

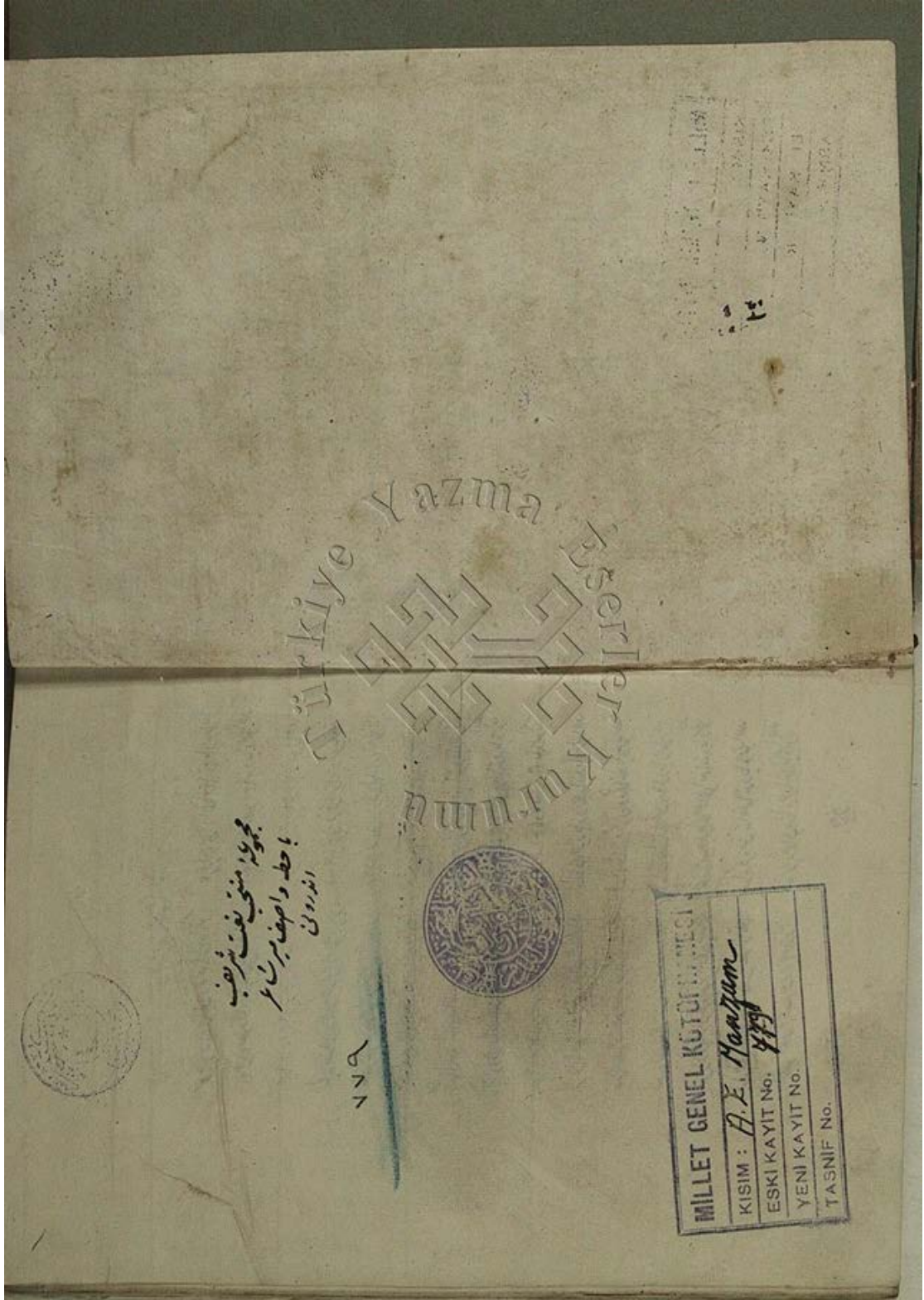
www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 8027. Erişim Tarihi: 13.03.2019

YILDIZ, Ayşe, "Riyâzî, Mehmed Riyâzî Efendi",

www.turkedebiyatisimlersozlugu.com Madde No: 12283. Erişim Tarihi: 18.03.2019

EKLER

Ek 1. Tıpkıbasım

کدام محسوس شاه کامزود یا رسول الله
تعالی و تالی قیام حسرو اندو یا رسول الله
دو حسرو ملک مملکتی اندو یا رسول الله
فرمان بر سر بر تو کسند اندو یا رسول الله
که هر بر صریح بر تو اندو یا رسول الله
ز درختان لوح که کسند اندو یا رسول الله
عنا یعنی نوال جو و کامزود یا رسول الله
زین و تالی بهشت جا و اندو یا رسول الله
شرف چه فرزند تو و شاه اندو یا رسول الله
نور مخفی کر شاه و اندو یا رسول الله

تالی از پنج محفوظ و گاه لطفند
سپا زود بیستی قبیل با رفعت و زود بیستی
اگر شاه صیبا و بنیم خیزند حضرت بیست
ریاضی خلقی کیم عالم نشودیم بر
اگر راه زود کوفت و قول انبی و جان فقاو
و منجید مدیحتی بر سر کلای صفا
بجی یعنی بیست و او بیستی و در بر
دو تالی بیست و او بیستی و در بر
اگر کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
ده قول کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

نعت شریف نهشتاه لودک سالک و لایز
و جمود کان زه جنا ندو یا رسول الله
اولاد صدوقی بر این سخن عالم نامند
نخا کرد و رفتار بران راه اجداد
کینه سنگی در اهلی کیم و در حضور یا رسول الله
ضمیر کیم مور را نار تو کیم الهی
همینکمی تا شیوه مسلح و مسره و بعضی
نهان کامکند ساه بر بر او را جو مند
قدوم ملک ما به فانی طلسم تو محمد
حکام الرسلین امر توفیق تالی کلام
کز تو ما سودن نشی: توفیق امکام
سز صدق فقی مطلبه لودک بیست و او
ظهیر کیم عود کیم بیست و او
موزار لایه برات غریب سوسم ایشی
نور قطب مجتهد عالم کیم فقط ز تالی
و کفر ز هنر کیم مشهور و مع استوفین

بسم الله الرحمن الرحیم

میگو چغت کون میلانگان تانیا
 مویک وارا لیشنا منو فدیته شومو
 مکرم جیخو رختن خور لیکون خدی
 حرم مو کاهمه کو با خادم هور
 شوبه بر منبر طره مشکین کیوان
 شوبه نو طره اول و شوبه آتانه
 کلوت شوبه عرب جو بسید نیک
 شوبه شیبه انیل نامی معراج معقوله
 شوبه بر منبر جیان کلان کالدره
 عورتی خور قریا اول و پیکر کور
 خدیوار بالین سر قادی فوسینه
 امین و قریه خور حار ز کینه کت
 کشته طهر کنگم ترف لی مع الله
 به طح نظمه هر خور کینه بهجت
 رسول قادی مطلق کشف اندام
 امام جلال کنگم خدیبه لکام مبر
 محمد صوفی محمد رسول انوار علی

رسن قور و کتیا و سمانا طایه بیا
 کور خدیبه سکان خدیبه بیکر بیا
 دیبا خدیبه کنگم مسیه و اوما
 شفق کنگم بر بر و کور کور بیا
 شوبه بر منبر طره مشکین کیوان
 شوبه نو طره اول و شوبه آتانه
 کلوت شوبه عرب جو بسید نیک
 شوبه شیبه انیل نامی معراج معقوله
 شوبه بر منبر جیان کلان کالدره
 عورتی خور قریا اول و پیکر کور
 خدیوار بالین سر قادی فوسینه
 امین و قریه خور حار ز کینه کت
 کشته طهر کنگم ترف لی مع الله
 به طح نظمه هر خور کینه بهجت
 رسول قادی مطلق کشف اندام
 امام جلال کنگم خدیبه لکام مبر
 محمد صوفی محمد رسول انوار علی

تأبیت

بسم الله الرحمن الرحیم

خوشا فوختنا اخترا لیله منما مستننا
 شفق و ویر و سوره کور کور شفق
 د کور هر خبر جوش اهاب جیسیه
 زمانیکه با شفق ای زکاء و زور
 بنور کور هر زخمتا هر طریک سید
 کوی کسینه کیم بر و اندر شلطان
 بختیزه انکوشو کینسور و روختی
 و با خود مغربا دهر شوقا و فی روختی
 نه آتیا چا کوستا هر کور کور
 مکرم کور بختی لای بیرون کجکس

کیم غازی را قادی کور سوره امیر
 کوی کجکس کور کوی نهایت کور کتیا
 بر اتور کور کور کور کور کور
 جو اهرنگه لری کور کور کور
 نوله مویا قویا کور کور کور
 کجکس ماه بر فرود کور کور
 ای کور کور کور کور کور
 نیا آتیا کور کور کور کور
 شوقا کور کور کور کور
 با قوی فاقوی غازی کور کور

میکوه

اوشا هفتا فرما را و ترک رسالتکم
 اوشا هفتا که فراغ البصر در حضور
 سهند فتح اقدار توزیع و لا یختم
 شربت نیای که طبع مختوم بنویسد
 با خود بخت ظریف مقبول در او کم
 او خوشتر است تا نبوت طوفانی علی
 شمال دهشتناک کند شربها زوی
 سونند در حلقی هر آنی بر ساند
 جرمها ملک کند بی مستی جل الله
 صفا مشربه کوه کوه او ختم نموند
 سما آید و کوه قوز آن چه چیت
 اخلو نظر عالم با ایدها شست
 فوله بر یا بر یا و زده یا اینسا
 خلا او سر و موزی که آینه خست
 عکایه زینور در جلد کافا آید
 جواد و بهایم صلیق اوار آید کله

دسولیکه دانک معجزان عند ممکنند
 جیغوت کرمی والای بیانه و تو کله
 بر ز معولجک تفصیل ایزول کله
 حرم که بیگانه هوشه سعادته
 کلج ناکا برید و غریب صفت
 سواد کوه کوه عالم لا هو قوت
 طوبی و اول بیا تا به دست مجرب
 بجز خشمیکه اول و ز کوه کوه
 نوز و ز طاک کرمی و کسمه با بنو
 سنام ایضا اولی و زین سپهر نور
 دهم صفت صباغ الحیر منشار
 کجی قول کله ای کوه کوه سیر
 برند قوماشکی طایفه خدا کفا
 خستین خطوج الله کوه کوه
 مهفای کوه کوه مقتدا اولی
 بز کرمی مود مستور ای کوه کوه
 سرای اطراف ایجا کوه کوه
 دیکه اراغشا ایجا صغ جلاله
 سکا بر خوش رضو آخر کاه ایجا
 کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه
 سواد اولی کوه کوه کوه کوه
 جتا مطهر سطل و ملک کوه کوه
 نیا کوه کوه کوه کوه کوه کوه
 شکان ای کوه کوه کوه کوه کوه
 شرفیه کوه کوه کوه کوه کوه
 و در طوبی العین ایجا کوه کوه
 اکرم کوه کوه کوه کوه کوه
 قاتل کوه کوه اول مامله کوه
 کوه کوه کوه کوه کوه کوه
 وجود فی نظیر کوه کوه کوه

شبه لولا که مسند تا جدا او هر هلا

دکون

براق سیمایه قلمه کرکانه زنده
 اوم اعزازله و فوکله شکرک بانه
 انکله هرلرله بره جیفکله نوظلنه
 ایشیک بره نیک شخیت قوما کسهر قور
 ناول کاره نو کور غریب عالمه اولما
 قلمقا مستظفا دوشه ورد اولدیجه
 بو اولله دخورانی کرم کاتوسیه
 ایشیک صمصام کوشه جانله
 اوز بره مومکله جوت سوال و جوت جواب
 موزایه شخیرانه سار غریب کیم جمله
 لانغور اکلنر اول صیحت زنجیتد
 کولاق مقصود مال بالایی اوله بود
 کور کورک اتنا اول صیفت مومکله
 برلی شاییم اقباله جسمه با کرد
 خدا و ناسیف الذین نامرستایه
 سیه در و بر فوکله کورک انفسه شایه
 بطلادی طفلله قیافه فرورده و نش

تمام شسته هرکوت شسته بکیر سوا وزده
 قفا و لایه بریند و خرنای کورک و کله
 برا و رفه خرنای کله کله اوج اعلا
 براف اولس و ش و کورک و کورک
 کلکه کورک اطل و کورک کله دینا کله
 مقم نمنه کورک بر کورک کورک کورک
 خیا ایتر صق رقاص کورک و کورک
 تراب مقم خرنای کورک کورک
 سبار کورک کورک کورک کورک
 کورک کورک کورک کورک کورک
 مکره دیورده کورک کورک کورک
 قلمقا اطل کورک کورک کورک
 بر شکرک کورک کورک کورک
 اوبان کورک کورک کورک کورک
 سمانه کورک کورک کورک کورک
 یونله اطل کورک کورک کورک
 مقام کورک کورک کورک کورک

در انجمنه

در دستیار مکتب از کتاب رضا تمام ایام عمر مرغی غلبه
 شفا کاهها و هوسه لغت صوم بر کوزه به او کما نتیجه پوز دیر
 دان کما برز نشند نشاط و برد عیبان توحید و خیال نیل
 نشین ایلمش دانوشنفا عکله به طعمه به حاشا نشا کما ذریه سیر
 شراب ذکر جملک که کیم اولنه و در حلاوت اسبیج لذت تزیل
 غامضه لغت شریفه شرط ایتم ایوب یقظه انوشی و کون تزیل
 اکرم شاه و صاکه کل لا یوق او قد کنگنه بوله برضا بریز
 کفایت ایما کوز طبع ذردوم فاشا رده چار تزیل به تزیل
 فالو قنکد اوردنایب فلاد کاه دینی فکری الی ایتم فقه و فطرت
 تنیم میبویون اسفوی هلا فضا صوره عو سیرا بخور نیل
 عبیر و مثله صلوة و ثلاث رب ذی تزیل در و صک هفت اسم اول
 او فکایا فیوضا و ساج نازک مکتا فخر و سوسون مجاره تزیل
 قطا اشتر و کتله صبی و له دوری مرده به سربا سبک فتن تزیل
 حصه عفت آن عبا صد لغزین
 محبت صاف و ادهزار اجرا جزیر
 (سرتکه)

مستزاد

بلایه بزرگه جملده لمرکز کلود بر نشوه دیر که پیر و ازانو جو کلود

مستلزم هر دم فرجه اول نشوه کم
 صلیبا خورد نشوه کوزش تبه روحی
 الی کما نکه کما دم و الا و کما نکه
 اول کما نکه که خرمی برک کوزش
 اول کما نکه که حرمه و فقا اول
 اول کما نکه که کما مذاق هر ارفی
 اول کما نکه که صفوی اول
 اول کما نکه که کوزی تاکی ایتم
 اول کما نکه که فقه الفجر اول
 اول کما نکه که کما نشا کوز
 اول کما نکه که کما نشا اول
 یعنی غنچه کوز کوز و مسم
 اول کما نکه که کما نشا کوز
 اول کما نکه که کما نشا کوز
 در دال مست نشوه تغییر کما
 ششم نشوه صبا هی بخور دی
 مست نشوه که دیا نمیره کلک
 حکمیک و ارنه کما نشا کوز
 دعوی خجالی صفر کما کوز
 توبه بر ارنه آسم کما کوز
 خوشی بر ارنه بر کما کوز
 زها خوش طبع ذرد و کما کوز
 فتنه کما نشوه فی باغ حنا کوز
 آینه کما نشوه صد کما کوز
 داما با عدل غنچه کما کوز
 امواج هوشی تا بسرا اسمان کوز
 خوشی بسره حرمه مست کوز
 ناف غنچه کما نشا کوز
 چشم تزیل خاد نمنا کما کوز
 مزه در و و قد سینه کما کوز
 نبت آنکه کما نشا کوز
 موصوفه بیانه نشسته زیا کوز
 کما نشا کوز طبع جنو کما کوز
 فیک کما نشسته فلا طون کما کوز

طوارق شراب و روح کو ابرو کر نشو و
 طاشا مقدمه سه قور لبک جلی
 طاشا مقبول اولدو کرم انما
 بحیب ایزد اهریخشا کرم انک
 سلطان خنکای بنون کرم حکمه
 کوش حد و نه نغمه است شکر
 کیم کرم ارمون وقت ظهور
 کیم بالک عی و زرش با آن صون
 احکا و انی معتقد لجا و طس
 ذاتی اصل میدا ایجا جزو
 یعنی لفظ امرکن موجب و کوز
 شرفکم نوازینه غریب نازون
 ابرو در بره چاین سماط فضیلت
 یعنی لقب و این مقام فضیلت
 مهربونی که او منشود عزتک
 سر لولای بنای لطیفه آنکار
 مهر ابرو در هکذا رنگه استایم

لرزه کی خصی نفوس کما کلود
 کانه شاه جادوم قریبا کلود
 انخیا لغت شاندلیجا کلود
 دوکار و دیو شهر عشرا انیا کلود
 تقدیر انیا له بیک خوار کلود
 خنیا کول بریم کما هر کلا کلود
 یا اید کرم او نه خسر کنا کلود
 چشم کلکله انله کونانی تقا کلود
 جسم و جسمی ذوق عدم لازما کلود
 کم جزو کل بوقوع نهاد کما کلود
 کیم کما فوزه علی نواتی کما کلود
 بجز دل خواهر اثر قاید کلود
 کم قوسم اکفوه شیا بقا کلود
 و انای درس مدد در دست کلود
 چشم ختام جمله بغیر ان کلود
 اول منع مکار ملک آید کلود
 اول امر ماه هوشو بنیا کلود

شایسته

شایسته خطا اولی کما کلود
 تصبیح بجز بنونی کوه و شریک
 هفتدم و هفتم فیک اول شیک
 خورشید طلیح السیه کما کلود
 مهر بنای بنده ایسه سر فریخ کلود
 ایستیم علم طلیح هر زور
 اول علم میده علم و کما کلود
 کیم اسواد بر ف شرایب زور
 اول کیم اولی لیلله کما کلود
 اول کیم کما کما کما کما کلود
 ظل او کوهی هر زور کما کلود
 کونکو صافیونیا اول کما کلود
 ابرو سرور و ابرو شریک
 ذلک کما ای علمه امی و اما کلود
 اول کونده کوه و زور کما کلود
 اول کونک کوه و زور کما کلود
 بر بوجین ایستیم وقت نفوس

انشا هنر علم صمد نانا کلود
 کونک بنای نام فصیح الی کلود
 لولا کوه هر کما کلود
 هر زور هر مطلع خوار کما کلود
 کوسیه کما کما کما کما کلود
 هر زور جمیع شقایق کما کلود
 هر زور هر کما کما کما کلود
 جیل بیل بیل بیل بیل کلود
 مواضع دین و کونین کما کلود
 ادرجا انیا و غله کما کلود
 زیر کیم و کیم کما کلود
 بیغ کلکله ابرو کما کلود

میزان حقه و زاهدان زیاد
 دفع صفت کوی جرم نماند
 بخت بختی زمره جراد زین است
 خوشبختی بختی ارباب نماند عصا
 هم که بکشد من معن بولین مدد
 مهر خوشنود غلغله و دوی اهل
 امید او روی سستی خود به حال
 متابع او غرق در دای سیادت
 متابع او زین مستحق در حشر
 شوین در خار جرم انباشتم
 و درین صومج بوسلغ و سلول
 ناه و نلار و مر و اریس تمام
 صد با بار نقل صلوة و سلام اول
 اول صد و بریم خاصه که تر و بیست کل
 و ناورک
 فلک الله و هی نام سرور انجا غم فریا
 فلک محو بخته آنمغای خورشید
 که وقتی منظر را وسیعاً آتش اسرا
 زمین طالع و طبیعتی چاکد غیر ضررا

دو بیت

ز در تا مهر بر تو چو که در دم
 کمر که در نماند عام دیله تمام
 طاعتی با مهر خوشنود و شید
 با تو بر آتش کاندوز و آتش کاندوز
 سینه درین ظلم با همه جانها
 تو بختی طوق بر منده تا آخر آوی
 بقای تو کس خا و زو زیندن
 سر را تو من مهر بر محراب و ب دنیا انچه
 سماع بجزه مایه و شاکت خوشحال بود
 چنگ و کمان دیار دستار و خلاص
 انوب غمزه ششم نجوم اقلک پر کانه
 دکلمه و مرقع غلغله او کجبه و قور
 سوسکه موده و الکل کاندوز نفع
 چینی اصل تنگ زین راه و بر کوی
 بو کاندزیمه در دفت کاندوز کاندوز
 جانچه مهر مری و غزه در فریمانه
 فلک کاندوز ترک بختی ارباب دلم تو
 محله تمام او کاندوز نماند دنیا
 محله اوله سرپوش فلک کاندوز قطره پریا
 کوکب صند اینک هریه بر دایه اهل
 انزاق کاندوز کاندوز انجا اما
 نه حالتی جو کیم کیزندی آینه بینها
 طاعتی کاندوز کاندوز کاندوز لا
 و طاهر خلقه شکر ظاهر و کاندوز
 نژاد است دنیا ایدنی و طام و اول
 فرشته کوهن او لب عالم اولانا
 فلک آهله جنه اندی دزه پندار پندار
 کش بر کاندوز خنجرش ای دهر ای دنیا
 طوب ایلیم کاندوز کاندوز حوز حضرت ججو
 شفق بروده حکیم پندار پنداره امد
 دیکا قید صحرای املی آشفته سود
 ارباب خیل انعام کیم خیمه بر پیا
 مهر او کاندوز کیم دیوشام مجنون
 در دوزخ عجزی اتمسه نور سیه نازک

او شنبه مطیع الوری نامموعاً خداوند
 اولاشام او کسکه سوزگانه هتلا امر
 شنه بو نعت تاجد تخت حقیقت
 دستخاک کوه برت نماید و ج کجوت
 ما و فلق آدم بهار طینت آدم
 جیضرت عزت طیب علم ملت
 خدا نونه مذیب عبا یشتنه نائب
 جتا همه سال مام زمزمه کنل
 سوسکا بلند یونان علم رسالتکم
 عذاره و شمشیر نور نای نور ربانی
 عیاش و کسکه کل لیلادی دینه ایض
 نای حاله منتقا جنتک بیا م آور
 و شاهله کسه می مهربونت هفتک
 مصروف لانتقا سطور و جنت ملت
 صلیب فرزندتقا ایچله کیکه شق مایه
 کبوتر بیضا سینه شصه رفیع آینه کمانه
 مثال بر رحمت در هر وقتون توتو کشته

یقیناً کما قصری هر دهر هب هم سعاد
 حقیقت سواد افرینش ظلال آنک
 کوردی تو ترده جانب ظهور ترفیت
 بجلی سکوب تنگی و کسکه در سیراب
 علم بر کله هنر و در قضیه عمر تقویت
 علم بیا یک لایله حضرت بیغایه اول
 بجلی هر کسکه که فوش کوش اوله و کوش
 تکی کما سنبل قوغ شاه اوله و کوش
 شتور کوش بر زمین کم چو کله و عبور بجه
 شفقت کتاب خاوش بر سطل در دیکم
 بجلی کشته ایوب ماتند خور بده بر
 بوی بوزل و خسته چو کوه مقصد اقصا
 اوله کله کوه صوفیا کلبه کوبله
 تامل چو کوه تمام آینه جال و جای کوه
 دکله شام کما کلبه و خسته ایوب شمشیر
 کتوردی هاله بر زمین طبعه کوه کوه
 علمه در صفحه جریه ایزد کوشی باره در
 افرق آتو کما یا یکنک ادم و کتوردی
 بجلی کله هاله ایسه اوله آتاسا
 اهدب مهر بنوت ارقه سنه دینه بیضا
 کسکه مطیع چتر بجه ابر طالع نوسا
 دکله جوکه مکن معجزات ایله حصا
 کتوردی بر براق قوسر آتاسیا
 فضا کتوردی کوه کلکدن تیز عینقا
 قوه بی بر دیکم چتر خونی ترکوشلا
 اوله عشق کجوردی کسکه منع ایض
 ایچنه خادم احصا ایشی اوله بجوت
 مثال هفت بر حال اولوردی یکنک یا
 کله اول قوتقا او کسکه عین سجد اضا
 سئلو مصحفه اکنسه بسم آتاسیا
 عروج آتیش سماوند عای سجا آتاسا
 کتوردی قوردی بر بربا او کسکه جمل
 و کله کجا ایلمش دیوسیل آتاسیا
 کما شصه و انجم دیک و ماهله نوسا

بیت

کریم عرض حال بقوله بتبرکوه سلطان
 هفت تا که شام فرخ انجامه سواد
 اوشاهه تا که عنبر آسا استوخ
 نجی ابد بودا به دنیا و عقبا ده
 سراوا از السور ذات شریف حضرت
 مولا

در نظای

آنی بولغا غرابا ایچ چرخ طارم والا
 قوا ایتیل ایچره نوزک عالم بالا
 نوله کرم اولیا تقیه هسته قطره ایسا
 انکه جود خورشید نوزد بر روی جریا
 قلب شمس و رای برده در جهان
 عجیب عیاشی بقدر انج زهر
 نیجه تانه انکر قاک آله جاجا انا
 علم آینه تمنا کنجه اوستا پیدا
 چیتا دلی کچم غلام برایتی بال
 نشا فرخ ناله اولدی بر ایچ زهر
 سپهر جام ایشی کامنده قیما

سایه اوکنه ونه سینا اولدی بقیه
 براتمه هر روزی خافا جارا بر تو
 بشیود ایتیر اسلام احترام خسته برله
 کله که عدا کبرنج کبری اولدی قیمنه
 اولوب کیوان ذکی خد قنن کا قولی
 اورک سکه می کوسمی یوز او طلق
 نوله انور او کله ذنیر تادورد
 جدا اولک کاسه جبریل او حضرت
 قلوب نخور و نوز کله در وفا ایتمک
 اروب بر نوره رفیق رخ قاک دور
 کیر و بار اول بر نوره جبریل
 مقام کا قوسینه کجوب مانند تیر اولدی
 اولک چوقه کیم قنن عشق و محبت
 اویچتد خبر یوق عقل ناله
 یولوب مقصود کا فرزون ایچ سواد
 کور و آکزه و افه کج رحمت
 خدا و ندا هکله تاد و ناله کله

کله که استعجابیچه زهره زهرا
 سوسله سوز نیتله در هر حضرت
 شفق صنه کله کله کله کله کله
 سله منطوری کبر کبر کبر کبر
 اولوب کبر کبر کبر کبر کبر
 دوا ده دکل کبر کبر کبر کبر
 ضیای طلعت ایش عرشه الطلیع
 کله که ابرو نال کبر کبر کبر
 قنن و ایش اولدی در قنن
 مکدمه غزیه نعد وجود کبر
 حضرت غزیه نعد وجود کبر
 منیر و ایش کله مطلیع اولدی
 و در خاندان لفظ ایچ ملاحظه
 نباله تا ایش بر و ملاحظه کبر
 کخلق عالم سعادت حق ایش
 و کبر کبر کبر کبر کبر
 کبر کبر کبر کبر کبر
 کبر کبر کبر کبر کبر

کبر کبر

خندانم لطیفه کلان خواطر
 کامیله سعادت صحنه فاخته
 فیض همی مایه آزادی خاطر
 شیرین دهنی معتقد صد کوهنور
 هم سوز آدام بخشم شکند
 هر دای صوابه قضا همسوز
 بک مشت عبا اوک دریا مکده
 ایام بهار اوک کین شسته در
 اوک طرف شربه تله بخار
 اولش طوتم بوسف صلیقه صبر
 ادنی تر فخری ترکیب غنا هم
 بقیله ظهور آید بی محزون هم
 اوک شوق در هفت بال تر شمر
 دستک او بود آب و فروز منتها
 و لاله چرخ لیسای عزیز عساکر
 تسلیم نایبک خله شاعر صحر
 شاد سل اوک طرف شمر غا

اولیسا لری باشو شنت کم
 عادت بو صحر آخره کلور بر ماکاب
 اول کورینو کورچکم اول اول
 طوطی ازله و در معنی آخر
 صکون بشور حال کلور کور کور
 ناکر ترا دهی و سحر لیسکین نقش
 شایسته ایچر نیمه چور حال کلور
 ابر حجاجه کورین کورین باشور
 خیر لطف آدم های و بشور
 مصروفی هدی حق سراسر باشور
 شاهها الم ذبح و هادی و بشور
 شاه کور و اد ابون کلام حاشور
 سر لوده لوج ازل و غیره حاشور
 تابش سر بد و دعوات مضار
 تدبیر لیسکین عقبت خشت اول
 تم کور فیض دست مینج صد بر

ترجمه

نام ساز بودت فتنه
 و ظهور و افراوه نام
 ما غایب
 و ظهور و افراوه نام

بوضعها سبب اید از اهل سموات
 او که شهنشیر بجای قالب می
 و کلفت ز نازک و او کلوز غزلی
 نویسه او بود بینه و که نوشته
 زلفنده او در صحنه جمعیت کل
 چینه او در عارض بر تالی نمانا
 بدیوزغ بر تالی بد او که نموده
 نقد و فخر صیبه ایوب تیغ حوال
 ممکن او که علق آشفیه محبت
 حلیات بینه مشکلم ابرو اخیانام
 حال دلی عرض به هم مکسرانه
 اینرینه جبار احسا مکافات
 شکی بنم اولد لسیب جرم و معاف
 دل در امل و کوش با فسا نه دنیا
 تب لرزه انهم خطا خر مز نزل
 او تا فخر اهرام ایوب جنت و عدا
 دلستان اهراب ظاهر لعل الیمان

ببیند

تاب غنیه و شنه با او است
 لطف به بر ز خال و صبا نظر
 است که نو را با اس و رع و
 جتی و قی سرد او در زهر خرنج
 دل صفا بر و در حیا بی خجور
 وقف ایتم مد حکم بر ما بن عوی
 هوار و سناح طه نفا هیب بیابک
 مرجو در او دم مظهر احسان
 صفا جود را عالی بر اید انقاد
 کوش لیلان لغت کما انز کون
 عرض اید بر ز تحفه توحید سلوک
 هوایه جناب و احدی صحت
 اولد در فضیله بر نوره اوله فایض
 ابر کما بترحم قرینه بر فرد دخول
 باعث نظم کوزین نشیغه عالم کیم آتاد
 سوره بر و از تقوی کیم آتاد در کبر
 انکم هر کولو چون در عتق تاثر
 ابر طاشف هر مشکلی مستقیم و غا
 اوله هله زحله هوا خرنش
 یله ذره ناچیز تو لطفله دانه
 چون اهل سلوک ایتمی انکله ذره
 بوجر امل حضرت حق عالم و خاطر
 هده قلکعبه نعتکده مجاود
 میرزا اندکی کوا انار کما نسر
 اولد به خود او صفا کمانع مقهر
 در خیرت الحنت کوان اولد کما
 انکار ی توموز چون که اجرا کما
 باغ جاهینه کوره کلش جنت منزل
 از معتبر بعینت چار فضول
 مایه و نعت جبریل بی بی شهر نزل

نسیب از اعیان
 نعت صبر و قس و بیع
 صبر و صفا و سواد
 و اولد

الله جل جلاله مجبور علی نغز اولی الامر
 الواعظ بجماعت سزار هزلت قوت
 اما اعظم در وقت فراز آدم و عالم
 امین صورت و تزیین اما حضرت جبرئیل
 شریفی نسبت اسرار معالجا و اواف
 رسول حضرت سخی لایق تا اختتام
 امام انبیا نهانین صلح مجبور
 وجود پاکین آرایش فرخ برین شمشیر
 بی خصومت کاظمها ایوب و کرم و کرم
 اقی و استیلا بر تا از لایق امام بالا
 اوصوفی شریفین بنوبت فیض
 او کوب بر او حال فرقا و در ده کتاب
 وجودی شانی کعبه غزه کراته
 عدال و لسوخیال و کفیم بطلت
 کلود بایبند و مال تیر و اولی در
 مکرب حسابا و اولی و بق و رانفته
 لایق او می بی پیغمبر شکر و شکر خندانک

چه اولی غنچه لر زینای کعبه کربلا
 ایله پید کما یا بجلوس نود و سه
 کور و نور جاها و اوز و کس و روز
 دختا سنبست ایتمه خورشید باغ بوستان
 بر لیتا ایله یاد صبا کلک حلال
 نسیم ایچیک طفل بلبله کور کعبه
 بو فصل ایچین ال مثلا اولی اولی
 ظریفها و زک ایش کور کور کور
 کور غنچه کعبه و کجانه ظریفها
 دل لاله نوله نور کعبه اولی
 طاقت کور کعبه کل غنچه کعبه
 هو ال معتدل جوا کعبه اولی
 لایق آوزر ایمان بلبل و کعبه کعبه
 دختا طفل ال کعبه بلبل ایچین
 بیجه روی دل کور کعبه کعبه کعبه

سهل در و لطف بیجان جمل نامحلول

علی سینه ایدر زار تم باه سیم
 شانه آزار عالم رسوا تو سیم
 علی سیم

بناحق وجود با کنی روشن برانند
 به او نه در احاطه مقصود ظاهر
 عتقا بکم غالب و لم خصم قورته
 بستا با کنی مگ ایلدی بر قصبه ابر
 بهادیه دیوبانیده مید جا لطفک
 رضای مدحکله پیر و کعب مبارک
 و طماننزل مقصود اولو نوزاد زانه

از لذن فخر جمیل کون الیشنا لبر
 اوله هواد اول فصل کون الیشنا لبر
 عیجه ناکا لیکه اومرسن بزور مانی
 درود بی حد لوم نامعد و دکنجان

شهر سبب خالقته در اول
 غرض ششکونین زبانه قفلیه
 اولدیش نیار دیند پان اول
 نویسل کلزار کللول اول

ایچه جلیع بنامه کلاه مسله کون
 مدام اوله در قلم طوره فیض طبعون
 هاتم اولتم اعجاز موسوسید کیم
 دوا اوله قلمک معانی و کین

ایچه صفه اشعار کونونه چیرین
 سیامست مهاجر لفظا آشنه ترین
 دوا اوله قلمک معانی و کین
 مثلا ایند و منعمکس نوشت کین

او کوه سایه کسینه چینه نور شین
 چکله ساره نلک محروا لبر ایله کون
 که مخصوصه حقا جید لکه غواف
 شراد قهوبر تابستان ایله انا زستان
 ضیاء جنش اولس کین زور قهون
 اچیلک اتمه کشف لبر صبر سینه ایل
 کله بر کور ستر شره قاکور هر غواف
 نینه هکله مدحکله ابر سه غر غواف
 فزون اولمده لخنله لطف قلمک و غواف

مکرات فرزند و رسد و اما غواف
 هله علی غواف در کونیم حیرتین
 شکر زینتسم اولین کله کون
 محصل کور کله دوزومیت ما جان

مقرود درینه هریاره سنه اول
 نیم حقا کونیم مید ان نظاره ممد
 نوز شغور کشف لبر صبر کین
 اولدو ندر ایله سل باطله صون

کوردنسه میشو قزنا اولمک غده
 ها کشف کلر طوطی دلبستا جانم
 ابا کور بنفشه بولک کلنت باغ لک
 دلفصل ایستله و قنمش غوزیر
 نیم غما کل جناح سلک رسد لمد
 فضایی مدحکله مغوف طالع پر کون
 هله برون پهنه دطوما اشعار م

جنازه

عین سجده صیو استا نظم در
 حضور و کور نظیر موجد خیزی سحر
 بهامش شرح اولجبه خنده نشا
 کما برترتک ریزتم دل پر دلش
 هلا و شایع دم روی در خنده
 فلک آخر خیم غیب و بی غزوت
 بسط خاکه در تپیم بر قدم
 کوریت جنبش حسن سواد صرگ
 عدوی در دونه ای دم خندا
 صفای زمزمه نطق آتشیمند
 کوریک تا زکی نطق شو خجورف
 اوید فیضی هند بر رخ بر ناظر
 کین موجه آب زلال طبع در
 بی و اتقی شعری کورید یک سلیم
 چنستان خیام شکفته لایحه
 عرض که قابل فیض عام الهام
 اید بود نبود ازل که سایه سست

همیشه نامه شکوه اهدا سر جیب
 خورشید که بر صورتش ایستاده
 چرخ کل اعجاز اهدا بنام جیب
 مثال حشو فها و خانه شیرت
 هزارم بروی دلمه چله نشا
 مثال ششم کلنگ ندید بر نشا
 سپهر چون طالع خوشایین
 اید در سوزده نوحه بان تغییر
 چون عقلم حرا خلمت بر آید
 همیشه سر روی در نطق تا نه زبر
 رخ خایسته اورد رخ خایین
 اهدا در شکل و بنا که در نطق
 کمال چاشنی طعم سخن شیرین
 اید در کج دل حرف اتم حسین
 اهدا و ان تنای کل خست جین
 مثال و اصف بجز محمد امین
 حوزا از لایحه اید ای قیامت

اعجاز

بکامقار نه توت اوکی فعله قرین
 او مکه او کس در روز اوله غیب
 صفا خرات مسمی او نیک تعبیر
 کاور و وسایط نظم جو اهر کوز
 عدم مثلثه صنع از نه قبله قرین
 نشانه آتش در دانه علو اکید
 نهال شعله چون یونو فرست اجب
 کنار حزه تصویر بر مهر به تیر
 سپهر مینخته هفته جو د کیرت
 کس او لسبونه محقق سپهر تیرت
 او در در زده خود سیر یا خیر
 در و آینه او لوزر عکس کیرت
 مثالن ایمن ز در خلاص یه باب
 کف فوازش ایله ذلف استا خیر
 مثال و شش مند فخر شخاف تیر
 عجم غرقه چون ایسه دل خونیر
 فلک دیو کوز نادان بیت و تیر

سرچه شریعتیم پاکر زین
 مقرون ایلیب نواد تو شریعت
 رایت فو از فتنه اولد مرود
 ذیروا بر عیاشنا عتق اولد
 رشتا ذیانت حرمده اولد
 ذواطاسیا کر شیا علی ادر
 کو روز نغمه شرف خاک کوس
 عذر شسته خاکه با خون نه اولد
 لیلیو زلطت فرس سید قی
 یار یا هدی محاولده دوسور کیم
 محلی کشا از غم و غم او ایضا زان
 بنه زه ما و طبع فو شهور
 غم کیم نانی که نیا سوا
 ارباب نظر نامل قریب و مهالی
 فردا هدی او شاعر هوزع فرام
 اینکو خریج صهب فقر اولد
 اگا لطف نشونه صهب ایرتخ اولد

فتور و دریا

فقر و رضا محسن سلوک تجوی
 دادا و دود که ثروت فقر و قنای
 لطف هو ابراهیم منت دود و
 یوقد آنک نهما جی غم رضوی
 عزت بود و شرفه زین نیا
 ابرکت خرا به بیجا عاصیت
 ساقیست بگو عیبتک تو اعتمای
 اهل ایمه نفس هولتیم یا ز نفلت
 شغلاییم ولت دنیا ی و کوی
 سوزای غم هولت دود و مظلای
 صورتی ابرو تاقان اولد و زین
 تقوی بیایوب اموری عاقلیت
 نادانده مظلای خوشیو یا بر
 پایا وقت دود و درویند
 دد نفوس قیلت اعتر تا بخور
 قید کما فی شایع نبوت تمام ایلی
 اهورش نند خوش رضوی دعا

خواهشگر اهو فها موق و لک ایلی
 مستحقه تحمل سال و منال ایلی
 اهل دنک ریاضی بهشتنا عتد
 فقر و فاقه مایه نونو نعال ایلی
 نفس زین و سوز و طلب کیم ایلی
 هو راستحق مستحق سگم و اولد
 قند نشا علی مایه هر مایه ایلی
 صلا بپر و طغیان انجور ایلی
 هر کا قوی آبر و به حال ایلی
 مایه و ابرو شفته بی نال ایلی
 برود خرا تیه سبب انفعال ایلی
 فرخا فای ابرو اشتغال ایلی
 امیر خورده و شسته یا کوی ایلی
 اول حضرتت که روم عکاف اولد
 وصفی بهر بیع لجمال ایلی
 ارباب بی مراتبه اشتغال ایلی
 او کیم امید دارد و لجمال ایلی

اولود وجودش صاف نماند
 و در ایام پیرمندی باد تشنگیست
 بوکستانم بر کون اوسوموم عم
 نوزدک لاله شاکو نه با وجود
 بو حاد اعتدال ابرو به کیم کنگ
 کل ابرو بود ابرخ کهنه رنگ
 فاشنا و دوات افکیم ز باغ
 شمع روز قیامت محو عرق
 او هر مقام اول شمع روزی
 او چشم ساد صورت که شاهراهن
 کتا بنسخه علم لکنه فرم فرم
 زه کتا بجه مضار ز قلم کتبه
 کن کو عیاد ایتسایر اکر صیال
 بو تکم شایه ابر حور ابرو کتا
 کومکه دانی قیادتش اید
 خیز بعضی خاک منده نوز اگالو

نه شاد ما قیوم وصال یا کالود
 عم خلق کیم بر کون کون کون
 مشا پیچیه ویرمی بو مجلس
 بو زار شریخه سیلنا بو صیقل
 صفا کیم کید و کالود اهل
 فنا بو لود نشنا عم بد برو
 بو رود گاه فایه کور او و کول
 اهل مصیبت فاکستر فشا بر کون
 فو تا کوجر بو سرا ایزه نماند
 متاع حرات اکر کیم بو کسوره
 اهل سر هر بر شتاب رفته کادو
 نیکو و غیبت شایه اهل متاع
 کیم نیجه قافله ساد را کالود
 عریف مسالک و هانم زینده
 کالود

نعتنا ایوب طلب رفته اهل
 هول عتقا اوسیف شکر اولایه

در مشعره شوی ایام کسور جدا
 کلام بو کسور صوابه کلام

کلام وجود

چیمه یوردمر خرناتا بولمجهوره
 دکله اول نوروز پانوشه امانا
 بنق بر نوروزیش بنجه بلیه آراک
 طاعیلو روزه خورشید کی تواری
 داه بر نوروز هکلا اولدی معتاد
 نقاطلف کوروشک اورد عالم داد
 نوزده محو اولد کورد نوروز کوروش سولار
 جام قیز لاله شعله ایسوز بر
 کوزدر جام بود ایسی موی منال
 کتیک هر کوشج الحی کتوت آبال
 قالمسه وادی خیرت کیک خور
 اوچمه بر جولور آن سیر داغ لیل
 نیم داهن قالو دنج بر عقوق
 کادو دال به فرا هاند یخل لیل
 نشتن جام حسیق ایسن کوروشه کل
 انشلا ایک نورده قصور شله
 کوز ناد ای رهواروزی لاند

404

بلیک بیان اوله نبردا اول ایمنه نخت
 آینه و احصا کیم انا عند جمعه
 هر لحظه سلا اوله نتم کیم طوره

دی بیک جمع ناذا بر قیل مستجاب
 شبنه شب ذاتی عمرو سوا اوله نخت
 شب نشیب ایلم هر نکا هی بناب
 شقده لک زعفر و قیور هر زلف
 سور کوروش ای اول لیلله کیم
 اهر بر نشا و سیر سنا نخت و اوز
 حیمه یمن وادی لیل بر افر کجیوت
 یغی وادی نیشتا خنالی انفت
 سر بسر غنخله نورده نشوروت
 نور کیم ماعی دیجور نیال کورت
 کف ذریا شرع طایا ایجه نخت
 یغی افرام کفر خزل ذریه خیرت
 سور کوروش اهر اندیشه نخت

چیمه نورد

مهر و شایسته و نازک و نازک
ذخیره و اول عالم و اول
صدا و ناطق عالم اول است

تبر صبح افق فیض بونگه غدا
پروردش فیکد بد قدرت به صبح

هو غریب نبوت شیل بر ماه
ذاتی تمسح حقیقت بلور عقل کا

کو و مر شعله مصباح هر قلبیسا
معجزات استی اشته و معنی کوه

اشک شمع هو کون به کو کل ناز و
صادره که جگر کا طی طواف ایم

د فی تخا نسی به بدن هلم ملامت
مهرم که بنی تا اینی طبع مسنی

ایر مکر فی نشو و نما و رسول مق
دکنی و کینه و برداری سلام

مهر بر سر کرم آه غلک نه چنه
وصفله ای قه و فی هم فتنه

سند راه اول غم منع این ترس
بدره

قال به طیارین مزنا دریا فغیبت
چونکه و صافی خدام اچم مرگ

یار با به دل پر شوئی بر نورش
سندک و طبع نیجه و حق است

شعله شکر نغم نالوم تب و
خوار و بخت نسیا هلاکیم از سلف

مه اندیشه ایله عمییا کلف
اولیها در شاگر بخاره تپاه

ایر فایض نیک بوئی شادک
ای خاک صی کو کوری ظهور غم

ایر فایض نیک بوئی شادک
بتر می سا که تار سرتاج افتخار

بتر می سا که تار سرتاج افتخار
بتر می سا که تار سرتاج افتخار

بتر می سا که تار سرتاج افتخار
بتر می سا که تار سرتاج افتخار

بتر می سا که تار سرتاج افتخار
بتر می سا که تار سرتاج افتخار

بتر می سا که تار سرتاج افتخار
بتر می سا که تار سرتاج افتخار

در منقبت حضرت سیدنا علی مرتضی
و در فضل او

اهل نخل نخچه عقد ساند سوزم
 دفع زخم چشم خلوه معانه سوزم
 عنصرو و کمال صفر سوزم
 گوشه اره آفتاب سوزم
 قلابه خیاره و روغ نایه سوزم
 هرنه سوزم جوباب لب نایه سوزم
 که نایه که خنک استخار سوزم
 شکر عاف که سها را سوزم
 و قلمک بخوبی از نایه سوزم
 اهل و لیل از نایه سوزم
 سوزن باده شاه کام سوزم
 ملک نخله خطه نایه سوزم
 خامه مل برهنه نایه سوزم
 کیم او کینک خیاره نایه سوزم
 بزم عسقله نشوع و لکرا سوزم
 شکر هجایی و صرد نایه سوزم
 آب و ریخته خرد نایه سوزم

سکن تسبیح و کعبه المنان سوزم
 دروغه و عالم غیب و صفا سوزم
 عام ضعیف حیا و نایه سوزم
 عالمک مایه هر باره نایه سوزم
 اهل کیم ز یورج نایه سوزم
 هم سوزم کلک و در نایه سوزم
 جهر تیغ و فضا را نایه سوزم
 حوز نایه سوزم و در نایه سوزم
 سخن سوزم و نایه سوزم
 نایه کیم کلک و نایه سوزم
 رسم از نایه سوزم و نایه سوزم
 اهل کیم نایه سوزم و نایه سوزم
 اهل کیم نایه سوزم و نایه سوزم
 کیم او و ملک و نایه سوزم

در که در خطه که صد کار و صد و در
 که اوله باد که گوهر و صفا خرد
 نفس سید کاتات علی فضل اهل

جمل نظر از نایه

گفت شاهنشاه ای زنده بگویم که الله فیض تجلیه در اینجا جبرائیل
 ظاهر فرخادم احمد رسول کریم
 حنا لخته گفت که در وقت خواب
 او را غرق در خواب دیدم
 بعد از آن در روی من فریاد می کرد
 من می بینم هدایت تو تا سینه به سینه
 که ایشان افتاد با من سرگشته و گم
 با شام هم معراجی تحقیق کرده اند
 خداوند عجزی که در فرزندش
 نوحه بن خورم چنانکه هاله می شود
 نفوس اندیشین غنچه ای که
 خاندان برکت کو با هم که در شکر
 شاه کام اولد انشا فیض تو
 تا که خدای لطیف لطف زنده آید
 هر دم اندیشه من که کوزن می بود
 عشق است ایضا بر پله و ایضا بنده

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Yasemin Gökkuş

Uyruğu : T.C.

Doğum Tarihi ve Yeri: 13.01.1982. Zara/Sivas

e-posta : yaseminedebiyat@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	2005
Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
-------	-------	-------

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı: KPDS (.....) ÜDS (.....) TOEFL (.....) EILTS (.....)